



วารสารไทย

THAI JOURNAL

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๗ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๒๕



การรักษาอิสรภาพและความเป็นไทยให้ดำรงมั่นคงยืนยาวไป ถือว่าเป็น ภารกิจอันสำคัญสูงสุดนอกจากต้องอาศัยการบริหารประเทศที่ฉลาดสามารถ และสุจริตเป็นธรรมแล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชน ทั้ง ประเทศด้วยกันคือประชาชนแต่ละคน จะต้องชวนช่วยสร้างสรรค์ประโยชน์ และดำรงอยู่ในคุณธรรมอันสมควรแก่ฐานะของตน คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมีอยู่สี่ประการ

ประการแรก คือ การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติ ตนแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจความดีนั้น

ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัจสุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง คุณธรรมสี่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝัง และบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์

พระราชดำรัส

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า

ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ 200 ปี

ณ ท้องสนามหลวง

วันจันทร์ที่ 5 เมษายน พุทธศักราช 2525

ปกหน้า : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรก
แก่ปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม
พุทธศักราช 2475

ปกหลัง : เรามาช่วยกัน “ปลูก” ประชาธิปไตย
ให้เจริญงอกงามในบ้านเมืองไทย

ภาพ : จรินทร์ ปัญญาศิริ (ปกหน้า)
ทอม เชื้อวิวัฒน์ (ปกหลัง)

สารบัญ

จากบรรณาธิการ	๒
สาส์นจากประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ	๓
ราชธรรมในราชวงศ์จักรี	๔
นิยมไทยกับความมั่นคงแห่งชาติ	๘
แผนพัฒนาชนบทยากจนกับการส่งเสริมประชาธิปไตย	๑๒
รักษาโรคหรือรักษาคณ	๑๗
สุขภาพอนามัย	๒๐
ภาษาไทยของเรา	๒๒
ชีวิตไทยเมื่อพฤษภาคม	๒๕
กลไกงเลือกตั้ง	๒๘
พบกับประธานรัฐสภา พลอากาศเอกหะริน หงสกุล	๓๗
พระเกียรติคุณสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ	๔๒
เรือพระราชพิธีสมัยรัตนโกสินทร์	๔๙
การเมืองกับความมั่นคงแห่งชาติ	๕๒
อีสานบ้านเรา	๕๗
ใจเขาใจเรา	๖๓
พรรคการเมือง	๖๕
ประเพณีของไทย	๖๙
ชนะความจน	๗๔
ความผิดต่อส่วนตัว	๗๗
เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น	๘๓
คุยกับวารสารไทย	๙๔

อ่านวารสารไทยจบแล้วกรุณาแบ่งปันให้ผู้อื่นได้อ่านต่ออีกด้วย

คำว่า “ประชาธิปไตย” ได้ปรากฏแพร่หลายอยู่ในสังคมไทย มากว่า 50 ปีเต็มแล้ว ตั้งแต่เราเริ่มมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประชาธิปไตยของไทยนั้นเปรียบเสมือนรถยนต์ ที่มีเครื่องหมุนรอบจัด กินน้ำมันมาก แต่เคลื่อนไปเร็วไม่ได้เพราะใช้แต่เกียร์ต่ำ

จะเห็นว่าในช่วงเวลา 50 ปีแห่งประชาธิปไตย มีรัฐบาลหมุนเวียนกันเข้ามาบริหารประเทศทั้งหน้าเก่าและใหม่ร่วม 50 คณะ เฉลี่ยแล้วคณะละ 1 ปี แต่คิดจำนวนนายกรัฐมนตรีได้เพียง 16 ท่าน เพราะบางท่านดำรงตำแหน่งมากกว่า 1 ครั้ง

สภาพประชาธิปไตยเมื่อครบครึ่งศตวรรษตามที่สือมวลชนวิพากษ์วิจารณ์ไว้คือพัฒนาได้ “ครึ่งใบ” เห็นจะต้องพัฒนานักอีกครึ่งศตวรรษกระมังจึงจะได้ “ประชาธิปไตยเต็มใบ”

คนไทยในสังคมปัจจุบันขาดความอดทน ถ้าจะมีก็แต่ผู้ที่เข้ามาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศเท่านั้นเพราะจะต้องพยายามทำหน้าที่ให้ครบวาระ ผู้อื่นนอกนั้นก็มีความร้อนรน ผู้ที่ไม่ได้เป็นรัฐบาลก็ต้องเปลี่ยนรัฐบาลทุก 6 เดือน เพราะเบื่อหน่ายไม่พอใจด้วยเหตุผลต่างๆ นานา รัฐบาลใดเปลี่ยน คร.ม.ไม่ทันก็ต้องออกไป ปรับปรุง คร.ม.สำเร็จก็เตรียมเผชิญวิกฤตการณ์ละลอกใหม่อีก 6 เดือนข้างหน้า โดยเฉพาะในช่วงตุลาคมนกับเมษายน เป็นเช่นนี้มาหลายต่อหลายปีแล้ว

ฝ่ายประชาชนที่เรียกร้องประชาธิปไตยทั้งหลายนั้น เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งก็พากันนอนหลับทับสิทธิ ไม่ไปออกเสียง โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งใคร ๆ เคยเชื่อกันว่ามีระดับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเมืองสูงกว่าจังหวัดอื่น

การส่งเสริมประชาธิปไตยจึงต้องปลูกฝังทั้งความรู้และความรับผิดชอบ

ความรู้ในที่นี้คือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยในทุกแง่มุมตามควรแก่บทบาทหน้าที่ของบุคคลนั้น เช่น ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิธีเลือกตั้ง หน้าที่ของ ส.ส. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะของผู้ที่จะเป็น ส.ส. ที่ดี การทุจริตในการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารบ้านเมือง ฯลฯ ขาดความรู้เหล่านี้ประชาธิปไตยก็เกิดยาก

การมีแต่ความรู้เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ เพราะอาจไม่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือนำไปใช้ในทางมิชอบก็ได้ ถ้าขาดความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุดสำหรับทุกคน ถ้าขาดคุณธรรมนี้ ประชาธิปไตยก็เกิดยาก

ดังนั้นถ้าท่านรักระบอบประชาธิปไตยก็ต้องเพิ่มความรู้และความรับผิดชอบ ซึ่งจะได้โดยการ “พัฒนาประชาธิปไตย” อย่างจริงจัง โดยยึดหลัก “ที่เลวอย่าไม่ปราศรัย แต่ไปทำให้ดี” เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยาก ไม่จำเป็นจะต้องรอรัฐบาล เพราะทุกคนมีสิทธิแสวงหาความรู้เรื่อง “ประชาธิปไตย” ได้เท่าเทียมกันอยู่แล้ว

การอ่านบทความใน วารสารไทย เป็นประจำก็เป็นวิธีหนึ่ง

เพราะ วารสารไทย เป็นวารสารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยตรงอยู่แล้ว

ท่านอาจจะหาหนังสือเกี่ยวกับประชาธิปไตยอ่านได้จากห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ แม้กระทั่งในแบบเรียนระดับต่าง ๆ แทบทุกระดับ

ขอเพียงท่าน ตั้งใจจริงและรับผิดชอบ เท่านั้น ความปรารถนาของท่านก็จะสำเร็จไม่วันใดก็วันหนึ่ง อย่างน้อยที่สุดท่านก็อาจแสวงหาคำตอบจากผู้รู้ ซึ่งมีอยู่ทั่วไป จนกระทั่งได้คำตอบที่พอใจ

เพื่อบริการท่านผู้อ่าน วารสารไทย มีคอลัมน์ “คุยกับวารสารไทย” อยู่ท้ายเล่มทุกฉบับเพื่อตอบปัญหาข้อข้องใจของท่านเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ตอบไปแล้ว จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ตลอดจนเป็นเวทีให้ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างสั้น ๆ ในแนวทางสร้างสรรค์

ถ้าท่านมีความคิดยาวกว่านั้น แต่ไม่เกิน 6 หน้ากระดาษพิมพ์ติดก็ขอให้ส่งมายังบรรณาธิการ วารสารไทย จะได้รับการพิจารณาลงพิมพ์เผยแพร่ต่อไปในคอลัมน์ปกติ

ส่วนผู้ที่ไปออกเสียงเลือกตั้งนั้น มีจำนวนมากอาศัย “หวัคะแนน” เป็นที่พึ่งที่ระลึก ทำให้อาชีพ “หวัคะแนน” เป็นล่ำเป็นสันอยู่ได้ในประเทศไทยโดยเฉพาะในฤดูที่มีการเลือกตั้ง

อะไร ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย เราก็มีเหมือนกับประเทศอื่นที่ “พัฒนาแล้ว” ในด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันที่จริงเราอาจจะมีมากกว่าเขาเสียอีก นับตั้งแต่ผู้แทนราษฎร รัฐสภา รัฐธรรมนูญ ฐานันดรที่ 4 กฎหมู่ ไปจนกระทั่ง หวัคะแนน และอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

สรุปแล้วประชาธิปไตยของเรามี “ฟอร์ม” ดีมาก แต่เห็นจะมีปัญหาด้าน “แก่นสาร”

ลองคิดกันดูว่าจะมีคนไทยสักกี่คนตอบได้ว่า “ประชาธิปไตย” คืออะไร?

ในบรรดาผู้ที่ตอบถูกต้องมีสักกี่คนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง?

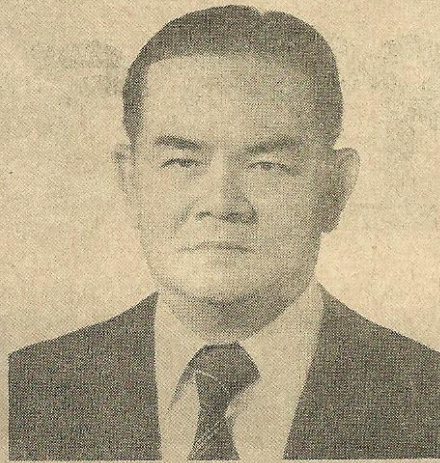
ในบรรดาผู้ที่ไปออกเสียงเลือกตั้งกี่คนเลือกคนดีมีฝีมือไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร?

ในบรรดาคนดีมีฝีมือทั่วประเทศจะมีสักกี่คนเข้าสมัครรับเลือกตั้ง? จะมีสักกี่คนได้รับเลือก?

ในบรรดาผู้ที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. แล้ว มีกี่คนที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ บริสุทธิ์ยุติธรรม และเอาใจจริงเอาใจโดยไม่ “เล่นการเมือง”? และท่านเหล่านี้ที่รายได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่ในสมัยต่อมา?

ครับ สังคมไทยจะเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ก็นั้นมิใช่อุบัติที่การตอบคำถามเหล่านี้ แต่การพิจารณาคำถามเหล่านี้จะนำไปสู่เงื่อนไข 2 ประการที่ช่วยทำให้สังคมเป็นประชาธิปไตยเร็วขึ้น กล่าวคือ ทุกคนในสังคมตั้งแต่ประชาชนไปจนถึงผู้บริหารระดับสูงตลอดจนสมาชิกสภาทุกคนจะต้องมี (1) ความรู้ (2) ความรับผิดชอบ เป็นอย่างน้อย





สาส์นจากประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ในวาระครบรอบ 4 ปี ที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้ปฏิบัติงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันสำคัญของชาติให้เกิดขึ้นในบรรดาประชาชนชาวไทยและชาวต่างประเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมายังผู้อ่านทุกท่านด้วยความจริงใจ

การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่มีความสำคัญยิ่งในตนเองและมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ในห้วงเวลาที่ผ่านมานี้ หน่วยงานภาครัฐบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก ต่างก็ดำเนินการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ตามความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานโดยมีการประสานงานระหว่างกันอย่างจำกัด หลังจากที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติขึ้นเมื่อปี 2521 แล้ว จึงได้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ อย่างเป็นระบบขึ้นเป็นครั้งแรกเป็นผลให้มีการดำเนินงานในแนวเดียวกัน ไม่ซ้ำซ้อนกัน มีการประสานประโยชน์ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะหน่วยงานภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนรัฐบาลในด้านความคิดและทุนทรัพย์เป็นอันมากก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันทุกฝ่าย และเกิดผลงานที่เป็นประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก *วารสารไทย* ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของผลสำเร็จจากความร่วมมือดังกล่าว

ขอให้ผู้ปฏิบัติงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสถาบันสำคัญของชาติอยู่ตลอดเวลา กับขอให้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความเสียสละมานะอดทน มีความสุขุมรอบคอบมีมนุษยสัมพันธ์และทัศนคติในทางที่ดี เพื่อให้การปฏิบัติงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตลอดไป

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ขออวยพรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติทุกคนในทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชนตลอดจนผู้อ่าน *วารสารไทย* มีความสุขความเจริญ และประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการทั้งปวง เพื่อเป็น กำลังสำคัญในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติสืบไป.

พลเอก

(เสริม ฒ นคร)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ราชธรรม ในราชวงศ์จักรี

สมภพ จันทรประภา

พระราชจริยาวัตร พระราชกรณียกิจ จึงเป็นไปตามคติเดียวกับพุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งหลาย คือ สร้างสมความดีเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในอนาคตและโพธิญาณเป็นที่สุด พระบารมีที่สมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าทุกพระองค์ทรงสร้างสมนั้นเป็นพระบารมีที่แก่กล้ายากที่คนทั่วไปจะบำเพ็ญได้เทียมเท่า

ธรรมะในพุทธศาสนาเป็นธรรมะที่มีประโยชน์กว้างขวาง มีทั้งธรรมะสำหรับคนทุกคน มีทั้งธรรมะเพื่อความดีงามของสังคม ธรรมะสำคัญผู้ครองเรือน ธรรมะสำหรับอุบาสกผู้ใกล้ชิด ศาสนา ธรรมะสำหรับภิกษุสงฆ์และอื่น ๆ พระราชวงศ์จักรีนอกจากต้องทรงปฏิบัติธรรมะสำหรับคนทุกคนและธรรมะสำหรับผู้ครองเรือน เช่นเดียวกับพุทธศาสนิกชนอื่น ๆ แล้ว ยังต้องปฏิบัติธรรมะเพื่อความดีแห่งสังคมอย่างเข้มแข็งเป็นพิเศษ โดยเฉพาะธรรมะเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ตีร่วมกัน วันแรกที่ได้รับราชสมบัติพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์จะมีพระราชวาจาอยู่ในพระประณมบรมราชโองการว่า “จะครองแผ่นดินโดยธรรม”

ธรรมะที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้ครองแผ่นดินที่สำคัญมีอยู่ 4 หมวด คือราชธรรม 10 ประการ ที่เรียกกันว่า ทศพิธราชธรรม

ราชสังคหวัตถุ 4 ประการ จักรวรรดิวัตร 12 ประการ และพละ 4 ประการ ทุกคราวในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก พระสงฆ์ผู้เป็นใหญ่เป็นประธานจะถวายพระธรรมเทศนาแสดงราชธรรมดังกล่าวให้ปรากฏถึงคุณอันควรแก่การทรงปฏิบัติ

ทศพิธราชธรรมอันเป็นคุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมืองนั้น ประกอบด้วยธรรมะดังต่อไปนี้คือ

1. สละทรัพย์สิ่งของช่วยเหลือประชาชน
2. มีความประพฤติที่ดีงาม
3. เสียสละความสุขสำราญ
4. ซื่อตรง ไม่หลอกลวงประชาชน
5. มีอัธยาศัย ไม่เย่อหยิ่งหยาบคาย กระด้าง ถือตน
6. ไม่หลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญ และความปรนเปรอ มีความเป็นอยู่อย่างสามัญ
7. ไม่ละอำนาจแห่งความโกรธ จนเป็นเหตุให้กระทำการต่าง ๆ ผิดพลาดศีลธรรม
8. ไม่หลงระเหิรในอำนาจ ขาดความกรุณา หาเหตุเบียดเบียนประชาชน
9. อดทนต่องานที่ตรากตรำ ถึงจะลำบากเพียงไรก็ไม่ท้อถอย
10. ยึดมั่นในความยุติธรรม ไม่มี

เป็นเวลา 199 ปีแล้วที่ประชาชนชาวไทยได้อาศัยอยู่เย็นเป็นสุขภายใต้พระบรมโพธิสมภารในสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าแห่งบรมราชวงศ์จักรี ที่สืบสันตติวงศ์โดยลำดับกษัตริย์มาจนถึงพระเป็นเจ้าพระองค์ที่เก้าในปัจจุบัน ผลแห่งพระราชกรณียกิจล้วนเป็นบารมีคือความดีตกทอดปรากฏอยู่ทั่วไปในแผ่นดิน เป็นเหตุให้ทรงได้รับความรักความเคารพ ความภักดี ความเชื่อฟัง และความไว้วางใจจากประชาชนอย่างพันประมาณ

พระราชวงศ์จักรีเป็นพระราชวงศ์ที่นับถือพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง มีคุณแห่งพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึก ดังนั้น

การปฏิบัติพระราชธรรมของสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้า
กิติ์ ขอมพระบรมวงศานุวงศ์ก็ถือ ถือว่าโดยกษัตริย์เจ้า
ก็ถือการสงคมสงเคราะห์กันเอง ซึ่งเป็นความปราชญ์
ของประชาชนในโลกทั่วทุกประเทศ ไม่ว่าในสังคมใด
สำหรับคดียของพระราชกษัตริย์นั้นนอกเหนือจากนี้
ประเทศชาติและประชาชน รองลงมาคือพระราชา
การส่วนพระองค์นั้นเป็นลำดับสุดท้าย

อารมณห์วันไหว

ราชสังคหวัตถุ 4 ประการ คือ หลัก
การสงเคราะห์ประชาชนนั้น ประกอบด้วย
ธรรมดังต่อไปนี้ คือ

1. ส่งเสริมการเกษตร
2. ส่งเสริมคนดีมีความสามารถ
3. ส่งเสริมอาชีพของประชาชน
4. มีพระราชวาจาอันเป็นประโยชน์

ในทางแห่งความสามัคคี

จักรวรรดิวัตร 12 ประการคือ ธรรม
นิยมการทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ของ
พระมหากษัตริย์ประกอบด้วยธรรมะ อัน
ควรทรงปฏิบัติ คือ

1. ทรงพระราชทานโอวาทและอนุ
เคราะห์ข้าราชการทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน
ตลอดจนประชาชน
2. ทรงผูกพระราชไมตรีสมานราช
สัมพันธ์มิตรกับประมุขแห่งประเทศต่าง ๆ
3. ทรงสงเคราะห์พระบรมวงศานุ
วงศ์ตามควรแก่พระอิสริยยศ
4. ทรงเกื้อกูลพราหมณ์ คฤหบดี
และคฤหบดีชน
5. ทรงอนุเคราะห์ประชาชนชาวนิคม
ชนบทโดยฐานานุรูป
6. ทรงอุปการะสมณะพราหมณ์
ผู้มีศีล ประพฤติชอบด้วยพระราชทานไทย

ธรรมบริหาร เกื้อกูลแก่ธรรมะปฏิบัติ

7. ทรงจัดรักษาพันธุ์สัตว์ด้วยพระ
ราชทานอภัย ไม่ให้ใครเบียดเบียนทำอันตราย
จนเสื่อมสูญพันธุ์

8. ทรงห้ามชนทั้งหลายไม่ให้ทำกิจ
การที่ไม่ประกอบด้วยธรรมะ ชักนำให้ตั้ง
อยู่ในกุศลสุจริตส่วนชอบ ประกอบการเลี้ยง
ชีพโดยทางธรรม

9. ชนใดขัดสนไม่มีทรัพย์พอเลี้ยง
ชีพโดยสัมมาอาชีพได้ ควรพระราชทาน
พระราชทรัพย์เจือจานให้เลี้ยงชีพ ด้วยวิธี
อันเหมาะสม ไม่ให้แสวงหาด้วยวิธีการทุจริต

10. แสดงเข้าไปใกล้สมณะ พราหมณ์
ตรีสถาถึงบุญ บาป กุศล อกุศล ให้ประจักษ์
11. ทรงห้ามจิตไม่ให้เกิดราคะ แล้ว
เข้าไปในที่อันไม่สมควร

12. ทรงห้ามจิต มิให้เกิดความโลภ
ปรารถนาในลาภที่ไม่ควรจะได้

พระ 4 ประการ ประกอบด้วยธรรมะ
ดังต่อไปนี้ คือ

1. กำลังพระวรกายแข็งแรง
2. กำลังโลกสมบัติบริบูรณ์
3. กำลังแห่งอำมาตย์ชั้นดีหลาย
สาขา
4. กำลังพระชาติ เป็นที่นิยมของ
ประชาชน

ราชธรรมทั้ง 4 หมวด เป็นราชธรรม

ที่ต้องทรงปฏิบัติในฐานะธรรมทายาท คือ
ผู้รักษาราชธรรมอันเป็นของพระมหากษัตริย์
และราชตระกูล เพื่อเพิ่มพูนความดีความ
งามของชนทั้งหลาย ทั้งพระราชวงศ์และ
ข้าราชการตลอดจนประชาชน เพราะพระ
เจ้าแผ่นดินย่อมเป็นประมุขของประชาชน
ผู้คอยถือเป็นแบบอย่างราชธรรมนี้เป็นราช
ธรรมที่ปฏิบัติได้ยาก ถ้าหากพิจารณาดูกัน
อย่างละเอียด ต้องอาศัยดวงจิต ที่บริหาร
มาดีแล้วและบริหารอยู่ตลอดเวลา สังเกตผล
แห่งความดีคือบารมีที่ละน้อยจนกว้างใหญ่ไพ
ศาล สืบทอดตามลำดับชั้นบรรพบุรุษ

สมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าในพระ
ราชวงศ์จักรีได้ทรงปฏิบัติมาแล้ว และกำลัง
ทรงปฏิบัติอยู่อย่างเข้มแข็ง โดยควรแก่เหตุ
แก่ผล แก่พระองค์ แก่การทรงประมาณ
แก่สถานที่ แก่กาลเวลา และแก่บุคคลแต่ละ
บุคคล

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
เมื่อแรกเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ พระ
ราชกรณียกิจอันดับแรกที่สำคัญคือ เสริม
สร้างจริยธรรมให้แก่ประชาชน คือมีพระ
ราชโองการให้ข้าราชการและประชาชน ศึกษา
วินัยของประชาชนที่พระพุทธเจ้าประทาน
แก่ชาวบ้านโดยเฉพาะ ไม่ใช่แก่อบาสกผู้

ใกล้ชิด วินัยนั้นมียู่ด้วยกัน 10 ประการ เป็นวินัยทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ เพื่อก่อให้เกิดความสะอาดเป็นมงคลแก่สังคม นอกจากนี้ข้าราชการยังต้องศึกษาเรื่องศีลให้เข้าใจและสมาทานศีลในพระราชวังก่อนเข้าเฝ้า พระราชปณิธานของพระองค์ท่านในการที่รับอัญเชิญให้รับตำแหน่งพระประมุขของชาติ ปรากฏอยู่ในพระราชนิพนธ์นิราศท่าดินแดงว่า

“ตั้งใจจะอุปถัมภก
ขอยกพระพุทธศาสนา
จะป้องกันขอบขันทสีมา
รักษาประชาชนและมนตรี”

พระราชกรณียกิจอันเนื่องมาจากราชธรรมดังกล่าว เป็นไปตามพระราชปณิธานไว้ว่าอารามได้รับการบูรณะ การปฏิสังขรณ์ และการสถาปนาขึ้นใหม่ พระพุทธรูปงาม ๆ บรรดามีและถูกทิ้งขว้างไว้ในเมืองร้าง ทรงรวบรวมที่มีอยู่แล้วให้อยู่ในที่อันสมควรและปลอดภัย โปรดเกล้าฯ ให้สังคายนาพระไตรปิฎกให้ถูกต้องเรียบร้อย ชำระพระสงฆ์ให้เหลือแต่ที่บริสุทธิ์ บรรดาที่ปลอมบวชให้กำจัดออก การป้องกันประเทศทรงดำเนินการอย่างกล้าหาญ เข้มแข็งเหนียวแน่น ทั้ง ๆ ที่กำลังพลมีน้อยกว่าข้าศึก ก็ได้ทรงทอถอยเสด็จรাত্রาเข้าไปในราชการสงคราม ทั้ง ๆ ที่ทรงพระชราแล้ว วัฒนธรรมอันเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความรักความภูมิใจในชาติก็ทรงทำนุบำรุงและสร้างสรรค์ทั้งศิลปนาฏนาชนิด ทั้งขนบประเพณี

รัชกาลต่อ ๆ มาทุกรัชกาลก็ทรงเจริญรอยตามพระราชปณิธานอย่างมั่นคง ในรัชกาลที่ 2 การปฏิสังขรณ์วัดยังดำเนินต่อไป การภาวนาคือ สวดมนต์อันเป็นวิธีปฏิบัติในพุทธศาสนา เพื่อความสงบแห่งจิตต์ การแสดงพระธรรมเทศนา การบริจาคทานอันเป็นหลักปฏิบัติเบื้องต้น ล้วนแต่ดำเนินไปอย่างเข้มแข็ง มีระเบียบศิลปอันวิจิตร ได้รับ



สมเด็จพระปิยะมหาราช รัชกาลที่ 5

การทำนุบำรุง ทั้งในด้านสถาปัตยกรรม ปฏิมากรรม วรรณกรรม ดุริยางคศิลป์ วิจิตรศิลป์ และนาฏศิลป์ ทรงพัฒนากำลังคน ความพร้อมเพรียงในการต่อสู้ป้องกันประเทศ

ในรัชกาลที่ 3 ทรงมีความสามารถเป็นพิเศษในเรื่องเศรษฐกิจการคลัง จากการที่ไม่มีเงินจ่ายข้าราชการจนถึงจ่ายเป็นผ้าถุงปันไปแทนเงินในรัชกาลก่อน กลับเป็นแผ่นดินที่มั่งคั่ง มีเงินบูรณะวัด ปฏิสังขรณ์วัด สร้างวัดอย่างมากมาย มีเงินบำรุงกองทัพให้รบได้ทั้งทางใต้ทางเหนือ ทางตะวันตก โดยเฉพาะทางตะวันออก ส่งให้รบได้ถึง 15 ปี ไม่แพ้เสียพลล้ม ไม่เห็นแก่พระองค์ ไม่ทรงตั้งพระราชโอรส เป็นรัชทายาท เงินที่ทรงหาได้เหลืออยู่มากมายพระราชทานให้เป็นเงินคงคลังของแผ่นดิน

รัชกาลที่ 4 ทรงปรับปรุงการคมนาคม

ทางน้ำ ขยายพื้นที่ทางเกษตร ปรับปรุงการพระศาสนา ศึกษาอารยธรรมตะวันตกเพื่อทรงใช้ในการก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และได้รับความนับถือจากนานาชาติ

รัชกาลที่ 5 ทรงป้องกันประเทศอย่างสุดพระกำลัง พัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งในด้านกลสิกรรม ด้านคมนาคม และด้านกำลังคน ปฏิรูประบบการบริหารประเทศให้เป็นไปตามอารยะประเทศ การแพทย์ การสาธารณสุข โภค การศึกษา เปลี่ยนแปลงมาในทางวิชาการแผนใหม่ การพระศาสนาก็มิได้ทรงละทิ้ง

รัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7 ทรงจำเริญรอยตามรัชกาลที่ 5 การศึกษาความรู้ของประเทศตะวันตกมีมากขึ้น และนำมาใช้ในประเทศ ทำให้ด้านการต่างประเทศเป็นผล แก้ไขปัญหาที่เสียเปรียบอยู่ช้านานให้หลุดไป ความรู้ในการปกครองอย่างแผนใหม่เริ่มมีการพิจารณา มีการเตรียมการ มีการเริ่มต้น ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบราชาธิปไตย ซึ่งอำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของพระมหากษัตริย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน แต่เนื่องด้วยพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขก็ต้องทรงใช้อำนาจสูงสุดแทนประชาชนผ่านทางสถาบันแห่งอำนาจทั้งสาม คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญการทรงใช้อำนาจสูงสุดแทนประชาชน จึงไม่เป็นการยากสำหรับพระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย เพราะในรัฐธรรมนูญได้กำหนดอยู่แล้วว่าพระมหากษัตริย์ต้องทรงเป็นพุทธมามกะ คือ ทรงนับถือศาสนาพุทธ เพราะทรงใช้อำนาจนั้นโดยราชธรรมแห่งพระพุทธศาสนาตามที่ได้มีพระราชวาจาในพระประณมบรมราชโองการว่าจะครองแผ่นดินโดยธรรม



พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 ทรงพระเจริญมาในระบอบประชาธิปไตย ทั้งทางการศึกษาและอบรม เสด็จเข้าถึงประชาชนโดยราชธรรมได้สะดวก ถึงแม้เวลาในราชการจะน้อยแต่ความรักที่ประชาชนมีในพระมหากษัตริย์พระองค์นี้เหลือที่จะบรรยาย พระราชาวาจา พระราชจริยาวัตร พระราชกรณียกิจจับใจประชาชน ในวันสวรรคตประชาชนร้องไห้คร่ำครวญด้วยความอาลัยพันที่จะพรรณา

รัชกาลปัจจุบันเป็นรัชกาลที่ชาวเราทั้งหลายได้เห็นแก่ตา ได้ยินอยู่แก่หู ในพระราชจริยาวัตร พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญโดยราชธรรมอย่างเข้มแข็งทุกห้วงข้อธรรมไม่มีเว้น เป็นไปโดยสัจปรีชาธรรม 7 ประการ ทรงทำนุบำรุงการเกษตร ทั้งเรื่องที่ดิน เรื่องพันธุ์ เรื่องปุ๋ย เรื่องน้ำ แต่

ละโครงการที่ทรงเกี่ยวข้องเป็นไปโดยราชธรรม ทรงทำนุบำรุงการศึกษาโดยวิธีต่าง ๆ จนถึงเสด็จพระราชทานปริญญา เป็นพระราชกรณียกิจอันหนักก็เป็นไปโดยพระราชธรรม ทางด้านการแพทย์ ที่ทรงปฏิบัติอย่างหนักทั่วท้องถื่นเป็นบุญของประชาชนในท้องถื่นกันดารก็เป็นไปโดยพระราชธรรม

การปฏิบัติพระราชธรรมของสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าที่ดี ของพระบรมวงศานุวงศ์ที่ดี กล่าวโดยภาษาปัจจุบัน ก็เป็นการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นความปรารถนาของประชาชนในโลกทั่วทุกประเทศเป็นการเสริมการบริหารของทางราชการให้กว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นในระบบการปกครองแบบใด คติของพระราชวงศ์จักรีนั้นเหนือสิ่งอื่นใดคือประเทศชาติและประชาชนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือพระราชวงศ์ การส่วน

พระองค์นั้นเป็นลำดับสุดท้าย ทรงถือกันมาตั้งแต่ปฐมวงศ์จนถึงปัจจุบัน ปรากฏในพงศาวดาร จดหมายเหตุ และจดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน

พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วในสังคาลสูตรว่าการให้ 1 กล่าวถ้อยคำไพเราะ 1 ประพฤติประโยชน์ในโลกนี้ 1 ความเป็นผู้เสมอในธรรมนั้น ๆ ในคนนั้น ๆ ตามควร 1 ธรรมนี้เป็นเครื่องสงเคราะห์เรียกว่าสังคหวัตถุ เป็นธรรมที่ต้องมีในโลก เพราะก่อให้เกิดความนับถือพระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่าบุคคลใดถ้าไม่มีสังคหวัตถุธรรม ถึงเป็นมารดาที่ดี บิดาก็ดี จะไม่ได้รับการนับถือบูชาแม้จากบุตรของตนเอง ผู้ใดปฏิบัติธรรมดังกล่าว มันคงถึงความยิ่งใหญ่ ประชาชนพากันสรรเสริญ

ธรรมะนี้เป็นธรรมะที่รวมยอดแห่งราชธรรมทั้งหลาย และพระราชวงศ์จักรี ทรงถือปฏิบัติมาด้วยความเข้มแข็งมั่นคง จึงทรงได้รับความนับถือเป็นที่ล้นที่พ้นจากประชาชน แม้ต่างศาสนา เพราะทรงปฏิบัติทั่วถึงในการอุปถัมภ์ทุกศาสนาที่เป็นศาสนาที่มีคุณบรรดามีอยู่ในบ้านเมืองมาแต่โบราณ

ในกาลละอันเป็นมงคลแห่งพระราชวงศ์จักรี *โอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ 200 ปี* จึงขอเชิญท่านทั้งหลายตั้งใจ ฟังในกุศลรำลึกในมงคลที่เกิดจากพระมหากษัตริย์คุณอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างมหาศาล เป็นธงชัยอันตระการให้ประชาชนได้จับตามองเพื่อคุ้มครองขวัญให้อยู่กับตนยามมีภัย ได้รู้ทิศทางที่จะตามเสด็จครรโลอย่างแน่วแน่ เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรปกแผ่ให้คนทั้งปวงได้อยู่เย็นสุขสันต์ แล้วพร้อมกันถวายชัยมงคล ขอให้เทพยดาเบื้องบนโปรดอภิบาลพระบรมวงศ์จักรี ให้เสด็จสถิตเป็นศรีสถาพรอยู่คู่ประเทศชาติชั่ววันรันดร์ ให้พระเกียรติคุณเอนกอนันต์แผ่ไพศาลไปทั่วทิศานุทิศ เทอญ.

นิยมไทย

กับความมั่นคงแห่งชาติ

น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ

มีคำกล่าวที่ผมอยากจะนำมาเล่าสู่กันฟังในที่นี้ว่า “ที่ใดไม่มีความซื่อสัตย์ ที่นั่นก็ไม่มีความจริง ที่ใดไม่มีความจริง ที่นั่นก็ไม่มีความรัก และที่ใดปราศจากความรักแล้ว ที่นั่นก็ไม่มีอะไรแม้แต่เพียงอย่างเดียว” ความรักในที่นี้ถ้าจะนำมาใช้ในความหมายที่เกี่ยวข้องกับชาติบ้านเมืองแล้วก็จะเห็นได้ว่า ในบ้านเมืองของเรา ถ้าคนในชาติบ้านเมืองปราศจากความรักในส่วนประกอบต่างๆ ที่เป็นเลือดเนื้อและวิญญาณของชนชาติไทยด้วยกันแล้ว บ้านนี้เมืองนี้ก็จะเห็นจะไม่มีอะไร คงจะมีแต่ความว่างเปล่าซึ่งพร้อมที่จะปล่อยให้สิ่งแปลกปลอมอื่นๆ เข้ามาครอบครองได้โดยง่ายจนต้องกลายเป็นชน

ชาติอื่น ไปในที่สุด

สำหรับในเรื่องความนิยมไทยนั้น ความรักความนิยมไทยนั้นมีความหมายกว้างขวางอยู่ในตัวของมันเอง นับตั้งแต่ความนิยมในสินค้าและบริการของไทยตลอดจนความนิยมในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและค่านิยมอันดีงามของไทย การนิยมไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งในการสร้างชาติบ้านเมืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากอดีตที่ผ่านมาชาติไทยสามารถดำรงความเป็นเอกราชและมีการพัฒนาก้าวหน้าตามลำดับ เนื่องจากชาติไทยของเรามีเอกลักษณ์ประจำชาติ คนไทยยึดมั่นในขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ดี คุณธรรมของพระพุทธศาสนา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความเสียสละ ความสามัคคีและความกล้าหาญ แต่ในปัจจุบันสิ่งต่างๆ เหล่านั้นกำลังจะลบลือนหายไปจากสังคมและจิตใจของคนไทย สิ่งที่เข้ามาแทนที่ได้แก่การรับวัฒนธรรมจากต่างชาติ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย และมีได้ตระหนักถึงคุณค่าอัน

แท้จริงของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม
อันดีงามของไทย รวมทั้งการให้ค่านิยมต่อ
สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นของคนต่างชาติมากเกินไป
พฤติกรรมเช่นนี้กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก ซึ่ง
ถือได้ว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่น
คงแห่งชาติด้วย

การปลูกฝังและสร้างคนในชาติให้มีความรักและความนิยมไทย แม้จะกระทำ
ไม่ได้สำเร็จได้ในเวลาอันสั้น แต่ต้องไม่ทอด
ทิ้งที่จะมองไปและกระทำต่อไปให้ได้ใน
วันข้างหน้า ไม่ว่าจะมีปี ลิบปีหรือร้อยปี
ช่วยกันดำเนินการเพื่อชาติบ้านเมืองของเรา

การสร้างสรรคและส่งเสริมความนิยม
ไทยให้กับประชาชนและเยาวชนไทยนั้น
จะช่วยเกื้อกูลต่อความมั่นคงแห่งชาติเป็น
อย่างมาก เป็นงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่า ต้อง
ใช้เวลายาวนาน มีคำกล่าวที่เราทุกคนควร
ระลึกไว้ก็คือ **“ถ้าคิดทำงานเพียงปีเดียวก็
ให้ปลูกข้าว, ถ้าคิดทำงานสิบปีก็ให้ปลูก
ต้นไม้ใหญ่ แต่ถ้าคิดทำงานหนึ่งร้อยปี
แล้วก็ไม่ปลูกคน”** เพราะฉะนั้นงานปลูก
คน สร้างคนจึงต้องคิดต้องทำให้ต่อเนื่อง
ยาวนาน แม้เป็นร้อยปีก็อย่าได้ทอดทิ้งเป็น
อันขาด

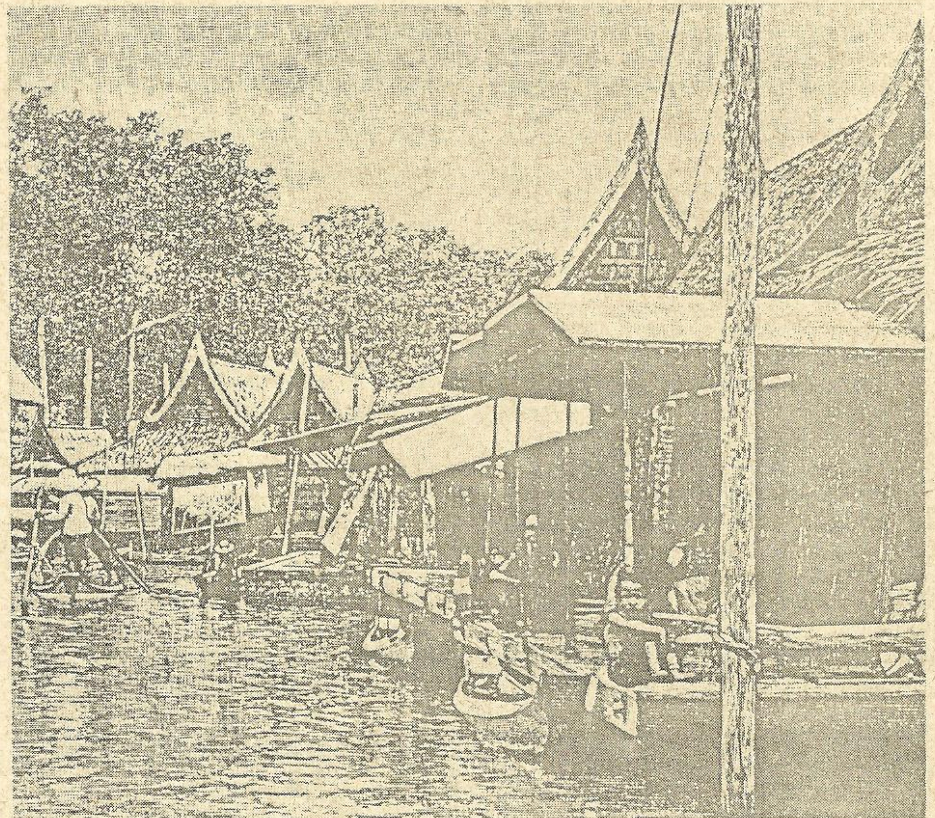
โดยที่ผมรับผิดชอบในงานด้านความ
มั่นคงแห่งชาติ จึงขอกล่าวได้เต็มปากว่า การ
นิยมไทยกับความมั่นคงแห่งชาติมีความสัมพันธ์กัน
เพราะการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติประการหนึ่งก็คือการทำให้ประชาชนมีความ
อยู่ดีกินดี มีรายได้พอควรแก้ขัดภาพ
ประเทศชาติสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าได้ใน
ระดับที่เหมาะสมกับขีดความสามารถทาง
งบประมาณ ในขณะที่การเสริมสร้างความ
นิยมไทยจะเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สินค้า
และบริการของไทย ส่งเสริมการจำหน่ายสิน
ค้าไทย รวมทั้งการส่งเสริมความนิยมไทย
ให้แก่เยาวชนและประชาชนไทยโดยทั่วไป

นิยมไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้าง
และสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งทาง
ตรงและทางอ้อม ซึ่งหากหน่วยงานที่ทำงาน
ด้านส่งเสริมความนิยมไทยสามารถชี้แนะให้
ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงคุณค่าและให้
ความนิยมต่อสินค้าและบริการของไทยได้
แล้ว ก็จะทำให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ผลิต
และให้บริการสินค้าไทยมีรายได้มากขึ้น มั่ง
คั่งขึ้น หรืออย่างน้อยมีรายได้เพียงพอแก่การ
ดำรงชีพตามสมควร และในอีกด้านหนึ่ง
หากประเทศของเราประกอบด้วยประชาชน
ผู้นิยมไทยไม่ซื้อหาสินค้าจากต่างประเทศ
โดยไม่จำเป็นแล้ว ย่อมจะเป็นหนทางหนึ่ง
ที่ทำให้ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
โดยส่วนรวม (ซึ่งปัจจุบันไทยขาดดุลการค้า
อยู่ประมาณ 67,567.4 ล้านบาท) ลดลงได้
ในระดับหนึ่ง อันจะส่งผลให้ประเทศสามารถ
นำเงินดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาประเทศ
ให้ก้าวหน้าและมั่นคงต่อไปยิ่งขึ้นได้ นอก
จากนั้นหากผู้นิยมไทยตระหนักถึงความ
สำคัญของการนิยมไทยจะได้ช่วยเผยแพร่

คุณค่าของสินค้าและบริการของไทยให้กว้าง
ขวางในต่างประเทศ และในหมู่ชาวต่างชาติ
ซึ่งก็น่าจะเป็นหนทางที่ทำให้ตลาดสินค้า
และบริการนั้นแพร่หลายและกว้างขวางได้
มากยิ่งขึ้นด้วย

การที่ประชาชนไทยนิยมใช้สินค้า
และบริการไทย รวมทั้งนิยมศิลปวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย
และเผยแพร่สิ่งเหล่านี้ต่อไปในหมู่คนต่าง
ชาติและนานาประเทศตามโอกาสอันเหมาะสม
แล้ว ก็ย่อมเป็นการสืบทอดความต่อเนื่อง
และเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้น
คงทนของชาติไว้ได้ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ย่อมเป็นการเสริมสร้างเกียรติภูมิและศักดิ์
ศรีของชาติให้สูงเด่นยิ่งขึ้นในสายตาของต่าง
ประเทศ ให้ได้เข้าใจและรู้จักคุณค่าเอกลักษณ์
ที่ดีเยี่ยมในสังคมไทย เกิดความนิยมยกย่องใน
คุณค่าและเอกลักษณ์ของความเป็นไทยอีก
ด้วย

การนิยมไทยจึงมีความสำคัญทั้งใน
แง่ทั่วไป และต่อความมั่นคงแห่งชาติกล่าว



คือ ในแง่ทั่วไปกิจกรรมนิยมไทยจะช่วยส่งเสริมศิลปะ สืบทอดเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ ในแง่ของความมั่นคงแห่งชาตินิยมไทยจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างเสริมภาวะความมั่งคั่ง ผาสุกทางเศรษฐกิจของประชาชน และจะมีส่วนช่วยโดยตรงในการลดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ ซึ่งขาดดุลติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะปัจจุบันหากปล่อยให้สถานการณ์เป็นเช่นนี้จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศ และความเป็อยู่ของประชาชนได้รับความกระทบกระเทือน นอกจากนั้นในภาวะปัจจุบันยังปรากฏว่าอุตสาหกรรมในประเทศไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเท่าที่ควร เพราะมีประชาชนส่วนหนึ่งมีความคิดว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศ มีคุณภาพสู้สินค้าต่างประเทศไม่ได้ และรู้สึกภาคภูมิใจในการใช้สินค้าต่างประเทศซึ่งมีราคาแพง ในสถานการณ์เช่นนี้เห็นได้ว่ากิจกรรมนิยมไทยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้องในการนิยมไทยให้แก่ประชาชน อันจะมีส่วนแก้ไขปัญหาของประเทศโดยทั่วไป และเป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติโดยตรงและทางอ้อมด้วย

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการนิยมไทย อาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยสำคัญ 3 ส่วนคือ 1) การผลิต 2) การบริโภค และ 3) การแจกจ่ายหรือการตลาด

การผลิตที่มีส่วนสร้างเสริมการนิยมไทย น่าจะต้องเป็นการผลิตที่คำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพของสินค้าให้อยู่ในระดับสูงและคงที่ มีรูปแบบที่เหมาะสมทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และมีราคาถูกเมื่อเทียบกับสินค้าที่มาจากต่างประเทศ ให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ในด้านการบริโภคผู้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมในการนิยมไทยนี้ได้แก่ ประชาชนโดยทั่วไป และ

ประชาชนกลุ่มที่เป็นผู้นำในสังคม ประชาชนโดยทั่วไปเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการส่งเสริมความนิยมไทย ควรเป็นผู้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตระหนักถึงความสำคัญและผลอันจะเกิดแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม และนิยมใช้สินค้า บริการ และชำระรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นกลุ่มผู้นำในสังคม เช่น ข้าราชการ และผู้นำในตำบลหมู่บ้าน นับว่าเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญในการโน้มน้าวและสร้างความนิยมไทยให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป โดยมีการดำเนินการให้เป็นแบบอย่างอันจะส่งผลให้ประชาชนโดยส่วนรวมคล้อยตาม ให้ความสำคัญและยึดถือตามเป็นแบบอย่างต่อไป

นอกจากนั้นปัจจัยสำคัญในการสร้างความนิยมไทย ได้แก่การตลาดซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมและความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนในการบริโภค และการให้ความสำคัญแก่ศิลปวัฒนธรรมของไทย กล่าวคือหากประชาชนโดยทั่วไปมีค่านิยมและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริโภคว่า การบริโภคสินค้าไทยซึ่งมีคุณภาพดี ราคาถูก เป็นการประหยัด ถูกต้องตามหลักเศรษฐกิจ และเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจ เพราะเป็นการช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม นอกจากนั้นก็มีความคิดที่ถูกต้องในการช่วยกันชำระรักษาศิลปวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของไทยย่อมจะเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ประเทศชาติประสบความวัฒนาถาวรได้สืบไป ในเรื่องนี้กรมโฆษณาจะมีส่วนอย่างสำคัญ

อย่างไรก็ตามแม้การนิยมไทยเป็นสิ่งที่ดี และมีบทบาทเกื้อกูลต่อความมั่นคงแห่งชาติแต่สิ่งที่จะต้องพิจารณากันต่อไปคือ ควรจะดำเนินมาตรการอย่างไรที่จะนำการนิยมไทยแพร่หลายในหมู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ผมจึงคิดว่าเราน่าจะมีมาตรการดำเนินการดังนี้ คือ

1. ปลุกฝังและเผยแพร่แนวความคิดการนิยมไทยแก่ประชาชนและเยาวชนไทย เพื่อให้มีจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของการนิยมไทย ว่ามีส่วนในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติโดยส่วนรวม ทั้งนี้โดยการให้การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งพิจารณาใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนทุกสาขาด้วย อย่างไรก็ดีตามการปลุกฝังและเผยแพร่การนิยมไทยก็ต้องพิจารณาเลือกสรรเฉพาะสิ่งที่ดีและเหมาะสมด้วย เช่น 1) การนิยมใช้สินค้าและบริการที่ผลิตได้ภายในประเทศตลอดจนวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย 2) การยึดมั่นในสถาบันที่สำคัญของชาติ ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 3) คุณธรรมของชาติ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี เสียสละ อดทนอดกลั้น และการประหยัด

2. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขค่านิยมและวัฒนธรรมไทยที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย เช่น การนิยมความฟุ่มเฟือย การนิยมใช้ของต่างประเทศ และการเชื่อถือโชคลาง

3. สกัดกั้นการแพร่ขยายของวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ และพิจารณาเลือกรับเฉพาะวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยเท่านั้น ทั้งนี้โดยการให้การศึกษาเกี่ยวกับข้อเสียของการรับศิลปวัฒนธรรมต่างชาติในบางเรื่องแก่ประชาชน รวมทั้งเน้นให้เห็นถึงสภาพความแตกต่างระหว่างสังคมไทยกับสังคมต่างประเทศ โดยอาจพิจารณาให้ความรู้ดังกล่าว ทั้งในชั้นเรียนและผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมบทบาทของสมาคม ชมรม และสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิยมไทย ให้กว้างขวางและสอดคล้องกับการปฏิบัติได้จริงให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ผมขอเสนอข้อสังเกตเพื่อท่านผู้อ่าน

จะได้นำไปประกอบการพิจารณาในเรื่อง
บทบาทของนิมไทยอีกรวม 5 ประการด้วย
กัน คือ

1. วัตถุประสงค์และจิตใจ ความนิยมของผู้
บริโภค เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะ
จะได้คำนึงถึง หมายความว่า การที่ผู้ผลิตจะ
โน้มน้าวให้ผู้บริโภคนิยมสินค้าไทยได้จะต้อง
ผลิตสินค้าและให้บริการในลักษณะที่คำนึง
ถึงค่านิยมและรสนิยมของผู้ใช้ โดยการผลิต
สินค้าที่ดี มีคุณภาพ สอดคล้องกับกาลสมัย
และรสนิยมของผู้บริโภค มิได้มุ่งแต่เฉพาะ
จะให้ผู้ใช้ซื้อสินค้าจำนวนมากเท่านั้น แต่จะ
ต้องมุ่งเปลี่ยนแปลงค่านิยมและรสนิยมของ
ผู้ใช้ให้หันกลับมาใช้ของไทยได้

2. อุดมคติและความสมจริง การสร้าง
สรรค์ความนิยมไทยเป็นสิ่งที่ต้องทำโดยต่อ
เนื่องกัน ทั้งในปัจจุบันและอนาคตติดต่อกัน
กันไป รวมทั้งควรตั้งความหวังไว้ให้สูง

ในลักษณะอุดมคติ อย่างไรก็ตามต้องตระ
หนักถึงความเป็นไปได้ และความเป็นจริง
ในบ้านเมืองเรา กล่าวคือต้องยอมรับว่าการ
จะสร้างสรรค์ความนิยมไทยให้เกิดขึ้นได้นั้น
ควรจะต้องมีความหวังไว้ในลักษณะที่ต้องค่อย
เป็นค่อยไป เนื่องจากคนไทยไม่ใช่ผู้จะบัง
คับได้ สิ่งที่ทำได้ดีก็เพียงแต่การจูงใจเท่านั้น

3. ภาครัฐบาลและภาคเอกชน การ
สร้างสรรค์ความนิยมไทยจะเป็นความจริง
ได้นั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือกันทั้ง
สองฝ่าย จะให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดำเนินโดย
ลำพังไม่ได้ และผลสำเร็จเรื่องนี้ขึ้นกับความ
เข้มแข็งเอาจริงเอาจังของภาคเอกชน

4. ปัจจุบันและอนาคต การสร้างความ
นิยมไทยเป็นเรื่องที่ควรต้องกระทำโดยต่อ
เนื่องกัน ทั้งในปัจจุบันและอนาคตติดต่อกัน
กันไป โดยใช้ประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน

เป็นแนวทางในการดำเนินการที่ได้ผลดียิ่ง
ขึ้นในวันหน้า ในปัจจุบันกล่าวได้ว่าการนิยม
ไทยได้ก้าวหน้าในระดับหนึ่งแล้ว น่าจะ
หวังได้ว่าในอนาคตจะประสบผลสำเร็จยิ่ง
ขึ้น

5. นิยมไทยและความมั่นคงแห่งชาติ
ดังที่กล่าวมาแล้วว่านิมไทยมีความสัมพันธ์
เชื่อมโยงกับความมั่นคงแห่งชาติ ผู้ดำเนินการ
ตามแนวทางนิมไทยจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้มีส่วน
อย่างสำคัญในการทำให้ชาติมั่นคง ทั้งโดย
ทางตรงและทางอ้อม และควรที่จะได้รับ
การยกย่องสนับสนุนจากสาธารณชนและ
นำไปสู่การปฏิบัติโดยทั่วกัน



● คำบรรยายพิเศษของ น.ค.ประสงค์ สุ่นศิริ เลขาธิการ
สภาความมั่นคงแห่งชาติ ในการสัมมนาเรื่อง
“บทบาทของนิมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”
ณ ดิกรสันติโมตร ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม
2525

ศิลป วัฒนธรรม ประเพณีไทย ควรค่าแก่การรักษาไว้ ด้วยความปรารถนาดี จาก



แผนพัฒนาชนบท ยากจน

กับการส่งเสริมประชาธิปไตย

โยชิต บันเปียมรัชฎ์

ประเทศไทยได้เริ่มต้นพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปีแล้ว ผลของการพัฒนาเท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่า พื้นที่ชนบทบางส่วนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ประ

ชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น สุขภาพแข็งแรงและมีความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น แต่ก็มีพื้นที่และประชาชนในชนบทอีกจำนวนไม่น้อยแทบจะไม่ได้รับผลประโยชน์



จากการพัฒนาเลย . พวกเขาเหล่านั้นยังคงเผชิญอยู่กับสภาพความยากจน ขาดความสามารถ และต้องผจญกับโรคภัยไข้เจ็บนานาประการ แม้ว่าจะได้มีความพยายามแก้ไขแล้วก็ตาม ปัญหาความยากจนในชนบทก็มิได้ลดลง กลับสะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทั้งในส่วนของรัฐบาลและประชาชนแล้วว่าความยากจนในชนบทเป็นปัญหาหลักของประเทศชาติซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากบทเรียนในอดีตชี้ให้เห็นว่าหากยังคงใช้แนวความคิดและวิธีการพัฒนาชนบทดังที่เคยทำกันมาเพื่อแก้ไข ปัญหาความยากจนในปัจจุบันแล้ว ก็คงจะเป็นการยากที่จะสำเร็จตามความประสงค์ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องคัดค้านแนวความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาความยากจนในชนบท เพื่อเป็นแนวทางในการขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไป

การพัฒนาชนบทแนวทางใหม่

จากการศึกษาสภาพและสาเหตุของความยากจนในชนบทของประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งใช้เวลาในการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถสรุปออกมาเป็นแนวความคิดใหม่ ในการที่จะขจัดความยากจนในชนบท จากแนวความคิดนี้

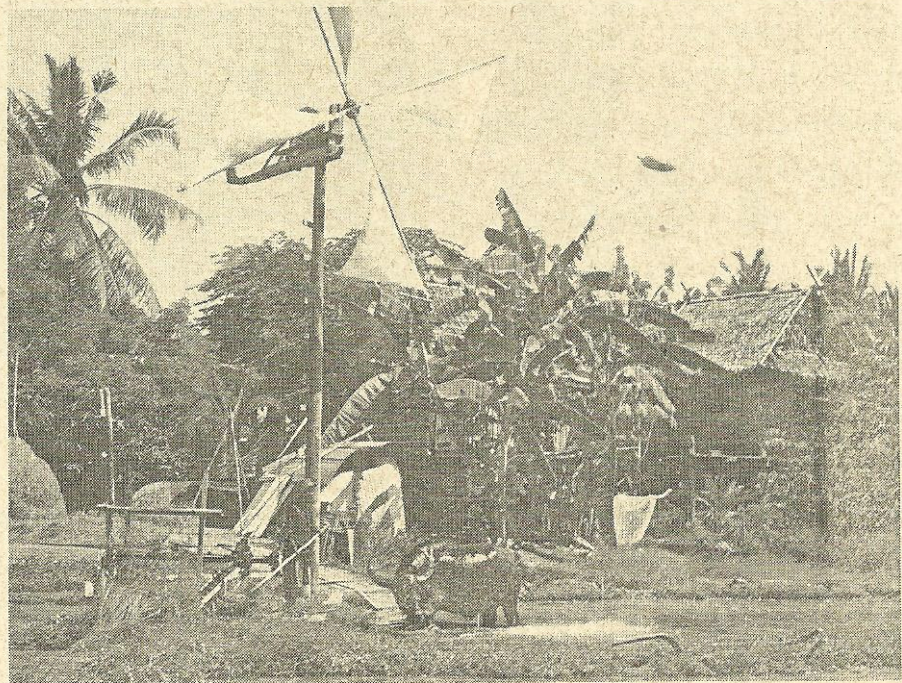
“แผนพัฒนาชนบทยาก

จน” จึงถูกจัดำขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นผลผลิต และแนวทางที่สำคัญของแนวความคิดใหม่ ในการพัฒนาชนบท แผนพัฒนาชนบทยากจน มุ่งที่จะขจัดความยากจนในชนบท มิได้มองผลผลิตและรายได้ของประเทศเป็นหลัก หากแต่มุ่งที่จะให้ความสำคัญแก่ตัวคนคือ ประชาชนผู้ยากจนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างพอเพียง ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นวัตถุประสงค์สำคัญที่สุด ทั้งนี้รัฐจะต้องจัดสรรทรัพยากร ไปให้อย่างทั่วถึงและให้ความเอาใจใส่กับ สาเหตุของปัญหาความยากจนในชนบทเป็น อันดับแรก เพื่อมุ่งแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ขณะเดียวกันก็จะยึดถือหลักให้ประชาชนในชนบท สามารถช่วยเหลือตนเองและชุมชนได้อย่าง แท้จริงในที่สุด ดังนั้นการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาชนบทยากจนนี้จึงมีหลักการสำคัญ 5 ประการคือ

1. ยึดพื้นที่เป็นหลัก โดยให้ความสำคัญแก่พื้นที่ยากจนหนาแน่นก่อนซึ่งในขณะนี้พื้นที่เป้าหมายตามแผนพัฒนาชนบทยากจนมีทั้งสิ้น 37 จังหวัด หรือ 286 อำเภอ และกิ่งอำเภอ โดยในแต่ละอำเภอจะมีหมู่บ้านเป้าหมาย อำเภอละประมาณ 50 หมู่บ้าน

2. พัฒนารูานะของประชาชนให้พออยู่พอกิน และมีบริการพื้นฐานขั้นต่ำอย่างทั่วถึงในเขตชนบทที่มีความยากจนหนาแน่น

3. เน้นการปรับปรุงเพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้นตามลำดับและอย่างถาวรในระยะยาว



ชนบทไทยคือหัวใจของชาติ

4. แก้ปัญหาที่ประชาชนยากจนเผชิญอยู่จริง ให้ทั่วถึงพื้นที่ชนบทยากจน โดยเน้นเทคนิคที่ประชาชนทำได้เองและมีการลงทุนต่ำ

5. ให้ประชาชนมีส่วนในการแก้ไขปัญหายของตนเองได้มากที่สุด

แผนงานหลัก

เพื่อให้แผนพัฒนาชนบทยากจนเป็นไปตามหลักการและเป้าหมาย จึงได้มีการกำหนดแผนงานหลักขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนยากจนจำนวน 7.5 ล้านคนในชนบท สามารถหลุดพ้นจากปัญหาสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความยากจนเช่นความขาดแคลนความหิวโหย โรคภัยไข้เจ็บและการขาดแคลนความรู้ แผนงานที่กำหนดขึ้นมีทั้งสิ้น 4 แผนงานคือ

1. แผนงานสร้างงานในชนบท แผนงานนี้เป็นแผนงานเฉพาะหน้าที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจากปีก่อน ๆ ได้แก่ โครงการสร้างงานในชนบท ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในเขตชนบทยากจน ให้มีงานทำในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว อีกทั้งเพื่อพัฒนาองค์กรท้องถิ่น ให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

2. แผนงานกิจกรรมในระดับหมู่บ้าน แผนงานนี้จะมุ่งแก้ปัญหาหลัก ที่ชาวชนบทยากจนเผชิญอยู่จริงในระดับหมู่บ้าน เช่น ความอดอยากขาดแคลน โดยเฉพาะอาหารหลัก เช่น ปลา ซึ่งนับวันแต่จะมีจำนวนลดลงและเปิดไถ่ ซึ่งมีอัตราการตายจากโรคระบาดสูง นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการขาดแคลนเครื่องมือ ในการทำเกษตรกรรม เช่น โค กระบือ เป็นเหตุ ให้ต้องเสียค่าเช่าในอัตราสูง การขาดแคลนแหล่งน้ำ ทั้งเพื่อการผลิตและการบริโภค แม้จะมีอยู่บ้างก็อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมจำเป็นต้องบูรณะแก้ไข ปัญหาสำคัญอีกประการ



ชีวิตชนบทเป็นชีวิตที่เรียบง่าย การทำมาหากินต้องพึ่งพาธรรมชาติอยู่มาก คนชนบทรู้จักกันหัวบ้านท้ายบ้าน

หนึ่งก็คือ ความอ่อนแอในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ในหมู่บ้าน จำเป็นต้องเน้นการรวมกลุ่มให้เข้มแข็งขึ้นโดยอาศัยการผลิตต่าง ๆ เป็นสิ่งจูงใจ

3. แผนงานจัดบริการขั้นพื้นฐาน แผนงานนี้มุ่งที่จะจัดบริการสาธารณะที่จำเป็นประเภทที่เป็นปัญหาที่ชาวชนบทยากจน

ส่วนใหญ่ประสบอยู่ เช่น การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การให้บริการทางโภชนาการ การจัดหาน้ำสะอาด ตลอดจนการให้บริการทางกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่ยากจน

4. แผนงานการผลิต แผนงานนี้มุ่งที่จะเพิ่มผลผลิตเพื่อแก้ปัญหาที่ประชาชนไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อการบริโภค

เมื่อความยากจนกับประชาธิปไตยมีลักษณะคล้ายกับ
ขมิ้นและปูนแล้ว สิ่งใดก็ตามที่จะขจัดความยากจนให้
หมดสิ้นไป สิ่งนั้นก็ย่อมที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยไป
ด้วยในตัว

โดยใช้เทคนิคที่มีต้นทุนต่ำ ชาวชนบทสามารถ
ปฏิบัติได้เองและสามารถแพร่กระจายได้
อย่างกว้างขวาง

ระบบการบริหารและองค์กร

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบท
ยากจนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จ
ได้ตามวัตถุประสงค์ หากขาดระบบบริหาร
และการจัดองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ดัง
นั้น เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพและ
สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว การจัด
ระบบการบริหารการพัฒนาชนบทจึงยึดหลัก
การดังนี้

1. ยึดหลักการประสานงานและเอก
ภาพในการบริหารการพัฒนาชนบท โดยการ
ปรับปรุงและใช้ประโยชน์จากองค์กรเดิม
ให้มากที่สุด กับให้มีคณะกรรมการ เกี่ยวกับ
นโยบายในการพัฒนาชนบทระดับชาติเพียง
คณะเดียว
2. สอดคล้องกับแนวทางในการยึด
พื้นที่เป็นหลักในการพัฒนาชนบท
3. ส่งเสริมให้ประชาชนในชนบท
ได้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาของตนเองให้มาก
ที่สุดและสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น
ตามลำดับ

และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ
ข้างต้น การจัดองค์กรในการพัฒนาชนบท
จึงประกอบด้วยองค์กรในระดับต่าง ๆ ดังนี้

ระดับชาติ มีคณะกรรมการพัฒนาชน
บทแห่งชาติ (กชช.) โดยมีนายกรัฐมนตรี
เป็นประธานและเลขาธิการคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็น

กรรมการและเลขานุการ

ระดับจังหวัด มีคณะกรรมการพัฒนา
จังหวัด (กพจ.) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นประธานและหัวหน้าสำนักงานจังหวัด
เป็นกรรมการและเลขานุการ

ระดับอำเภอ มีคณะกรรมการพัฒนา
อำเภอ (กพอ.) โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน
และปลัดอำเภออาวุโสเป็นกรรมการและ
เลขานุการ

ระดับตำบล มีสภาตำบล (กสต.) โดย
มีกำนันเป็นประธาน และครูประชาบาล
ซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก กสต. เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

ระดับหมู่บ้าน มีคณะกรรมการพัฒนา
หมู่บ้าน (กพม.) หรือคณะกรรมการกลาง
หมู่บ้าน อพป. โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน

ความยากจนกับประชาธิปไตย

มีผู้เคยกล่าวไว้ว่า “การที่สังคมใด
สังคมหนึ่งจะเป็นประชาธิปไตยได้นั้น
จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือ
ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ดีกินดีเสีย
ก่อน “หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าทำอย่างไร
ให้ท้องอิ่มก่อนแล้วค่อยเรียกร้องสิทธิทาง
การเมือง”.... “ประเทศด้อยพัฒนาไม่
ประสบผลสำเร็จทางการเมือง (ประชา
ธิปไตย) ก็เพราะสภาพทางเศรษฐกิจของ
ประชาชนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ
วิวัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนกัน”....
“การที่เราจะได้รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย
นั้น ประชาชนต้องมีความสำนึกทางการ

เมือง โดยทุกคนไปลงคะแนนเสียงด้วย
ความบริสุทธิ์ใจ คอยติดตามข่าวความ
เคลื่อนไหวทางการเมือง และพยายาม
มีส่วนร่วมทางกรรมเมืองอย่างสม่ำเสมอ
ซึ่งลักษณะดังกล่าวเราจะหาจากคนยาก
จนได้น้อยมาก”.... จากคำกล่าวข้างต้นนี้

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสภาพของสังคม
ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า
ใกล้เคียงกันมาก ในขณะที่ระบอบประชา
ธิปไตยของเราดำเนินไปอย่างล้มลุกคลุกคลาน
ความยากจนในชนบทก็ยังคงมีอยู่ ยังมีได้รับ
การแก้ไขให้หมดสิ้นไป จึงเป็นการยากที่จะ
ปฏิเสธได้ว่า ในสังคมไทยนั้น ทั้งความยากจน
และประชาธิปไตย ไม่สามารถที่จะเดินไป
ด้วยกันได้

แผนพัฒนาชนบทยากจนส่งเสริม ประชาธิปไตยอย่างไร

เมื่อความยากจนกับประชาธิปไตยมี
ลักษณะคล้ายกับขมิ้นและปูนแล้ว สิ่งใด
ก็ตามที่จะขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไป สิ่ง
นั้นก็ย่อมที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยไปด้วย
ในตัว ดังนั้นแผนพัฒนาชนบทยากจนซึ่งมี
วัตถุประสงค์หลักที่ต้องการจะขจัดความ
ยากจนอย่างถอนรากถอนโคน จึงเป็นแนว
ทางการสนับสนุนและส่งเสริมความเป็น
ประชาธิปไตยโดยตรงในเบื้องต้น หากจะ
ย้อนไปพิจารณาหลักการสำคัญ 5 ประการ
ของแผนพัฒนาชนบทยากจนดังที่ได้กล่าว
มาแล้ว จะเห็นได้ว่ามีส่วนในการส่งเสริม
ความเป็นประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อย

หลักการในข้อ 2 เน้นการพัฒนฐานะ
ของประชาชน ให้พออยู่พอกินและมีบริการ
พื้นฐานขั้นต่ำอย่างทั่วถึง แน่นนอนที่สุดเมื่อ
ภาระที่ประชาชนในชนบทจะต้องแก้ไขปัญห
เฉพาะหน้าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทุก ๆ วัน
เช่น การหาอาหารและภาระที่จะต้องต่อสู้กับ

โรคภัยไข้เจ็บ ลดลงหรือหมดไป พวกเขา
ย่อมมีเวลาและเต็มใจที่จะให้ความสนใจทาง
ด้านการเมือง

หลักการในข้อที่ 3 เน้นการปรับปรุง
เพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น
หรือหมายความว่า ทำให้ประชาชนมีความรู้
ความสามารถที่จะช่วยตนเองได้อย่างถาวร
นั่นก็คือทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมมี
คุณภาพ สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว
เข้าใจและยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ ซึ่ง
จะเป็นผลทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นไป
อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยรวมถึง
การพัฒนาทางด้านการเมืองด้วย

หลักการในข้อที่ 5 ให้ประชาชนมี
ส่วนในการแก้ไขปัญหของตนเองมากที่สุด
หรือเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน
นั่นเอง และการเข้ามามีส่วนร่วมนี้ เป็น
ปัจจัยพื้นฐานปัจจัยหนึ่งของประชาธิปไตย
เพราะถ้าหากในสังคมใดประชาชนไม่เข้ามามี
ส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว ระบอบประชาธิปไตยก็
ไม่สามารถที่จะเจริญเติบโตได้ การ
ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ไม่ว่า
ในกิจกรรมทางด้านใด ย่อมเป็นการส่งเสริม
และชี้ให้เห็นถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการเมือง
เป็นเงาตามตัว

การส่งเสริมในเรื่องของการมีส่วนร่วมนี้
นอกจากจะระบุไว้ในหลักการแล้ว แผน
พัฒนาชนบทยากจนยังได้แปรหลักการดังกล่าว
ออกมาในรูปของแผนงานและโครงการ เพื่อให้
ให้การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็น
จริงในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในแผนงาน
กิจกรรมระดับหมู่บ้าน ทุก ๆ โครงการใน
แผนงานนี้ เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมจาก
ประชาชนเป็นหลัก เพราะถ้าหากหน่วยราชการ
ที่รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ไม่สามารถปลูก
ระดมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้แล้ว
โครงการที่หน่วยงานนั้น ๆ รับผิดชอบก็จะ
ไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งนับว่าเป็นการ

ทำลายอยู่ไม่น้อย

หากจะหันมาพิจารณาทางด้านระบบ
บริหารตามแผนพัฒนาชนบทยากจนดูบ้าง
จะเห็นว่า ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วน
กลางออกไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างกว้างขวาง
ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน
ซึ่งการกระจายอำนาจนี้ ก็เป็นเงื่อนไขและ
แนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยที่สำคัญ
อีกประการหนึ่ง ดังตัวอย่างเช่น ในระดับ
จังหวัด ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
ประจำปีโดยคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด
แผนพัฒนาจังหวัดนี้ เป็นเครื่องมือสำคัญ
ที่จะช่วยให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนา
ชนบทยากจนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
จังหวัดจะเป็นผู้ประสานแผนงานและโครงการ
ทุกโครงการที่จะดำเนินงานในพื้นที่นั้น ๆ
โครงการตามแผนพัฒนาชนบทยากจนทุก
โครงการที่จะดำเนินการในเขตจังหวัดหนึ่ง ๆ
จะต้องได้รับความเห็นชอบจากทพจ. หน่วยงาน
ระดับจังหวัดของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาชนบทยากจน ไม่
สามารถนำเสนอแผนการดำเนินงานของตน
ต่อเจ้าสังกัดโดยตรง เพื่อทำการตัดสินใจ
เหมือนเช่นในอดีตได้

ลักษณะการบริหารงานดังที่ยกตัวอย่าง
มานี้ แสดงให้เห็นถึงการกระจายอำนาจ
จากส่วนกลางในการตัดสินใจ และพิจารณา
ปัญหาที่ว่า ใครควรจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด
ให้แก่ระดับจังหวัด

ในส่วนของระดับอำเภอนั้น ได้รับ
อำนาจจากจังหวัด ในการคัดเลือกและให้
ลำดับความสำคัญแก่พื้นที่เป้าหมายที่จะ
ดำเนินการตามแผนพัฒนาชนบทยากจน และ
เป็นผู้พิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ
ในทางปฏิบัติ ก่อนที่จะดำเนินงานในพื้นที่
เป้าหมาย

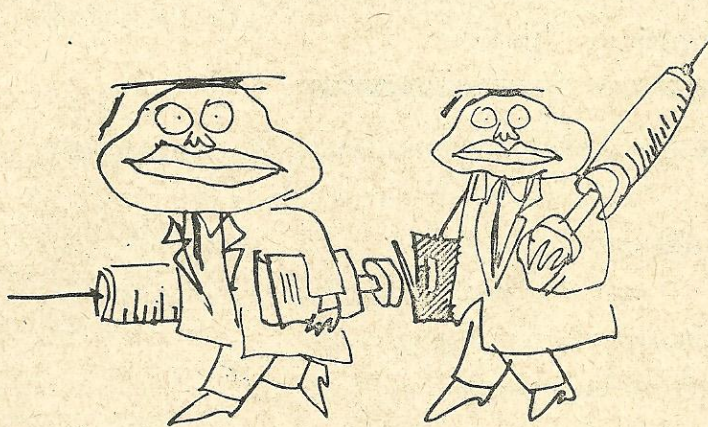
สำหรับในระดับตำบลและหมู่บ้าน
องค์กรของประชาชนไม่ว่าจะเป็นสภาตำบล

หรือกรรมการพัฒนาหมู่บ้านตลอดจนประชาชน
ในพื้นที่ชนบทยากจน จะมีโอกาสและสิทธิ
ในการเลือกวิธีการหรือโครงการเพื่อแก้ไข
ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุและสภาพ
ของปัญหา ที่พวกเขาเผชิญอยู่จริง

นอกจากนี้ กสต. หรือ กพม. ก็ดี ซึ่ง
เป็นองค์กรพื้นฐานในการดำเนินงานตาม
แผนพัฒนาชนบทยากจนยังได้รับการเรียนรู้
และฝึกฝนเกี่ยวกับการทำงานเป็นหมู่คณะ
การแสดงความคิดเห็น การพินิจพิจารณา
ปัญหาต่าง ๆ การร่วมกันแก้ไขปัญหของตน
เอง การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม
ที่เขาอาศัยอยู่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐาน
ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยในไม่ช้า

บทความนี้ ยังไม่อาจสรุปได้ว่า
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบท
ยากจนจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์
หลัก คือ ขจัดความยากจนได้มาก
น้อยเพียงใด เนื่องจากแผนนี้เพิ่ง
เริ่มต้นดำเนินการในปีนี้เป็นปีแรก
หากแต่กิจกรรมต่าง ๆ ตามแผน
พัฒนาชนบทยากจนที่ได้กล่าวมา
ข้างต้น ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานของ
ประชาธิปไตยในระยะยาวได้เริ่มต้น
ขึ้นแล้ว และดำเนินการต่อไปอย่าง
ไม่หยุดยั้ง เราเชื่อว่าการส่งเสริมประ
สพการณ์จากการปฏิบัติที่เป็นจริง
ตามแผนพัฒนาชนบทยากจนทั้งใน
ส่วนของประชาชนและข้าราชการ
จะต้องเปลี่ยนแปลงจากปริมาณไปสู่
คุณภาพในไม่ช้า และจะมีส่วนใน
การส่งเสริมประชาธิปไตยให้เจริญ
เติบโตตามที่เรากำลังต้องการในไม่ช้า
ด้วยเช่นกัน 

รักษาโรค หรือ รักษาคน



ศอ. นายแพทย์ประเวศ วะสี

ปวดท้อง ท้องบวมก็หายไป อ้วนท้วนขึ้น เป็นปกติ แต่มาเป็นโรคเวียนศีรษะ ใจสั่น แขน เกร็งจริง ๆ

หมอถามต่อไป

“แล้วเมื่อก่อนเจ็บเรื่องวันโรคในท้องนั้น ป้าทำงานอะไรครับ”

“หาบของขายที่ตลาดจะ”

“แล้วทำไมป้าไม่ไปหาบของขายอย่างเก่าอีกล่ะครับ”

“ฉันคิดว่าหมอไม่ให้ทำงานจะ”

เห็นไหมครับ การให้ยารักษาวันโรคอย่างเดียว แต่ลืมถามไปว่าคนไข้ทำงานอะไร มีรายได้เท่าไร จะเอาอะไรกิน และแนะนำคนไข้ว่าจะกลับไปทำงานได้อีกเมื่อใด ก่อให้เกิดปัญหาความทุกข์ยากแก่คนไข้ได้ถึงเพียงนี้

โรค มันไม่ต้องมีอาชีพ แต่คน ต้องมีอาชีพ

2. จรูญ มุสลิม โรคอ้วน

จรูญเป็นโรคธาลัสซีเมีย

โรคนี้เป็นกรรมพันธุ์ มีอาการซีด เหลือง ตับม้ามโต หน้าตาอาจจะผิดปกติ มีจมูกแบน หน้าผากสูงชัน

โรคนี้เกิดจากความผิดปกติของการสร้างสารที่อยู่ในเม็ดเลือดแดงที่เรียกว่า ฮีโมโกลบิน

ในเลือด 1 ลูกบาศก์มิลลิเมตร (น้อยกว่า 1 หยดเล็ก) มีเม็ดเลือดแดงอยู่ถึง 5 ล้านเม็ด และในเม็ดเลือดแดงแต่ละเม็ดมีสารต่าง ๆ หลายร้อยชนิด

อ้าว! เห็นชื่อเรื่องข้างบนแล้วอย่าเพิ่งเวียนหัวครับ ก็จะไม่ใช่เวียนได้ยังไงละ แต่โบราณโบราณมาใคร ๆ เขาก็พูดว่า “หมอรักษาโรค” บ้าง “ยารักษาโรค” บ้าง นี่พ่อเล่นมาตั้งปุจฉาวิสัชนาว่า “รักษาโรค หรือ รักษาคน” แล้วจะไม่ให้เวียนหัวได้ยังไงกันล่ะพ่อคุณ

ครับ แต่การรักษาโรค กับ การรักษาคน ไม่เหมือนกันนะครับ ก็ไอ้เพราะการรักษาแต่โรคแต่ไม่รักษาคนนี่แหละครับที่มันก่อความลำบากให้เสมอ ๆ ลองชมตัวอย่างสัก 3-4 เรื่องเป็นไงครับ

1. ป้าเมี้ยน คนอยุธยา

ป้าเมี้ยนอายุ 50 กว่าปี มาตรวจด้วยเรื่องเวียนศีรษะ ใจสั่น เป็นทุกข์มานานมาสองปีแล้ว ทำยังไง ๆ ก็ไม่หาย ไปตรวจรักษามาหลายแห่งแล้วก็ไม่ได้ขึ้น

หมอดตรวจป้าเมี้ยนพบว่า ซีพจรก็ปกติ ความดันเลือดก็ปกติ หัวใจก็ปกติ อย่างอื่นก็ปกติ

คนที่ตรวจแล้วปกติหมด มันก็มีอาการผิดปกติ และมีความทุกข์ได้มาก ๆ ครับ แล้วเราจะแก้ปัญหของป้าเมี้ยนกันได้อย่างไร หมอคุยกับป้าเมี้ยนต่อไป

“ป้าอยู่ที่ไหนครับ”

“อยู่อยุธยาจะ”

“ป้าทำงานอะไรครับ”

“ตอนนี้ฉันไม่ได้ทำอะไรหรอก”

“อ้าวแล้วป้าเอาเงินที่ไหนใช้ล่ะครับ”

“ป้าจะไปเอาที่ไหนมา ก็อาศัยคนอื่นเขาไปบ้าง”

ถ้าลองคนเราไม่มีรายได้เสียอย่าง มันก็ต้องเวียนหัวใจสั่น ทุกคนไป

ยังครับ เรื่องของป้าเมี้ยนไม่จบแค่นั้น เมื่อ 3-4 ปีก่อน ป้าเมี้ยนมีอาการปวดท้อง ท้องบวม เป็นไข้ ผอมแห้ง หมอตรวจแล้วว่าเป็นวันโรคของเยื่อบุช่องท้องได้ให้การรักษาด้วยการฉีดยาสเตรปโตมัยซิน และให้กินยาอีก 2 อย่าง คือ ฟิเอนีส และไอโซไนอาซิด

ภายหลังการรักษาดังกล่าว อาการ

ในเม็ดเลือดแดงที่มีขนาดเล็กมาก
แล้วนี้ แต่ละเม็ดมีฮีโมโกลบินอยู่ประมาณ
300 ล้าน อณู

ที่อณูของฮีโมโกลบินนี้เอง อาจมี
ความผิดปกติเกิดขึ้นเป็นฮีโมโกลบินชนิด
ต่าง ๆ หลายร้อยชนิด

ประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งฮีโมโกล
บินผิดปกติชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ฮีโมโกลบิน
“อี” (E) ประมาณร้อยละ 40 ของชาวอีสาน
มีฮีโมโกลบินผิดปกติชนิดนี้ แต่ถ้าเป็นคน
ไทยเชื้อสายเขมรแถวสุรินทร์แล้วละก็ กว่า
ร้อยละ 50 พบฮีโมโกลบินผิดปกติตัวนี้

อ้าวอย่าเพิ่งตกใจครับ คนไทยที่มี
ฮีโมโกลบินผิดปกติเหล่านี้จำนวนเป็นสิบ
ล้านคน ไม่ได้เป็นโรคแต่เมื่อเขาแต่งงานกับ
คนที่มีความผิดปกติทำนองเดียวกันบางชนิด
ที่เรียกว่าธาลัสซีเมีย ลูกอาจเกิดเป็นโรคขึ้น
ซึ่งมีคนเป็นประมาณ 400,000 คน

เนื่องจากโรคนี้เกิดจากความผิดปกติ
ที่อณู (ของฮีโมโกลบิน) เขาจึงเรียกว่าเป็น
โรคอณู ชนิดหนึ่ง

ที่คุณหลงติดตามอ่านมาข้างต้นนั้น
แหละ ผมกำลังอธิบายเรื่อง โรค (ซึ่งอธิบาย
ต่อไปอีก 2 วันก็ยังไม่จบ) แต่สัปดาห์นี้
เป็น คน เสียสนิท ว่ามีความทุกข์ยากอย่าง
ไรบ้าง แกนอนหายใจแฉ่วอยู่ในเตียงนั้น
เอง ลองคุยกับแกดูบ้างเป็นไร

“จួយ พ่อจะบอกหมอได้ไหมว่า
ขณะนี้จួយมีความทุกข์อะไรมากที่สุด”

“ความทุกข์มากที่สุดก็คือ เรื่องอาหาร”
จួយตอบ “หนูเป็นมุสลิม แต่เขาเอาข้าว
ที่เป็นหมูมาให้ กินไม่ได้ กลางคืนหิวข้าว
มาก”

“แล้วมีอะไรอีกไหม”

“มีค่ะ มีอีกหลายอย่าง อย่างหนึ่งก็
คือกลัวน้องหนูจะเป็นบ้างและอีกอย่างหนึ่ง
ก็คือกลัวจะถูกผ่าตัด”

เห็นไหมครับท่านผู้อ่าน ถ้าหมอสน

ใจเฉพาะเรื่องโรค หรือโรคอณู แต่ไม่สน
ใจเรื่องคน ก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาความ
ทุกข์ของคนไข้ได้

ถ้าหมอจะลงถามคนไข้ดูบ้าง
ว่า “ขณะนี้คุณมีความทุกข์อย่างไร
บ้าง” ก็จะพบโลกอีกโลกหนึ่งทีเดียว
ซึ่งนอกเหนือไปจากโรค

3. สัมศักดิ์-มาเลเรีย

“ผมเป็นไข้จับสั่นครับ ผมไปทำไร
อยู่จังหวัดตราด”

หมอสังเกตเลือดทันที เพราะที่นั่น
เป็นแดนมาเลเรีย ห้องปฏิบัติการรายงาน
มาว่า พบเชื้อมาเลเรียชนิด พ.ฟาลซิพารัม
(P.falciparum positive)

หมอสั่งยาเฟนซิแดด (Fansidar)
ให้ 2 เม็ด

วิธีการรักษาโรค ก็อาจจะจบแค
นั้น แต่วิธีรักษาคน ไม่ได้มีเพียงเท่านี้

หมอลุยกับสัมศักดิ์ต่อไปอีก จึงทราบ
ว่าเดิมสัมศักดิ์อยู่ในกรุงเทพฯ เพิ่งออกไป
ทำไร่ที่ตราด ที่นั่นอากาศดีกว่าในกรุงเทพฯ
มาก สัมศักดิ์ชอบอยู่ที่ตราดมากกว่ากรุงเทพฯ
แต่ทนมาเลเรียไม่ไหว กำลังจะย้ายกลับ
กรุงเทพฯ

“ได้ยาก่อนครับ คุณอย่าเพิ่งย้ายกลับ”
หมอบอก

“คุณเป็นคนต่างถิ่น ย้ายเข้าไปอยู่ใน
แดนมาเลเรีย เนื่องจากไม่มีภูมิคุ้มกัน คุณ
จึงเป็นมาเลเรียป่วย”

“แต่ไม่ใช่ว่าคุณจะต้องเป็นมาเลเรีย
ป่วยๆ อย่างนี้ตลอดไป” หมอบอก

“เมื่อคุณอยู่ไป ชินเข้าและเป็นหลาย
ครั้ง ร่างกายของคุณจะสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น
มาทำลายเชื้อมาเลเรีย ทำให้คุณเป็นไม่รุนแรง
หรือไม่เป็นอีกเลย”

“ผมคิดว่า ถ้าคุณชอบอยู่ที่นั่น ขอให้
คุณอยู่ต่อไปเถอะ” หมอแนะนำ

“ครับ ผมจะเชื่อคุณหมอ ผมควร
กินยาป้องกันมาเลเรียเป็นประจำหรือเปล่า
ครับ” สัมศักดิ์ถาม

“ไม่ต้องครับ ไม่ต้อง การป้องกัน
ใช้สำหรับคนที่เข้าไปครั้งคราว เช่น ไป
เที่ยว แต่คนที่อยู่ประจำไม่ควรกินป้องกัน
เมื่อเป็นไข้จับสั่นขึ้นมาก็กิน เฟนซิแดด
เสีย 2 เม็ด”

“การเป็นซ้ำๆ จะกระตุ้นร่างกาย
ให้สร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาทำลายเชื้อไปได้ใน
ที่สุด”

นี่ถ้าหมอไม่สนใจเรื่องราวของสัมศักดิ์
เอาแต่รักษาโรค อย่างเดียว สัมศักดิ์ก็คงจะ
ต้องเลิกอาชีพและย้ายกลับกรุงเทพฯ ทั้งๆ
ที่ไม่อยากกลับ

บัดนี้ กรุงเทพฯ มันแออัดยัดเยียด
จนจะเป็นนรกอยู่แล้ว ถ้าไม่ช่วยกันทำให้
คนอยู่ในชนบทได้ มันก็แย่ทั้งในกรุงและ
นอกกรุง จริงไหมครับ

4. ลุงมา-ยาถ่าย

ลุงมา บ้านแกอยู่ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง
ห่างไปจากกรุงเทพฯประมาณ 150 กิโลเมตร
ลงจากรถแล้วต้องเดินไปในป่าละเมาะอีก
กว่า 10 กิโลเมตร

วันหนึ่งจะเองหรือซวยก็มิทราบ มี
คนพาแกมาเที่ยวกรุงเทพฯ

ไหนๆ ก็มาแล้ว แกมีภาระแน่นๆ
ท้องอยู่ พาไปตรวจที่โรงพยาบาลสักหน่อย
เขาว่าหมอกกรุงเทพฯ เก่งนัก

หมอบอกว่าแกมีอาการแน่นท้อง และ
ท้องผูก ก็เลยสั่งยาระบาย E.L.P.Co. ให้แก
ขวดหนึ่ง โดยไม่ได้แนะนำอะไรอย่างอื่น
แกจ่ายเงินไป 10 บาท ซึ่งแกก็รู้สึกแสบ
อยู่แล้ว ก็เอาเข้าไปกินที่บ้าน

ขณะกินยาที่รู้สึกว่าจะจระะคล่องขึ้น
และไม่ค่อยแน่นท้องแต่ไม่กี่วันยาขวดนั้นก็
หมด แกก็มีอาการอย่างเก่า หมอก็ไม่ได้บอก
ว่ายาลดแล้ว ถ้ามันยังไม่หายจะให้ทำอย่าง

ไรต่อ

แกพะว้าพะวังอยู่หลายวัน ตัดสินใจกลับมาที่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ อีก แกต้องวานเพื่อนบ้านพามา ต้องเดินด้วยเท้าไปกลับประมาณ 30 กิโลเมตร ต้องเสียค่ารถค่ากินทั้งของตนเองและเพื่อนบ้านประมาณ 200 บาท (กู้เงินเขามา) ต้องเสียเวลา 2 วัน ต้องเข้าคิวรอตรวจ 4 ชั่วโมง ต้องโดนดู ต้องไปเข้าคิวเอายาอีก 2 ชั่วโมง และยานั้นซึ่งแกไม่รู้ว่ายี่ห้ออะไร เพราะไม่มีใครอธิบายให้แกฟัง คือ ยาระบาย 1 ขวด

ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ ลุงมาแกละ แกปัญหาท้องผูกของแกมาก่อนแล้วโดยการเอาใบมะกามาต้มกิน หรือซื้อยาระบายลูกกลอนที่ใกล้ๆ บ้าน ซองละ 1 บาท กินได้ตั้ง 7-8 ครั้ง ก็อยู่มาได้สบายโดยไม่ต้องเสียเงิน หรือเสียเพียงนิดหน่อย

เห็นไหมครับ แม้การส่งยาให้คนไข้ไป โดยไม่ได้สนใจว่าเขาอยู่ที่ไหน เขาเคยแก้ปัญหาอย่างไร เขาเสียเงินเท่าใด ก็อาจจะก่อความยากลำบากให้แก่ประชาชนได้

เท่าที่ผมยกตัวอย่างมาเพียง 4 ราย คงพอเห็นความแตกต่างระหว่างการรักษาโรคกับการรักษาคน แล้วใช่ไหมครับ

คนนั้นมีชีวิตจิตใจ มีครอบครัว มีอาชีพ มีสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน

ถ้าสนใจเฉพาะโรค แต่ไม่สนใจความเป็นคนของผู้ป่วย ก็จะแก้ปัญหาได้ไม่หมด หรือก่อปัญหาใหม่ หรือก่อความทุกข์ยากให้แก่ผู้ป่วยได้

วันหลังเมื่อท่านไปหาหมอ ลองถามหมอดูบ้างก็ได้ว่า “หมอรับ หมอรักษาโรค หรือรักษาคน”

ถ้าช่วยกันถามอย่างว่าบ่อย ๆ อาจจะมีการรักษาคนกันมากยิ่งขึ้น กว่าเพียงการรักษาโรค ก็เป็นไปได้ 

อุดมการณ์ของชาติ

โดย สมมาตร ม่วงใหญ่

ท่านรักชาติเพียงใดใคร่ขอถาม

รักด้วยความจริงใจแค่ไหนหนอ

ท่านร้องเพลงชาติได้ยังไม่พอ

ชาติยังรอ ผู้สร้างสม อุดมการณ์

เพื่อพิทักษ์ รักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์

เพื่อสมบัติ แผ่นดิน ถิ่นรูปขวาน

เพื่อเอกราช ชาติไทย ให้ยืนนาน

จงกล้าหาญ ร่วมแรงรัก สามัคคี

ประชาชน พลเมืองดี มีระเบียบ

กฎหมายเปรียบ บทบัญญัติ จัดหน้าที่

ท่านทำถูก ปลุกนิจัย วินัยดี

ทุกคนมี การเสียสละ และอภัย

นี่แหละคือ หัวใจทอง ของชาวพุทธ

บริสุทธิ์ สัตย์ซื่อ คือนิสัย

การอ่อนน้อม ถ่อมตน คือคนไทย

รู้จักใช้ ประหยัดทรัพย์ ไม่อับจน

ชาตินิยม ชมของไทย ใช้ของถิ่น

ส่งเสริมศิลป ปาชีพ รับผิดชอบ

ขยันไว้ ไม่จับจด ทั้งอดทน

จักส่งผล ถึงรัฐ พัฒนา

หน้าที่ของ ผองบรรดา ประชาชนผู้

คืออุดมการณ์ ของชาติ ที่ปรารถนา

จงยึดแนว แล้วปฏิบัติ ด้วยศรัทธา

รัฐนาวา พาชาติไทย ปลอดภัยเอย.

● กลอนบทนี้เป็นส่วนกลอนที่ชนะเลิศการประกวดการแข่งขันแต่งกลอน
ปลุกฝังอุดมการณ์ชาติทางวิทยุ ซึ่งคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติได้จัดขึ้นเป็นประจำ
ด้วยความร่วมมือของสถานีวิทยุ 01 ทหารอากาศ และบริษัท สมจิตโฮสเทล จำกัด ใน
รายการ “ตามรอยสุนทรภู่” ดำเนินรายการโดย พ.อ.อ.สมคิด ธนะนิมิต

สุขภาพ อนามัย

1. ปวดหัวตัวร้อนหรือเป็นไข้หวัด ปวดเมื่อยตามตัว ปวดประจำเดือน หรือปวด อื่น ๆ (นอกจากปวดท้องจากโรคกระเพาะ)	กิน แอสไพริน 2 เม็ด แต่ถ้ามักปวดท้องเวลาหัว กิน พาราเซตามอล 2 เม็ด แทน
2. เด็กเป็นหวัดตัวร้อน	เช็ดตัวด้วยน้ำ ถ้าตัวยังร้อนจัดให้กินยาดังนี้ : ต่ำกว่า 1 ขวบ แอสไพรินเด็ก (เบบี้แอสไพริน) ครึ่งเม็ด 1-2 ขวบ แอสไพรินเด็ก 1 เม็ด 3-4 ขวบ แอสไพรินเด็ก 2 เม็ด หรือ แอสไพรินผู้ใหญ่ ครึ่งเม็ด 5-10 ขวบ แอสไพรินผู้ใหญ่ 1 เม็ด ถ้ามีจุดเลือดออก ห้ามใช้แอสไพริน ให้ใช้น้ำเช็ด พาราเซตามอล หรือยาเม็ด พาราเซตามอล แทน
3. คัดจมูก น้ำมูกไหล จาม คัน ลมพิษ ผื่นคัน	กินยาแก้แพ้ คลอร์เฟนิรามีน ครั้งละ 1 เม็ด เด็กเล็กใช้ครึ่งเม็ด เมื่อ มีอาการ
4. ไอหวัด คันคอ	กินยา แก้ไอน้ำดำ หรือใช้ ดิปลี ฝนกับน้ำมะนาวและเกลือกวาดคอ เด็กเล็ก ใช้ยาแก้ไอน้ำเช็ด คอด้วยน้ำอุ่นมากๆ
5. ท้องเดิน	งดนมและอาหาร กินน้ำ น้ำมะพร้าว น้ำข้าวใส่เกลือนิด ๆ ผู้ใหญ่ กินยาเม็ด ซาลาไซล (ซาลิซิลลิกแอซิด) หรือ ซัลฟาควิ- นิติน 5 เม็ดร่วมกับยาแก้ท้องเสีย เช่น ยาน้ำ บิสมัท หรือ เกลดิน หรือ ทิงเจอร์ ฝิ่น การบูร (กินตามสลาก) เด็ก กินยาน้ำ เคาเปกติน-เอ็น (กินตามสลาก)
6. ท้องขึ้น มีลมในท้อง	ผู้ใหญ่ กินยา ธาตุน้ำแดง หรือ ยาเม็ดโซดาไมท์ หรือ เหล้าสะระ- แหบ หรือ ยาขับลม คาร์มินติฟ หรือ น้ำขิงต้ม ใส่น้ำตาล เด็ก ทา ทิงเจอร์มหาหิงค์ หน้าท้อง และให้กิน ยาขับลมสำหรับเด็ก

ควรหายาที่ใช้บ่อยมาเก็บไว้เป็นยาประจำบ้าน

7. โรคกระเพาะหรือ ปวดท้องเรื้อรังตรงล้นปี	กินอาหารครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อย ๆ อย่าปล่อยให้หิว กินยาลดกรด เช่น ยาเม็คลอคกรด หรือ ยาน้ำอะลัมมิลค์ หรือ ยาเม็คโซดามินท์ หรือ ยาอัลมาเยล
8. เป็นหืด	กินยา แก๊สฮอบทิด (อะมิโนฟิลลีน) ครั้งละ 1 เม็ด ไม่ควร ซื้อยาแก้ หืดที่เข้าเพร็ดนิโซโลน กินเอง
9. อารมณ์ เครียด วิตกกังวล นอนไม่หลับ	ออกกำลังกายเพิ่มขึ้น กินยาหล่อมประสาท เช่น ไดอาซีแพม เม็ดเล็ก 2 มิลลิกรัม เม็ดใหญ่ 5 มิลลิกรัม
10. ต้องการอดเหล้า อดบุหรี่	ถ้ากระวนกระวายฟุ้งซ่าน นอนไม่หลับ กิน ไดอาซีแพม ขนาด 5 มิล- ลิกรัม ครั้งละ 1 ถึง 10 เม็ด วันละ 1 ถึง 3 ครั้ง สุดแต่อาการ
11. บาดแผลหกล้ม กระบือบาดเจ็บ ไม้ หรือ ตะปูตำ	ฟอกล้างแผล ด้วยน้ำกับสบู่ให้สะอาด ก่อน ใช้น้ำใส่แผล (ยาแดงหรือ ทิงเจอร์ไอโอดีน) (อย่าลืมนวดยาแก้ปวดท่อน้ำ ถ้าไม่ได้ฉีดมาก่อนภายใน 1 ปี)
12. แผลงัดตัวกัดต่อย ผื่นแพ้ หรือ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวกเล็กน้อย	ทาด้วย ขี้ผึ้งเพร็ดนิโซโลน หรือพอกด้วย ใบ เสดลพังพอน ตัวผู้ (ทองระอา) ตำกับเหล้า
13. ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก	ทาด้วย ขำรักษาแผลน้ำร้อนลวก หรือ ใช้น้ำปูนใสผสมน้ำมัน มะพร้าว ดีให้เข้ากันจนชั้นแล้วทา
14. ขาวซีด โลหิตจาง (พยาธิปากขอ, ดั้งท้อง, ลูกมาก, เสียเลือด ทางต่าง ๆ)	กิน ยาเม็ดเหล็กบำรุงโลหิต (เฟอร์รัสซัลเฟต) ครั้งละ 1 เม็ด วันละ 3 ครั้ง (ยานี้ทำให้อุจจาระสีดำสนิท)
15. ไข้มาลาเรีย (เฉพาะผู้ที่อยู่ในแดนมาลาเรีย)	ซัลฟาไดออกซีน-พัยริเมตามีน (แฟนซิดาร์) 2 เม็ด ครั้งเดียว หรือ ควินิน ครั้งละ 2 เม็ด วันละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 7 วัน

ภาษาไทย

ของเรา “อุดมการณ์”

แปลกสำหรับผู้พบเห็น และ
รสชาติก็ดูเหมือนจะเอร็ดอร่อย
สำหรับผู้ลิ้มชิม ด้วยเหตุคิอย่าง
นี้ จึงทำให้ผู้เขียนนำคำนี้มาเสนอ
ท่านผู้อ่าน ด้วยคิดว่าจะเป็นที่
แปลกตาและให้ความสนใจแก่
ท่านผู้อ่านกว่าคำอื่น

เมื่อพูดถึงคำ “อุดมการณ์” ก็อดที่จะ
พูดถึงคำ “อุดมคติ” ไม่ได้ เพราะเป็นคำที่
มีความหมายคล้ายกันมาก ผู้เขียนจึงขอนำ
มาสาธก เพื่อให้เห็นความหมายของคำ
“อุดมการณ์” เด่นชัดขึ้น

คำ อุดมการณ์ (อ่านว่า อุดมมะ-
กาน) และคำ อุดมคติ (อ่านว่า อุดมมะ-คิตี)
เป็นคำที่เก็บมาจากคำภาษาบาลีทั้งสองคำ
คือ อุดฺตม + การณ, อุดฺตม + คติ แปลงเป็น
อุดมการณ์, อุดมคติ 2 คำนี้มีการพูดและ
เขียนมาก ในวงการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ
และสังคม โดยให้ความหมายไวคล้าย ๆ กัน
คือ หนังสือศัพท์ปรัชญา และตรรกศาสตร์
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 แปลคำ
ว่า อุดมคติ มาจากคำว่า โอติล ในภาษา
อังกฤษ ส่วนคำ อุดมการณ์ นั้น พจนานุกรม
ศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 แปลจากศัพท์
ภาษาอังกฤษ อีดิออลอจี ซึ่งแปลได้ว่า
คตินิยม, คตินิยมวิทยา และ อธิบายว่า แบบ
อย่าง ความคิดเห็น ความเชื่อ รวมทั้งวิธีการ
คิดอันเป็นลักษณะของกลุ่มชน เช่น ชาติ
ชั้นชน วรณะ กลุ่มวิชาชีพ หรือ กลุ่ม
นิกายศาสนา พรรคการเมือง ฯลฯ คตินิยม
เหล่านี้ จะมีลักษณะอย่างไร ย่อมแล้วแต่
สภาพทางภูมิศาสตร์ และดินฟ้าอากาศ
กิจกรรมที่ทำการจนเคยชินและสิ่งแวดล้อม
ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนเหล่านี้ คตินิยม
ของกลุ่มคนเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องแตกต่าง
จากกันโดยเด็ดขาด แต่อาจจะมีความอย่าง
คล้ายกัน เช่น บุคคลสองคนที่อยู่ในชาติ
เดียวกัน แต่มีอาชีพต่างกัน อาจยึดคตินิยม
แห่งชาติเดียวกัน แต่ต่างกันที่คตินิยมทาง
อาชีพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2525 (กำลังพิมพ์อยู่) ให้บทนิยามคำ
อุดมการณ์ ไว้ว่า “อุดมคติอันสูง
ส่ง ที่มุ่งใจมนุษย์ให้พยายาม
บรรลุถึง” และให้บทนิยามคำ อุดมคติ
ไว้ว่า “จินตนาการที่ถือว่าเป็น
มาตรฐานแห่งความดีความงาม
และความจริงทางใดทางหนึ่ง

คำอุดมการณ์นี้เหมือนมะม่วง
ปลายฤดู เพราะราชบัณฑิตย-
สถานเพิ่งเก็บมารวมไว้ในพจนา-
ุกรมฉบับปรับปรุงใหม่ ซึ่ง
กำลังจัดพิมพ์อยู่ขณะนี้ ปกติ
มะม่วงปลายฤดูมักจะเป็นของ

ที่มนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน” จะเห็นได้ว่า สองคำนี้เหมือนกัน แต่ไม่ใช่อันเดียวกัน

อุดมการณ์ นั้น เกิดจากความคิดเรื่องชาติ เป็นแนวความคิดสำคัญในทางการเมือง คือกลุ่มคนที่มีความรู้สึกเป็นปึกแผ่นและความจงรักภักดีร่วมกัน ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากความสำนึกว่า พวกตนมีลักษณะบางอย่างเหมือนกัน เช่น เกิดในภูมิภาคเดียวกัน มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ตลอดจนชนบทร่วมกัน หรืออยู่ในปกครองของรัฐบาลเดียวกัน ก็เลยมีความรู้สึกไปในทางเดียวกัน เช่นความยึดมั่นในเอกราชและอธิปไตยของประเทศ การมีอำนาจปกครองตนเองการส่งเสริมความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชาติ ตลอดจนการเสริมสร้างความยุติธรรม ความมั่นคงและความเจริญในด้านต่าง ๆ ของรัฐ เราจะบรรลุถึงอุดมคติสูงส่งต่าง ๆ ของชาติได้ก็โดยการสร้างรัฐขึ้นมา รัฐสมัยใหม่จะประกอบด้วยรัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ ซึ่งจะทำงานเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายและอุดมคติต่าง ๆ ของชาติ แนวความคิดนี้แหละคืออุดมการณ์

— ตามบทนิยามและคำอธิบายที่อ้างมา

แสดงว่า อุดมการณ์ อุดมคติ ที่กล่าวถึงมีลักษณะทางความหมายคล้าย ๆ กัน และกล่าวถึงอุดมคติเสียมากกว่าอุดมการณ์อีกด้วย แต่ความหมายจะหมายอย่างเดียวกันหรือไม่ เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาต่อไปทางพิจารณาก็คือ ถ้ามีความหมายอย่างเดียวกันจะพูดหรือเขียนว่าอุดมการณ์ก็ได้อุดมคติก็ได้ กระนั้นหรือถ้าเช่นนั้นจะเขียนหรือพูดต่างกันโดยพยัญชนะให้ปรากฏไว้ทำไม พูดเขียนเสียคำเดียวโดยตลอดไม่ได้กว่าหรือ คือจะเขียนอุดมการณ์ก็เขียนตลอดไป จะเขียนอุดมคติก็เขียนตลอดไปเลย ลองมาพิจารณาในรายละเอียดยเป็นคำ ๆ กันดู ขอยกบทนิยามของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มาพิจารณา “อุดมการณ์ = อุดมคติอันสูงส่งที่มุ่งใจมนุษย์ให้พยายามบรรลุถึง” “อุดมคติ = จินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดีความงามและความจริงทางใดทางหนึ่ง ที่มนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน” เมื่อว่าตามนี้ อุดมการณ์ก็คืออุดมคตินั่นเอง ถ้าพิจารณาแต่เพียงผิว ๆ ก็ดูเป็นว่ามีความหมายอย่างเดียวกัน ทำนองเดียวกับคำ “มักน้อย สันโดษ” ซึ่งเมื่อพิจารณาแต่เพียงผิว ๆ แล้วเห็นว่ามี ความหมายอย่างเดียวกัน ความจริงมีความหมายไม่เหมือนกันเลย มักน้อยหมายความว่า พอใจด้วยของของตนตามมีตามได้ สันโดษ หมาย-

ความว่าความยินดีเฉพาะในสิ่งที่มีอยู่ ความพอใจเท่าที่มีอยู่ตามฐานะของตน มักน้อยเป็นกริยา สันโดษเป็นนาม อุดมการณ์กับอุดมคติ ก็น่าจะเป็นทำนองเดียวกัน

เพื่อที่จะให้เห็นว่าอุดมการณ์กับอุดมคติมีความหมายเหมือนกันหรือต่างกัน ใครขอให้พิจารณาคำต่อคำโดยแยกให้เห็นรากคำและความหมายแต่ละคำตามหลักภาษา กันก่อน คำ “อุดม” เป็นคำวิเศษณ์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้บทนิยามไว้ว่า “ว. สูงสุด, ยิ่ง, เลิศ, มากมาย, บริบูรณ์ หนังสืออักขราภิธานศรับท์ของหมอปรีดเล พ.ศ. 2416 แปลว่า ยิ่ง, ว่าบริบูรณ์, ว่าเลิศ, ของบริบูรณ์ว่าอุดม (มีความลงกันกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน) ส่วนคำว่า “การณ์” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้บทนิยามไว้ว่า “น. เหตุ, เล้า, มูล” หนังสืออักขราภิธานศรับท์ของหมอปรีดเลแปลว่า “เหตุทั้งปวงต่าง ๆ” และแปลคำ “การณิก” ว่า “เหตุเดิมแรกกระทำ” (ซึ่งก็ลงกันอีก)

คำ 2 คำนี้ คำหนึ่งเป็นวิเศษณ์ คืออุดม เป็นคำที่แตงนามและกริยาให้ต่างจากเดิม คำหนึ่งเป็นนาม คือ “การณ์” ที่แปลว่าเหตุ, เล้า, มูล เมื่อมีคำอุดมมานำหน้า คือมาแต่ให้ต่างจากคำเดิม จึงมีความหมายต่างออกไป แทนที่จะแปลว่า เหตุ, เล้า, มูล, ฉะนั้น ต้องแปลว่าเหตุอันสูงสุด เล้าอันสูงสุด

มูลอันสูงสุด เหตุอันยิ่ง เหตุอันเลิศ เหตุอัน
มากมาย เหตุอันบริบูรณ์ คำอันสูงสุด คำ
อันยิ่ง คำอันเลิศ คำอันมากมาย คำอัน
บริบูรณ์ มูลอันสูงสุด มูลอันยิ่ง มูลอันเลิศ
มูลอันมากมาย มูลอันบริบูรณ์ไป

ว่าในแง่ภาษาบาลีคำ “การณ” ภาษา
บาลีเขียนว่า “การณ” อ่านว่า “การณะ”
แปลว่า “เป็นเหตุ เป็นเครื่อง” เช่น “การณ-
สาธน” อ่านว่า “การณะสาธนะ” หมาย
ความว่าเป็นเครื่องช่วย เครื่องทำให้สำเร็จ
เป็นเหตุช่วยเหตุทำให้สำเร็จ หรือเช่น
“การณวลิก” อ่านว่า “การณะวลิกะ”
แปลว่าทำตามอำนาจแห่งเหตุหมายความว่า
เหตุป่งให้ทำอย่างไร ก็ทำอย่างนั้น ตัวอย่าง
เช่น เหตุป่งให้ประหยัดทรัพย์ไม่จับจ่ายสุรุ่ย
สุร่าย ไม่ใช่ของต่างประเทศเกินกว่าสมควร
เหตุป่งให้ตั้งใจบำรุงทางใต้ของตน อุดหนุน
สินค้าในประเทศให้ไปบุลย์เพื่อจำหน่ายไป
นอกประเทศ ให้มีรายได้ท่วมรายจ่าย จึง
จะเป็นคำเป็นมูลให้จำเริญรุ่งเรืองสถาพร
ก็ทำตามเหตุอย่างนั้น หรือ เช่น เหตุป่งให้
สามัคคี มีระเบียบวินัย จึงจะอยู่รอด ก็ต้อง
ทำตามเหตุอย่างนั้น ไม่ฝืนเหตุ ฝืนเครื่องช่วย
เครื่องทำให้นอกออกไป หมายความว่า อะไร
ที่เป็นเหตุจงใจให้ทำเพื่อผลอย่างไร ก็พยายาม
ทำอย่างนั้น อุดมการณ์เป็นเรื่องทำได้ตาม
เหตุป่งบอกหรือคาดหมายไว้ กล่าวให้ชัดก็คือ
คาดหมายไว้อย่างไร ทำตามคาดหมายไว้
เพื่อให้บรรลุผลตามความคาดหมายได้ เช่น
มีอุดมคติ คือ จินตนาการว่า ชาติ หรือ รัฐ
หมายถึงพลเมืองที่ความยึดมั่นในอธิปไตย
และเอกราชของประเทศ การมีอำนาจ
ปกครองตนเอง การส่งเสริมความสามัคคี
เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชาติ ตลอดจน
การเสริมสร้าง ความยุติธรรม ความมั่นคง
และความเจริญในด้านต่าง ๆ ของรัฐ เป็นต้น
อุดมการณ์เป็นเหตุ เป็นเครื่องช่วย เครื่อง
ทำให้สำเร็จได้ตามอุดมคตินั้น

ถ้าจะเปรียบเทียบกับมองเห็น การณ์
ก็เหมือนสัจจะ คือ ความจริงที่เป็นจริง เช่น
ความจริงที่เกี่ยวกับเจ็บป่วย มือเท้าหรือ
อวัยวะอื่นเจ็บปวด จะเป็นอันตรายถึงแก่
พิการ เป็นเหตุป่งให้รู้ว่า จำต้องเสียสละ
ทรัพย์ เพื่อรักษาอวัยวะนั้น ก็จำต้องสละ
ทรัพย์ ถ้าอวัยวะนั้นเป็นเหตุป่งให้รู้ว่าเอา
ไว้จะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต จำต้องตัดทิ้ง
เพื่อรักษาชีวิต ก็จำต้องสละอวัยวะนั้น ถ้า
เหตุป่งให้รักษารธรรม คือความถูกต้อง ความต้อง
ความชอบด้วยเหตุผล จำต้องสละทุกสิ่ง
ทุกอย่างรวมทั้งทรัพย์ทั้งอวัยวะ ทั้งชีวิต คือ
พยายามทำได้ทุกอย่างตามเหตุป่งบอกให้
รู้ การทำได้หรือพยายามทำให้ได้ตามลักษณะ
นี้ถือว่าเป็น “อุดมการณ์” เรียกว่ามีเหตุให้
ทำได้ ทำทันทีเพื่อให้ได้ผลตามนั้น

ส่วนอุดมคติ มาจากคำ อุดม + คติ
แปลเป็นอุดมคติ อ่าน “อุดมมะคะติ” คำ
อุดม เหมือนกับ อุดม ในเรื่องอุดมการณ์
ส่วนคำ “คติ” อ่านว่า “คะติ” พจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ให้บท
นิยามไว้ว่า “น. ทางไป, ความเป็นไป,
การดำเนิน, วิธี, แบบอย่าง, ทาง, ลักษณะ
เช่น มีคติเป็นหลัก” เมื่อนำคำอุดมไปแต่งคติ
เป็นอุดมคติแล้วแปลคำต่อคำตามบทนิยาม ก็
แปลว่าทางไปอันสูงสุด ความเป็นไปอันสูงสุด
ดำเนินอันสูงสุด วิธีอันสูงสุด ทางอันสูงสุด
ลักษณะอันสูงสุดเท่านั้นเอง แต่เมื่อถือเอา
ความตามความหมายบางลักษณะก็ตรงกับ
ที่หนังสือ พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา
อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
2524 แปลจากศัพท์ ideology ที่ว่า คตินิยม,
คตินิยมวิทยา = แบบอย่าง ความคิดเห็น
ความเชื่อ รวมทั้งวิธีการคิดอันเป็นลักษณะ
ของกลุ่มชนเช่น ชาติ ชนชน วรณะ กลุ่ม
วิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพ นิวิทยาศาสตร์
การเมือง ฯลฯ คตินิยมเหล่านี้ จะมีลักษณะ
อย่างไร ย่อมแล้วแต่สภาพทางภูมิศาสตร์

และดินฟ้าอากาศ กิจกรรมที่ทำงานจนเคยชิน
และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของกลุ่มคน
เหล่านี้ คตินิยมของกลุ่มคนเหล่านี้ ไม่จำเป็น
ต้องแตกต่างกันโดยเด็ดขาด แต่อาจจะ
มีบางอย่างคล้ายกัน เช่น บุคคลสองคนที่
อยู่ในชาติเดียวกัน แต่มีอาชีพต่างกันอาจยึด
คตินิยมแห่งชาติเดียวกัน แต่ต่างกันคตินิยม
ทางอาชีพ ดังที่กล่าวแล้ว ซึ่งตามคำอธิบายนี้
ก็ไปตรงกับสารานุกรมไทย ตอนกล่าวถึง
“ชาติ” ที่ว่าเป็นแนวความคิดในทางการเมือง
หมายถึงกลุ่มคนที่มีความรู้สึกเป็นปึกแผ่น
และความจงรักภักดีร่วมกัน เกิดขึ้นเนื่องมา
จากความสำนึกว่าพวกตนมีลักษณะบางอย่าง
เหมือนกัน เช่น เกิดในภูมิภาคเดียวกัน มี
เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ประวัติศาสตร์
ความเป็นมา ขนบธรรมเนียม ประเพณี
และวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน หรืออยู่ใน
รัฐบาลเดียวกันเข้าอีก จึงยากที่จะกำหนด
ปลงใจลงว่า อุดมการณ์กับอุดมคติต่างกัน
ได้ที่ตรงไหน เมื่อถือตามความหมายที่ พจนานุกรม
ให้บทนิยามไว้และที่หนังสือศัพท์
สังคมวิทยาแปลและอธิบายมา อยากจะกล่าว
รวมลงว่า อุดมคติ เป็นเพียงแนวความคิด
หรือจินตนาการไปซึ่งอาจทำได้ก็ได้ ไม่อาจ
ทำได้ก็ได้ ถ้าจะเปรียบให้มองเห็น อุดมคติ
ก็เหมือนแผนที่ที่เขียนขึ้นโดยคาดว่าจะไป
ตามแผนที่นั้นได้หรือไม่ได้ก็ได้ หรือโครงการ
ต่าง ๆ ที่ทำไว้กะไว้ ซึ่งอาจจะทำตามได้
ก็ได้ ไม่อาจทำตามได้ก็ได้ เป็นแต่เพียงแผนที่
และโครงการเท่านั้น เมื่อกล่าวอย่างง่าย ๆ
ก็คือความคาดคะเนหรืออนุมานไปนั่นเอง
แต่จะอย่างไรก็ตามคำ “อุดมการณ์” กับคำ
“อุดมคติ” ได้ถือเป็นคำไทยที่เก็บขึ้นสู่ภาษา
ถือเป็นเอกลักษณ์ของไทยแล้วผู้เขียนผู้พูด
ที่จะนำไปใช้ลองพิจารณาดูว่าควรจะใช้คำ
ไหนจึงจะเหมาะกับเรื่อง ข้อสำคัญอย่าให้
ผิดความหมายตามที่พจนานุกรมฉบับราช-
บัณฑิตยสถาน ให้บทนิยามไว้นั้นเป็นใช้ได้

ฤดูฝนหรือพรรษากาลคือ ฤดูแห่งการเริ่มต้นของชีวิตแบบไทย ความร่วมมือร่วมใจในสังคมไทยตอนช่วงฤดูฝนนี้มีอยู่มากทีเดียว ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องหมายของการอยู่กันตามแบบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง เช่นการลงแขกดำนาเป็นต้น หมู่ ๆ สาว ๆ จะช่วยกันดำนาตากกล้า ด้วยความหวังของชีวิตใหม่ที่จะได้เข้ามาเต็มยู่ฉางในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า

ชีวิตไทยเมื่อพรรษากาล

ปราโมทย์ ทัศนาสวรรณ

เมื่อถึงเดือน 6 กบก็จะร้อง และอีกไม่นานฝนจากฟ้าก็จะมาถึง นั่นย่อมหมายถึงว่า ฤดูกาลแห่งการทำนาได้มาถึงอีกปีหนึ่งแล้ว

เดือน 6 นั้นก็ตราวเดือนพฤษภาคม อันเป็นเดือนแรกของฤดูฝน ที่คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศจะเริ่มต้นทำนา ซึ่งเป็นวัฏจักรชีวิตไทยแต่โบราณที่อาศัยน้ำจากฟ้าเพื่อการทำนาเพียงอย่างเดียว ในสมัยที่บ้านเมืองของเรายังไม่มีระบบการชลประทานที่สามารถทำให้ทำนาได้ถึงปีละ 2 ครั้ง 3 ครั้งเหมือนปัจจุบันในบางท้องที่

ชาวนาส่วนใหญ่จะพากันรอคอยคำทำนายของโหรหลวงจากพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ อันเป็นประเพณีที่มีมาแต่โบราณดั้งเดิม ถึงจะเป็นประเพณี

พราหมณ์ในชมพูทวีปก็ตาม แต่คนไทยเรากลับประเพณีนี้มาแต่ครั้งกรุงสุโขทัยหรือก่อนหน้านั้นแล้ว เพราะคนไทยเรามีอาชีพทางการเกษตรโดยเฉพาะการทำนามาแต่โบราณ

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญปีนี้ เพิ่งผ่านพ้นไปเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2525 ณ พลับพลาท้องสนามหลวง ซึ่งคำทำนายจากการกินของเสี่ยงทายของพระโคในปีนี้นั้น ปรากฏว่าน้ำน้อยนาในที่ลุ่มจะได้ผลดี นานในที่ดอนจะเสียบ้าง

เมื่อพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญผ่านพ้นไปแล้ว ชีวิตในท้องนาก็จะเริ่มขึ้นอย่างแท้จริง สำหรับปีนี้ฝนต้นฤดูตกชุกดีเหลือเกิน ตกกันมาตั้งแต่ปลายฤดูร้อนแล้ว ก็ราวกับฟ้าจะประทานความชุ่มฉ่ำให้แก่แผ่นดินในกาลสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปีกระนั้น?

ชีวิตของคนไทยในช่วงฤดูฝนนี้ เป็นชีวิตแห่งการเริ่มต้นอย่างแท้จริง

เราลองมาดูสภาพสังคมไทย ชาวนาจะเริ่มทำงานในท้องนาเมื่อฤดูฝนมาถึง ส่วนเด็ก ๆ ที่ยังเรียนหนังสือในโรงเรียนก็จะเปิดเทอมต้นในเดือนพฤษภาคม พร้อม ๆ กับที่ฝนมาถึงเช่นกัน เด็กที่จบระดับ ม.ศ. ก็ต้องตระเตรียมตัวเพื่อสอบเอ็นทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัยกันในกลางฤดูฝนเช่นกัน

ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแต่เป็นการเริ่มต้นทั้งสิ้น

แม้กระทั่งศิษย์ของพระธภาคตสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เช่นกัน ในช่วงฤดูฝนคือเวลาแห่งพรรษากาล ที่จะต้องอยู่จำวัดติดต่อกัน 3 เดือนเต็ม ๆ ด้วยพุทธบัญญัติที่ทรงห้ามมิให้จาริกไปสู่มาตุคามชนบทในฤดูวสันต์มาแต่ครั้งพุทธกาล

สาเหตุที่ทรงมีพุทธบัญญัตินี้ขึ้น ก็เนื่องด้วยในช่วงฤดูฝนนั้นแผ่นดินทั่วทุกแห่งจะฉะฉะไปด้วยดินโคลนไม่เหมาะแก่การจาริกของสมณเพศ ประการหนึ่ง ส่วน



พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

เหตุผลประการสำคัญก็คือ พระพุทธองค์
ทรงว่าภิกษุทั้งหลายจะไปเหยียบย่ำข้าวกล้า
ของชาวนาเสียหาย

นับเป็นพุทธบัญญัติที่เอื้ออำนวยประ
โยชน์แก่มหาชนโดยแท้

การที่ภิกษุจะต้องอยู่จำพรรษาใน
พระอารามเป็นเวลาติดต่อกัน 3 เดือนใน
ระยะพรรษากาลนั้น ย่อมเป็นโอกาสที่จะได้
ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยต่าง ๆ อย่าง

จริงจังก็เลยกลายเป็นประเพณีนิยมสืบต่อ
กันมาว่า พุทธศาสนิกชนที่ถือเพศเป็นชาย
และมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ จะเข้าบวช
เรียนในระยะพรรษากาล เป็นประเพณีนิยม
สืบกันมาช้านานหลายชั่วคนในหมู่ชาวไทย

กุลบุตรผู้ละเพศกฤหัสถ์อันหมายถึง
ผู้ครองเรือนเข้ามาสู่เพศบรรพชิตหรือนัก
บวชนั้น เปรียบประดุจดังการตายและเกิด
ใหม่ คือ ตายจากโลกีย์โลกเข้าสู่เพศพรหม

จรรย์อันบริสุทธิ์ ถือศีลปฏิบัติ 227 ข้อ

นี่คือการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในกลาง
ฤดูฝนของคนไทยอีกเช่นกัน

ในทุกวันนี้ แม้จะพูดกันว่าวัฒนธรรม
ตะวันตกมาทำลายวัฒนธรรมอันดั้งเดิมของ
คนไทยไปมากต่อมากก็ตาม แต่ก็ยังน่าดีใจ
ที่ว่า พอใกล้จะเข้าพรรษาทุกปีก็มีงานบวช
นาคกันอยู่ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นในกรุงเทพฯ
หรือต่างจังหวัดตราบใดที่คนไทยยังบวชเรียน

เข้าวัดในช่วงพรรษากาลกันแล้ว ก็เชื่อได้เลย
ว่าประเทศชาติของเรายังมีทางอยู่รอด

สมัยก่อนนั้นคนไทยถือกันมาก ถ้า
ใครไม่บวชเรียนก็จะถูกนับเป็น คนดิบ ไม่
น่าคบค้าสมาคม หรือแม้กระทั่งจะไปขอ
ลูกสาวบ้านไหนก็ไม่มีใครยกให้ ส่วนผู้ที่บวช
เรียนแล้วจะถูกเรียกว่า บัณฑิต หรือเรียกกัน
ง่าย ๆ ว่า ทิด นั่นเอง

สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นชีวิตของคนไทย
ในช่วงฤดูฝนหรือพรรษากาลทั้งสิ้นใครจะ
เคยคิดเหมือนผมหรือไม่ก็ตาม แต่ผมรู้สึกมา
นานแล้วว่าฤดูฝนคือฤดูแห่งการเริ่มต้นอย่าง
แท้จริง

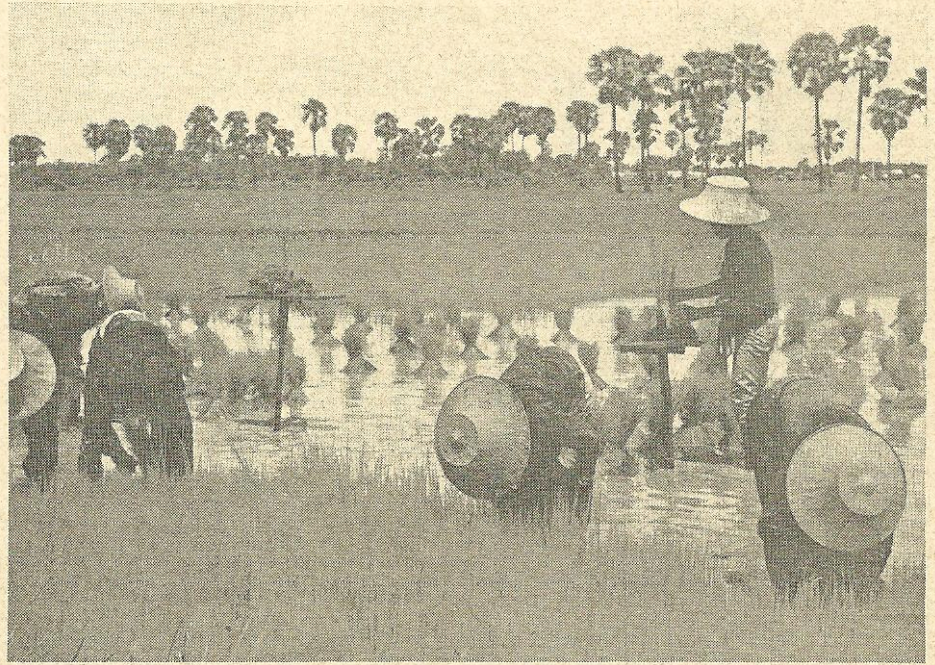
ความร่วมมือร่วมใจในสังคมของคน
ไทยตอนช่วงฤดูฝนนี้มีอยู่มากทีเดียว อันล้วน
แต่เป็นเครื่องหมายของการอยู่กันอย่างประ
ชาธิปไตยจริง ๆ อย่างเช่นการลงแขกดำนา
หน่ม ๆ สาว ๆ ช่วยกันดำนาตกกกล้า ด้วย
ความหวังของชีวิตใหม่ที่จะได้ข้าวมาเต็มยุ้ง
ฉางในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า ซึ่งหมายถึงอะไร
ต่ออะไรหลายอย่างในชีวิตทีเดียว

แล้วเมื่อฤดูแห่งการบวชนาคมาถึง
เป็นทั้งความสุขของ บุพการีและความสนุก
สนานของหน่ม ๆ สาว ๆ ในละแวกหมู่บ้าน
เดียวกัน ไปดูงานบวชในชนบทให้เห็นแล้ว
น่าปลื้มใจเหลือเกิน

แล้ววันสำคัญแห่งช่วงฤดูฝนก็มา
ถึง...

นั่นคือ วันอาสาฬหบูชาและวันเข้า
พรรษา ซึ่งปีนี้ตรงกับวันที่ 5 และ 6 กรก
ฎาคม 2525 วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 คือวัน
อาสาฬหบูชาที่พุทธศาสนิกชนจะพากันไป
เวียนเทียนในยามค่ำคืน และพากันไปทำบุญ
แห่เทียนพรรษาในวันแรม 1 ค่ำเดือน 8 มีการ
แห่เทียนพรรษาไปถวายตามพระอารามต่าง ๆ
เป็นประเพณีสำคัญของคนไทยอย่างหนึ่ง

ทำไมจึงต้องมีการหล่อเทียนพรรษา
ขนาดใหญ่พร้อมกับประดับประดาตกแต่ง



เมื่อฤดูฝนมาถึง ชาวชนบทจะช่วยกันดำนา ตกกกล้า ด้วยความหวังใหม่ที่จะได้ข้าวเต็มยุ้งฉาง
ในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า

หรือแกะสลักอย่างงดงาม อย่างเช่นที่มีการ
ทำกันอย่างใหญ่โตที่เมืองอุบลราชธานี จน
กลายเป็นงานประเพณีที่มีผู้คนนักท่องเที่ยว
ต่างถิ่นไปเยือนกันมาก?

ที่แน่นอนก็คือ หล่อเทียนพรรษาเพื่อ
ถวายเป็นพุทธบูชา

แล้วผลพลอยได้ก็คือเป็นแสงสว่างใน
ยามค่ำคืนที่ทำให้ภิกษุสงฆ์ได้ท่องขานอ่าน
หนังสือธรรม ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม

นี่เป็นคติมาแต่โบราณในสมัยที่บ้าน
เมืองของเรายังไม่มีไฟฟ้าใช้ แม้ทุกวันนี้จะ
มีไฟฟ้ากันแพร่หลายทั่วไปแล้วก็ตาม ก็ยัง
ถือกันว่าจำเป็นต้องหล่อเทียนพรรษาทวาย
เป็นพุทธบูชาอยู่เหมือนเดิม

เมื่อเทศกาลเข้าพรรษาผ่านพ้นไป

แล้ว..

ยามนั้นข้าวกล้าในนาระดับยอดอ่อน
เขียวจีไปทั่วทั้งท้องทุ่ง ฝนฟ้าก็จะตกลงมา
หนักขึ้นเรื่อย ๆ กลิ่นดินกลิ่นหญ้าในช่วงนี้
จะหอมขึ้นใจนักในยามเช้า เมื่อตะวันทอแสง
อ่อนโยนมาถึง เป็นช่วงเวลาที่ชีวิตคนไทยจะ
เฝ้ารอคอยดูแลรักษานาข้าว จนกว่าฝนจะเริ่ม
ทิ้งช่วงและลมหนาวมาถึงนั่นแหละ ข้าวที่ตก
รวงจะเริ่มแก่รอฤดูแห่งการเก็บเกี่ยวต่อไป

แน่ละ...นั่นย่อมหมายถึงว่า ชีวิต
ได้ผ่านพ้นช่วงพรรษากาลไปแล้ว
พร้อมกับการบุญออกพรรษา ทอดผ้า
ป่ากฐินกันทั่วไป.

ด้วยอภิบันนทนาการจาก

บริษัท ขนส่ง จำกัด

กลไก เลือกตั้ง

เศรษฐพร คูศิริพิทักษ์

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ถ้าการเลือกตั้งเป็นไปโดยเหมาะสม สะอาด ยุติธรรม และต่อเนื่องกันก็นับว่า ช่วยสองทางให้ระบอบประชาธิปไตยได้ส่วนหนึ่ง

อย่างไรก็ดี เมื่อมีการเลือกตั้ง ย่อมมีการแข่งขัน และที่ใดมีการแข่งขัน ก็ย่อมจะมีผู้แพ้ และผู้ชนะ

ดังนั้น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงต่างก็พยายามจะให้ได้ชัยชนะ และความพยายามที่เอาชนะการเลือกตั้งเพื่อเข้าไปนั่งในรัฐสภานั้น มีทั้งวิธีการที่ควรแก่การยั้งยั้ง ยุกย่อง สรรเสริญ และมีทั้งวิธีการควรแก่การรังเกียจ ประนาม หยามเหยียด เพราะไม่ชอบด้วยทั้งศีลธรรมและกฎหมาย

บทความนี้ผู้เขียนพยายามจะเขียนถึงเกร็ดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย แต่เนื่องจากจำกัดด้วยหน้ากระดาษ จึงจะได้เขียนถึงเฉพาะบางเรื่องที่เห็นว่ามีผลกระทบต่อเลือกตั้งและระบอบประชาธิปไตยมากเท่านั้น

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เป็นการปกครองซึ่งถือหลักว่า อำนาจอธิปไตยคืออำนาจสูงสุดซึ่งแบ่งเป็น 3 องค์ คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจอตุฎการนั้น เป็นของประชาชนพลเมืองทั้งประเทศ หรืออาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า “เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ซึ่งหมายความว่า อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจของประชาชน ประชาชนเป็นผู้ใช้ เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเอง แต่การที่ประชาชนจะใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงย่อมทำได้ยาก ไม่สะดวกเพราะประชาชนมีจำนวนมากด้วยกัน ดังนั้น จึงได้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรให้เป็นผู้ทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของประชาชนทั้งประเทศ และใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น อาจทำได้โดยตรง โดยราษฎรมาชุมนุมลงคะแนนเสียงเพื่อกิจการของรัฐโดยตรง แต่ในรัฐขนาดใหญ่ เช่นในปัจจุบันราษฎรย่อมไม่สามารถจะมาชุมนุมออกเสียงในกิจการของรัฐ โดยตรงได้ทั้งหมด จึงต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรขึ้น ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อกิจการของรัฐแทนตน

สำหรับความหมายของการเลือกตั้งนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า หมายความว่า การเลือกบุคคลคนเดียว หรือหลายคนจากคนจำนวนมากเพื่อตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือเพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่ง

โดยผู้เลือกตั้งไม่มีฐานะสูงกว่าผู้ได้รับเลือกตั้งแต่ประการใดไม่เหมือนกับการแต่งตั้งส่วนการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น ได้แก่การที่ราษฎรซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งได้ ใช้สิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยควรจะปล่อยให้เข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

- จะต้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายคนหรือบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายบัญชีให้ราษฎรเลือก

- ราษฎรจะต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ที่จะเลือกตั้งหรือไม่เลือกตั้ง และถ้าจะให้สิทธิเลือกตั้ง ราษฎรจะต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ที่จะเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่งคนใดหรือบัญชีรายชื่อบัญชีใดบัญชีหนึ่ง ตามที่เขาเห็นสมควร

- ก่อนการเลือกตั้งราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีโอกาสทราบความคิดเห็นของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

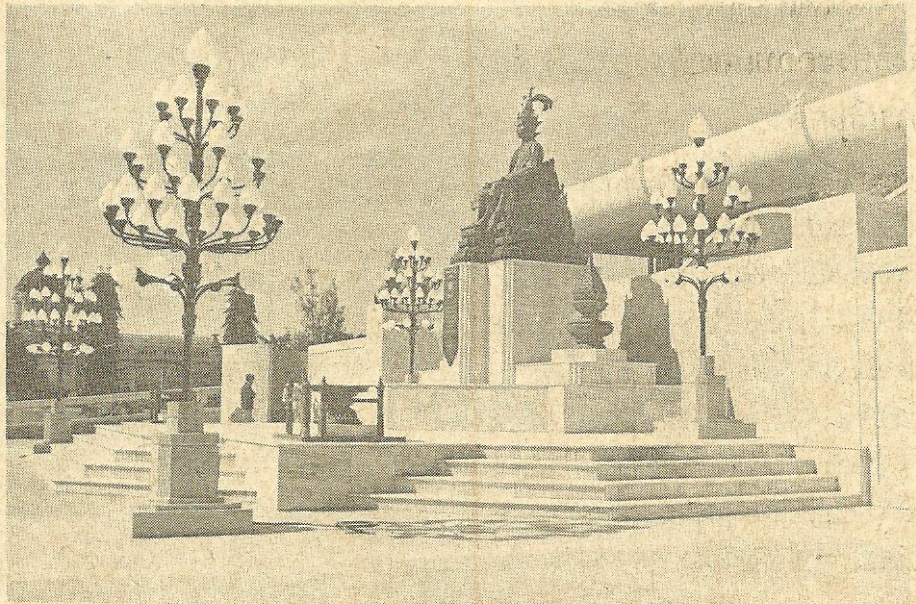
- ก่อนการเลือกตั้งราษฎรผู้เลือกตั้งจะต้องมีเสรีภาพที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้สมัคร

นอกจากนี้การเลือกตั้งจะต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยต้องถือหลักเกณฑ์ตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนด้วย กล่าวคือการเลือกตั้งจะต้องกระทำไปโดยอิสระเสรี ไม่มีการบังคับสิทธิ จ้างวาน หรือตกอยู่ใน

อิทธิพลใด ๆ จะต้องเป็นการเลือกตั้งที่แท้จริง ไม่ใช่แต่ทำพอเป็นพิธี โดยต้องให้ราษฎร ได้มีโอกาสทำการเลือกตั้งของตนเองมากที่สุด โดยร่วมมือกับรัฐบาลในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมการเลือกตั้ง เป็นผู้คัดค้าน การเลือกตั้ง เป็นต้น และการเลือกตั้งต้อง เป็นไปตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ต้องเป็น การเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งหมายความว่า ถ้าหาก ไม่เข้าข่ายยกเว้นบางประการ เกี่ยวกับสถิติ สดสัมปชัญญะประชาชนทั่วไปจะต้องมีสิทธิ ออกเสียงโดยทั่วถึงกัน อนึ่ง การเลือกตั้งจะ ต้องถือหลักว่า ทุกคนมีคะแนนเสียงเท่ากัน คือ คนเดียวเสียงเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้เข้ากับ หลักเกณฑ์ในปฏิญญาสากลว่า ด้วยสิทธิ มนุษยชนข้อ 2 (1) ที่กำหนดไว้ว่า “ทุกคน มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นไปโดยตรง หรือโดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ....”

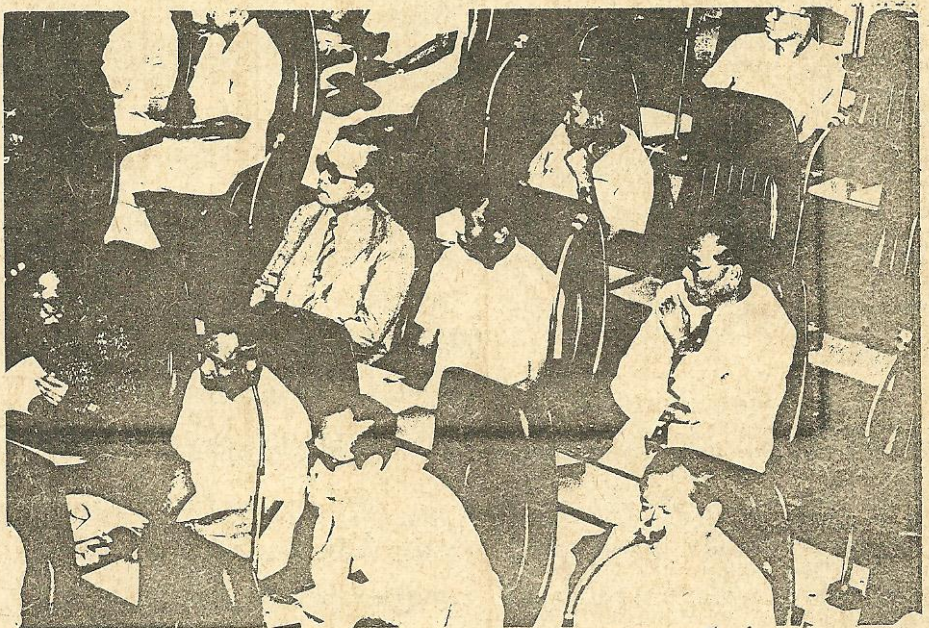
ส่วนวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรนั้น โดยทั่วไปมี 2 อย่าง คือการเลือก ตั้งโดยทางอ้อม วิธีนี้ราษฎรไม่ได้เลือกตั้ง ผู้แทนราษฎรโดยตรง แต่จะเลือกตั้งคนกลาง ไปเลือกตั้งแทนตนอีกครั้งหนึ่ง การเลือกตั้ง โดยทางอ้อมนี้เหมาะสมในแง่ที่ทำให้การเลือก ตั้งง่ายขึ้นในกรณีที่มีเขตเลือกตั้งกว้างใหญ่ และเหมาะสมกับประเทศที่ราษฎรมีการ ศึกษายังไม่ถึงขนาด เพราะเป็นการกลั่น กรองเป็นขั้น ๆ แต่ก็มิข้อยกเสียอาจเปิดโอกาส ให้มีการใช้อิทธิพลบีบบังคับ หรือให้สินจ้าง รางวัลเพื่อให้มีการทุจริตได้ง่าย

ส่วนการเลือกตั้งอีกวิธีหนึ่ง เป็นการ เลือกตั้งโดยตรง กล่าวคือ ให้ราษฎรเลือกผู้ แทนของตนโดยตรงไม่ต้องผ่านคนกลางซึ่ง การเลือกตั้งโดยตรงนี้ จะมีผลดีในแง่ที่ว่า ผู้แทนราษฎรกับราษฎรน่าจะมีความสัมพันธ์ ใกล้ชิดกันมากขึ้น เอาใจใส่ทุกข์สุขของราษฎร มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันราษฎรก็จะได้คอย ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ตามเจตน์จำนงของ ราษฎรอย่างไรหรือไม่ ซึ่งเท่ากับเป็นการ



พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งประดิษฐานอยู่หน้าอาคารรัฐสภา หลังใหม่ ถนนอุทองในกทม.

“กลไกเลือกตั้งสมัยนี้มีกันหลายแบบหลายวิธี เริ่มตั้งแต่การแจกเงินหัวคะแนน คนลงบัตรการ ใช้บัตรผีพลร่ม ไฟไฟ ไปจนถึงการกว้านซื้อบัตร ประชาชน ที่ค่อนข้างจะมาเหนือเมฆสักหน่อยก็ คือ การ “ยกพลขึ้นบก” รายละเอียดมีอย่างไรรัน นั้น คงจะต้องหาอ่านเอาจากบทความนี้”



ควบคุมผู้แทนราษฎรอยู่ในตัวด้วย

องค์ประกอบและปัจจัยสำคัญต่อการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งอาจจะไม่ใช่หลักประกันของความเป็นประชาธิปไตย แต่การเลือกตั้งเป็นองค์ประกอบ หรือตัวชี้ที่สำคัญอย่างหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย นั้น จะต้องมีการสมัครรับเลือกตั้ง มีเสรีภาพในการเลือกตั้ง มีโอกาสทราบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จะต้องกำหนดโดยกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และกฎหมายที่เป็นกติกาสำคัญในการเลือกตั้ง ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายเลือกตั้ง

ลักษณะโครงสร้างของกฎหมายดังกล่าวเหล่านี้ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และผลของการเลือกตั้ง เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญอาจจะกำหนดเขตการเลือกตั้ง และคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเอื้ออำนวยต่อความเป็นประชาธิปไตยมากหรือน้อยด้วย ในขณะที่เดียวกันกฎหมายพรรคการเมืองอาจจะมียกเว้นที่ส่งเสริมการเมืองระบบพรรค เช่น จัดตั้งพรรคการเมืองได้สะดวกหรือยาก มีหลักเกณฑ์ส่งเสริมหรือขัดขวางการดำเนินงานทางการเมืองในระบบพรรค เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายเลือกตั้งซึ่งเป็นสิ่งกำหนดวิธีการเลือกตั้ง ย่อมมีผลโดยตรงต่อการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากลักษณะโครงสร้างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่มีอิทธิพลและผลกระทบต่อการบวนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแล้ว สภาพการณ์ทางการเมืองในแต่ละยุคก็มีผลกระทบโดยตรง

และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกตั้งด้วย

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้งได้แก่ พรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง การเตรียมการวางแผนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการจัดการอื่น ๆ เพื่อชัยชนะในการเลือกตั้ง เป็นต้น

ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการเลือกตั้งทั้งในฐานะหน่วยงาน และในฐานะเจ้าหน้าที่ที่จัดการเลือกตั้งต่างก็มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อเลือกตั้งทั้งสิ้น ซึ่งตามปกติได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง จังหวัดและอำเภอ ตามลำดับ และเจ้าหน้าที่ตั้งแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือหัวหน้ากิ่งอำเภอรวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ต่างมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ธรรม หรือเอนเอียงเลียงหนีจากกฎหมายได้ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีความสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปตามคัลลงของประชาธิปไตยโดยแท้จริงหรือไม่เพียงใด ย่อมได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั่นเอง

สำหรับผู้ที่มีบทบาทโดยตรงต่อการเลือกตั้ง ย่อมได้แก่ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเองซึ่งจะเป็นตัวชี้ที่สำคัญประการหนึ่งต่อผลการเลือกตั้ง หรือแม้แต่การจูงใจผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนั้น จึงสมควรที่จะพิจารณาด้วยว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน หรือแต่ละพรรคมีความสนใจในการเลือกตั้งจริงจังและมากน้อยเพียงใด ด้วย

เกร็ดการหาเสียงเลือกตั้ง

การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมีเกร็ดปลีกย่อยที่สามารถนำมาเล่าสู่กันฟังได้ไม่รู้จักสิ้นทั้งในแง่กฎหมาย

ในแง่ขบขัน ในแง่ปรัชญาชีวิต ในแง่การเมืองการปกครอง ในแง่ศีลธรรมจรรยาและอื่น ๆ

สำหรับบทความนี้จะเขียนถึงเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้งบางวิธีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเกร็ดเกี่ยวกับหวัคະแนนในการหาเสียงเลือกตั้งเท่านั้น

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ผ่านมาเมื่อเร็ว ๆ นี้มีข่าวที่น่าสนใจอย่างหนึ่งต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยก็คือ ปรากฏว่าได้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งซ่อมมากกว่า 40 คน แต่มีผู้ที่สนใจหาเสียงเลือกตั้งจริงจังเพียง 5-6 คนเท่านั้น และตามข่าวปรากฏด้วยว่า ผู้สมัครจำนวนมากได้ลาออกจากราชการครูมาสมัครรับเลือกตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการรับบำเหน็จบำนาญได้รวดเร็วขึ้น

สภาพการณ์ดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่จังหวัดกาฬสินธุ์นี้เท่านั้น ในการเลือกตั้งครั้งก่อน ๆ ที่ผ่านมาก็ปรากฏว่าได้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยไม่หวังผลที่จะได้รับการเลือกตั้งเลยอยู่ด้วยทุกครั้งไม่มากก็น้อย ทั้งนี้เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น มีเหตุจูงใจในการสมัครรับเลือกตั้งแตกต่างกัน บางคนอาจจะสมัครรับเลือกตั้งโดยมีความสนใจที่จะเล่นการเมืองจริง ๆ มีอุดมการณ์และศรัทธาในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยแท้จริง บางคนมีความตั้งใจที่จะเสียสละเพื่อรับใช้สังคมและประเทศชาติ แต่ก็มีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยที่สมัครรับเลือกตั้งเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง เช่น อาจจะต้องการรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจหรือการค้าของตนหรือกลุ่มตน, ต้องการหาช่องทางที่จะหารายได้โดยทางลัด, ต้องการมีชื่อเสียง, ต้องการได้รับเอกสิทธิ์ความคุ้มกันและคุ้มครองตามกฎหมาย

เป็นต้น แต่ก็ยังมีบางคนที่สมัครรับเลือกตั้งเพื่อมิให้ถูกข่มเหงรังแกจากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นต้น

กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ยังมีเกร็ดบางประการที่ควรเล่าสู่กัน

ฟัง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการสมัครและการเลือกเบอร์

การสมัครผู้แทนราษฎรนั้น บางท่านอาจจะเชื่อถือโชคกลาง ฉะนั้น วันและเวลาในการไปสมัครจึงอาจจะขึ้นอยู่กับโหรหรือพระอาจารย์ที่เคารพนับถือ

บางท่านอาจจะเลือกเบอร์ หรือหมายเลขที่สมัคร การเลือกเบอร์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากพอสมควร โดยเฉพาะในชนบทที่ประชาชนมีการศึกษาน้อย ไม่ค่อยจะได้เห็นได้ใช้ตัวเลขมากนัก ถ้าได้หมายเลขน้อย ๆ ต้น ๆ ก็จะมีสะดวกแก่การจดจำของคุณตา คุณยาย เช่น ได้เบอร์ 1, เบอร์ 2, เบอร์ 3 ถ้าคุณตา คุณยายอ่านเลขไม่ค่อยถนัดท่านก็อาจจะนับจุดเอาได้ง่าย ตรงกันข้ามถ้าได้หมายเลขไกล ๆ เช่น ได้เบอร์ 17, 18, 19 ก็คงจะไม่ถนัดนัก สำหรับคนอายุ 60, 70 ที่จะมานั่งนับจุดอยู่ ฉะนั้น จึงมีชาวเสมอว่า ในต่างจังหวัดมีผู้สมัครไปสมัครแต่เช้าตรู่ เพื่อแย่งเบอร์กัน

แม้แต่ในกรุงเทพมหานคร เมื่อการเลือกตั้งครั้งล่าสุด แต่ละพรรคก็รีบไปสมัครก่อนใคร ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สมัครทุกเขตได้หมายเลข 1, 2, 3 เช่นเดียวกัน การที่ทำเช่นนี้ นอกจากจะมีประโยชน์ดังกล่าวข้างต้นแล้วยังนับว่าเป็นแบบแผนที่ดีของการเล่นการเมืองระบบพรรคด้วย

อย่างไรก็ดี โชคกลางและดวงดาวยังมีอิทธิพลต่อมนุษย์ โดยเฉพาะนักการเมืองอยู่อย่างมาก ฉะนั้น หมายเลขบางตัวจึงไม่เป็นที่นิยมกับผู้สมัครบางคน ว่ากันว่าผู้สมัครบางท่านถึงกับจ้างผู้อื่นให้สมัครคั่นเพื่อมิให้ตนเองได้หมายเลขที่ไม่ถูกโฉลกกัน เช่น มีผู้สมัคร

ไปแล้ว 5 คน ผู้สมัครคนต่อไปบังเอิญไม่ถูกโฉลกกับเลข 6 เพราะเลข 6 เป็นกาลกิณีกับดวงของผู้สมัครเช่นนี้ ผู้สมัครคนนั้นถึงกับไปว่าจ้างคนอื่นให้มาสมัครก่อนตนเพื่อเอาหมายเลข 6 ไปก็มี

บางคนก็ถือเคล็ด เช่น เมื่อคราวที่ผ่านมา หมายเลข 4 กับหมายเลข 5 ชนะการเลือกตั้ง ฉะนั้น เวลาไปสมัครก็พยายามไปจ้องคอยเพื่อจะได้ให้หมายเลข 4 หรือหมายเลข 5 แต่บางคนก็อาจจะคิดในแง่ประหยัด เช่น การเลือกตั้งเมื่อ 26 มกราคม 2514 คนเคยสมัครได้หมายเลข 7 และไปปลิว ไปสเตอร์ที่จัดทำไว้อยู่เหลืออยู่อีกมาก ฉะนั้น เพื่อเป็นการประหยัดในการเลือกตั้งเมื่อ 4 เมษายน 2519 ผู้สมัครคนนั้นจึงพยายามสมัครให้ได้หมายเลข 7 ทั้งนี้ เพราะนอกจากประหยัดแล้วยังทำให้ประชาชนในชนบทจำง่ายไม่สับสนด้วย

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การสมัคร โดยเฉพาะการเลือกเบอร์เลือกหมายเลขนั้นก็มิเป็นองหลังและมีความหมายมากพอสมควร จึงไม่ใช่เรื่องที่ควรจะมีมองผ่านโดยไม่ให้ความสนใจ

การหาเสียงเลือกตั้ง

การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนต่างก็มีวิธีการ กลยุทธ์ กลเม็ด ของตน ซึ่งไม่ซ้ำแบบกัน และศิลปะในการหาเสียงเลือกตั้งนี้เองที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเร้าใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และเป็นสิ่งซึ่งกระตุ้นความสนใจของสื่อมวลชน รวมทั้งเป็นตัวชี้ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการจรรโลง หรือทูลลาพระบอบประชาธิปไตย

การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง และผู้สมัครแต่ละคนนั้น มีทั้งที่ดำเนินการไปโดยถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายและศีลธรรมอันดี แต่กลับวิธีบางประการของผู้สมัครบางคน บางพรรคก็มีทั้งที่เสี่ยงกฎหมาย

ฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่แยแสต่อศีลธรรมใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้เขียนเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งมาโดยใกล้ชิด และเคยวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมาแล้วด้วย ซึ่งเห็นว่ามีการที่สมควรเผยแพร่เพื่อประโยชน์แก่ผู้สนใจในการศึกษา และติดตามพัฒนาการทางการเมืองของไทย ดังนั้นจึงจะได้สรุปเสนอเฉพาะในประเด็นที่สำคัญ

ในการหาเสียงเลือกตั้งนั้น พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งจำเป็นจะต้องมีการวางแผนในการรณรงค์เพื่อหาเสียงเลือกตั้งให้ได้ผลดีที่สุด สามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ให้ได้ สำหรับวิธีการหรือกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง นั้น มีทั้งวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีทั้งที่พยายามหลบเลี่ยงกฎหมาย และที่เจตนาฝ่าฝืนกฎหมายโดยแนชัดก็มี และที่น่าวิตกเป็นห่วงและเสียใจมาก ก็ได้แก่การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางรายมุ่งหวังแต่ผลชัยชนะ โดยมีได้คำนึงถึงศีลธรรมเลยก็ยังมี

สำหรับวิธีการหาเสียงเลือกตั้งที่ใช้ปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไปทุกพรรคนั้น ได้แก่การปราศรัย การเยี่ยมเยียนราษฎร การช่วยทำบุญทำทาน เช่น ทอดกฐิน สร้างโบสถ์ สร้างโรงเรียน เป็นต้น แต่วิธีการหาเสียงแบบพื้นฐานเช่นนี้ ก็ได้มีวิวัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับตามความเจริญของเทคโนโลยีและวิชาการใหม่ๆ เช่น มีการบันทึกคำปราศรัยออกจำหน่ายแจก มีการนำวิธีการถ่ายรูปด้วยกล้องซึ่งสามารถล้างฟิล์มได้ทันทีมาใช้ เพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

อย่างไรก็ดี วิธีการหาเสียงเลือกตั้งโดยไม่ผิดกฎหมายเหล่านี้ ย่อมเป็นวิธีการธรรมดา ซึ่งเป็นที่ปรากฏและทราบกันดีอยู่แล้วโดยทั่วไป แต่มีวิธีการหาเสียงเลือกตั้งซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายและฝ่าฝืนกฎหมายมีอยู่หลายวิธีซึ่งน่าที่จะได้นำมาตีแผ่ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาหาทางป้องกันและแก้ไขต่อไป

การใช้กลวิธีสกปรกในการหาเสียงเลือกตั้งหรือการหาวิธีโกงเพื่อเอาชนะในการเลือกตั้ง นั้น มีอยู่มากมายหลายวิธี เช่น การใช้บัตรผี พลร่ม ไฟไฟ ซึ่งทราบกันดีอยู่แล้ว การใช้วิธีการรุนแรงข่มขู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น การใช้อาวุธ หรือระเบิด การใช้มือปืน หรือผู้มีอิทธิพลคุกคาม การทำลายคู่แข่งด้วยวิธีการสกปรกต่าง ๆ การเล่นละครตบตาประชาชน การซื้อบัตรประชาชน การใช้วิธีการสกปรกเกี่ยวกับบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งการซื้อคะแนน ซื้อบัตรประชาชน เป็นต้น

กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม วิธีการสกปรกต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น หรือกลโกงในการหาเสียงและในการเลือกตั้งนั้น จะใช้ไม่ได้ผลเลย หรือใช้ได้ผลน้อยมาก หากปราศจากความร่วมมือจากข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือกรรมการผู้มีหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง

ดังนั้น เพื่อเป็นอุทธาหรณ์แก่ผู้สนใจ จึงใคร่ขอ นำกรณีตัวอย่างการหาเสียงและการใช้วิธีการต่าง ๆ อันสกปรกเพื่อเอาชนะในการเลือกตั้งมาเสนอไว้ เพื่อประกอบการพิจารณาสัก 2-3 ประเด็น ดังนี้คือ

การซื้อบัตรประชาชน

วิธีที่นิยมใช้ในการโกงการเลือกตั้งวิธีหนึ่ง ซึ่งป็นข่าวอยู่ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ได้แก่การกว้านซื้อบัตรประชาชน อาจจะมีผู้สงสัยว่า เขาซื้อบัตรประชาชนไปทำไม? คำถามนี้ตอบได้โดยง่ายด้ายว่า เพื่อใช้ประโยชน์อย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อเป็นการตัดคะแนนของคู่แข่ง กล่าวคือ เนื่องจากกฎหมายเลือกตั้งบังคับไว้ว่า ผู้ที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรแทน ถ้าหากไม่มีบัตรประจำตัวหรือ บัตรแทนก็ย่อมไปใช้สิทธิไม่ได้ ดังนั้น ถ้าทราบว่าหมู่บ้านใด ตำบลใด ประชาชนให้ความสนใจคู่แข่ง

มากกว่า ผู้สมัครก็อาจจะตัดคะแนนได้ โดยใช้วิธีดังกล่าวนี้

นอกจากนี้ เมื่อซื้อบัตรประชาชนมาแล้ว ก็ยังอาจจะนำบัตรประชาชนเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการเวียนเทียน หรือใช้ตัวปลอมไปลงคะแนนเสียงแทนได้

วิธีการซื้อบัตรประชาชนนับว่าเป็นที่กล่าวขวัญกันมากในระหว่างการเลือกตั้งทุกครั้งสำหรับสนนราคาตามข่าวที่ทราบและปรากฏในสื่อมวลชนนั้นก็มีราคาตั้งแต่บัตรละ 30.- บาท ถึง 200.- บาท ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับท้องที่ของประชาชน กระเป๋ และเจตนาของผู้สมัครแต่ละคนด้วย

อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าวนี้อาจจะถูกแกะเผ็ดได้โดยง่าย ถ้าหากคู่แข่งทราบว่ามี การซื้อบัตรประชาชนก็อาจจะมีการซื้อแข่งขัน เช่น ถ้าเบอร์ 1 ซื้อบัตรละ 30.- บาท เบอร์ 2 อาจจะซื้อบัตรละ 50.- บาท หรือ 100.- บาท และผลสุดท้ายอาจจะขึ้นไปถึง 200.- บาท ก็ได้

การซื้อบัตรประชาชนนั้น บางครั้งก็เกิดขึ้นจากความคิดของบรรดาหัวคะแนนทั้งหลาย เช่น หัวคะแนนของเบอร์ 1 อยากจะได้เงินมาก ๆ ก็จะออกข่าวหรือให้หน้าม้าเป็นผู้มาซื้อบัตรประชาชนในเขตที่ท่านมีคะแนนเลือกตั้ง โดยบอกว่า เบอร์ 2 มาซื้อบัตรละ 30.- บาท และต่อมาก็ให้หน้าม้ามาซื้อบัตรประชาชนบัตรละ 50.- บาท หรือ 100.- บาท โดยบอกว่า เบอร์ 3 ให้มาซื้อละนั้น เบอร์ 1 จะว่าอย่างไร ซึ่งคะแนนเบอร์ 1 ก็อาจจะมากระชิบผู้สมัครเบอร์ 1 ว่า ควรจะทำบ้างบัตรละ 100.- บาท เมื่อเบอร์ 1 ตกลงด้วยหัวคะแนนก็สบายไป ถ้ายังซื้อบัตรมากเท่าใดก็รวยมากขึ้นเท่านั้น

วิธีซื้อบัตรนี้ที่ปฏิบัติกันมักจะทำในวันเลือกตั้งหรือก่อนวันเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งสัปดาห์แต่ทั้งนี้ต้องมีการทาบทามกันก่อนจึงจะได้ผล

การซื้อบัตรประชาชน นอกจากจะเพื่อตัดคะแนนคู่แข่ง และเพื่อนำบัตรมาใช้ในการลงคะแนนหรือเวียนเทียน ก็อาจจะได้ประโยชน์อย่างอื่นอีก คือ ใช้ในการข่มขู่คู่แข่ง กล่าวคือ บางครั้งเมื่อทราบแน่ชัดว่าเราไม่สามารถจะหาเสียงจะเข้าไปในหมู่บ้านได้ได้ เพราะคู่แข่งควบคุมคะแนนไว้แข็งแรงมากก็อาจจะทำลายขวัญของคู่แข่งได้เช่นถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งหมู่บ้านนั้นประมาณ 1,000 คน เราอาจจะไปซื้อบัตรประชาชนไว้สัก 30 ใบ เพื่อนำมาใช้ในการเลือกตั้งหรือเพื่อให้คู่แข่งไขว่เขวก็ได้ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการแยห้คู่แข่งเกิดความหวั่นไหวได้พอสมควร

● การขายตัวของข้าราชการและกรรมการ

การที่จะหาหลักประกันเพื่อให้ได้ชัยชนะการเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองบางพรรคทราบดีว่า สิ่งที่จะทอดทิ้งไม่ได้โดยเด็ดขาด คือ กระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ เพราะกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งจะสกปรก สะอาดหรือเรียบร้อยหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับบรรดาแขนขาของกระทรวงมหาดไทย นั่นคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ สำหรับกรณีของกรุงเทพมหานครย่อมขึ้นอยู่กับ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หัวหน้าเขต และผู้ช่วยหัวหน้าเขตทั้งหลาย

ถ้าหากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และหัวหน้าเขตทั้งหลาย มิได้ตั้งอยู่บนความเป็นธรรม แต่ได้โอนเอียงเข้าข้าง และช่วยเหลือพรรคการเมืองใดหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด ก็เป็นอันว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นต้องชนะการเลือกตั้งอย่างไม่ต้องสงสัย ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ผู้ที่จะโกงการเลือกตั้งได้อย่างสนิทแนบเนียนและเรียบร้อย

ถูกต้องตามกฎหมายนั้น ย่อมไม่มีใครทำได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการเลือกตั้ง

ฉะนั้น ถ้าหากผู้สมัครรับเลือกตั้งอยากจะเป็นผู้แทนราษฎรโดยไม่คำนึงหรือละเลยว่าจะได้ชัยชนะมาด้วยวิธีใด มักจะเริ่มต้นด้วยการพยายามหาโอกาสคุมกระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครองให้ได้

วิธีปฏิบัติเพื่อชัยชนะดังกล่าวเขาจะเริ่มต้นด้วยการย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นคนของผู้สมัครไปยังจังหวัดที่จะสมัคร แล้ว

เพราะว่านายอำเภอที่ดีมีฝีมือในการทำงานก็ย่อมจะเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป โดยเฉพาะบรรดาข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูประชาบาล กรรมการสภาตำบล

เมื่อนายอำเภอเป็นที่รักใคร่นับถือของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูประชาบาลแล้ว ย่อมเป็นการง่ายที่จะใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูประชาบาลเป็นหัวคะแนนในการหาเสียงเลือกตั้ง

ในโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น

คะแนน และเสมียนคะแนน ฉะนั้น นายอำเภอจึงสามารถที่จะพิจารณาเลือกแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่นายอำเภอเห็นสมควร โดยอาจจะแต่งตั้งเฉพาะพรรคพวกที่ไว้วางใจได้เท่านั้นก็ย่อมได้

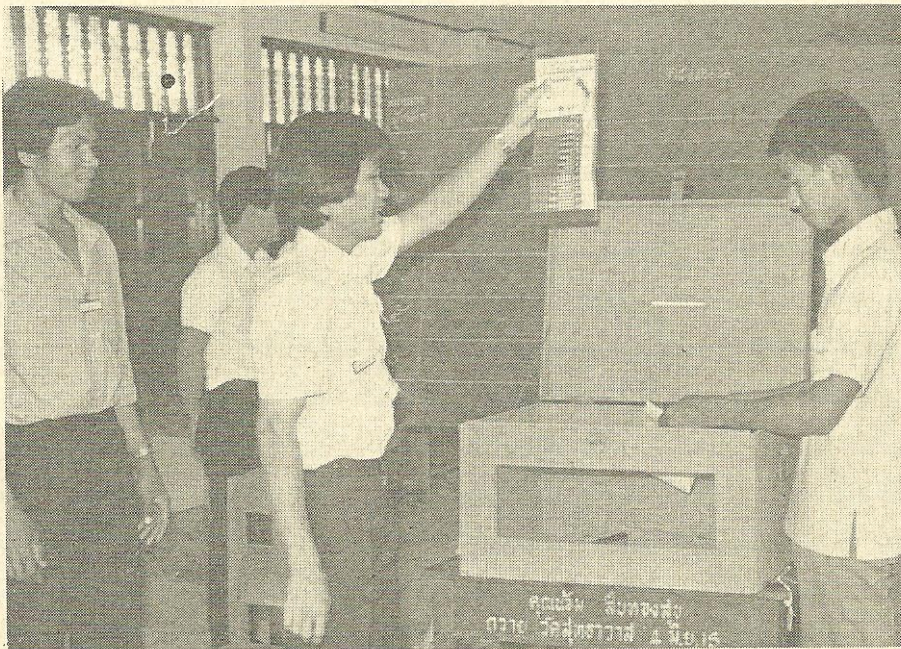
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งก็ตีกรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คะแนนก็ตี เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในวันเลือกตั้ง เพราะพลร่ม ไฟฟ้า เวียนเทียน และบัตรผี ตลอดจนการโกงด้วยวิธีอื่น ๆ จะไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย ถ้าหากเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีส่วนรู้เห็นเป็นใจ

นอกจากนี้ นายอำเภอยังเป็นผู้ที่รับผิดชอบในเรื่องทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยการย้ายเข้าย้ายออกในระยะก่อนเลือกตั้งจะยากหรือง่ายเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับนายอำเภอ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอจะทำให้ราษฎรมีสิทธิเลือกตั้ง หรือหมดสิทธิเลือกตั้งโดยปริยายก็ได้

การตั้งหน่วยเลือกตั้ง การเพิ่ม-ลด หรือเปลี่ยนแปลงจำนวน ตลอดจนการเลือกสถานที่ตั้งหน่วยเลือกตั้ง ก็เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะพิจารณาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดได้ นายอำเภอสามารถที่จะอำนวยความสะดวกหรือโอกาสให้แก่ผู้สมัครรายใดก็ได้

นอกจากนายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว กรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คะแนนประจำหน่วยเลือกตั้ง นับว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการที่จะควบคุมให้การเลือกตั้งหน่วยนั้น ๆ สะอาดเรียบร้อยหรือสกปรกเพียงใด

ดังนั้น จึงเป็นไปได้มากที่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครบางคนจะหาวิธีการต่าง ๆ ในการชักจูงให้กรรมการเหล่านี้เป็นพรรคพวกของตน โดยทุกวิถีทาง หากจำเป็นอาจต้องซื้อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทั้งชุด เช่น จ่ายหน่วยละ 50,000 บาท ให้แบ่งกันคนละ 10,000 บาท ซึ่งก็เป็นราคาที่พอสมควร



เมื่อหมดกำหนดเวลาที่ประกาศให้ประชาชนไปออกเสียงลงคะแนน เจ้าหน้าที่ก็จะเปิดหีบและตรวจนับคะแนน

ขั้นต่อไปจึงโยกย้ายนายอำเภอและปลัดอำเภอ ซึ่งเป็นคนของผู้สมัครไปยังอำเภอในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ

นายอำเภอหรือหัวหน้าเขต เป็นตัวจักรที่สำคัญในการจัดการเลือกตั้ง และเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะบันดาลผลการเลือกตั้งได้ดีกว่าใคร ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้านายอำเภอเป็นผู้ที่มีความสามารถและจงรักภักดี และตั้งใจช่วยเหลือผู้สมัครจริง ๆ

ทำไมนายอำเภอ หรือหัวหน้าเขตจึงมีความสำคัญเช่นนั้น? ที่กล่าวกว่าเช่นนั้น

เช่นปัจจุบันนี้ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูประชาบาล ฉะนั้น ถ้าหากได้บุคคลเหล่านี้เป็นหัวคะแนนก็เป็นหลักประกันว่าจะไม่พลาดจากการเลือกตั้งแน่ ทั้งนี้ เพราะบุคคลดังกล่าวนี้ ถ้าตั้งใจจะช่วยเหลือผู้สมัครคนใดก็เป็นที่ยาวใจได้ เพราะช่องทางในการจะช่วยเหลือผู้สมัครนั้นทำได้หลายวิธี

ตามกฎหมายการเลือกตั้ง นายอำเภอ มักจะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจ

การซื้อขายกรรมกรรมนี้ไม่จำเป็นจะต้องซื้อทุกหน่วย อาจจะเลือกซื้อเฉพาะหน่วยที่สำคัญ เช่น หน่วยที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากเป็นพิเศษ หรือหน่วยที่มีช่องทางจะทุจริตได้ถ้ากรรมการไม่สนใจ

การซื้อขายกรรมกรรมเหล่านี้ เป็นการซื้อเพื่อปูพื้นฐานให้สามารถปฏิบัติการด้วยวิธีวิธีการพิสดารต่าง ๆ ได้โดยสะดวกเท่านั้น กรรมการไม่จำเป็นต้องไปลงมือเองเองเพียงแต่อาจจะทำไม่รู้ไม่ชี้ก็คุ้มค่าเงินแล้ว

หากผู้สมัครสามารถซื้อขายกรรมกรรมประจำหน่วยเลือกตั้งได้แล้ว จะไปลงมือเลือกตั้งโดยวิธีเวียนเทียน พลร่ม ไฟไฟ บัตรผี ฯลฯ หรือด้วยวิธีอื่น ๆ ก็อาจจะทำได้ทั้งนั้น

นอกจากนี้ การซื้อขายกรรมกรรมในบางกรณีก็เพื่อให้ร่วมมือในการโกงด้วยโดยเฉพาะกรรมกรรมในหน่วยเลือกตั้งที่การคมนาคมไม่สะดวก เช่น อาจจะจ้างให้เจ้าหน้าที่คะแนนอ่านคะแนนผิด หรือจ้างคนเขียนคะแนนเขียนให้ผู้สมัครบางหมายเลข หรืออาจจะให้ช่วยทำให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเสียงให้คนอื่นเป็นบัตรเสียก็ย่อมได้

ที่ใช้กันมาก ๆ ก็คือ การซื้อขายกรรมกรรมเพื่อให้ช่วยใช้สิทธิแทนผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิ กล่าวคือ กรรมกรรมเป็นผู้ที่ทราบใครไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิ ฉะนั้น เมื่อใกล้จะหมดเวลาการใช้สิทธิ บรรดากรรมกรรมก็จะนำบัตรที่เหลือนำมาบัตรเบอร์ของผู้จ้างแล้วหย่อนใส่หีบบัตรก็ย่อมจะทำให้ได้สะดวกสบาย

● การยกพลขึ้นบก

การ “ยกพลขึ้นบก” เป็นยุทธวิธีที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งมุ่งจะเอาชนะฝ่ายเดียวนิยมใช้ และเป็นการแพร่หลายพอสมควร

กลวิธีก็จะเริ่มขึ้น โดยทางผู้สมัครจะต้องเตรียมย้ายคนของตัวเองเข้าไปอยู่ในห้องที่ที่สมัคร การย้ายนี้จะไม่ทำการประกาศ

รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก แต่จะย้ายเข้าไปในภายหลังจากการประกาศของอำเภอ

ตามปกติ เมื่อทางอำเภอประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละอำเภอแล้ว เจ้าของบ้านและผู้มีสิทธิในแต่ละครอบครัวมักจะไปตรวจสอบรายชื่อ เมื่อเห็นว่าถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงแล้วก็ป็นอันแล้วกัน

ในระยะต่อจากนั้น ผู้สมัครก็สามารถยกพลขึ้นบกได้ เพราะได้ย้ายคนของตนซึ่งเรียกกันว่า “ผี” นั้นเองเข้ามาแล้ว ฉะนั้นจึงขอให้ทางกำนันทำเรื่องเสนออำเภอขอเพิ่มรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

เมื่อประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพิ่มเติม ก็จะปรากฏว่าในอำเภอ ก.มีผู้มีสิทธิเพิ่มขึ้น 200 คน อำเภอ ข.มีผู้มีสิทธิเพิ่มขึ้น 300 คน อำเภอ ค.เพิ่มขึ้น 250 คน ฯลฯ จำนวนผู้มีสิทธิเพิ่มขึ้นนี้ จะกระจายกันเพิ่มในหน่วยเลือกตั้งต่างกัน และจะไม่เพิ่มที่บ้านใครบ้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะเพิ่มบ้านละ 5 คน บ้าง 3 คนบ้าง โดยเจ้าของบ้านจะไม่รู้เลยว่าผีเข้าไปอยู่ในบ้านของตน ทั้งนั้น เพราะในการไปตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นก็ดูแล้ว ดูแล้ว ถูกต้อง เจ้าของบ้านจะรู้ก็ต่อเมื่อไปลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งก็ยากที่จะแก้ไขแต่ถ้าหากไปลงคะแนนโดยไม่สนใจตรวจสอบรายชื่ออีกครั้งหนึ่งก็จะไม่ทราบเลยด้วยซ้ำ

การยกพลขึ้นบกนี้ จะเป็นการย้ายบุคคลที่มีบัตรประจำตัวถูกต้องและเป็นการย้ายจริง ๆ แต่การย้ายจำนวน 200 คนนี้ ย้ายออกเพียงครั้งเดียว แต่ทั้ง 200 คนนี้ จะมีชื่อย้ายเข้าในทุกอำเภอของเขตเลือกตั้ง

เมื่อถึงวันลงคะแนน ก็เป็นหน้าที่ของผู้สมัครที่จะต้องเตรียมยานพาหนะเพื่อรับส่งให้พลผีเหล่านี้ออกใช้สิทธิเลือกตั้ง โดย 8.30 น. อาจจะขนกันไปลงคะแนนที่อำเภอ ก. เมื่อถึงเวลา 11.00 น. อาจจะขนไปลงคะแนนที่อำเภอ ข.พอตกบ่าย 2 โมง ก็ย้าย

ไปลงคะแนนต่อที่อำเภอ ค. แล้วปิดท้ายตอนบ่าย 3 โมง อีกครั้งที่อำเภอ ง.ก็ทำได้

การไปลงคะแนนเสียงจะทำได้ไม่ยาก เพราะพลผีเหล่านี้มีบัตรประจำตัวถูกต้องทุกคน แถมยังมีรายชื่อปรากฏอยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

กลวิธีดังกล่าวดู ๆ แล้วไม่น่าจะทำได้ แต่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นได้ เพราะว่าเจ้าหน้าที่ร่วมมือในการทุจริตด้วย ฉะนั้น ถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้าน ปลัดอำเภอ และนายอำเภอไม่ร่วมมือด้วย วิธีการดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

● หัวคะแนน

หัวคะแนน เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการหาเสียงเลือกตั้ง เพราะเป็นผู้ที่จะสามารถดลบันดาลให้ผู้สมัครได้รับเลือกตั้งหรือพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งได้เช่นเดียวกัน

หัวคะแนนในการหาเสียงเลือกตั้งนั้นเท่าที่สังเกตโดยทั่วไปแล้วจะพบว่า มักจะได้แก่ ผู้ที่มีลักษณะเด่น ๆ ดังนี้ คือ เป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่น บุคคลที่มีฐานะครอบครัวดีพอสมควร บุคคลที่ชาวบ้านเคารพนับถือ บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางทั่วไป บุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานมั่นคง บุคคลที่มีอาวุโสของหมู่บ้านหรือของตำบล ฯลฯ

บุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นอาจจะหมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้ เช่น ข้าราชการหรืออดีตข้าราชการ พระ หรือเจ้าอาวาส กรรมการวัด มัสยิด โรงเจ ฯลฯ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ครู อาจารย์ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล แพทย์ประจำตำบล พ่อค้า คหบดี ประธานสหภาพแรงงาน ผู้รับเหมาก่อสร้าง นักเลง อันธพาล หรือจ้าวถิ่น เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สิ่งที่มีคุณอนันต์มักจะมีโทษมหันต์ หัวคะแนนหรือผู้ที่เป็นตัวแทนช่วยในการหาเสียงให้แก่ผู้สมัครก็เช่นเดียวกัน

“การเลือกตั้งบ่อย ๆ ทำให้หวัะแนนกลายเป็น
อาชีพอย่างหนึ่งและเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีอย่างน่า
พิศวง บางคนทำงานเพียงเดือนเดียวก็ได้ดูเย็น
พัสดม ไทรทัศน์เข้าบ้าน บางคนได้รถยนต์ปิคอัพ
ทั้งคันก็มี บางคนมีเงินใช้เป็นแสน ๆ เพียงชั่วเวลา
เดือนสองเดือน หวัะแนนประเภทนี้ออกจากจะมี
หวัะไส พลิกแพลงและเป็นที่ไว้วางใจของผู้สมัคร
อย่างมากแล้ว มักจะเกิดราศีศุขย์ เพราะชอบกัก
ตุนเงินที่ผู้สมัครมอบให้ไปจ่ายแก่หวัะแนนใน
ระดับรอง ๆ ลงไป”

เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สมัครได้รับ
เลือกตั้ง และก็เป็นบุคคลที่อาจจะทำลายผู้
สมัครจนพ่ายแพ้การเลือกตั้งก็ได้

ความซื่อสัตย์สุจริต จะเป็นกุญแจดอก
สำคัญที่จะตอบได้ว่า หวัะแนนของผู้สมัคร
คนใดจะเป็นผู้ที่ช่วยเหลือจริง ๆ ฉะนั้น
การที่จะหาหวัะแนนมาช่วยเหลือนั้น ไม่ใช่
ว่าเมื่อมีใครแนะนำก็เชื่อ หรือมีใครเห็นว่าเขา
เป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นก็รีบควมมาช่วย
งาน จำเป็นจะต้องสอบประวัติผู้ที่จะมา
เป็นหวัะแนนให้แน่ชัดพอสมควร

พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม ชินแส กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน พ่อค้า หาบตี และบุคคลสำคัญ
อื่น ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งได้รับความเคารพนับ
ถือจากประชาชน มักจะเป็นผู้ที่ได้ประกอบ
คุณงามความดีมามากพอสมควร ตรงกันข้าม
กับบางองค์บางท่าน ก็อาจจะมีภาพพจน์
ที่สังคมไม่อยากจะรับหรือจะรู้สึกเอือมระอา
และในที่สุดถึงขั้นรังเกียจก็มี

หวัะแนนไม่ว่าจะมีอาชีพอะไร มี
หลักฐานมั่นคงร่ำรวยหรือยากจนเพียงใด มัก
จะมีพฤติกรรมหลายอย่างที่แสดงให้เห็นว่า
เป็นนักฉวยโอกาสตัวยง

อย่างไรก็ดี ต้องยอมรับว่า ในระยะ
เวลาแห่งการหาเสียงเลือกตั้งนั้น เป็นเวลา
เงินเวลาทองของหวัะแนน ฉะนั้น บรรดา
หวัะแนนจะต้องดักดวงโอกาสเช่นนั้นอย่าง
เต็มที่

หวัะแนนอาจจะจัดงานเลี้ยงขึ้นที่
บ้านของตนเอง และเชิญชาวบ้านมาร่วมด้วย
ประมาณ 400-500 คน แล้วหวัะแนนก็
เชิญผู้สมัครไปร่วมงาน ในขณะที่ผู้สมัครอยู่
ในงานนั้นอาจจะมีการชมนางงามคนขึ้น
มากล่าวส่นบนสนและขอร้องให้ผู้สมัครช่วย
สร้างถนนลูกรังให้สักสายสองสาย ผู้สมัคร
ก็อาจจะอยู่ในภาวะจำยอม และอาจจะเจ็บใจ
มากขึ้นเมื่อมารู้ว่าถนนที่ออกเงินสร้างนั้น
ตัดผ่านที่ดินของกำนันเกือบตลอดสาย หรือ
มีเช่นนั้นก็เป็นถนนที่มีจุดหมายปลายทางอยู่
ที่ที่ดินของผู้ใหญ่บ้านคนใดคนหนึ่ง

หวัะแนนบางคนอาจจะจัดเลี้ยงบ่อย
เหลือเกิน บ่อยจนผู้สมัครจัดเตรียมเหล้าไว้ให้
ไม่ทัน หวัะแนนอาจจะบอกว่า “ที่นี่ผู้สมัคร
ไม่ต้องเข้าไปเลยก็ได้ ขอให้เชื่อมือผมผมต้อง
การแต่เหล้าไปเลี้ยงเขาหน่อยก็แล้วกัน” หวัะ
แนนอาจจะมารับเหล้าไป 7-8 ครั้ง แล้ว

แต่เมื่อไปตามชาวบ้านดูอาจจะรู้ทันทีว่า ณ
หมู่บ้านนั้นไม่ได้มีการเลี้ยงการกินอะไรกัน
เลยก็มี

หวัะแนนบางคน ก็ใช้รถยนต์ในการ
ออกวิ่งหาเสียงคันเดียวไม่พอ ต้องใช้สองคัน
หรือบางคนก็ถึงสามคัน โดยอ้างว่าแบ่งเป็น
ด้าน ๆ ไป ต่อจากนั้นก็จะเป็นน้ำมนต์รด
ราวกับว่าจะเอาไปขาย

บางคนจะมีความรับผิดชอบสูง มัก
จะเอาใจใส่คอยดูแลควบคุมคะแนนไว้อย่าง
สม่ำเสมอ ฉะนั้น ถ้ามีหวัะแนนของคู่ต่อสู้
คนใดแหลมเข้ามา หวัะแนนก็จะรีบหาทาง
แก้ไขทันที หวัะแนนประเภทนี้ มักจะมา
รายงานความเคลื่อนไหวให้ผู้สมัครรับทราบ
อยู่ทุกวัน ซึ่งถ้าผู้สมัครมีสติก็อาจจะเะใจว่า
หวัะแนนคนนั้นเอาเวลาที่ไหนไปหาเสียง
เพราะมีวแต่มานั่งเฝ้าผู้สมัครอยู่

หวัะแนนบางคนจะไม่ยอมน้อยหน้า
คู่ต่อสู้เป็นอันขาด ถ้าคู่ต่อสู้เขาทำอะไรหวัะ
แนนประเภทนี้มักจะมารายงานและแนะนำ
ให้ทำอย่างเขาบ้าง หรือต้องทำให้เหนือกว่า
เขา “เบอร์ 1 เขาทำเสื้อแจกเด็กนักเรียน
ของเราก็ทำบ้าง เพราะไปที่ไหนเขาก็
ถามว่าไม่ทำเสื้อแจกหรือ...? “เบอร์ 3 เขา
แจกปากกาถูกลิ้นเราน่าจะทำสมุดพกแจกบ้าง”
“เบอร์ 2 เขาเอาเงินไปช่วยวัด 8,000 บาท
ท่านควรจะทำบ้าง เพราะเจ้าอาวาส
วัดนี้คนขึ้นเยอะ”

ถ้าผู้สมัครเป็นเจ้าบุญทุ่ม บุญแจก
อะไรทำนองนั้นก็อาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก
และทำไปตามที่หวัะแนนแนะนำ แต่ก็
คงจะต้องหวัะเสียกับเรื่องเหล่านี้อยู่ตลอด
ระยะเวลาการหาเสียง

การเลือกตั้งบ่อย ๆ ทำให้ “หวัะแนน”
กลายเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง และเป็นอาชีพ
ที่มีรายได้ดีอย่างน่าพิศวง บางคนทำงานเพียง
เดือนเดียวก็ได้ดูเย็น พัสดม ไทรทัศน์เข้าบ้าน
บางคนอยากได้ปืนก็ได้ บางคนทำงานเก่ง ๆ

ได้รยณต์ปีคัพทั้งคันก็มี ทั้งนี้ แล้วแต่ว่าใคร จะมีความสามารถมากน้อยแค่ไหน

ว่ากันว่า หัวคะแนนบางคนทำงานสอง เดือนได้เงินเป็นแสน ๆ ก็มี หัวคะแนนประเภทนี้มักจะเป็นประเภทที่มีความสามารถ สูง กว้างขวาง และได้รับความไว้วางใจจากผู้สมัครมาก แต่หัวคะแนนประเภทนี้มักจะ เกิดราศีตุลย์ เพราะชอบกักขอบตน เงินที่ผู้สมัครมอบให้ไปเพื่อจ่ายแก่หัวคะแนนในระดับรอง ๆ ลงไป แต่หัวคะแนนประเภทนี้ ก็มักจะอุปจะอมไว้เป็นของตัวเองเสียส่วนใหญ่ ผู้สมัครให้มาหนึ่งแสนก็อาจจะจ่ายต่อไปสักสามหมื่น ตัวเองเก็บไว้เพียงเจ็ดหมื่นอะไรทำนองนี้

ที่ร้ายหนักก็คือ หัวคะแนนที่หาคะแนน ด้วยวิธีการซื้อเสียงในขั้นต้น หัวคะแนนประเภทนี้มักจะมารับปากกับผู้สมัครอย่างแข็งขันว่า “ในตำบลผม ผมขอรับรองว่าจัดการ ได้เรียบร้อยเราจ่ายเงินคนละ 10 บาท หรือ 20 บาท เป็นอย่างสูง ก็พอแล้ว เพราะพวก นี้ผมคุมอยู่ผมเคยมีบุญคุณต่อพวกเขา เขาเกรงใจผม” เมื่อเวลาผ่านไปสักเดือนกว่า จนเหลือสัก 10 วันก่อนเลือกตั้ง หัวคะแนนประเภทนี้ก็จะกระหืดกระหอบมาหาผู้สมัคร พร้อมกับประล่ำระลักว่า “ท่านครับเริ่มมีปัญหา เสียแล้ว ราษฎรชักรวมเรกันใหญ่ เพราะเบอร์ 5 กับเบอร์ 6 เข้าไปแห่เราเข้าไปซื้อเสียง ละ 100 บาท เขานัดจ่ายเงินวันเลือกตั้ง ราคามันต่างกันมาก ชาวบ้านก็เลยเขว ๆ ผมไปหาเขา เขาก็บอกว่า ต้องปรึกษากันก่อนว่าจะทำอย่างไร”

ผู้สมัครเองก็อาจจะไม่สบายใจนัก ที่ได้ยินข่าวเช่นนี้ แต่อยู่มาอีก 3 วัน หัวคะแนนก็จะวิ่งมาหาอีก “ยุ่งกันใหญ่แล้วครั้ง เมื่อคราวก่อนเบอร์ 5 กับเบอร์ 6 เข้าไปแห่คราวนี้เบอร์ 7 เข้าไปแห่ บอกว่า ถ้าลงให้เบอร์ 7 เบอร์เดียวแบบลูกโดด เขาจะจ่ายหัวละ 100 บาท”

เมื่อมาถึงขั้นนี้ ก็คงจะต้องตัดรำคาญ และเพื่อไม่เป็นการประมาทก็คงจะต้องบอก หัวคะแนนไปว่า “ร้อยบาทก็ร้อยบาท ข้อสำคัญ จะต้องโดดให้เรานะ ตกลงก่อนถึงวันเลือกตั้ง มารับเงิน และต้องคุมให้ดีนะ”

ถ้าในตำบลนั้นมีผู้มีสิทธิประมาณ 1,000 บาท ก็จะมีผู้ไปใช้สิทธิโดยเฉลี่ย ประมาณ 40-50% ก็ตรารว 400-500 คน หัวคะแนนจะได้กำไรหัวละ $100 - 20 = 80$ บาท คิดเป็นเงินก็ประมาณ 30,000-40,000 บาท

วิธีการเพิ่มค่าหัวนี้ หัวคะแนนอาชีพ มักจะนิยมใช้กันมาก และอาจจะใช้โดยตกลง แบ่งสับปันส่วนกับราษฎรก็ย่อมได้

ความจริงแล้ว หัวคะแนนยังมีที่เด็ดอีกมาก ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละท่านย่อมทราบซึ่งดีทุกคน

กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้นมีมากมาย หลายวิธีและพิสดารมากยิ่งขึ้น แต่ละฝ่ายต่าง พยายามคิดหาวิธีการและกลเม็ดเด็ดพราย มาใช้เพื่อโค่นล้มคู่ต่อสู้ และเอาชนะคู่แข่งให้ได้ การทุ่มเทเงินทองทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ชัยชนะการทำลายคู่ต่อสู้ทุกรูปแบบ โดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมและกฎหมายของบ้านเมือง ยิ่งปรากฏอยู่เสมอทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม ยังเป็นที่น่าอินดีว่า ในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนใช้กลวิธีสกปรกต่าง ๆ แขนงลพิสดารมากขึ้นทุกที ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ก็รู้เท่าทันเล่ห์กลดังกล่าวมากขึ้นด้วย ดังนั้น จึงปรากฏอยู่เสมอเช่นเดียวกันว่า บางครั้งเงินก็ไม่สามารถจะซื้อประชาชนได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นตัวจักรกลสำคัญของการจัดการเลือกตั้ง ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ รวมตลอดถึงผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่

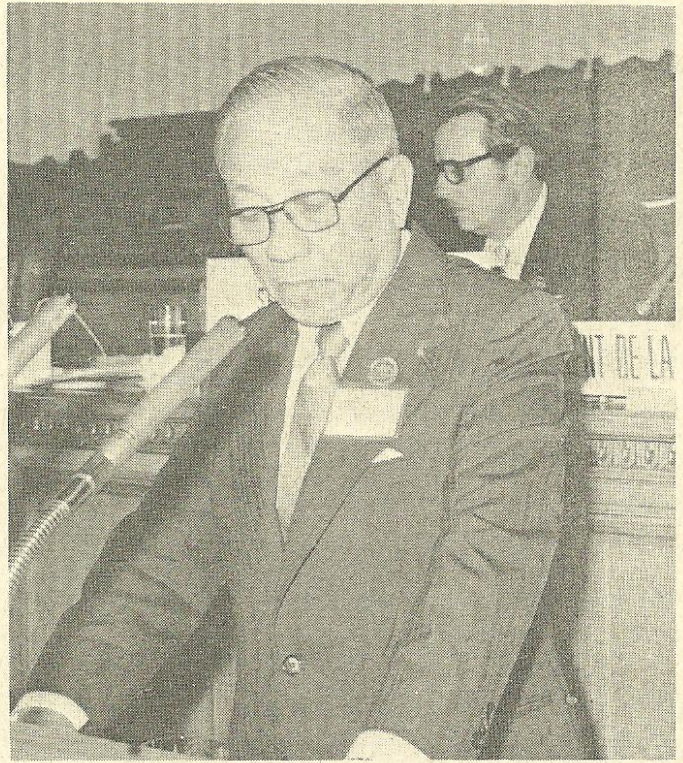
ดำเนินการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน เจ้าหน้าที่คะแนน หากมีความเป็นกลางรัก และมีเจตนาส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแล้ว ย่อมจะเป็นปราการสำคัญ ในการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ แนวโน้มของการเล่นการเมืองระบบพรรคน่าจะเป็นหลักประกันที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะเปิดโอกาสให้มีการต่อสู้เพื่อเอาชนะการเลือกตั้งกันด้วยนโยบายและวิธีการที่บริสุทธิ์มากขึ้น

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนบุคคลสำคัญของท้องถิ่น ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่เป็นหัวคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ย่อมเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะที่ควรจะคำนึงถึงความเจริญของท้องถิ่น ความอยู่ดีกินดีและสิทธิเสรีภาพของราษฎร รวมทั้งพัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย โดยส่วนรวม ดังนั้น ท่านทั้งหลายจึงควรที่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและชักจูงประชาชนไปในทางที่ถูกต้อง

สำหรับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น ย่อมเป็นหัวใจของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ทุกคนต้องพยายามรักษาสิทธิของตน และใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยไม่เห็นแก่อำมิสินจ้างใด ๆ และในขณะเดียวกันพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า ระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นที่เปิดโอกาสให้แก่พรรคและแก่ผู้สมัคร จึงควรที่จะช่วยกันจรจโรงระบอบประชาธิปไตยไว้ โดยการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น 

**องค์การเนชั่นแนล
สนับสนุนวารสารไทย**



พบกับประธานรัฐสภา

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
“พระมหากษัตริย์กับการส่งเสริมประชาธิปไตย”

วันที่ 24 มิถุนายน 2525 เป็นวันครบรอบ 50 ปี แห่งประชาธิปไตยในประเทศไทยในปัจจุบัน หลักการแห่งประชาธิปไตยนั้นได้รับการยอมรับจากประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลกว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดีกว่าระบอบอื่น และรัฐบาลไทยชุดปัจจุบันก็ได้เคยประกาศอย่างหนักแน่นที่จะเสริมสร้างระบอบการปกครองของประเทศให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น

ซึ่งเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ และถ้าเราจะนึกย้อนไปในประวัติศาสตร์ก่อนการพระราชทานรัฐธรรมนูญในปี 2475 นั้น พระมหากษัตริย์ไทยทุกรัชสมัย ก็ล้วนทรงวางพื้นฐานการปกครองแบบประชาธิปไตยให้กับคนไทยมาโดยลำดับ ในโอกาสนี้ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา ก็ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า

อยากจะขอย้อนกล่าวไปถึงว่า ประชาธิปไตยในเมืองไทยว่าเรามีกันมาตั้งหลาย 100 ปีแล้ว ตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงสุโขทัย คือสมัยพ่อขุนรามคำแหง จะเห็นได้จากหลักศิลาจารึกว่า มีเสรีภาพในการค้าขายอย่างที่ท่านบอกว่า ใครใคร่ค้าช้างค้าใครใคร่ค้าม้าค้า ใครเจ็บท้องท้องใจอะไรก็ไปสั่นกระดิ่งที่หน้าประตูวังได้ พ่อขุนรามคำแหง ท่านก็ออกมาตัดสินความ ก็เป็นประชาธิปไตยกันมาแต่ครั้งนั้นแล้วและเป็นเรื่อยมาที่นี่ เมื่อเราจะมาพูดถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในระยะ 200 ปีหลังเราก็คงพูดได้ว่า ประชาธิปไตยมีมาพร้อม ๆ กับการสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ ที่พระบาท

สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงก่อตั้งพระบรมราชวงศ์จักรีขึ้นพร้อมกับกรุงเทพมหานคร

ที่นี่เราได้บทเรียนอย่างไรบ้าง ในเรื่องประชาธิปไตยนี้ ผมเห็นว่าถ้าเราศึกษาประวัติศาสตร์ เราจะเห็นว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เวลานั้น ท่านมีเหตุขัดข้องทรงพระประชวร ทำให้ไม่สามารถจะบริหารราชการแผ่นดินได้ ในขณะที่เดียวกันพระยาสุรศักดิ์ คัดขบถ จับท่านคุมขังไว้ ประชาชนก็เกิดความวุ่นวายวุ่นวายกับความนิยมในเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ซึ่งเป็นแม่ทัพใหญ่ไปปราบเขมร จึงได้เชิญท่านกลับมาเพื่อปราบยุคเข็ญในบ้านเมือง เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกซึ่งก็คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช นั่นเอง ท่านเห็นความเดือดร้อนของราษฎร ท่านก็เสด็จกลับมา เมื่อมาถึงกรุงเทพมหานคร ก็ได้รับการอัญเชิญจากขุนนาง ข้าราชการสมณชีพราหมณ์ อาจารย์ตลอดจนกระทั่งราษฎรทั้งหลายกราบบังคมทูลอัญเชิญให้ท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดินขึ้นปกครองบ้านเมืองสืบไปผมเห็นว่าเราจะเปรียบเทียบได้ว่า การที่อัญเชิญเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกพระมหากษัตริย์พระองค์แรกแห่งพระบรมราชวงศ์จักรีนับว่าเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกของเมืองไทยทีเดียว

ในยุครัตนโกสินทร์ เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ท่านไม่ได้เป็นใหญ่ขึ้นมา หรือไม่ได้ปกครองประเทศขึ้นมาด้วยการปฏิวัติรัฐประหาร ท่านยอมรับเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เพราะว่าประชาชนเลือกท่านขึ้นมา เชื่อเชิญท่านขึ้นมา แล้วเมื่อท่านเป็นแล้ว ท่านก็พยายามทุกวิถีทางที่จะให้เป็นประชาธิปไตย เริ่มจากการศึกษา การสร้างพระไตรปิฎก ตรากฎหมายฉบับแรก ที่เรียกกันว่า กฎหมาย

ตรา 3 ดวง นอกจากนั้น ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา มีธรรมเนียมอยู่ว่าเราเกณฑ์ราษฎรเข้ามาทำงาน เดือนหนึ่งเว้นเดือนหนึ่ง คือต้องมาทำงานให้หลวงเดือนหนึ่ง แล้วก็กลับไปอยู่บ้านเดือนหนึ่ง แล้วก็มาทำงาน อีกเดือนหนึ่งสลับกันไปอย่างนี้ก็เท่ากับปีหนึ่งต้องเข้ามารับราชการ 6 เดือน เทียบกับการเกณฑ์ทหารเดี๋ยวนี้ก็ว่าได้ ครั้นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ท่านขึ้นครองราชสมบัติแล้ว ท่านเห็นว่าเป็นการรบกวนการทำมาหากินของราษฎร ท่านต้องการจะพระราชทานสิทธิเสรีภาพให้มากกว่านั้น ก็ลดลงมาเป็นว่าเข้ารับราชการเดือนหนึ่งแล้วก็พัก 2 เดือนต่อมาถึงสมัยรัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดให้เข้ามารับราชการเดือนหนึ่ง แล้วให้พัก 3 เดือน เป็นอันว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาเท่ากับราษฎรถูกเกณฑ์มาทำงานให้หลวง 6 เดือน พอมาถึง รัชกาลที่ 2 เหลือปีละ 3 เดือนเท่านั้นเอง ก็นับว่าค่อย ๆ เขยิบประชาธิปไตยกันมาตามลำดับ

ผมอยากจะให้ข้อสังเกตว่า เราจะเอาขนบธรรมเนียมของประเทศตะวันตก มาเปรียบกับประเทศตะวันออกไม่ได้ เพราะว่าการศึกษาที่ดี วัฒนธรรมชนบประเพณีที่ดีมันติดกัน ที่เราจะพูดว่าเราจะเอาอย่างประเทศโน้นประเทศนี้ไม่ได้มันต้องให้เหมาะสมกับประเทศของเราเอง หรือว่าตามตำรารัฐศาสตร์หรือภูมิรัฐศาสตร์ เขาก็บอกว่ามันต้องคำนึงถึงภูมิประเทศของเรา รวมทั้งประเทศใกล้เคียงด้วยว่า ประเทศใกล้เคียงเขาเป็นอย่างไร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลก่อน ๆ ในพระราชวงศ์จักรีท่านก็ทรงพิจารณาแล้วว่า การให้ประชาธิปไตยแก่ประชาชนนี้ เป็นของที่ท่านพึงปรารถนาอย่างที่สุด แต่มันต้องเป็นไปตามขั้นตอน พอมาถึงรัชกาลที่ 3 ท่าน ทรงดำขาไปยังต่างประเทศก็มาก ตามที่ทราบกันว่าท่านแต่ง

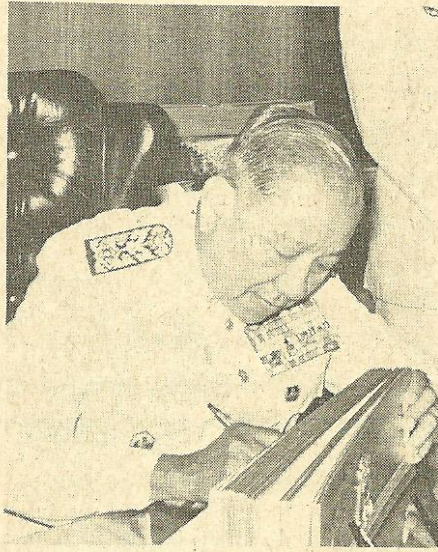
สำเภาไปเมืองจีน เพื่อจะหาเงินเข้าเป็นกองคลังไม่ต้องไปกู้เขาย่างทุกวันนี้ แล้วที่นี้จะเห็นความเป็นประชาธิปไตยอีกอย่างหนึ่ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 สวรรคต ท่านไม่ได้แต่งตั้งมอหมายให้ใครรับราชสมบัติแทน เพราะท่านถือเป็นประเพณีที่ว่า สมเด็จพระราชบิดาของท่าน คือพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ราษฎรเขายกให้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน เพราะฉะนั้นเมื่อท่านได้รับราชสมบัติต่อมาแล้วท่านสวรรคตไป ก็สุดแล้วแต่ราษฎร หรือสุดแล้วแต่ขุนนาง ข้าราชการ ซึ่งเป็นผู้นำราษฎรในสมัยนั้น จะเลือกใครขึ้นมาเป็น เพื่อให้ดีที่สุดแก่บ้านเมืองตามประเพณีนั้นพระราชโอรส ของพระอัครมเหสี ซึ่งเป็นเจ้าฟ้า ควรจะได้รับราชสมบัติ แต่เมื่อรัชกาลที่ 2 เสด็จสวรรคตนั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวคือเจ้าฟ้ามหามงกุฎมีพระชนม์ เพียง 20 พรรษา และ

ท่านกำลังทรงผนวชอยู่ด้วย เป็นพระ แม้ว่าจะพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงถือกำเนิดเป็นพระองค์เจ้า เพราะว่าไม่ได้ทรงเกิดจากอัครมเหสี แต่ว่าท่านเชี่ยวชาญในการปกครองบ้านเมืองมานาน เพราะได้รับใช้พระราชบิดา คุมท้องพระคลัง คุมกรมท่า คุมการทหารอะไรหลายอย่าง มีความชำนาญมาก ท่านก็สมควรจะได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณในตำแหน่งพระมหากษัตริย์ต่อไป แต่ถึงแม้กระนั้น ท่านก็ไม่ได้อยากจะได้ ท่านยังให้ตามเจ้าฟ้ามงกุฎ คือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในราชสมบัติธิปไตยไป พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าท่านก็ทรงเป็นประชาธิปไตย เพราะท่านเห็นแก่บ้านเมืองว่า ท่านยังไม่มี ความชำนาญในการปกครองพอ เพราะพระชนมายุท่านเพิ่ง 20 พรรษา และท่านกำลังทรงผนวชอยู่ด้วย กำลังศึกษาอยู่ด้วย ท่านก็รับสั่งต่อไปว่า ไม่ทรงสนพระทัยหรือ

ขอให้พี่ชายเป็นพระเจ้าแผ่นดินไปเถิด พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ก็ได้รับราชสมบัติตามที่ทุกฝ่ายเลือกท่านขึ้นมา ไม่ได้ตั้งใจจะยึดอำนาจด้วยประการใด ๆ เลย จะเห็นได้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อมีการปรับแผ่นดินที่หนึ่ง ญาติพี่น้องมักจะแย่งชิงราชสมบัติกัน แต่ในพระราชวงศ์จักรีนี้ไม่มีเลย ท่านปรองดองกันดีจนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ รัชกาลที่ 3 สวรรคต ราชสมบัติก็ตกมาถึงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ โดยไม่ได้มีการมอบหมายกันอีก ท่านไม่ได้ตั้งลูกของท่านขึ้นมาเป็นรัชทายาทสืบราชสมบัติ ท่านรับสั่งว่า แล้วแต่ขุนนางข้าราชการ หรือประชาราษฎรจะเลือกกันขึ้นมา เห็นว่าใครจะปกครองบ้านเมือง ให้ร่มเย็นเป็นสุขได้ก็เลือกกันขึ้นมา ขุนนางข้าราชการตลอดจนประชาชนในครั้งนั้น ก็เลือกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เพราะว่าหลังจากที่ทรงผนวชอยู่นั้น ท่านได้ทรงศึกษาวิชาสมัยใหม่อยู่มาแกล้ว

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เจ้าอยู่หัวท่านขึ้นมากลครองบ้านเมืองท่านก็ให้เสรีภาพ ที่สำคัญที่สุด คือเสรีภาพในการนับถือศาสนา ท่านส่งเสริมทุกศาสนาให้มาเผยแผ่ได้ แม้แต่หมอสอนศาสนาที่มาขออนุญาตท่านสอนศาสนาคริสต์ในเมืองไทย ท่านก็บอกว่าเอาเลย แล้วก็ให้สอนที่หน้าวัดบวรที่ท่านทรงผนวชนั่นเอง ไม่ให้ไปสอนที่ไหนให้ลำบากพอมารถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ หรือพระพุทธเจ้าหลวงพอท่านมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครองแผ่นดินแล้ว ท่านตั้งใจที่จะมอบอำนาจให้ประชาชน หรือพยายามจะให้มีสภาที่ท่านเรียกทับศัพท์ว่า “พาเลียเมนต์” ในสมัยนั้น แต่มันยังบังเกิดมีขึ้นไม่ได้ เพราะว่าการศึกษาและขนบธรรมเนียมมันยังไม่อำนวยให้ มีขุนนาง ข้าราชการกลุ่มหนึ่งซึ่งทันสมัยแล้วก็ไปศึกษาในต่างประเทศมา ถ้าผมจำไม่ผิดดูเหมือนจะมีพระองค์เจ้า

ปฤษฎางค์ เป็นหัวหน้า ได้นำความกราบบังคมทูลว่าควรจะพระราชทานรัฐธรรมนูญหรือตั้ง พาเลียเมนต์ หรือตั้งรัฐสภาเสียทีหนึ่ง พูดถึงการ ปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ถ้าใครมาบอกพระเจ้าอยู่หัวว่าให้สละพระราชอำนาจนะโทษถึงตายเขียนจะครบ แต่พระพุทธเจ้าหลวงท่านไม่ทำอย่างนั้น



ท่านมีพระราชหัตถเลขาตอบคณะนี้ไปว่า ท่านเห็นด้วยทุกประการ ในการที่จะตั้ง พาเลียเมนต์ หรือตั้งรัฐสภาขึ้นโดยที่ให้ราษฎรปกครองกันเอง แต่ว่า อุปสรรคมันมีแล้วท่านก็ทรงพยายามชี้แจง ให้เห็นอุปสรรคทุกประการ จนกระทั่งฝ่ายนั้นเชื่อว่าเป็นความจริง นอกจากนั้นไม่ใช่ท่านจะปิดการะไป ท่านได้ทดลองทำ โดยตั้งสภาปรึกษาราชการแผ่นดินขึ้นนอกจาก คณะเสนาบดี แล้วยังมีสภาปรึกษาราชการแผ่นดิน มีสมาชิก 12 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่เทียบได้กับสภาสูงในสมัยนี้ แล้วท่านได้ตั้งสภาองคมนตรี ซึ่งมีสมาชิกผมจำไม่ได้ว่า 46 หรือ 49 ท่านแน่ เทียบได้กับสภาต่ำ ให้สภางองคมนตรีพิจารณากฎหมายขนบธรรมเนียมอะไรต่าง ๆ ก่อนที่จะเสนอสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นสภาสูง แล้วถึงจะถึงท่านท่านไม่เผด็จการหรอก แต่เมื่อทดลองทำไปแล้วสักพักหนึ่ง ก็ปรากฏว่าไม่ได้ผล เพราะว่า

สมาชิก สภาที่ปรึกษาทางราชการแผ่นดินก็ดี สมาชิกสภาองคมนตรีก็ดี ไม่กล้าแสดงความคิด ความเห็น ก็เกรงใจผู้ใหญ่เกรงใจเจ้านาย เกรงใจเสนาบดี ประชาธิปไตยจึงได้เต็มไปไม่ได้ แต่ท่านก็พยายามสั่งไว้ แล้วก็ดูเหมือนจะมีรับสั่งอยากให้เห็น พาเลียเมนต์ ได้เกิดขึ้นในสมัยลูกวชิราวุธ คือท่านหมายถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 ทรงขึ้นครองราชสมบัติ ท่านก็พยายามให้ประชาธิปไตย ในสมัยของท่านนั่นเอง เมื่อท่านขึ้นครองราชย์ได้เพียงปีเดียวได้มีการขบถขึ้นมามีครั้งหนึ่ง ที่เรียกกันภาษาชาวบ้านว่า ขบถก๊กเหล็งศาลพิเศษ ตัดสินประหารชีวิตหลายคน จำคุกตลอดชีวิต จำคุก 20 ปีอีกมากมายเมื่อเรื่องทราบถึงพระเนตรพระกรรณ ท่านพระราชทานอภัยโทษการประหารชีวิตไม่มีเลย ลดมาหมดเป็นจำคุก แล้วก็โทษจำคุกนั่นเอง ท่านก็พระราชทานอภัยทั้งหมด ในรัชกาลของท่านนี่เอง คือผู้ที่คิดขบถคราวนั้นทั้งหมดได้รับอิสรภาพ นอกจากนั้นท่านก็มีสภาองคมนตรีของท่านเหมือนกันแล้วท่านทดลองดุสิตธานี ซึ่งเป็นบ้านเมืองเล็ก ๆ ให้ปกครองกันเองแบบเทศบาลก่อน ซึ่งเป็นเบื้องต้นของประชาธิปไตย ครั้งดุสิตธานีนั้นมีพรรคการเมืองอยู่ 2 พรรค เรียกว่า พรรคโบว์แดง กับ โบว์สีน้ำเงิน ใครมีสมาชิกมากกว่ากัน ก็ได้ตั้งรัฐบาลปกครองดุสิตธานีของท่าน ท่านจะทดลองจนกว่าประชาชนชาวไทยจะเข้าใจประชาธิปไตยของท่านดีแล้ว จึงจะพระราชทานรัฐธรรมนูญ ก็พอดีท่านสวรรคตเสียก่อน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ในพระบรมราชจักรีวงศ์ พอท่านขึ้นครองราชย์ ในปี พ.ศ. 2468 ท่านก็ตั้งพระราชหฤทัยที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญ

ทันที (ดูวารสารไทยปีที่ 1 ฉบับที่ 1- มก.) โดย
ปรึกษากับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ กับที่ปรึกษา
ชาวต่างประเทศตามที่ได้ทราบกันอยู่แล้ว
ท่านให้ร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้น 2 ฉบับ คือ พระ-
ยากัลยาณไมตรี หรือ ดร. แซร์ ร่างขึ้นมา
ฉบับหนึ่ง ดร. สตีเวน ที่ปรึกษาการต่าง
ประเทศกับเจ้าคุณศรีวิศาลวาจา ร่างขึ้นมา
อีกฉบับหนึ่ง แล้วท่านก็มาตรวจ พยายาม
จะพระราชทานให้ทันในรัชสมัยของท่าน
แต่บังเอิญ เมื่อท่านเกือบพร้อมที่จะพระราช-
ทานรัฐธรรมนูญ ก็พอดีเกิดคณะราษฎร
เปลี่ยนการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน
พ.ศ. 2475 ถ้าหากว่าพระบาทสมเด็จพระ
ปกเกล้าเจ้าอยู่หัวท่านไม่มีน้ำพระราชหฤทัยที่จะ
พระราชทานให้แล้ว ก็คงต้องเกิดนองเลือด
แน่ในครั้งนั้น เพราะว่าทหารก็ตี ประชาชน
พลเมืองก็ตี ยังเคารพนับถือท่านอยู่มาก ใน
ฐานะที่ท่านเป็นจอมทัพ ท่านบังคับบัญชา
ทหารทั้งหมด แต่ว่าท่านได้ห้ามไม่ให้ทุกคน
ต่อต้าน และพระราชทานรัฐธรรมนูญให้
โดยดี เพราะว่าท่านเต็มพระราชหฤทัยอยู่
แล้ว ก็แสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ตั้งแต่รัชกาลที่ 1-7 ในพระบรม-
ราชจักรีวงศ์ท่านมีน้ำพระราชหฤทัยที่จะพระราช-
ทานรัฐธรรมนูญ สิทธิเสรีภาพให้ประชาชน
อยู่ตลอดเวลา คอยอยู่แต่ว่าเมื่อประชาชน
พร้อมเมื่อไรเท่านั้นเอง ครั้นเมื่อเปลี่ยนการ
ปกครองแล้วจาก พ.ศ. 2475 จนกระทั่ง
ประชาธิปไตยมันไม่เต็มใบตามพระราช-
ประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว ท่านจึงทรงสละราชสมบัติ เมื่อ
ท่านทรงสละราชสมบัติ ท่านก็ไม่ได้มอบ
หมายให้แต่งตั้งใครรับราชสมบัติต่อ ก็ให้
เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย รัฐบาลใน
ขณะนั้นจึงได้อัญเชิญพระปรเมนทรมหาอา-
นันท์มหิดล รัชกาลที่ 8 ขึ้นครองราชย์ต่อ
ไป ที่นี้ถ้าพูด ถึง รัชกาลที่ 8 กับ รัชกาลที่
9 ก็นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์ ในระบอบ

รัฐธรรมนูญ แล้ว คือท่านทรงปกครองภาย-
ใต้รัฐธรรมนูญ แม้กระนั้นก็ดี ถึงแม้จะมี
รัฐบาลรับช่วงไปแล้ว พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 ท่านก็ทรงช่วยเหลือทุก-
อย่างเท่าที่จะทำได้ แม้ว่าท่านจะครองราชย์
อยู่ในระยะเวลาอันสั้น แต่คงจะจำได้ว่าเมื่อ
คราวที่ท่านเสด็จตรวจพลสวนสนามทหาร
สหประชาชาติที่สนามหลวง ได้สร้างความ
ประทับใจให้ทั้งคนไทยและต่างชาติเป็นอย่-
างมาก นอกจากนั้นท่านยังเสด็จสำเพ็ง เพราะ
ว่าตอนนั้นเกิดความเข้าใจผิดบางประการ
ระหว่างคนไทยกับชาวจีนหรือคนไทยเชื้อ
สายจีนที่อยู่ในเมืองไทย พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 8 ท่านทรงประสาธ-
นรอยร้าวนี้ได้
เป็นอย่างดี แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ท่านเสด็จ
สวรรคตเร็วเกินไปสำหรับพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันนี้ ผมคงจะไม่ต้องพูด
ถึงอีกกระมัง เพราะว่า ทุกคนทราบดีแล้วว่า
ท่านทรงทุ่มเทพระวรกาย และกำลังใจทั้ง
หมดให้กับประชาชน แล้วก็ทรงอยู่ร่วมกับ
ประชาชนคนไทยทุกคน เหมือนพ่ออยู่ร่วม
กับลูก ก็มีคนกล่าวไว้ในที่หลายแห่งแล้ว เพราะ
ฉะนั้นคงไม่จำเป็นต้องพูดอีก

• ซึ่งก็นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์
ที่พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรง
ให้การสนับสนุนการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยมาโดยตลอด โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในแง่ของที่จะพัฒนาความเป็น
ประชาธิปไตยในบ้านเราเป็นขั้นเป็นตอน
นั้น หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง
เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2575 ถึง
บัดนี้ก็เป็นเวลา 50 ปี แล้ว ก็ยังมีเสียง
วิพากษ์วิจารณ์กันว่าทุกวันนี้ เรายังไม่
ได้เป็นประชาธิปไตยเต็มใบ ไม่ทราบว่า
ความเห็นของท่านประธานรัฐสภาเอง
มีความเห็นอย่างไรบ้างครับ

อันนี้ผมเห็นจะพูด ในนามของประธาน
รัฐสภาไม่ได้อีกละครับ เพราะไม่มีอำนาจที่

จะพูดได้อย่างนั้น แต่จะให้ความเห็นได้ในฐานะ
ประชาชนธรรมดา เพราะว่าเหตุสำคัญประ-
การหนึ่งที่เรามีการเปลี่ยนรัฐธรรมนูญกัน
ตั้งแต่ 12-13 ฉบับ ในระยะเวลา 50 ปี แล้ว
ก็พูดกันว่ายังไม่เป็นประชาธิปไตยเต็มใบ
ผมคิดว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ
เราอาจจะพิจารณากันไม่รอบคอบพอ อย่าง
ที่พูดในตอนต้นแล้วว่า มันจะต้องคิดถึงการ
ศึกษา ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมตลอดจน
กระทั่งภูมิรัฐศาสตร์ในประเทศเราด้วย ว่า
มันเหมาะสมทำเป็นขั้นตอนอย่างไร บางที
ถ้าเรากระโดดข้ามขั้นตอนไป หรือว่าคนที่
ไปเรียนอังกฤษ จะเอาอย่างอังกฤษคนที่ไปเรียน
ฝรั่งเศสจะเอาอย่างฝรั่งเศส ไปเรียน
อเมริกาจะเอาอย่างอเมริกา อย่างนี้มันไม่ได้
เพราะว่าบ้านเมือง ผู้คน ระบบเศรษฐกิจ
มันไม่เหมือนกัน มันอาจจะปรับรัฐธรรมนูญ
ให้เข้ากับนิสัยใจคอของเมืองไทยไม่ได้ยังไม่
เหมาะแต่ผมคิดว่าเราจะเป็นประชาธิปไตย
เต็มใบได้ ถ้าเรามีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม ให้
การศึกษา แก่ประชาชนพลเมืองให้ดีพอ
และประชาชนก็เข้าใจระบอบการปกครอง
ตามระบอบ

รัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เห็นกันว่า มีอะไรรัฐบาลก็
จะต้องรับภาระไปหมดทุกอย่าง หรือผู้แทน
จะต้องรับภาระไปหมดทุกอย่าง มันก็ไม่ถูก
มันต้องแบ่งกันให้ถูกว่า ฝ่ายนิติบัญญัติทำ
อย่างไร ฝ่ายบริหารจะทำอย่างไร ไม่ใช่เฉพาะ
ประเทศเรา แม้ประเทศทางตะวันตก ที่ได้
ปกครองแบบประชาธิปไตยกันมานานมานาน
ก็ยังมีกรณีลุ่มลุกคลุกคลานดังตัวอย่างเช่นประเทศ
ฝรั่งเศสล้มลุกคลุกคลานกันมามากมายจน
กระทั่ง นายพลเดอโกลท์ มีอำนาจขึ้นมา
ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ คือแยกฝ่ายบริหาร
ออกจากฝ่ายนิติบัญญัติ ถ้าใครเป็นผู้แทนราษฎร
ก็จะเป็นรัฐมนตรีไม่ได้ ใครจะเป็นรัฐมนตรี
ก็ต้องลาออกก่อน มันก็ติดปัญหาไปได้อย่าง
หนึ่ง คือไม่มีใครแย่งเป็นรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญ
แบบนี้ก็ดูเหมือนกว่าได้ใช้ในประเทศบราซิล
รูมาเนีย

สวีเดน อยู่ด้วย บางคนก็บอกว่าเราน่าจะลองใช้แบบนี้บ้างไหม ผมให้คำตอบ ไม่ได้หรือกว่าแบบไหนมันจะเหมาะกับของเรา เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ถ้าเราให้การศึกษา กันให้ดีแล้วจะเข้าใจในหน้าที่ซึ่งกันและกัน การปกครองระบอบประชาธิปไตย มันอาจจะเต็มใบ แล้วก็ได้

อันนี้ก็เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนจะต้องมีส่วนช่วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระมหากษัตริย์ไทยก็ทรงมีสายพระเนตรอันกว้างไกล ในการที่ทรงมองเห็นปัญหาว่า อย่างไรก็ตามพระองค์ก็พระราชทานประชาธิปไตยเป็นขั้นเป็นตอนมาโดยตลอด และสิ่งเหล่านี้คิดว่า คงเป็นพระราชประสงค์ที่จะให้เมืองไทยเรามีการปกครองระบอบประชาธิปไตยกันอย่างเต็มใบ แต่ว่าทางที่จะเป็นไปได้นั้น พี่น้องประชาชนชาวไทยก็คงจะมีส่วนมากทีเดียว ท่านประธานรัฐสภาเองไม่ทราบว่าจะมีอะไรฝากถึงประชาชนในแง่นี้บ้างครับ

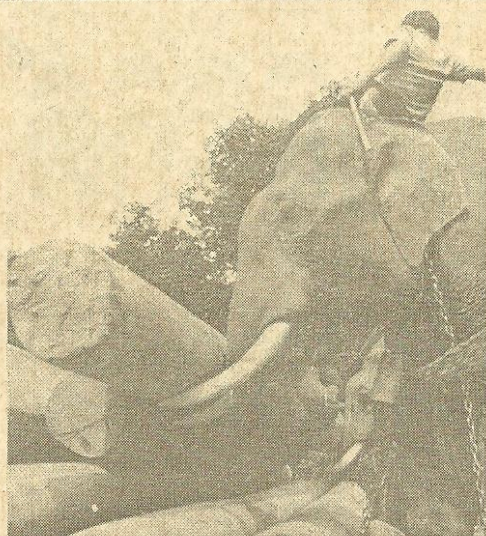
ผมก็ได้แต่มีความหวังดีที่จะให้ว่า เมื่อเราเปลี่ยนการปกครองมาจนถึง 50 ปีแล้ว มันควรจะยุติเรื่องยุ่งยากลงสักทีหนึ่งเวลานี้เราก็ควรจะดีกว่าประเทศอื่น ๆ อีกมาก ที่เรามีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นอัจฉริยะจริง ๆ แล้วก็ทรงเป็นประชาธิปไตยจริงๆ ท่าน

ทรงมีปราชญ์มากพอที่จะทำให้ประชาชนเชื่อถือ เพราะฉะนั้นที่พูดว่ารัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ควรจะต้องทำตัวให้เหมาะสม ที่จะเป็นรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจริงๆ บรรดานักการเมืองทั้งหลาย ก็ต้องสละความเห็นแก่ตัวให้หมด ตั้งใจเสียสละเพื่อประเทศชาติจริง ๆ คือพยายามนึกอยู่ในใจเสมอว่า เราจะให้อะไรแก่ประเทศชาติบ้าง ไม่ใช่ถามว่าประเทศชาติจะให้อะไรแก่เราอยู่ตลอดเวลา ถ้าทำได้อย่างนี้ก็จะเป็นอย่างอันติงามของประชาชนทั้งหลาย ผมก็ได้แต่หวังว่า เมื่อเราเริ่มต้นปีที่ 51 ของประชาธิปไตย ทุกคนจะเข้าใจหน้าที่ของตัวและก็เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อจะทำให้ชาติบ้านเมืองทัดเทียมอื่น ๆ เขา

•สำหรับทางด้านประชาชน โดยเฉพาะ การเลือกตั้ง ซึ่งจะมีขึ้นในปีหน้า อันนี้ผมก็อยากจะขอร้องว่า ควรจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มาก เพราะว่าที่พูดกันว่าเสียงประชาชนเป็นเสียงสวรรค์หรือว่าผู้แทนราษฎรได้รับเลือกมาจากประชาชนโดยตรง ประชาชนควรมีสิทธิมีเสียงในการปกครองประเทศแต่ถ้าเมื่อประชาชนมาเลือกตั้งกันน้อย มันก็ไม่ได้ชื่อว่า เป็นเสียง

ส่วนใหญ่เป็น เสียงสวรรค์ของประชาชนจริง ๆ เท่าที่เรามีการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยหลายครั้ง ปรากฏว่าครั้งที่ประชาชน มาเลือกตั้งมากที่สุดนั่น คือ ในปี พ.ศ. 2500 มี 57% ซึ่งนับว่ามากที่สุดและครั้งที่น้อยที่สุดดูเหมือนจะในปี พ.ศ. 2491 ซึ่งมี 26% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2522 คิดเฉลี่ยแล้วมีคนมาเลือกตั้งราว ๆ 43% เศษ ๆ เท่านั้น ซึ่งเท่ากับ 20% ของประชากรทั้งประเทศ ก็เมื่อประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง มาเลือกตั้งเพียง 43% คือไม่ถึงครึ่งของผู้มีสิทธิ มันก็ไม่น่าเป็นเสียงสวรรค์ซิคครับหรือว่าอย่างในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองที่เราถือว่ามีปัญหาชนมากที่สุด ในคราวที่แล้วมีคนมาเลือกเพียง 19% เศษของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ผมเห็นว่าถ้าประชาชนอยากมีประชาธิปไตยเต็มใบ แล้วก็อยากให้มันเป็นประชาธิปไตยจริง ๆ ต้องมาเลือกตั้งกันให้มากกว่า ให้เกิน 50% เป็นอย่างน้อย อย่างนั้นถือว่าผู้ที่ได้รับเลือกเข้ามาเป็นผู้แทนประชาชนจริง ๆ เป็นเสียงสวรรค์จริง ๆ

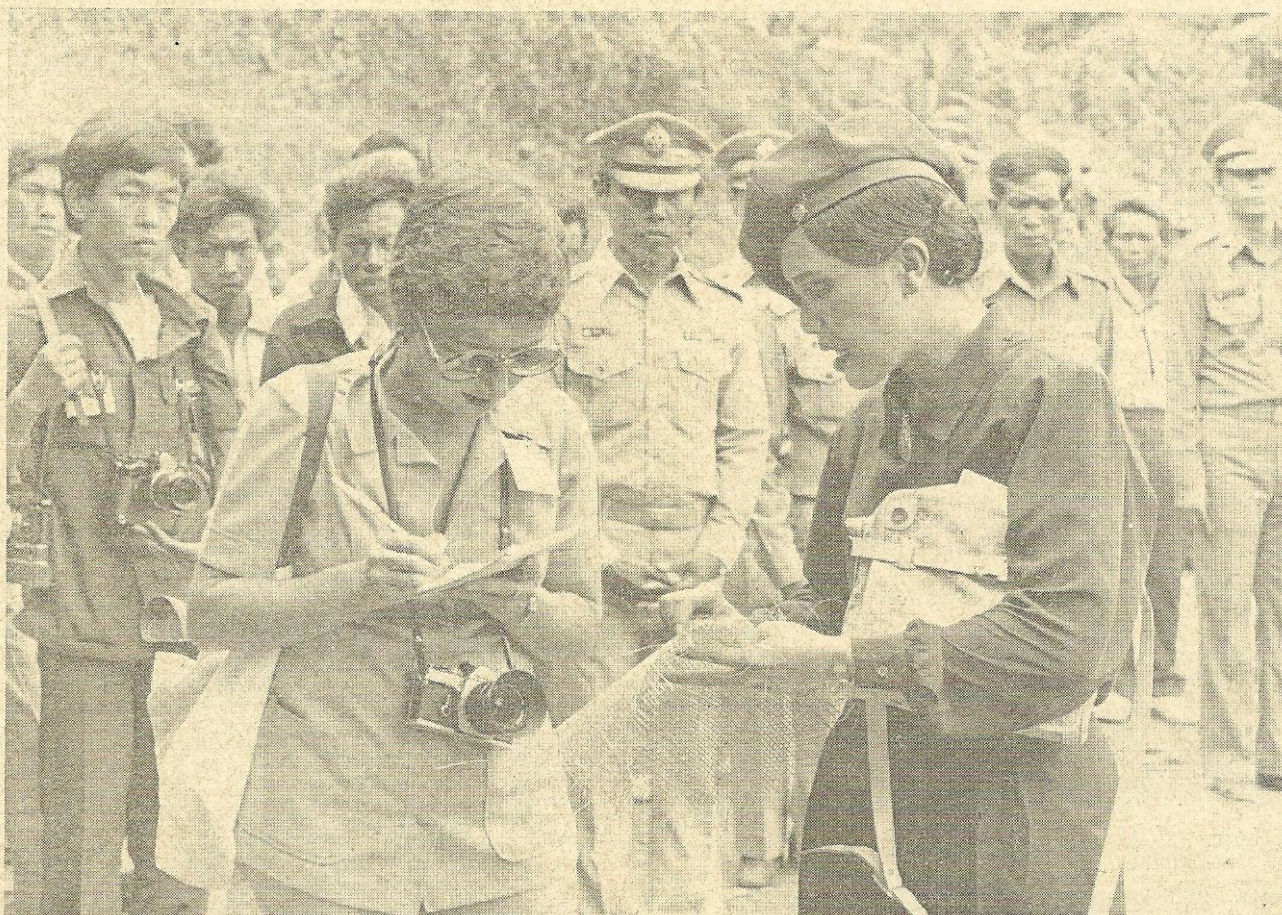
(บทความนี้ถอดจากแถบบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ พล.อ.อ.หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา เรื่อง "พระมหากษัตริย์กับการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย" ออกอากาศเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 24 มิถุนายน 2525 เวลา 7.30 น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์)



องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ขอสนับสนุน
“วารสารไทย”

พระเกียรติคุณ



สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระราชสมภพ เมื่อวันศุกร์ที่ 12 สิงหาคม พุทธศักราช 2475 ในราชสกุลกิติยากร เป็นพระธิดาองค์ใหญ่ของ พลเอก พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ และหม่อมหลวงบัว กิติยากร ทรงรับการศึกษเบื้องต้นที่โรงเรียนราชินีล่าง และต่อมาทรงย้ายไปศึกษา ณ โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนแวนต์ ครั้นเมื่อพระชนมายุได้ 13 พรรษา จึงได้ตามเสด็จพระราชบิดา ซึ่งรับราชการเป็นเอกอัครราชทูตประจำสำนักสันติเจมส์ ไปอยู่ ณ ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส ตามลำดับ ได้ทรงเข้าศึกษาภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และทรงเรียนเปียโน โดยมีพระราชประสงค์จะเข้าศึกษา ณ วิทยาลัยการดนตรีที่มีชื่อเสียงของโลก ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และกาลต่อมาได้ทรงเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนประจำมีชื่อในด้านการสอนวิชาพิเศษแก่กุลสตรี ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์

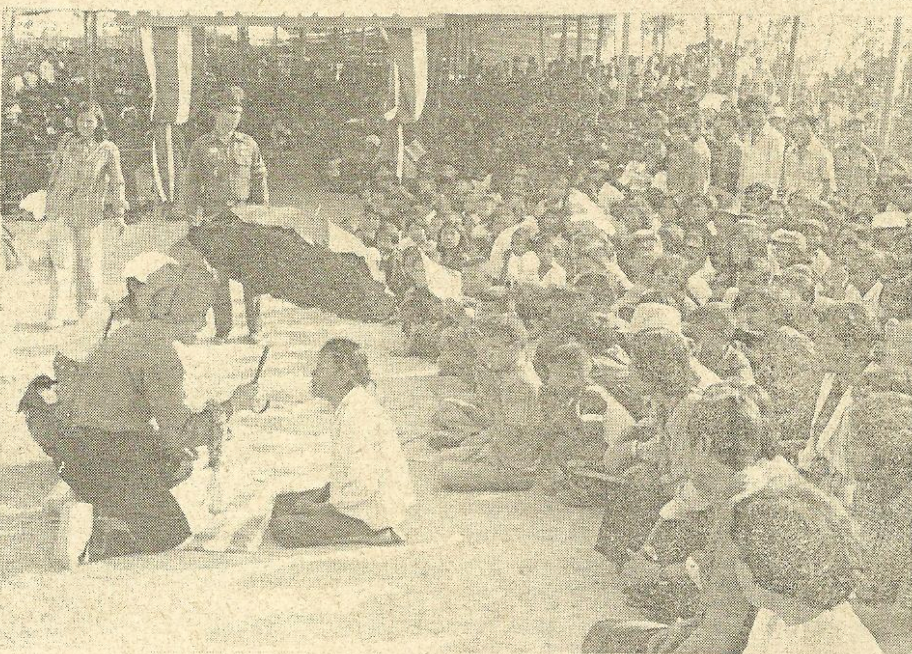
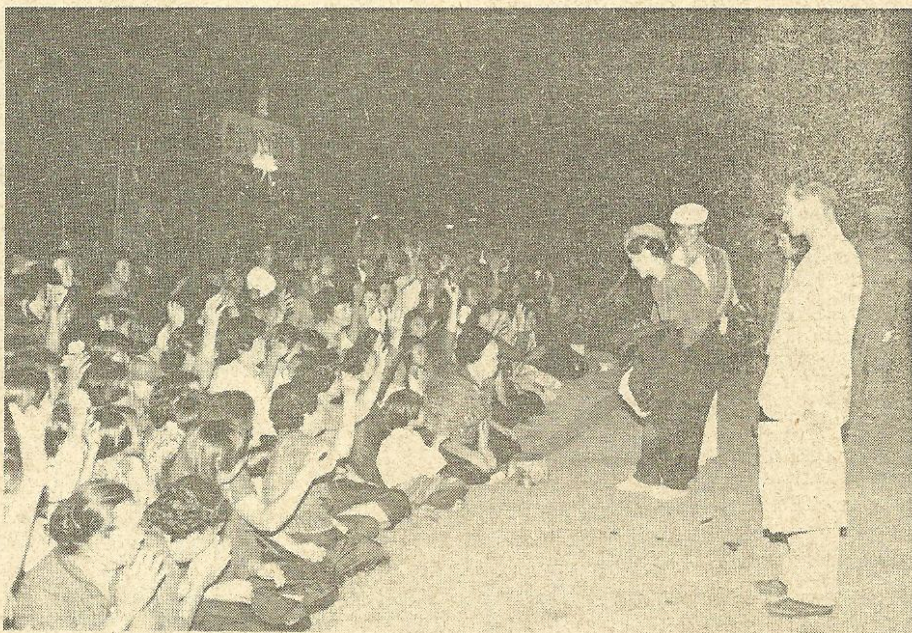
เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2492 ทรงรับหมั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทรงเข้าสู่พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส ทรงรับสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชินี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2493 ครั้นถึงวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว ได้ทรงรับสถาปนาเฉลิมพระยศเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ต่อมาใน พ.ศ. 2499 ทรงรับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็น สมเด็จพระ

พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สมเด็จพระบรมราชินีนาถได้ทรงมุ่งมั่นประกอบพระราชกรณียกิจ สนองพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นเครื่อง

เฉลิมพระเกียรติคุณแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และเป็นคุณประโยชน์ยิ่งใหญ่แก่ประเทศชาติด้วยพระปรีชาสามารถ ด้วยพระราชอุตสาหะวิริยะ ด้วยน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตา กรุณาธรรม เพื่อผลแห่งความ

เสด็จเยี่ยมราษฎร อ.ร้องกวาง จ.แพร่

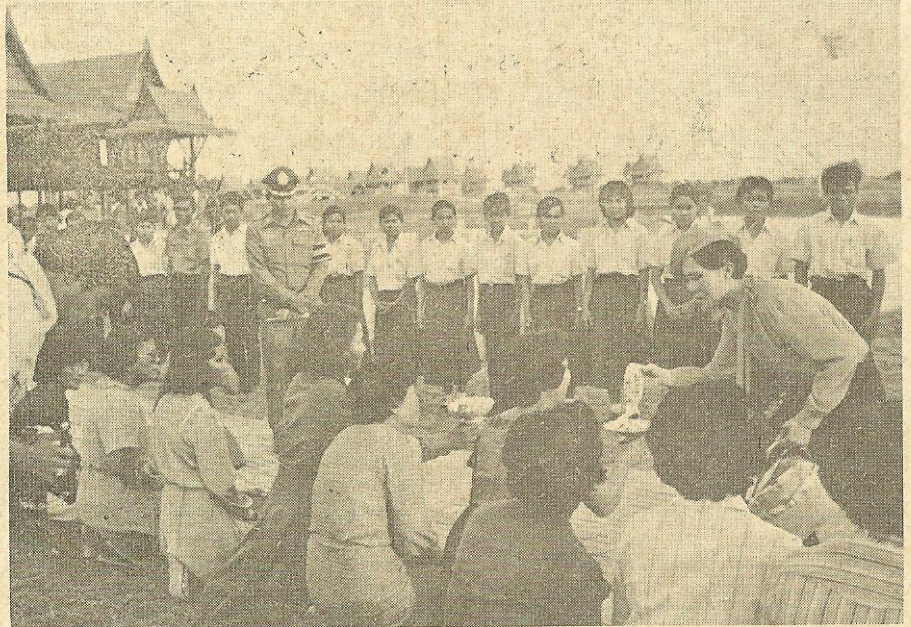


เป็นปึกแผ่นมั่นคงของพระราชอาณาจักรไทย และเพื่อเผยแพร่เกียรติคุณของประเทศไปในนานาชาติทั่วโลก เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวต่างชาติ สรรเสริญอยู่ทั่วไป

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักในพระราชหฤทัยว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานอันแรงกล้าที่จะสืบทอดพระราชภารกิจของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ในการที่จะทรงเป็นที่พึ่งบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในฐานะองค์พระประมุขของชาติ จึงทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ บำเพ็ญพระราชกรณียกิจสงเคราะห์อาณาประชาราษฎรตลอดมา ได้ทรงตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทุกหนทุกแห่ง ทรงเยี่ยมเยียนราษฎรอย่างใกล้ชิดทุกท้องถิ่น แม้ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลซึ่งจะเสด็จพระราชดำเนินไปโดยยากลำบาก ต้องทรงพระดำเนินโดยพระบาทขึ้นเขาสูงเป็นเวลาหลายชั่วโมง หรือแม้ในถิ่นที่มีภัยอันตรายนานาประการ ก็ได้ทรงย่อท้อหวาดหวั่นทรงสดับปัญหาทุกข์สุขต่าง ๆ และทรงพระราชอุตสาหะวิริยะ หาทางแก้ไขให้ทุกกรณี ทรงทราบว่าเป็นปัญหาทุกข์ยากของชาชนบทมีอยู่มาก เกิดจากความยากจน ความไม่รู้ และความด้อยโอกาสขาดผู้สนใจช่วยเหลือ ทรงตระหนักว่าราษฎรเลือกเกิดมิได้ ทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยอาทรในความทุกข์ยากของราษฎร และทรงเปรียบความทุกข์ยากนั้นเหมือนความทุกข์ของพระองค์เอง เมื่อทรงพระกรุณาช่วยเหลือครั้งหนึ่งแล้วก็ได้ทรงทอดทิ้ง

ทุก ๆ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบทั่วกันว่า มิได้เสด็จไปเพื่อทรงพักผ่อนพระราชอิริยาบถ หากแต่เสด็จไปเพื่อทรงมีโอกาสเยี่ยมเยียนติดตามผลการ

สงเคราะห์และการแก้ปัญหาความทุกข์ยากให้แก่ราษฎร ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในด้านการแก้ปัญหาให้แก่การประกอบอาชีพหลักของราษฎร โดยเฉพาะทางด้านเกษตรกรรมนั้น โปรดตรวจสอบหาแหล่งน้ำ ขจัดปัญหาการตัดไม้



เสด็จเยี่ยมศูนย์ศิลปาชีพ อ.บางไทร จ.อยุธยา

ทำลายป่า ทรงจัดพันธุ์พืชและสัตว์ให้เพาะปลูกเลี้ยงตามความเหมาะสมแก่ท้องถิ่น สมเด็จพระบรมราชินีนาถก็ได้ทรงอยู่เฉยได้ทรงรับสนองพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยทรงพระราชดำริจัดหาอาชีพเสริมให้แก่ราษฎรชาวนาชาวไร่ที่ยากจน หรือที่ทำการเกษตรกรรมไม่เป็นผล จะได้มีรายได้มาช่วยบำรุงเลี้ยงครอบครัว และยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นพ้นจากความทุกข์ยาก

จากการเสด็จพระราชดำเนินไปในภูมิภาคต่าง ๆ ได้ทรงศึกษาทราบชัดว่าทุกภูมิภาคของไทยนี้ มีงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นงานศิลปที่แสดงเอกลักษณ์สำคัญและเป็นมรดกสมบัติวัฒนธรรมอันดีพิเศษของประเทศชาติ แสดงให้เห็นความขยันขันแข็งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จัก

ใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และแสดงอัจฉริยภาพของคนไทยในฝีมือประดิษฐ์อันงามวิจิตร ศิลปเหล่านี้กำลังจะสูญหายไป เพราะขาดการสืบทอดให้ต่อเนื่อง จึงทรงพระราชดำริด้วยพระปรีชาสามารถ โปรดให้ฟื้นฟูงานหัตถกรรมต่าง ๆ ซึ่งเคยมีอยู่ประจำ

ท้องถิ่นทุกภาคขึ้นเพื่อให้เป็นอาชีพเสริมของราษฎร กิจการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้า ศิลปจัก ทอ ปัก ประดิษฐ์คิดผูกกลดลายน้อมสืตามลักษณะเฉพาะ ท้องถิ่น ศิลปจักสาน ปั่น ประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ด้วยฝีมือปราณีต ก็กลับฟื้นคืนชีวิตได้สืบอายุเป็นมรดกวัฒนธรรมของไทยได้ยั่งยืนสืบต่อไป

อนึ่ง เพื่อให้ผลผลิตจากศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านคืนสู่ความนิยมของมหาชน สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเอง ได้ทรงเป็นผู้นำในการใช้ผลิตภัณฑ์ของไทยก่อน ได้ทรงกำหนดแบบเครื่องแต่งกายชุดประจำชาติขึ้นทั้งของสตรีและบุรุษ ทำให้มีผู้เจริญตามพระราชนิยม ทั้งยังทรงพระราชอุตสาหะ เผยแพร่ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมจากฝีมือชาวนาชาวไร่ที่โปรดเกล้าฯ ให้ฝึกอบรมอาชีพเสริมนี้ ไปหาตลาด ณ ต่าง

ประเทศด้วย เช่น ทรงนำ ผ้าไหม มัดหมี่ ผ้าซิต แพรขาว ของภาคอีสาน ผ้าปักประดิษฐ์ ของชาวเขา ผ้าทอผ้าจกของภาคเหนือ ไป ตัดเย็บเสื้อผ้าและนำออกเผยแพร่แก่ชาวต่างประเทศ รวมทั้งศิลปประดิษฐ์ เช่น กระเป๋าย่านลิเภา เครื่องเงินของชาวเขา เครื่อง

กฤษณารับเป็นองค์ประธานกรรมการบริหาร ของมูลนิธิด้วย ขณะนี้มูลนิธิมีร้านจำหน่ายสินค้าชื่อ “ร้านจิตจรดง” อยู่ในกรุงเทพและ จังหวัดสำคัญ ได้แก่ที่ ศูนย์การค้าโอเรียนเต็ลปลาซ่า ที่ศาลาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ในพระบรมมหาราชวัง ที่ย่านการค้าสำเพ็ง



เสด็จพระราชดำเนิน ในพระราชพิธีอัญเชิญข้อฟ้า วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ถมของภาคใต้ ตักตักปั้นชาววังของภาคกลาง ซึ่งล้วนแต่ได้รับความนิยมเป็นอย่างดี นับเป็นช่องทางสำคัญของการฟื้นฟูอาชีพของราษฎร ยิ่งกว่านั้น ประโยชน์อันมหาศาลก็คือ ศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นอันเป็นมรดกศิลปสมบัติของชาติได้กลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นได้ก่อนที่จะดับสูญหายไป

โครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพศิลปหัตถกรรมนี้ ทรงเริ่มต้นขึ้นโดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนก่อน เมื่อประชาชนได้ประจักษ์ในผลดีแล้ว ได้มีผู้โดยเสด็จพระราชกุศล โดยทุนเกล้าถวายเงินบ้าง ถวายทรัพย์สินสิ่งของบ้าง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ดำเนินงานในรูปมูลนิธิ ดังนั้น “มูลนิธิศิลปาชีพพิเศษในพระบรมราชูปถัมภ์” จึงได้ก่อกำเนิดขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2519 สมเด็จพระบรมราชินีนาถได้ทรงพระ

ที่ท่าอากาศยานดอนเมือง ที่เมืองพัทยา และที่สนามบินเชียงใหม่ และมีหมู่บ้านศิลปาชีพที่ตำบลบางไทร อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เป็นศูนย์ฝึกอาชีพของชาวชนบทจากภูมิภาคต่าง ๆ

พระมหากษัตริย์แห่งพุทธศตวรรษที่ 25 ได้ยากนั้น มิได้ทรงแก้ปัญหาให้แก่เพียงเฉพาะหน้า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ได้เคยมีพระดำรัสว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงตระหนักดีว่า ปัญหาของบุคคลคือปัญหาของสังคม และในชนบทนั้น หัวหน้าครอบครัวเท่านั้นที่มีรายได้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านสุขภาพอนามัย ในด้านการศึกษา ในด้านการอาชีพ จะทรงพระกรุณาตำรวินิจฉัยแก้ปัญหา และทรงวางราก

ฐานในการดำรงชีวิตให้ทั้งครอบครัว ดังจะทราบได้จากพระราชดำรัสในสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงบรรยายประกอบภาพหนึ่งที่ทรงพระกรุณาฉายพระราชทานแก่ผู้จงรักภักดีที่เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ที่ศาลาดุสิตาลัยเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2524 บางตอน ดังต่อไปนี้

“นี่ก็ปัญหาอ่อน...นี่เป็นวัณโรค...นี่เป็นโรคหัวใจ คนนี้ถูกยั้งเล็กอยู่ โดยมากที่เราเป็นห่วงนี่ เป็นห่วงเรื่องถูกยั้งเล็ก เพราะฉะนั้นจะพยายามเต็มที่ ๆ จะรักษาชีวิตหัวหน้าของครอบครัวเอาไว้เพื่อเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของเด็ก ๆ เขา.....”

“คนนี้เสียใจมาก ที่ปราจีนนี่เอง เป็นหัวหน้าครอบครัว เราได้รับส่งเข้ามาที่โรงพยาบาลโรคปอดที่เมืองนนท์ทันที แต่ว่าไม่ทันเสียแล้ว เพราะว่าปอดพรุนด้วยวัณโรค ก็หน้าที่ของเราคือให้ลูกเด็ก ๆ เรียน คนโตรองลงมาหน่อยก็เข้ามาฝึกที่มูลนิธิศิลปาชีพ.....”

“คนนี้เป็นโรคที่คนจนไม่น่าเป็นเลย เป็นคอหอยพอกเป็นพิษ ความจริงเพิ่งอายุสี่สิบแค่นั้นเอง และถูกยั้งเล็กอยู่ แต่ด้วยโรคนี้เบียดเบียน ทำให้มีหัวใจแทรกนิด ๆ คนนี้ต้องดูแลระยะยาว และช่วยให้การศึกษาของเด็ก เขาจะได้อาศัยใจและพักผ่อน.....”

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถมิได้ทรงเอาพระทัยใส่แต่ปัญหาทุกข์ยากที่ทรงพบเฉพาะหน้าเท่านั้น ดังปรากฏว่า เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2525 นี้ สมเด็จพระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินโดยเฮลิคอปเตอร์ จากภูฝิงคราชนิเวศน์ ไปทรงเยี่ยมพระภิกษุประดิษฐ์ จิตสังใจ ที่วัดเวียงตั้งตำบลวังธง อำเภอมือง จังหวัดแพร่ ซึ่งอาพาธต้องตัดแขนตัดขาทั้งสองข้างทั้ง เนื่องจากสาเหตุถูกไฟฟ้าช็อต ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 พระประดิษฐ์มีความทุกข์ทรมานใจที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ ต้องรบกวนญาติโยม จึงคิดฆ่าตัวตายหลายครั้งเพื่อหนีความทุกข์

แต่พระภิกษุสามเณรในวัดคอยช่วยชีวิตไว้ และช่วยดูแลและมีคระรังตลอดเวลา สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชดำรัสปลอบใจพระประติษฐ์ให้ระลึกในสังขารธรรมที่ว่า คนเราเกิดมาทุกคนต่างมีกรรมมากน้อย และพระภิกษุสงฆ์ยังมีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองมาก ทรงพระกรุณาขอชีวิตและปวารณารับอุปการะพระประติษฐ์ตลอดไป กับได้ทรงถวายหนังสือประวัติพระอาจารย์จวน พระอาจารย์วัน และรูปใส่กรอบรวมทั้งแถบบันทึกเสียงคำเทศนาของพระอาจารย์อีกหลายรูป เพื่อให้เป็นคติยึดเหนี่ยวจิตใจพระประติษฐ์ให้มุ่งหน้าต่อสู้ชีวิต บำเพ็ญศาสนกิจให้เป็นกุศลต่อไป

กระแสพระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจ ดังอัญเชิญมาเพียงสังเขปนี้ ย่อมสะท้อนให้เห็นลึกซึ้งถึงน้ำพระราชหฤทัยอันเปี่ยมด้วยความรักความห่วงใยในพสกนิกร โดยเฉพาะชาวชนบทในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกล ทรงรับภาระแก้ปัญหาทุกข์ยากของราษฎรด้วยพระเมตตากรุณาและพระราชศรัทธาอันแน่วแน่ พระปรีชาสามารถและพระราชอุตสาหะวิริยะ ที่ทรงทุ่มเทอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรนี้ ได้เต็มตัวอยู่ในหัวใจคนไทยทั้งชาติ และยิ่งลึกลงเป็นรากฐานแห่งความจงรักภักดีอันยิ่งใหญ่และมั่นคงตลอดกาล

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมราชินีนาถนี้ นอกจากจะมีผลทางด้านการสงเคราะห์บำบัดทุกข์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติแล้ว ยังมีผลทางด้านพัฒนาจิตใจ เป็นปฏิบัติการทางจิตวิทยาชุมชนที่สำคัญ ทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในเกียรติคุณของท้องถิ่นของตน เกิดความรักสามัคคี ห่วงแหนมรดกสมบัติของท้องถิ่น นำไปสู่ความรักชาติบ้านเกิดเมืองนอน และความศรัทธาในการสืบทอดเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งล้วนแต่เป็นรากฐานสำคัญของความ

มั่นคงของชาติ

นอกจากนั้น ยังเป็นเครื่องแสดงอย่างแจ่มชัดว่า พระองค์มิได้เป็นพระราชินีซึ่งทรงมีพระสิริโฉมงดงามอย่างเดียว แต่ยังทรงพระปรีชาสามารถปราดเปรื่อง ทรงถึง



เสด็จเยี่ยมศูนย์ศิลปาชีพ อ.บางไทร จ.อยุธยา

พร้อมด้วยพระปัญญาคุณและพระเมตตาคุณ ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมส่งพระบารมีและพระเกียรติคุณให้จรรยายเป็นที่ประจักษ์ทั่วไป ไม่เฉพาะแต่ในหมู่มหาชนชาวไทยเท่านั้น แม้ชาวต่างประเทศทั่วโลกก็ได้ประจักษ์และเทิดทูนสุดดี แซ่ซ้องสรรเสริญพระเกียรติคุณอย่างแพร่หลาย จะเห็นได้จากภารกิจการอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้เฉลิมพระเกียรติคุณ โดยทุนเกล้าถวายเหรียญเซเรสแด่พระองค์ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2522

ในการนี้ นายเอ็ดดูอาร์ต ซาอูมา ผู้อำนวยการองค์การเอฟเอโอ ได้ประกาศสดุดีพระเกียรติคุณของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ดังต่อไปนี้

“โดยที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถแห่งประเทศไทย ทรงมีน้ำพระทัยอันเปี่ยมไปด้วยคุณ

ธรรม พระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์ให้แก่ประชาชนชาวไทยทั้งมวลอยู่เสมอมิได้ขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ขจัดจนยากในท้องถิ่นชนบท ดังจะเห็นได้จากภารกิจที่ทรงทุ่มเทอุทิศทุกสิ่งทุกอย่าง โดยไม่ทรงคำนึงถึงพระองค์เอง ไม่ว่าจะเป็นกำลังพระวรกาย หรือกำลังทรัพย์เลยแม้แต่เล็กน้อย พระราชทานความ

ร่วมมือให้แก่กิจการสังคมสงเคราะห์กับองค์การกุศลต่าง ๆ อันมุ่งที่จะหาทางบรรเทาความทุกข์ร้อนของประชาชนที่ยากจนทั้งหลาย โดยจัดหาอาหารเลี้ยงดูผู้ที่อดอยากขาดแคลนตลอดจนแสวงหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ที่มีอันต้องตกไร้กำาลัง รวมทั้งบรรดาเด็กกำพร้าที่ไร้ญาติขาดมิตรทั้งหลายทั้งปวง

โดยที่ทรงเป็นผู้มองเห็นการณ์ไกลและทรงพยายามทุกวิถีทางที่จะยกฐานะของสตรีให้มีระดับสูงขึ้นอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากภารกิจที่ได้พระราชทานพระบรมราชานุปถัมภ์ให้แก่สมาคม องค์การต่าง ๆ ตลอดจนโครงการให้การศึกษาและอบรมสตรีให้บังเกิดความรู้ความสามารถที่จะยกระดับเศรษฐกิจกับสวัสดิการทางสังคมของตนให้สูงขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกันก็เป็น การส่งเสริมให้บังเกิดความนิยมในศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติ ที่ได้รับเป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณกาลอีกโสดหนึ่งด้วย

โดยที่ทรงพระเมตตาธรรมอย่างล้นลึก ทรงปรารถนาจะให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมขึ้น ในหมู่ประชาชนทั่วประเทศ ดังจะเห็นได้จากภารกิจที่ทรงสนับสนุน

• สนุนพระบรมราชาธิบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในอันที่จะพระราชทานโอกาสให้บรรดาเกษตรกรได้
มีส่วนเป็นเจ้าของที่ดินที่ทำกินกันอย่างทั่วถึง

โดยที่ทรงรับเป็นพระราชภาระที่จะกำหนด
และส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ในระดับหมู่บ้านตามชนบท
เพื่อช่วยให้สตรีชนบทสามารถช่วยเหลือครอบครัวให้มี
ความเป็นอยู่ดีขึ้น ตลอดจนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลงาน
ของตนเองอีกทางหนึ่ง

โดยที่ทรงเป็นผู้มีที่สนใจกว้างขวาง ทั้งในฐานะ
ที่ทรงเป็นพระบรมราชินีนาถกษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็น
ประหนึ่งพระแม่เจ้าของประชาชนทั้งประเทศ ทรง
ปรารถนาที่จะทอดพระเนตรเห็นทุก ๆ คน ในสังคมไทย
ปฏิบัติหน้าที่ที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจน
เพื่อนร่วมชาติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความ
สำนึกในความจริงซื่อท้าว ผลของความซื่อสัตย์สุจริต
เท่านั้นที่จะนำมาความสงบสุขมาสู่ตนและส่วนรวม

เมื่อได้พิจารณาถึงคุณงามความดีอันน่าชื่นชม
ตลอดจนพระราชภารกิจอันน่าทึ่งของสมเด็จพระอเนก
ประการแล้ว องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชา
ชาติ จึงขออ้อมเกล้าอ้อมกระหม่อมถวายเหรียญเชเรส
แห่งปีคริสต์ศักราชที่ 1979 แด่สมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2522 นี้”

เหรียญเชเรสนี้ เป็นเหรียญรูปกลม
สลักพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระ
บรมราชินีนาถ และอีกด้านหนึ่งเป็นรูปสตรี
ชาวนาไทย สวมจอบ ถือรวงข้าว จารึกอักษร
ซึ่งสื่อได้ว่าเป็นพระราชปณิธานอันล้ำเลิศใน
พระองค์ท่านคือ “To give without
discriminaiton” ซึ่งแปลได้ว่า “ให้โดยไม่
เลือกที่รักมักที่ชัง” เหรียญดังกล่าวนี้มอบให้แก่
สตรีผู้ทำประโยชน์แก่โลกในด้านยกระดับ
ความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เพียงปีละ
1 คนเท่านั้น จึงนับได้ว่าได้ทรงนำเกียรติคุณ
อันยิ่งใหญ่มาสู่ประชาชนและประเทศชาติไทย
ด้วย เป็นพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้น
กระหม่อม ซึ่งควรจะได้จารึกอยู่ในดวงใจของ
ชาวไทยทุกยุคทุกสมัยตลอดกาล

อย่างไรก็ดี พระเมตตาคุณานุคุณ
มิได้แผ่ปกแผ่เฉพาะประชาชนเชื้อชาติไทยเท่า
นั้น ทรงประจักษ์ในสังจธรรมที่ว่า มนุษย์

เกิดมาโดยมีกองกรรม ในคราวที่ประเทศ
เพื่อนบ้านในอินโดจีนประสบภัยพิบัติ ชาว
กัมพูชาได้อพยพพลบลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่
ณ ชายแดนไทย เช่น ที่จังหวัดตราด จันทบุรี
ปราจีนบุรี สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในฐานะ
องค์สภานายิกาแห่งสหประชาชาติไทย ก็ได้ทรง
พระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระ
เนตรสถานการณ์ด้วยพระองค์เอง ทรงประ
จักษ์ในความทุกข์ยากน่าเวทนาของผู้คนเหล่านี้น
ได้โปรดเกล้าฯ ให้สหประชาชาติไทยจัด
สร้างศูนย์กักขังขึ้น ณ บริเวณอพยพ และ
ข้าราชการบริหารตลอดจนอาสาสมัครก็ได้รับ
พระเสาวนีย์หมั่นเวียนกันไปประจำปฏิบัติ
การสงเคราะห์ โดยเฉพาะแม่และเด็กนั้นได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิบัติการ
ช่วยเหลือเป็นพิเศษ ต่อมาได้โปรดให้สร้าง
ศูนย์ฝึกอาชีพผู้อพยพขึ้นที่เขาล้าน ด้วยทรง
มีพระราชดำริและพระราชศรัทธาแน่วแน่
ที่จะช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้ลี้ภัยอินโดจีน
ให้สามารถช่วยตัวเองและพ้นความทุกข์ทรมาน
ใจให้พ้นทุกข์ยากอย่างแท้จริง รายงานข่าว
สำนักเอ พี ได้เสนอว่า ทรงมีพระราชดำรัสว่า

“พวกเขาสู้ภัยเสียทุกอย่างแล้ว
ขณะนี้ก็ยิ่งเหลือแต่ร่างกายกับชีวิตเท่านั้น
ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงไม่ปรารถนาจะเห็นชาวกำ
พูชาอยู่อย่างเจ็บทรมานและมีแต่ความทุกข์โศก
เศร้า”

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรง
รักษาพระโรคภูมิแพ้ที่นิวยอร์ก เมื่อ พ.ศ.
2523 ก็ได้ทรงนำผลงานหัตถกรรมของผู้
อพยพไปเผยแพร่ เพื่อทรงชักชวนให้ชาวโลก
หยิ่งถึง “มนุษยธรรม” แม้ความกรุณาปรานี
ไปสู่ผู้ลี้ภัย ทรงประกาศให้ชาวโลกทราบว่
ประเทศไทยแม้เป็นประเทศเล็กและยากจน
แต่ประชาชนชาวไทยก็ถือความเมตตากรุณา
และมนุษยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความรัก
และความดีงามในโลก ผลจากพระราชกรณีย
กิจนี้ ก็ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแผ่ความ

กรุณาโอบอุ้มสงเคราะห์ผู้อพยพลี้ภัยมากยิ่งขึ้น

พระราชกรณียกิจซึ่งแสดงถึงพระ
ราชศรัทธาและพระราชปณิธานอันแน่วแน่
ที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขของผู้คนที่ตกทุกข์
ได้ยาก โดยมีได้เลือกที่รักมักที่ชัง และโดย
ทรงคำนึงถึง “มนุษยธรรม” เป็นที่ตั้งนี้
เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งของสรรพสิ่งไปโน่นนา
ประเทศ มหาวิทยาลัยทัฟท์ รัฐแมสซาชูเซต
สหรัฐอเมริกา จึงได้ทุนเกล้าฯถวายปริญญา
ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขามนุษยธรรมแด่
พระองค์ท่าน เมื่อ พ.ศ.2523

พระเกียรติคุณที่ทรงได้รับนี้ ได้เสริม
สร้างความเข้าใจ เผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติ
คุณของประเทศชาติและประชาชนชาวไทย
ให้เป็นที่ประจักษ์แพร่ไพศาลไปในหมู่ชาว
ต่างประเทศทั่วโลก นับเป็นพระมหากษัตริย์
คุณล้นเกล้าฯ แก่ชาวไทยทั้งชาติ

นอกจากมหาวิทยาลัยทัฟท์จะทุนเกล้าฯ
ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ดังกล่าว
แล้ว “มูลนิธิคุ้มครองความปลอดภัยแก่เด็ก”
ในสหรัฐอเมริกา ก็ได้ทุนเกล้าฯถวายรางวัล
เทิดพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงอุทิศพระ
องค์ แ่พระเมตตาปราณีคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนผู้ลี้ภัยจากอินโดจีนหลายหมื่นชีวิตที่
แตกฉานชานเข็นเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร
ทรงเป็นบุคคลแรกที่มูลนิธิได้มอบรางวัลให้
นับแต่มูลนิธิก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ.2475 พิธี
ทุนเกล้าฯถวายรางวัลนี้มีขึ้นเมื่อวันอังคารที่
10 พฤศจิกายน 2523 ณ โรงแรมวัลดอร์ฟ
แอสโทเรีย ในมหานครนิวยอร์ก

พระเกียรติคุณที่ทรงได้รับนี้ สื่อมวล
ชนทุกรูปแบบทั่วโลกได้เผยแพร่ข่าวอย่าง
กว้างขวาง และทรงได้รับคำสดุดีสรรเสริญ
พระเกียรติจากชาวต่างประเทศด้วยว่า พระ
องค์ท่านมิได้เป็นพระบรมราชินีที่มีพระสิริ
โฉมงดงามเท่านั้น แต่ยังเป็นพระราชินีแห่ง
การทำงานหนักด้วย

ประจักษ์พยานที่สนับสนุนคำสดุดีนี้เป็นอย่างดีได้แก่การที่สถาบันการศึกษาในระดับสูงทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศได้ตระหนักในคุณค่าแห่งพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ จึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาในทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะปริญญากิตติมศักดิ์นั้นมียังต่อไป

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์คหุภักดิ์กิตติมศักดิ์(พ.ศ.2502)

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์คหุภักดิ์กิตติมศักดิ์(พ.ศ.2503)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รัฐศาสตร์คหุภักดิ์กิตติมศักดิ์(พ.ศ.2504)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กสิกรรมและสัตวบาลคหุภักดิ์กิตติมศักดิ์ สาขาเกษตรศาสตร์ (พ.ศ.2505)

เนติบัณฑิตยสภา ครุฑเนติบัณฑิตในฐานะสมาชิกกิตติมศักดิ์(พ.ศ.2507)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศิลปคหุภักดิ์กิตติมศักดิ์ สาขามณฑลศิลป์ (พ.ศ.2508)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษาคหุภักดิ์กิตติมศักดิ์ (พ.ศ.2509)

มหาวิทยาลัยเซนต์โทมัสโคลลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ คหุภักดิ์กิตติมศักดิ์ทางมนุษยธรรม (Doctor of Humanities) พ.ศ.2506

มหาวิทยาลัยทัฟท์ สหรัฐอเมริกา คหุภักดิ์กิตติมศักดิ์ทางมนุษยวิทยา (Doctor of Humane letters) พ.ศ.2523

พระคุณธรรมอันประเสริฐอีกประการที่ได้เสริมส่งให้พระเกียรติคุณปรากฏขจรขจายไป อันจะเว้นกล่าวเสียมิได้คือพระราชจริยวัตรอันละมุนละไม การถ่อมพระองค์ ทรงยกย่องผู้อื่น ตลอดจนการที่ทรงมี มธุรสวาจาทุกโอกาส เป็นสิ่งสำคัญที่ผูกพันใจอาณาประชาราษฎรไทยรวมตลอดถึงชาวต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างเช่น เมื่อองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติทูลเกล้าฯถวายเหรียญ

เซเรสแด่พระองค์ท่าน ก็ได้พระราชทานกระแสรราชดาร์สดตอบว่า

“ข้าพเจ้าสามารถทำงาน ได้ก็ด้วยได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในประเทศไทย จึงขอถือว่าการที่ได้รับเหรียญครั้งนี้เป็นการรับแทนคนไทยทุกคนที่มีความปรารถนาดีตั้งใจมุ่งหน้าทำงานเพื่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ”

และในโอกาสที่สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จัดงานเกิดพระเกียรติคุณถวายเมื่อ 2 สิงหาคม 2522 ณ บ้านมั่งคั่งคศิลา ก็ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชดาร์สโดยมิได้มีหมายกำหนดการไว้ก่อนว่าการที่พระองค์ท่านได้รับเหรียญเซเรสนี้ ควรยินดีกับชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ เพราะได้เป็นกำลังสำคัญผลิตข้าวจนเป็นที่ 1 ของโลก และได้ทรงเชิญชวนให้ผู้มาร่วมงานจำนวนมากเปล่งเสียงไชโยเพื่อแสดงความชื่นชมยินดี ขอบคุณชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ เป็นภาพที่ประทับใจอย่างยิ่งในพระราชจริยวัตรของพระองค์

ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยทฟท์ทูลเกล้าฯถวายปริญญาคหุภักดิ์กิตติมศักดิ์ สาขามนุษยธรรมแด่พระองค์ก็เช่นเดียวกัน ได้พระราชทานพระราชดาร์สตอบเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและยกย่องประชาชนชาวไทยด้วย ดังที่ว่า

“.....เกียรติที่ข้าพเจ้าได้รับนี้ เนื่องมาจากแต่ความเป็นผู้นำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสงเคราะห์ประชากรผู้ยากไร้ในชนบทและในท้องถิ่นห่างไกลซึ่งพระราชภารกิจนี้ได้เป็นแบบอย่างอันมั่นคงแก่ข้าพเจ้าในการประกอบกิจการต่าง ๆ ตลอดมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสอยู่เสมอมาว่า ถ้าพึ่งเราทั้งสองไม่อาจที่จะกระทำการได้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ หากมิได้รับความร่วมแรงร่วมใจจากประชาชนชาวไทยและจากรัฐบาลของเรา

การสนับสนุนอันเต็มใจของบรรดาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและความร่วมมือ

อย่างสมบูรณ์ของประชาชนที่เรามุ่งช่วยเหลือคือบ่อเกิดแห่งความมั่นคงใจอยู่เป็นนิรันดร์....”

พระราชกรณียกิจและพระราชจริยวัตรทั้งปวงนี้ เลื่องลือระบือไกลไปในนานาประเทศทั่วโลก สถาบันต่าง ๆ ในต่างประเทศต่างมีความสนใจ ได้นำเรื่องและภาพเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวาง และเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2525 นี้ คณะถ่ายทำภาพยนตร์โทรทัศน์ของออสเตรเลีย โดยมี เลดีแมรี แพร์แฟกซ์ ซึ่งเป็นภริยาของนักธุรกิจด้านสื่อสารมวลชนก็ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตสัมภาษณ์และถ่ายทำภาพยนตร์พระราชกรณียกิจนำออกฉายทั่วโลก ในฐานะที่ทรงได้รับถวายพระเกียรติยกย่องเป็นสุภาพสตรีดีเด่นของโลก ซึ่งนับได้ว่า ทรงนำเกียรติยศอันสูงมาสู่ประเทศชาติและประชาชนชาวไทยด้วย

ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ 12 สิงหาคม ศกนี้ จึงขอเชิญชวนชาวไทยทั้งปวง น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯและพร้อมใจกันถวายพระพรชัยมงคลให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญ พระเกียรติคุณแผ่ไพศาล เป็นมิ่งขวัญร่มเกล้าแห่งประชาชนชาวไทย คู่พระบารมีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ยิ่งยืนล้าเลิศเป็นจิรัฐติกาลในพระบรมราชัยสวราชย์ ทรงเกษมสุขนิรันดร์กาล เทอญ

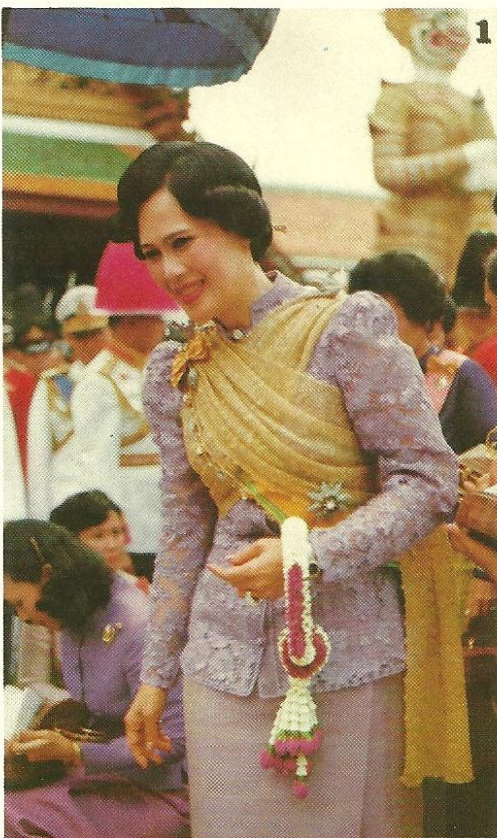
บรมราชินีนาถเจ้า	จอมใจ ชนเฮย
เฉลิมพระชนมสมัย	เลิศล้วน
ห้าสิบบรรพพิชัย	ชมชื่น
พูนเพิ่มพระเกียรติล้วน	ดั่งแท่นทุกสถาน
สุขมาลย์ทิพย์เทิดล้ำ	เลอบุญ พระเอย
พระราชกรณีย์ทูลน	เนื่องน้อม
พระคิรีรัตนคุณ	สว่างชีพ ชนแฮ
ทุกทั่วแหล่งหล้าพร้อม	เพียบพันภักดี
บารมีพระปกเกล้า	นิกร สุขเฮ
ขวัญฉัตรรัตนบวร	เลิศแล้ว
เพ็ญภาคจุดพิภพร	ดลแต่ พระนา
คือประทีปเพริศแพร่	สว่างล้ำแหล่งสยาม

พระเกียรติคุณ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

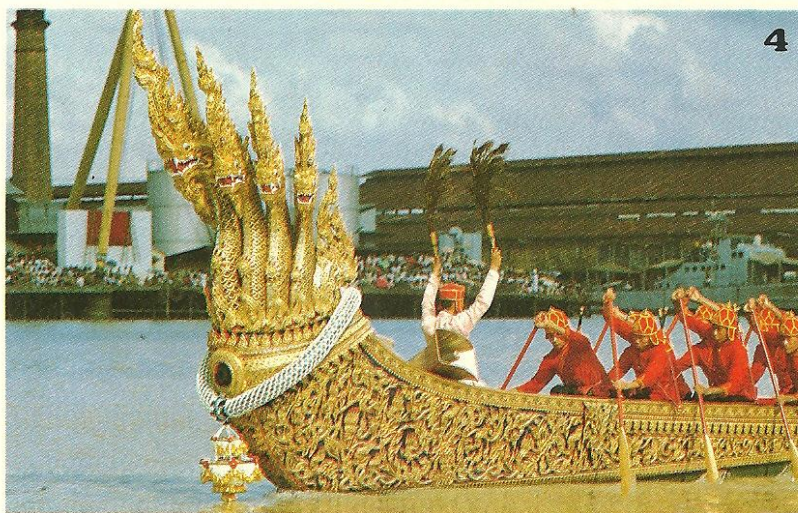
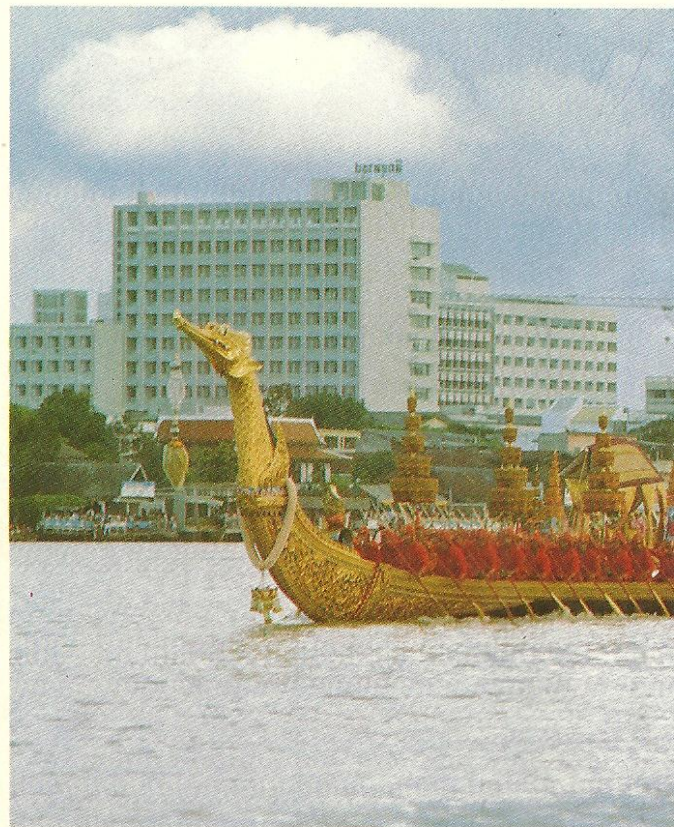
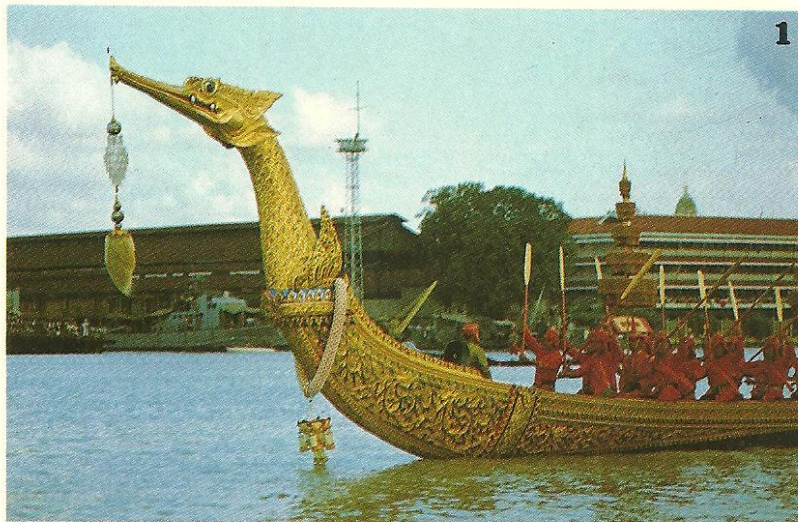
1. พระราชพิธียกข่อฟ้าพระอุโบสถ-
ฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
2. พระราชพิธีบวงสรวงพระสยาม-
เทวาธิราช
3. พระราชพิธีถวายนั่งคมพระบาท-
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
4. เสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวน-
พยุหยาตราทางชลมารค

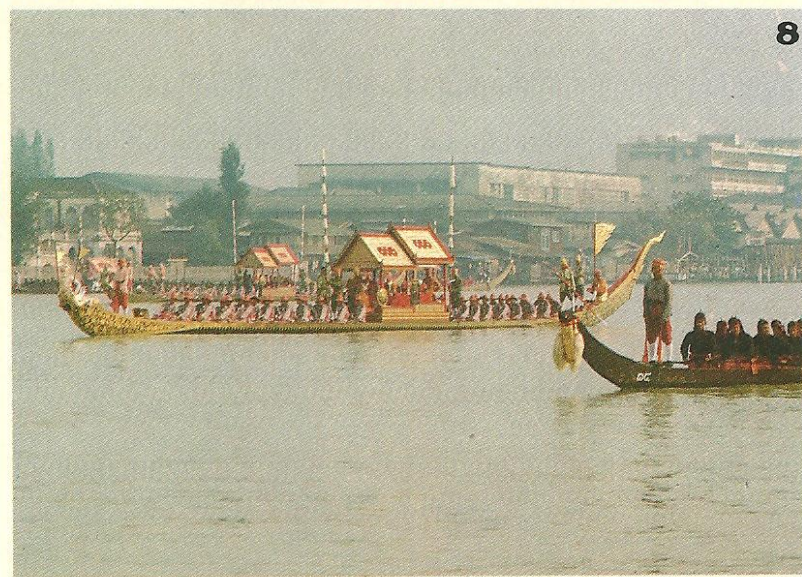
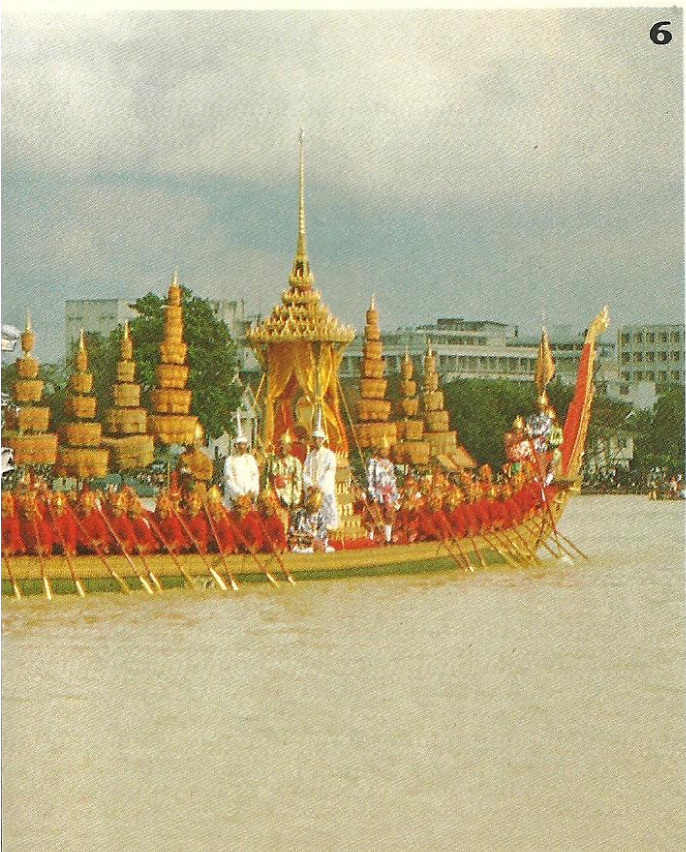
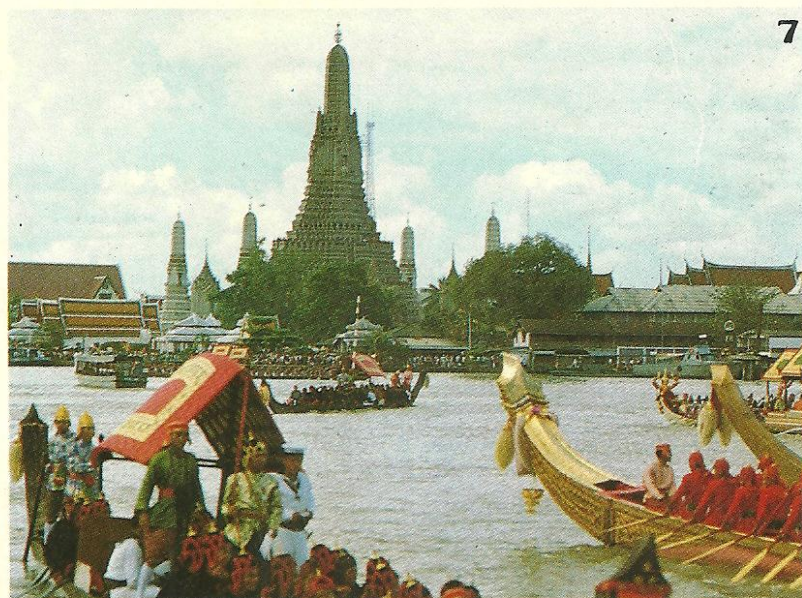
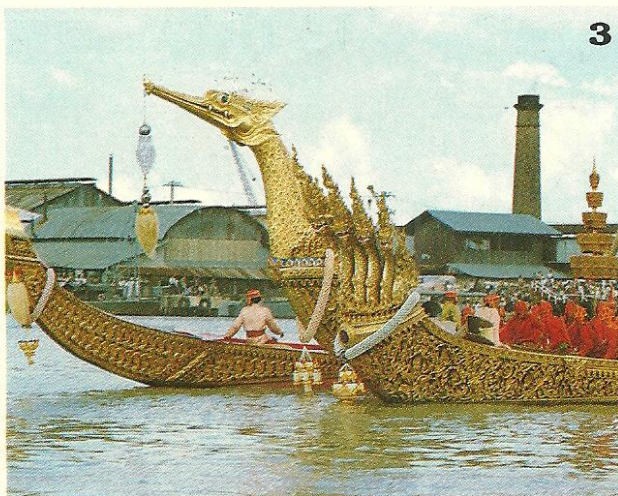
ภาพพระราชนิพนธ์

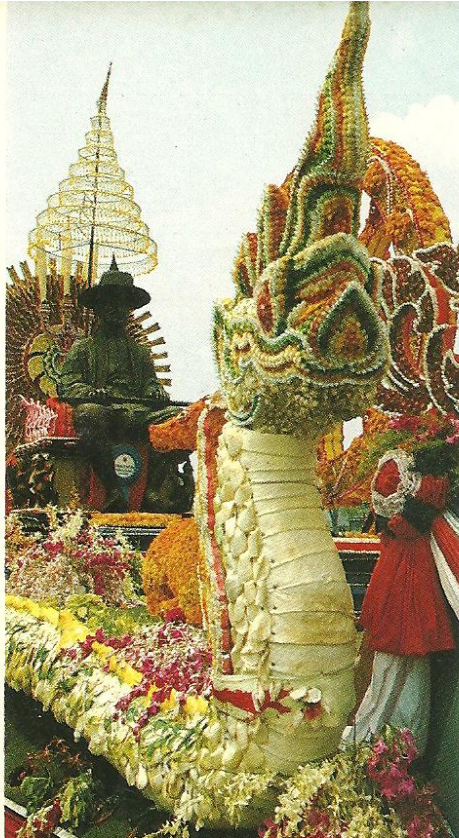


พระราชพิธีกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ร.ศ. ๒๐

- 1-2. เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
3. เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ และเรือเอนกชาติภุชงค์
- 4-6. เรืออนันตนาคราช
7. กระบวนเรือบริเวณหน้าวัดอรุณราชวราราม
8. เรือพาสีรงทวีป (ซ้าย) และเรือแซง

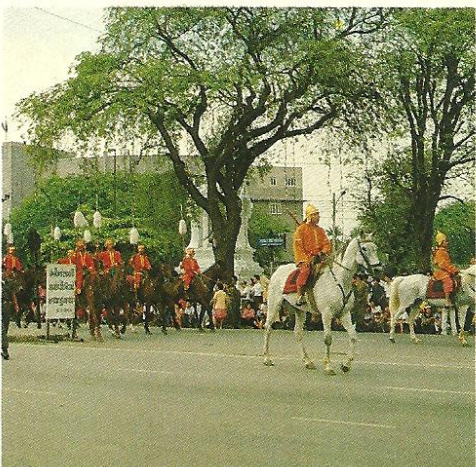






ขบวนรถบุปผชาติ สโมสรกรรณ

ธวัชชัย หมีนวิเศษ : ภาพ



เรือพระราชพิธี สมัยรัตนโกสินทร์

น.อ.สมภพ กิรมย์ ร.น.

หายไปหมดสิ้น ดังพอจะยกตัวอย่างมาเป็น
นี้ทัศนอุทาหรณ์ได้ดังนี้ :-

เรือพระที่นั่งบัลลังก์ศรีสักหลาด

เรือพระที่นั่งทองแขวนฟ้าตั้ง

เรือพระที่นั่งบัลลังก์ราชสมภพ

เรือพระที่นั่งสำเภาทอง

เรือพระที่นั่งบัลลังก์รัตนาสน์

เรือโขมดยาปิดทองทึบ (เฉพาะสม-
เด็จพระสังฆราช)

ฯลฯ

เรือพระราชพิธีดังกล่าวนี้ผู้ฟัง ไม่มี
ภาพเรือหรือแม้แต่ซากเรือให้เห็นพอที่จะ
ศึกษาได้

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระ-
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุ-
ฬาโลกประทับเรือพระที่นั่งบัลลังก์ศรี-
สักหลาด เสด็จข้ามฟากจากกรุงธนบุรีมา
ประทับในพระบรมมหาราชวัง ตามพระราช
พิธีปราบดาภิเษกเมื่อวันจันทร์ เดือน 8 ขึ้น 1
ค่ำ ปีชวด จัตวาศก จุลศักราช 1144 (วันที่
10 มิถุนายน พ.ศ. 2325) ปราบดาภิเษกโดย
สังเขป 3 วัน รุ่งขึ้นวันพฤหัสบดี เดือน 8
ขึ้น 4 ค่ำ (วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2325)

(จากหนังสือพระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ 1 ของ
เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ หน้า 12-13 เรือพระที่นั่งศรี
สักหลาด คงจะเป็นเรือสำคัญ เพราะในสมัยสมเด็จพระ
มหาจักรพรรดิทรงประทับเรือนี้ หลังจากเสวยกรุง
แก่พระเจ้าหงสาวดี โดยนำเอาพระราชมเหศวรพระยาจักรี
ฯลฯ ไปเป็นอำนำนแก่กรุงหงสาวดี) เรือพระที่นั่ง
บัลลังก์ศรีสักหลาดจึงเป็นเรือพระราชพิธี
ทางประวัติศาสตร์ของชาติไทย พระบาท-
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงสร้าง
เรือพระราชพิธีที่ควรจะนำมากล่าว คือ :-

เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ (ประเภท
เรือกิ่ง) ศีรษะหงส์, พื้นท้องเรือสีดำ, ยาว
18 วา (36 เมตร), กว้าง 5 คอก 1 คืบ 6 นิ้ว
(2.85 เมตร), ลึก 1 คอก 7 นิ้ว (0.67 เมตร)
กำลัง 7 คอก (3.50 เมตร) คือใช้ฝีพายเต็ม
อัตรา ฝีพายพายน้ำหนึ่งครั้ง เรือแล่นได้
3.50 เมตร

เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ลำนี้ ผู้
ใช้การไม่ได้ ปลดระวางเมื่อ พ.ศ. 2454
เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ลำแรกจึงเป็น
ต้นแบบของเรือสุพรรณหงส์ลำปัจจุบัน
(พ.ศ. 2524) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-
เกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้สร้าง เปลี่ยนนามใหม่เป็น “สุพรรณหงส์”
(เดิม “ศรีสุพรรณหงส์”)

เรือกระบวนการปิดทองที่เป็นเรือใน

เรือพระราชพิธีและเรือรบในแม่น้ำ
ลำคลอง เป็นยุทธโศภนอันสำคัญยิ่งใน
สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และสมัย
รัตนโกสินทร์ตอนต้นในวโรกาสที่จะจัดพระ
ราชพิธีเฉลิมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์
อันเป็นโอกาสที่สมเกียรติมาบรรจบครบรอบ
200 ปี สมควรที่จะบันทึกเรื่องราวเรือพระราช
พิธีไว้เพื่อเป็นเกียรติ เป็นศรี เป็นสิริมงคล
เป็น “มรดกทางปัญญา” ซึ่งบรรพบุรุษได้
มอบให้ไว้แก่อนาคตอันไกลในโลกล้ำค่าเสมอ
เหมือนได้ยาก คือ :-

สมัยกรุงธนบุรี

เรือรบครั้งกรุงศรีอยุธยาได้ถูกพม่า
เข้าศึกเผาเสียหมด ไม่มีเหลือไว้ให้เห็นเป็น
ตัวอย่างเลย พระเจ้ากรุงธนบุรีจึงได้ทรงมี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง
เรือพระราชพิธีขึ้นใหม่ เพื่ออนุรักษ์และ
สืบทอดศิลปวัฒนธรรม มรดกทางปัญญา
มอบให้ไว้ มิฉะนั้นศิลปอันล้ำค่านี้จะสูญ

กระบวนพยุหยาตราสร้างสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ยังมีสภาพตั้งอยู่จนบัดนี้ (กองทัพอเรือสำรวจเมื่อ พ.ศ. 2506) คือ :-

1. เรือเอกไชยเหินหา
2. เรือเอกไชยหลาวทอง
3. เรือครุฑเหินระเห็จ
4. เรือครุฑตรีจไตรจักร
5. เรือพาสีรังทวีป
6. เรือสุครีพครองเมือง
7. เรือกระบี่ราญรอนราพนธ์
8. เรือกระบี่ปราบเมืองมาร
9. เรืออสุรวายุภักษ์
10. เรือสุรบักชี

ทั้งนี้สำรวจเมื่อ พ.ศ. 2506 และจนบัดนี้เรือ 10 ลำนี้ อายุ 200 ปี (อาจจะซ่อมใหม่ แต่ละลำคงมีอายุไม่ถึง 200 ปี)

ทั้ง 10 ลำ เก็บอยู่ที่โรงเรือพระราชพิธี ท่าวาสุกรี ปัจจุบัน (กันยายน พ.ศ. 2524) กำลังซ่อมใหญ่ เพื่อให้ทันสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี)

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ในรัชกาลนี้มีได้ทรงสร้างเรือพระราชพิธีเพิ่มเติม

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ 3 ได้ทรงสร้างเรือพระราชพิธีบ้าง แต่ได้ผูกพันไปก่อน พ.ศ. 2485

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยเรือเดินทะเลเป็นอย่างมากและทรงทำการค้าขายกับต่างประเทศทำให้ประเทศสยามมีกองเรือพาณิชย์นาวีเป็นกำบังอย่างฝรั่งและสำเภาไชโยอย่างจีนทำให้เศรษฐกิจของประเทศสยามเจริญมั่งคั่งมั่นคงที่สุด

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอม-

เกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ 4 นี้ ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือพระราชพิธี สมควรนำมากล่าว คือ :-

เรือพระที่นั่งบัลลังก์อนันตนาคราช

ศีรษะเรือเป็นนาค 7 เศียร เรือปิดทองประดับกระจก พื้นท้องเรือสีเขียว ยาว 23 วา (46 เมตร) กว้าง 4 คอก 2 นิ้ว (1.05 เมตร) ลึก 1 คอก 1 คืบ 1 นิ้ว (0.725 เมตร) กำลัง 6 คอก 1 นิ้ว (ฝีพายเต็มอัตราความเร็ว 3 เมตรต่อฝีพายหนึ่งครั้ง) ฝีพาย 44 นาย นายท้าย 2 นาย นายเรือ 2 นาย ประจำธงท้าย 1 นาย พลสัญญาณ 1 นาย ร้องเห่ 1 นาย ลำเรือภายในสีแดง

เรือพระที่นั่งบัลลังก์อนันตนาคราชได้ผูกพันไป ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างใหม่แทนลำเก่า

ในรัชกาลที่ 4 นี้ ได้ทรงสร้างเรือกำปั่นกลไฟอีกมาก เช่น เรือพระที่นั่งอรรคราชวรเดช เป็นต้น

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือพระราชพิธีเพียงลำเดียว คือ :-

เรือพระที่นั่งบัลลังก์เอนกขชาติภุชงค์

(ประเภทเรือศรี) พื้นท้องเรือสีชมพู ท้องเรือภายนอกทาสีแดง ยาว 45.50 เมตร กว้าง 3.15 เมตร ลึก 1.11 เมตร กำลัง (ความเร็ว) 3.50 เมตร ฝีพาย 61 นาย นายท้าย 2 นาย นายเรือ 2 นาย ประจำธง 1 นาย พลสัญญาณ 1 นาย ร้องเห่ 1 นาย

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การทหาร การทูต และวัฒนธรรมยุโรปได้มีอิทธิพลต่อประเทศสยาม วิถีโคบายของประเทศจึงเป็นแบบยุโรปมากขึ้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้ต่อเรือกำปั่นกลไฟเป็นจำนวนมาก เช่น เรือพระที่นั่งเวสชาติรี เรือพระที่นั่งมหาจักรี เรือมูรธาวิไลสวัสดิ์ ฯลฯ และได้มีชาวต่างประเทศมาดำรงตำแหน่งทางราชการ ทหารเรือมากขึ้น และสำคัญที่สุดโดยเสด็จพระราชกุศลโดยเรือพระที่นั่งมหาจักรี เป็นเรือติดธงชาติไทยไปยังน่านน้ำยุโรปครั้งแรก เสด็จออกจากกรุงเทพฯ วันที่ 7 เมษายน 2440 เสด็จกลับสู่พระนครวันที่ 16 ธันวาคม 2440

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การรบโดยใช้เรือพายเป็นอันไม่มีอีกแล้ว ดังนั้นเรือรบสมัยโบราณ (ประเภทเรือกิง เรือไชย เรือศีรษะสัตว์ เรือตั้ง) คงเป็นเรือพระราชพิธีทั้งหมด

ในรัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือพระราชพิธี คือ :-

1. เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เป็น

เรือพระที่นั่งประเภทเรือกิง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ต่อเรือแทนเรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ (ในรัชกาลที่ 1) ประกอบพิธีลงน้ำเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2454 ท้องเรือภายนอกทาสีดำ ท้องเรือภายในทาสีแดง ยาว 44.90 เมตร (เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ ในรัชกาลที่ 1 ยาวเพียง 36 เมตร เท่านั้น) กว้าง 3.14 เมตร ลึก 0.90 เมตร กินน้ำลึก 0.41 เมตร กำลัง (ความเร็ว) 3.50 เมตร ฝีพาย 50 นาย นายท้าย 2 นาย นายเรือ 2 นาย (นายเรือคนที่ 1 บังคับบัญชาฝีพายหน้าบัลลังก์ก็ัญญา นายเรือคนที่ 2 บังคับบัญชาฝีพายหลังบัลลังก์ก็ัญญา) พลธงท้าย 1 นาย พลสัญญาณ 1 นาย ร้องเห่ 1 นาย

สถาปนิกต่อเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์นี้ คือ พลเรือตรี พระยาราชสงคราม ร.น. (กร หงสกุล)

2. **เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช**
ลำปัจจุบันสร้างใหม่ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แทนลำเดิม ซึ่งสร้างในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรืออนันตนาคราชลำปัจจุบันสร้างเสร็จเมื่อ วันที่ 15 เมษายน 2457

กระบวนเรือพระที่นั่งพยุหยาตรา
ชลมารคจัดกระบวนเรือพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น :-

- สมโภชพระนคร
- เลียบพระนคร
- ถือน้ำพระพรพรหมตามวัดที่สำคัญ
- เปิดงานสำคัญ เช่น เปิดสะพาน

เจริญพาศน์ ข้ามคลองบางกอกใหญ่ (2 มกราคม 2456)

- พิธีรับช้างเผือกสำคัญ
- ฯลฯ

กระบวนเรือมีทั้งพยุหยาตราน้อยและพยุหยาตราใหญ่

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 รัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 และรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มิได้สร้างเรือพระราชพิธีอีกเลย แต่ได้ทรง “อนุรักษ์สมบัติทางปัญญา” ที่บรรพบุรุษได้มอบไว้ ให้สมบัติเหล่านี้อยู่ในสภาพที่ดีคงแรกสร้างและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดต่อไปยังอนุชนรุ่นหลังชั่วกาลนาน

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

เรือพระที่นั่งเอนกชาติภุชงค์

เก็บรักษาอยู่ในพิพิธภัณฑ์เรือพระราชพิธี กรมศิลปากร ปากคลองบางกอกน้อย เรือนอกจากนี้เก็บที่โรงเรือท่าราชวรดิฐ ดังได้กล่าวแล้ว และเรือตั้งอีกประมาณ 20 ลำ อยู่ในโรงเรือของกองทัพเรือ ในคลองบางกอกน้อยใกล้กับพิพิธภัณฑ์เรือ

พระราชพิธี เรือดังกล่าวข่มใหญ่ให้ทันงานสมโภช 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปัจจุบันเรือเสื่อทานชล กับเรือเสื่อคารณสินธุ์ ซึ่งทางราชการใช้เป็นเรือนำกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคอยู่ ระหว่างการซ่อม ไม่มีโอกาสได้ถ่ายภาพ)

กระบวนเรือพระราชพิธีทางชลมารคเป็นวัฒนธรรมประจำชาติไทยที่ชาวไทยควรภูมิใจ เพราะประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน มีอาจสืบทอดวัฒนธรรมประจำชาติของเขาไว้ได้ มีอยู่แต่ประเทศไทยเท่านั้นที่สืบทอดรักษามรดกทางวัฒนธรรมนี้ไว้ได้

วัฒนธรรมเรือพระราชพิธีนี้เป็นที่รวมศิลปไว้ทุกประเภทโดยเฉพาะ **วิจิตรศิลป์** กล่าวคือ :-

1. **นาวาสถาปัตยกรรม** ซึ่งเป็นความงามในทางคิดสร้างสรรค์รูปเรืออันสุนทรีย์ และที่เรื่อนี้ศิลปกรรมทั้งสิ้นที่เป็น “ศิลปะทรงรูป” พร้อมอยู่ที่เรื่อนี้คือ รูปแกะสลักสีเส้นอันงดงามอันมีมณฑนาการด้วยวัสดุประดับเป็นทองเป็นแก้วกระจกแสงประกายเลื่อมประภัสสร โดยเฉพาะบุษบกเรือนยอดอันเป็นสถาปัตยกรรมชั้นสูง สง่างามดุจลอยหยาดฟ้าสู่ท้องนทีธาร

2. **ประติมากรรม** อันได้แก่ การแกะสลัก ปั้น รูปอนันตนาคราช สุพรรณหงส์ ครุฑ ฯลฯ อันเป็นสัตว์ในความเชื่อศรัทธาว่ามาจากป่าหิมพานต์อันปรากฏในไตรภูมิ

3. **จิตรกรรม** อันได้แก่ การตกแต่งแต้มสีระบายสีอันทำให้องค์ประกอบในรูปเรื่องงดงาม ขวนพิศ ขวนมอ่ง กระบวนสง่างามยิ่งขึ้น

4. **มัณฑนศิลป์** ได้แก่ การตกแต่งลวดลาย บัลลังก์กัญญา ธงทิวปัลลิสต์ พู่เรือ และเสากระทุ้งเรือ พรังพร้อม สง่างามเจิดจรัสบนท้องน้ำ

5. **การแต่งกายประจำชาติ** พลฝีพาย นายเรือ พลเห่ พลจิงหะ การแต่งกายของพนักงานเจ้าหน้าที่เหล่านี้มีลวดลาย สี สัน ห่มด้วยแพรพรรณมณเฑียรชัย จับแสงส่องลอยไปเหนือฟ้า แสงส่องสะท้อนจับลงไปบนผิวน้ำ เป็นภาพตรึงใจ ตรึงตา ประทับใจ

6. **ดนตรี** เสียงเห่กล่อม ปี่กลองประกอบจังหวะ ทำให้ฝีพายส่งพายจ้วงน้ำ ยกพายขึ้นดุจดั่งนกโผบินบินร่อนไปบนท้องน้ำ พายแสงสีทองสะท้อนรับกับเสียงดนตรี อึงมีประกอบจังหวะกลองฟังไพเราะเสนาะโสตดุจดังกระบวนแห่ขององค์อินทร์เสด็จล่องเลื่อนกระบวนเป็นระยะอย่างช้า ๆ สง่างามไปในนภากาศ

7. **วรรณกรรม** กระบวนเรือล่องลอย

ไปในท้องน้ำ ท่ามกลางแสงอาทิตย์อันอ่อนสว่าง ลมปลิว พริ้วมา ทำให้เสียงดนตรีก้องขึ้นประกอบกับ “กาพย์เห่เรือ” อันเป็นวรรณศิลป์ล้ำเลิศปลายสมัยอยุธยา ซึ่ง “เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์” (เจ้าฟ้ากุ้ง) ทรงประพันธ์ไว้เป็นอมตะ ดังนี้ :-

“พระเสด็จโดยแดนชล ทรงเรือต้นงามเจิดจรัส
กิ่งแก้วแวววาวพรพรรณราย พายอ่อนหยับจับงามงอน
นาวาแน่นขนัด ล้วนรูปสัตว์แสนยาก
แลร์ทิวธงสลอน สาครลั่นครื้นครื้นฟอง
 ฯลฯ

ดังได้ยกตัวอย่างมาให้เห็นนี้ท่านคงเห็นภาพวิจิตรศิลป์ทุกประเภท รวมอยู่ในกระบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคอย่างพร้อมพรัง หลับตาเห็นภาพกระบวนเรือล่องลอยไป พายสีทองต้องแสง พยุ่น้ำเข้าจิงหะกับการเห่เรือเสียงดนตรีปี่กลองกำกับจังหวะเรือสุพรรณหงส์ดุจบินอยู่เหนือผิวน้ำ เรืออนันตนาคราช ดุจใหญ่ ว่ายเคลื่อนไปอย่างสง่างาม

จิตสำนึกของท่านคงสร้างจินตนาการดังนี้เป็นแน่แท้

การเมือง กับความมั่นคงแห่งชาติ

ผศ.ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

มองการเมืองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี สกปรก และควรหลีกเลี่ยงไม่เกี่ยวข้องกับ ตรงกันข้ามสำหรับนักการเมืองจำนวนมาก การเมืองเป็นสิ่งที่น่าพิสมัยและเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ตำแหน่งบริหารระดับสูง ความมีอำนาจและความมีเกียรติในสังคม ส่วนในทางวิชาการนั้น การเมืองเป็นสิ่งที่อาจเรียนรู้ได้และทำให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติได้ทั้งนี้ก็เพราะการเมืองเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปกครอง

ในฐานะที่เป็นศาสตร์ หรือวิชาการการเมืองเป็นศาสตร์เกี่ยวกับรัฐ หรือที่เรียกว่า “รัฐศาสตร์” นั้นเอง ซึ่งเราอาจเรียนรู้ได้ ศึกษาได้จนถึงขั้นปริญญาเอก ส่วนในฐานะที่เป็นศิลป์ การเมืองหมายถึงวิธีการจัดการให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุขสันติ ปราศจากความขัดแย้งที่รุนแรงที่อาจทำให้สังคม

แตกสลาย นักการเมืองผู้ใดก็ตามที่สามารถทำให้มหาชนอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างเป็นสุขสงบและสามารถจูงใจให้มหาชนยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายที่นักการเมืองผู้นั้นกำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม นักการเมืองผู้นั้นก็จะได้รับการยกย่องว่าเป็น “รัฐบุรุษ” ตรงกันข้ามนักการเมืองผู้ใดที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือมุ่งแต่จะหาชื่อเสียงให้แก่ตนและพวกพ้องเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมัยต่อไป โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมหรือประเทศชาติแล้ว นักการเมืองผู้นั้นก็จะถูกประณามว่าเป็น “นักกวนเมือง” หรือ “ผู้บ่อนทำลายชาติ”

ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การเมืองไม่ใช่สิ่งชั่วช้าหรือสกปรก และนักการเมืองก็มีใช้บุคคลที่พึงรังเกียจ ตรงกันข้ามการเมือง

“การเมืองไม่ใช่สิ่งชั่วช้าสกปรก และนักการเมืองก็มีใช้บุคคลที่พึงรังเกียจ ตรงกันข้าม การเมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างมาก ถ้าการเมืองของประเทศใดมีเสถียรภาพโดยรัฐบาลมีความมั่นคง....มหาชนก็จะได้รับผลดี....”

การเมืองคืออะไร?

สำหรับประชาชนไทยโดยทั่วไปมักจะ

สำหรับประเทศไทย ระบบการเมืองที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสนองความต้องการของประชาชนส่วนมากได้ดีที่สุดก็คือระบบประชาธิปไตยที่มั่นคง อันหมายถึงระบบประชาธิปไตยที่ทำให้รัฐบาลอยู่ได้อย่างมั่นคง และสามารถบริหารประเทศให้เป็นไปตามนโยบายได้ภายในระยะเวลาที่นานพอสมควร โดยฝ่ายค้านมีสิทธิที่จะควบคุมและป้องกันมิให้รัฐบาลกระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติและประชาชน

เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างมาก ถ้าการเมืองของประเทศใดมีเสถียรภาพ โดยรัฐบาลมีความมั่นคง มีอายุงานพอสมควรระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งจะทำให้รัฐบาลนั้นสามารถบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ได้อย่างต่อเนื่อง มหาชนก็จะได้รับผลดีจากนโยบายนั้น ๆ อย่างแน่นอน และประเทศชาติก็จะเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงตรงกันข้ามถ้าการเมืองของประเทศใดขาดเสถียรภาพและความมั่นคง โดยรัฐบาลไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งได้นานพอที่จะปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ให้เป็นผลได้ มหาชนก็จะไม่ได้รับผลดีจากนโยบายนั้น ๆ และจะยังผลให้ประเทศนั้นเสื่อมโทรมและอ่อนแอ รวมทั้งจะทำให้ประเทศนั้นไม่สามารถดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยเฉพาะการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติให้เป็นผลสำเร็จได้เนื่องจากมิตรประเทศย่อมไม่อยากจะคบกับประเทศที่อ่อนแอ ซึ่งอาจทำให้เขาต้องเสียประโยชน์ ส่วนประเทศศัตรูก็จะไม่เกรงกลัวและคอยหาโอกาสบ่อนทำลายและรุกรานด้วยเหตุนี้ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าเข้มแข็งและมั่นคง จะต้องให้ความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างเสถียรภาพและความ

มั่นคงทางการเมือง และจะต้องทำให้สำเร็จด้วย มิฉะนั้นยุทธศาสตร์ชาติที่วางไว้นั้นจะไม่บรรลุผลตามที่คาดไว้ และอาจจะต้องมีการปรับยุทธศาสตร์กันบ่อย ๆ ตามการเปลี่ยนรัฐบาล จนทำให้ผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาตินั้นเกิดความสับสน และไม่แน่ใจว่ายุทธศาสตร์ชาติมีหลักการ แนวทาง และเป้าหมายอย่างไร ฉะนั้นข้อที่จะต้องพิจารณากันต่อไปก็คือ จะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองให้เกิดขึ้นในประเทศได้อย่างไร

แนวทางในการสร้างเสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง

เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองในที่นี้ หมายถึงการมีรัฐบาลที่มั่นคงและมีความสามารถที่จะบริหารประเทศชาติตามนโยบายที่วางไว้ภายในกำหนดระยะเวลาที่นานพอสมควรประมาณ 4-5 ปี โดยฝ่ายค้านสามารถที่จะควบคุมและเร่งรัดให้รัฐบาลปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ รวมทั้งคอยชักท้วงและป้องกันมิให้รัฐบาลดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นผลร้ายต่อประชาชนและประเทศชาติ กล่าวสั้น ๆ ก็คือ การสร้าง

เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองไม่ได้หมายถึงการทำให้รัฐบาลอยู่ในตำแหน่งนาน ๆ เท่านั้น แต่หมายรวมถึงการควบคุมมิให้รัฐบาลนั้น ๆ กระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นผลร้ายต่อประชาชนและประเทศชาติด้วย ฉะนั้น แนวทางในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองตามความหมายดังกล่าว จึงน่าจะมีอยู่ดังนี้

1. สร้างระบบการเมืองที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของประชาชน

สำหรับประเทศไทย ระบบการเมืองที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสนองความต้องการของประชาชนส่วนมากได้ดีที่สุดก็คือระบบประชาธิปไตยที่มั่นคง อันหมายถึงระบบประชาธิปไตยที่ทำให้รัฐบาลอยู่ได้อย่างมั่นคง และสามารถบริหารประเทศให้เป็นไปตามนโยบายได้ภายในระยะเวลาที่นานพอสมควร โดยฝ่ายค้านมีสิทธิที่จะควบคุมและป้องกันมิให้รัฐบาลกระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นผลร้ายต่อประชาชนและประเทศชาติ

ที่กล่าวเช่นนี้ก็เนื่องจากประสบการณ์ในระยะ 50 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้นในประเทศไทย ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าระบบเผด็จการที่เคยนำมาใช้หลายครั้งในประเทศไทย นั้นแม้จะทำให้รัฐบาลมีความมั่นคง แต่ก็ไม่มีฝ่ายค้านใดสามารถป้องกันมิให้ผู้นำใช้อำนาจตามอำเภอใจ ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือป้องกันการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ในทำนองเดียวกัน ประสบการณ์ในระยะเวลา 50 ปีก็ได้บอกเราเช่นกันว่า ระบบประชาธิปไตยที่เคยใช้กันในประเทศไทยระหว่างปี 2489-90, 2492-94 และ 2518-19 นั้น แม้จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง แต่ก็ไม่ช่วยทำให้รัฐบาลอยู่ในตำแหน่งได้นานพอที่จะบริหารประเทศให้

เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ได้ ดังจะเห็นได้ว่า ในช่วงระยะเวลาอันสั้นรวมกันเพียง 6 ปีนั้น มีการเปลี่ยนรัฐบาลถึง 7 ครั้ง

สำหรับแนวทางในการสร้างระบบประชาธิปไตยที่มั่นคงตามความหมายดังกล่าว อาจทำได้ 2 วิธีด้วยกันคือ

1) แยกอำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ ออกจากกัน โดยให้ผู้ใช้อำนาจแต่ละฝ่ายอยู่ในตำแหน่งได้ภายในเวลาที่แน่นอนและต่างฝ่ายต่างรับผิดชอบโดยตรงต่อประชาชน

2) จัดตั้งสภากลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยตัวแทนจากวงการต่าง ๆ อาทิ ทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน นักวิชาการ นักธุรกิจ นักการคลัง เกษตรกร และผู้ใช้แรงงาน โดยให้สภานี้มีอำนาจหน้าที่เท่ากับสภาผู้แทนในการตั้งหรือเปลี่ยนรัฐบาล ซึ่งจะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนไม่อาจใช้อำนาจตั้งหรือเปลี่ยนรัฐบาลตามที่พวกตนเห็นสมควรแต่เพียงฝ่ายเดียว

กล่าวสั้น ๆ ได้ว่า ข้อเสนอทั้งสองมุ่งให้รัฐบาลมีความมั่นคง โดยการป้องกันมิให้สภาผู้แทนล้มรัฐบาลได้ง่ายเกินไป การดำเนินการตามข้อเสนอนี้อาจทำได้โดยการแก้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 บางมาตราเท่านั้น อย่างไรก็ตาม นอกจากจะต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญบางมาตราดังกล่าวแล้ว จะต้องมีการทำเรื่องอื่น ๆ อีกจึงจะสามารถสร้างเสถียรภาพทางการเมืองขึ้นได้ในประเทศ

2. ปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่ชนชั้นนำและประชาชน

สำหรับประเทศไทย อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่จะต้องปลุกฝังให้ชนชั้นนำ (elite) และประชาชนยอมรับก็คือ การยอมรับความจริงว่า ระบบประ-

ชาธิปไตยที่เหมาะสมกับประเทศไทยนั้นต้องเป็นระบบประชาธิปไตยที่มั่นคง ซึ่งอาจจะมีการหลักการและกระบวนการบางอย่างไม่เหมือนกับประชาธิปไตยของอังกฤษ ยุโรปตะวันตก หรือสหรัฐอเมริกา ตัวอย่างเช่น ระบบประชาธิปไตยของไทยจะต้องเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตลอดไป และให้หลักประกันความมั่นคงแก่รัฐบาลค่อนข้างมาก เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องปลุกฝังให้ชนชั้นนำและประชาชนยอมรับว่า ระบบประชาธิปไตยนั้นเป็นระบบการเมืองที่มีข้อเสียเหมือนมัน แต่น้อยกว่าระบบการเมืองอื่น อาทิ ระบบประชาธิปไตยเป็นระบบที่สิ้นเปลืองทั้งเงินและเวลาในการสรรหาผู้นำและการตกลงใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ระบบประชาธิปไตยสามารถให้ประโยชน์แก่ประชาชนส่วนมากได้อย่างเสมอหน้าและทั่วถึง เพราะฉะนั้นถ้าคนไทยรักระบบประชาธิปไตยจริง ก็จะต้องยอมเสียค่าใช้จ่ายสูงในการใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยและอดทนต่อผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการใช้กระบวนการประชาธิปไตยนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น อดทนต่อการปฏิบัติหน้าที่อันไม่สมควรของสมาชิกสภาผู้แทนที่หย่อนคุณภาพบางคน และอดทนต่อการเรียกร้องหรือต่อรองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อผลร้ายต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติในบางครั้ง นอกจากนั้น ถ้าคนไทยรักระบบประชาธิปไตยจริงและต้องการใช้ระบบประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ คนไทยก็ต้องมีจิตใจเป็นประชาธิปไตยด้วย นั่นคือต้องเป็นคนที่มีเหตุผล ใจกว้าง รักความเป็นธรรม เคารพกฎหมาย ยึดมั่นในหลักการมากกว่าตัวบุคคล ยอมรับมติของฝ่ายข้างมากและเคารพสิทธิของฝ่ายข้างน้อย

อาจกล่าวได้ว่า ถ้าเราสามารถปลุกฝังอุดมการณ์ให้ชนชั้นนำและประชาชนทั่วไปยอมรับระบบประชาธิปไตย และมีจิตใจ

เป็นประชาธิปไตยตามแนวทางดังกล่าวได้ ก็เชื่อได้ว่าประเทศไทยก็จะสามารถใช้ระบบประชาธิปไตยให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติและเอาชนะกลุ่มการเมืองอื่นที่ต้องการนำเอาระบบการเมืองที่มีใช้ระบบประชาธิปไตยมาใช้ในประเทศไทยได้อย่างแน่นอน

3. สรรหาผู้นำทางการเมืองที่ซื่อสัตย์ กล้ารับผิดชอบ เหนียวฉลาด อดทน และรักประชาชน เข้ารับผิดชอบงานของชาติ

ผู้นำทางการเมืองมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติที่วางไว้ และต่อการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ ผู้นำทางการเมืองดังกล่าวนี้ ควรจะต้องมีหลายคน ประกอบกันเป็นคณะผู้บริหารประเทศ มิใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียว ส่วนคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่จะปฏิบัติยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติให้เป็นผลสำเร็จ ควรจะมีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้คือ ซื่อสัตย์ กล้ารับผิดชอบ เหนียวฉลาด อดทน และรักประชาชน ส่วนวิธีการสรรหาผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวนี้มีอยู่ 2 วิธีด้วยกัน คือวิธีการแต่งตั้งและวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการสรรหาทั้งสองวิธีนี้ต่างมีทั้งข้อดีและข้อเสียทั้งสองวิธี ตัวอย่างเช่น วิธีการแต่งตั้งมีข้อดีในข้อที่ว่า ผู้แต่งตั้งสามารถคัดเลือกคนที่มีคุณลักษณะดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่าผู้แต่งตั้งจะทำหน้าที่โดยปราศจากอคติหรือเห็นแก่พวกพ้อง ส่วนวิธีการเลือกตั้งนั้นแม้จะมีข้อดีในการให้คนจำนวนมากเลือกสรรผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวแต่ก็ไม่มีหลักประกันเช่นเดียวกันว่า คนเป็นจำนวนมากนั้นจะทำหน้าที่โดยปราศจากอคติหรือเห็นแก่พวกพ้อง

สำหรับประเทศไทยของเราได้ใช้วิธีการทั้งสองอย่างประกอบกัน เป็นวิธีการสรรหาผู้นำทางการเมืองเสมอมา ดังจะเห็นได้ว่า สมาชิกวุฒิสภาจะมาจากการแต่งตั้งเสมอ ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมาจากการเลือกตั้ง และก็คงไม่มีใครปฏิเสธว่าทั้งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนมีบุคคลที่ขาดคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองอยู่ไม่น้อย ฉะนั้น จึงต้องปรับปรุงวิธีการแต่งตั้งและวิธีการเลือกตั้งให้สามารถสรรหาผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวให้ได้มากที่สุดที่จะทำได้ ดังนี้

1) ปรับปรุงวิธีการแต่งตั้งใหม่ โดยอนุญาตให้กลุ่มผลประโยชน์สรรหาผู้นำของเขามาให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพิจารณาคัดเลือกหรือใช้วิธีให้มีสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ประชุมร่วมกันเลือกสรรบุคคลมาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำนองเดียวกับที่สมาชิกแห่งชาติทำหน้าที่เลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อปลายปี 2516 ก็ได้

2) ปรับปรุงวิธีการเลือกตั้งโดยอนุญาตให้พรรคการเมืองต่าง ๆ เลือกสรรสมาชิกชั้นนำของเขามาให้ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกของพรรคนั้นอีกทีหนึ่ง กล่าวสั้น ๆ ก็คือ “ใช้วิธีให้พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค” ซึ่งน่าจะยังผลให้เราสามารถเลือกสรรคนที่มีคุณลักษณะดังกล่าวมารับผิดชอบงานของชาติได้เป็นจำนวนมาก

4. ส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองใหญ่ที่มีระเบียบวินัย

พรรคการเมืองเป็นกลไกสำคัญในการทำให้การเมืองการปกครองของประเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผลดีต่อยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ก็เพราะพรรคการเมืองทำหน้าที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1) พรรคการเมืองช่วยเลือกสรรคนดีที่มีคุณลักษณะเหมาะสมเป็นผู้นำทางการเมือง

มาให้ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งอีกทีหนึ่ง

2) พรรคการเมืองช่วยให้การจัดตั้งรัฐบาลได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีพรรคการเมืองใหญ่อยู่ในสภาผู้แทนเพียงพรรคเดียวหรือสองพรรค พรรคที่มีเสียงข้างมากในสภาจะรับหน้าที่จัดตั้งรัฐบาล ส่วนพรรคเสียงข้างน้อยจะทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านคอยควบคุมให้รัฐบาลบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้

3) พรรคการเมืองช่วยให้การบริหารงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

อย่างไรก็ตาม ถ้าประเทศใดมีพรรคการเมืองมากเกินไปโดยไม่มีพรรคใดใหญ่พอที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้ และทำให้จำเป็นต้องจัดตั้งรัฐบาลผสมจากหลายพรรค การเมืองของประเทศนั้นจะขาดทั้งเสถียรภาพและประสิทธิภาพในการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ทางการเมืองของฝรั่งเศสก่อนที่จะนายพลเดอโกลด์จะเข้ารับหน้าที่ผู้นำในปี 2501 หรือของไทยในระบอบที่พรรคการเมืองมีบทบาทเต็มที่ในวงการเมืองระหว่างปี 2489-90, 2492-94 และ 2518-19 ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างที่เราจะต้องส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองใหญ่ที่มีวินัยขึ้นในวงการเมืองของไทยให้ได้ มิฉะนั้นการเมืองของไทยก็ไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีผลดีต่อยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติไทยได้ ซึ่งปรากฏว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการเสริมสร้างพรรคการเมืองใหญ่ที่มีวินัย โดยได้วางแนวทางเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวไว้ดังนี้

1) พรรคการเมืองเท่านั้นที่มีสิทธิส่งสมาชิกของตนเข้าสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในปี 2526 ซึ่งยังผลให้ผู้ที่ยากสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนทุก

คนต้องสังกัดพรรค

2) พรรคการเมืองที่จะมีสิทธิส่งสมาชิกของตนเข้ารับสมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรได้ จะต้องส่งไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีการเลือกตั้งกันในครั้งนั้น หากพรรคใดทำไม่ได้ตามนี้ จะต้องสลายตัวทันที เช่นจะต้องส่งสมาชิกของตนเข้ารับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 160 คน ในกรณีที่จะมีการเลือก ส.ส. ในการเลือกตั้งนั้น 320 คน ซึ่งหมายความว่า พรรคการเมืองที่จะมีบทบาทในวงการเมืองไทยในปี 2526 ได้จะต้องเป็นพรรคการเมืองใหญ่ที่พร้อมจะจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศได้ทันที ถ้าพรรคนั้นชนะเลือกตั้งในทุกเขตที่ตนส่งสมาชิกเข้ารับเลือกตั้ง

3) พรรคการเมืองที่มีสมาชิกของตนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนไม่เกิน 20 คน ไม่มีสิทธิที่จะเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร แนวทางนี้มีเจตนาที่จะให้พรรคที่มีสมาชิกน้อยอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรรวมตัวกับพรรคอื่นเพื่อยกฐานะของตนขึ้นเป็นพรรคใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร

4) พรรคการเมืองมีอำนาจที่จะไล่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคของตนออกจากสภาผู้แทนราษฎรได้ ถ้าปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อยู่ในวินัยของพรรค ในทำนองเดียวกันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดลาออกจากพรรคที่ตนสังกัด จะสูญเสียสมาชิกภาพของตนในสภาผู้แทนราษฎรด้วย แนวทางนี้มีเจตนาที่จะให้พรรคการเมืองสามารถคุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคของตนให้อยู่ในวินัยได้อย่างเด็ดขาด

5) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องออกเสียงเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นพรรค มิใช่เป็นรายบุคคลเหมือนที่เคยทำ

มาในอดีตอีกต่อไป ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเลือกพรรคมากกว่าเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลในอดีต ซึ่งเคยทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีตสังกัดพรรคการเมืองหลายพรรค และเคยทำให้การจัดตั้งรัฐบาลต้องล่าช้าเป็นแรมเดือน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวทางทั้ง 5 นี้ จะได้รับการวิจารณ์ว่าไม่สอดคล้องกับวิวัฒนาการตามธรรมชาติของระบบพรรคการเมือง แต่ก็เชื่อกันว่าแนวทางทั้ง 5 นี้จะส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองใหญ่ที่มีวินัยเพียง 2-5 พรรคในเวลาอันสั้น อย่างไรก็ตาม ผลจะเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2526 จะเป็นข้อพิสูจน์ หากผลของการเลือกตั้งในปี 2526 ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ ก็ไม่อาจหวังได้ว่าระบบพรรคการเมืองของไทยจะช่วยส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองตามที่ต้องการได้

5. ปรับปรุงระบบการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพ และช่วยเสริมให้ข้าราชการมุ่งรับใช้ประชาชนด้วยความซื่อสัตย์

ระบบบริหารราชการเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการนำเอานโยบายของพรรคการเมืองไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อประชาชน นอกจากนั้น ประสพการณ์ของนานาชาติชี้ชัดว่า ประเทศชาติที่เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงมาก เป็นผลจากการทำงานของข้าราชการตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับสูง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สุจริตมากกว่าเป็นผลจากเหตุอื่นทั้งหมด ในทางกลับกันถ้าข้าราชการขาดความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สุจริต ก็จะมีผลให้ประเทศชาติเสื่อมโทรมและถูกบ่อนทำลายได้ง่าย ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชา ลาว และเวียดนามใต้ ก่อนถูกคอมมิวนิสต์เข้ายึดครองในปี 2518

สำหรับประเทศไทยของเราได้สร้างระบบบริหารราชการตามแบบอย่างของอารยประเทศมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 รวมเวลากว่า 60 ปีแล้ว ปรากฏว่าข้าราชการได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติมาโดยตลอดทั้งสมัยราชาธิปไตยและประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันระบบราชการได้เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันนี้มีข้าราชการและลูกจ้างประเภทต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนกว่า 1 ล้านคน และทำให้ทางราชการต้องใช้เงินกว่า 30% ของงบประมาณแผ่นดินประจำปีจ่ายเป็นเงินเดือน และในรูปประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ให้ข้าราชการและลูกจ้างดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าในจำนวนข้าราชการและลูกจ้างเหล่านี้ ได้มีข้าราชการและลูกจ้างจำนวนหนึ่งทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ยังผลให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในสถาบันข้าราชการลงไปเรื่อย ๆ และก่อผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ทางราชการจึงต้องตรา พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ป.ป.ป.) ขึ้นในปี 2518 โดยมีคณะกรรมการ ป.ป.ป. และสำนักงาน ป.ป.ป.เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว

นอกจากนั้นระบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย ก็มีระเบียบแบบแผนและขั้นตอนในการปฏิบัติมากมาย ทำให้การปฏิบัติงานของข้าราชการล่าช้า และไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว และไม่ก่อประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ทางราชการจึงพยายามที่จะปรับปรุงระบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ

การปฏิรูประบบราชการ และระเบียบบริหารราชการแผ่นดินขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน 2523 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงระบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น

กล่าวสั้น ๆ ได้ว่า แม้ประเทศชาติจะมีระบบการเมืองและอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย มีคณะผู้นำทางการเมืองที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม มีระบบพรรคการเมืองใหญ่และมีวินัย แต่ถ้ามองระบบราชการใหญ่โตเกินไป และข้าราชการส่วนใหญ่ขาดความซื่อสัตย์และขาดจิตใจที่มุ่งรับใช้ประชาชนเสียแล้ว ก็ยากที่จะหวังได้ว่าประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคง เป็นที่ไว้วางใจของมิตรและเป็นที่ยอมรับของศัตรู ด้วยเหตุนี้ การปรับปรุงระบบบริหารราชการของไทยให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และหวังดีต่อประเทศชาติและประชาชน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำให้สำเร็จ เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงทางการเมืองกับยุทธศาสตร์ชาติ

เมื่อประเทศชาติมีเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองแล้ว รัฐบาลก็จะมีเวลามากและมีความสามารถในการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการทหาร ให้เป็นผลสำเร็จได้ ซึ่งจะยังผลให้ประชาชนมีความสุขและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า เข้มแข็ง และมั่นคง เป็นที่ไว้วางใจของมิตรประเทศว่าประเทศไทยจะไม่เป็นภาระของมิตร และเป็นที่ยอมรับของประเทศศัตรูว่าประเทศไทยยากแก่การที่จะบ่อนทำลายจากภายในหรือคุกคามจากภายนอก

อีสานบ้านเรา

คนภูส

ท่านผู้อ่านที่รัก ชีวิตอีสานนี้ ผม เห็นว่า เป็นชีวิตที่น่าสงสารและน่าสรรเสริญระคนกัน เกิดบนพื้นแผ่นดินอันเต็มไปด้วยทราย ทำมาหากินด้วยความยากเข็ญ บนพื้นดินอันกันดาร แม้กระนั้น เขาก็ยังรัก และหวงแหนบ้านเกิดของเขา ดุจชีวิต และรักที่จะต่อสู้สรรพภัย เพื่อปกป้องแผ่นดินแห่งนี้ ซึ่งเขายึดเป็นที่เกิด และที่ตาย

ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง เริ่มตั้งแต่เขตอำเภอแก่งคอยเป็นต้นไปก็รู้สึกว่ามันชันจะชันแล้ว มีหลายตอนที่ต้องจูงรถเกียร์หนึ่ง อืดแล้วอืดอีก ถึงสูงเนิน สี่คิ้ว จึงจะพบที่ราบ ตลอดไปจนจรดฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งเป็นเขตแดนติดต่อกับประเทศลาว ทอดยาวจากเขตจังหวัดเชียงราย ลงมายังจังหวัดเลย เรื่อยมายังนครพนม กระทั่งจังหวัดอุบลราชธานี มีภูเขาล้อมทางจังหวัดเลย เพชรบูรณ์

ชัยภูมิ ลงมาทางนครราชสีมา แล้ววกไปทางทิศตะวันออกต่อแดนนครนายกและปราจีนบุรี คล้ายกับทำนบใหญ่กันแผ่นดินอันเป็นที่ราบสูงแห่งนี้ไว้ ในอาณาบริเวณภาคอีสานเองภูเขาน้อยมาก เมื่อเทียบกับภาคเหนือและภาคใต้ มีเฉพาะเทือกเขาภูพานที่รอยตะเข็บระหว่างจังหวัดกาฬสินธุ์ กับจังหวัดสกลนครบ้าง นอกนั้นราบเรียบ แม่น้ำสำคัญมีสองสาย คือแม่น้ำชี กับ แม่น้ำมูล ซึ่งไหลลงแม่น้ำโขง นอกนั้นก็แม่น้ำเล็กแม่น้ำน้อยอีกหลายแห่ง หน้าแล้งมีน้ำเป็นระยะที่ชาวบ้านทำทำนบกั้นเอาไว้อาบกินใช้สอย ปกติน้ำจืด ใสสะอาดเหมือนกับตาแมว ไม่นาน้ำในแม่น้ำหรือตามท้องนา เพราะไม่มีใครมีโคลนตม แม้แต่ปลาไหลก็ไม่ค่อยมีเมือก แต่หน้าฝนน้ำหลากได้เหมือนกัน ภาคอีสานเรียกว่าน้ำมาก ซึ่งท่วมอยู่ระยะวันสองวันก็ลด เว้นแต่ตามลุ่มน้ำชีหรือน้ำมูล อาจท่วมนานหน่อย ตรงไหนเป็นที่ลุ่ม ประชาชนมักจะปลูกข้าวเจ้าลอย ข้าวเจ้าพันธุ์นี้มัน

หนีนํ้าดี ท่วมไม่กี่วันก็ทอดยอดโผล่พ้นผิวนํ้าขึ้นมาแล้ว ปกติชาวอีสานบริโภคข้าวเหนียวเป็นนิจ ข้าวเจ้าปลูกไว้ทำข้าวปุ้น คือขนมจีน เวลาว่างงานทำบุญ และไว้ขายด้วยสมัยนี้ เพราะราคาดีกว่าข้าวเหนียว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิภาคอีสานเยี่ยมยอดนัก ราคาถูกด้วย

ที่ราบใหญ่ที่รู้จักกันทั่วไปคือทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งมีอาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาล อยู่ในเขตหลายจังหวัด เช่น อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม เป็นต้น ถ้าผมจำไม่ผิด มีเนื้อที่จำนวนล้านไร่ เป็นทุ่งเรือกที่เต็มไปด้วยป่าหญ้า ป่าแขวง ป่าแฝก ป่าดงหมอง ต้นไม้สูงๆ ไม่ค่อยมี เพราะเหตุนี้กุลาร้องไห้จึงได้ร้องไห้เนื่องจากไม่มีต้นไม้ใหญ่พอได้อาศัย หมู่บ้านคนก็ไม่มี แดกก็ร้อน จึงได้ชื่อว่าทุ่งกุลาร้องไห้มาเท่าทุกวันนี้ หน้าแล้งน้ำหายาก จะมีอยู่ก็ตามหนองซึ่งก็หายากเอากการ กุลานี้ สมัยผมเป็นเด็กยังทันได้เห็น เป็นพวกเร่ร่อนไม่มีถิ่นที่อยู่

เป็นหลักแหล่ง ชำนาญการเดินทางมาก กินสารพัดสิ่งที่พบเห็น เช่นเห็นเมล็ดมะขามตกอยู่ก็จะคว้าเข้าปากเคี้ยวกินได้อย่างเอร็ดอร่อย เสื้อผ้ามีพอได้ปกปิดร่างกายเล็กน้อยเท่านั้น ชนพวกนี้แข็งแรง บึกบึน และอดทน พอ ๆ กับอูฐ แต่พอมารู้สึกว่าท้องนี้เข้า ก็ต้องนั่งร้องไห้ ทู่นี่ผิดเอาด้วย ญาติของผมได้ประสมมาเมื่อไม่นานมานี้เอง เขาพากันนั่งรถปิคอัพไปกินปลาในทุ่งแห่งนี้ พวกเด็ก ๆ ที่นั่งไปในรถคะนองปาก พากันพูดถึงเรื่องผีทุ่งโดยไม่มีความเคารพ ไม่ทันไรรถมันหยุดเอาดื้อ ๆ เครื่องก็ติดหล่มก็ไม่มี แต่รถไม่ยอมวิ่ง คนในรถต้องพากันลงมาจุดธูปเทียนขอขมา รถจึงไปได้ กลางวันแดดร้อนระอุ มองเห็นพยับแดด ทางอีสานบางท้องถิ่นเรียกว่าไฟปลอม ระเบียบระยับไกลออกไปจนสุดลูกตา ตกกลางคืนจะมีแสงเหมือนแสงหิ่งห้อยตัวโต ๆ เต็มท้องทุ่งไปหมด แต่อยู่ห่าง ๆ คน ชาวอีสานเชื่อกันว่าเป็นผีทุ่ง ชนิดหนึ่ง เรียกว่าผีป่าผีโพ่ง ทำนองผีกระสือ และพากันกลัวจนตัวหดไม่พูดจา อากาศเย็นเยือกภายใต้ท้องฟ้าที่ระยับไปด้วยแสงดาว เวลานั้นมีราษฎรเข้าไปจับจองทำกินบ้างแล้ว

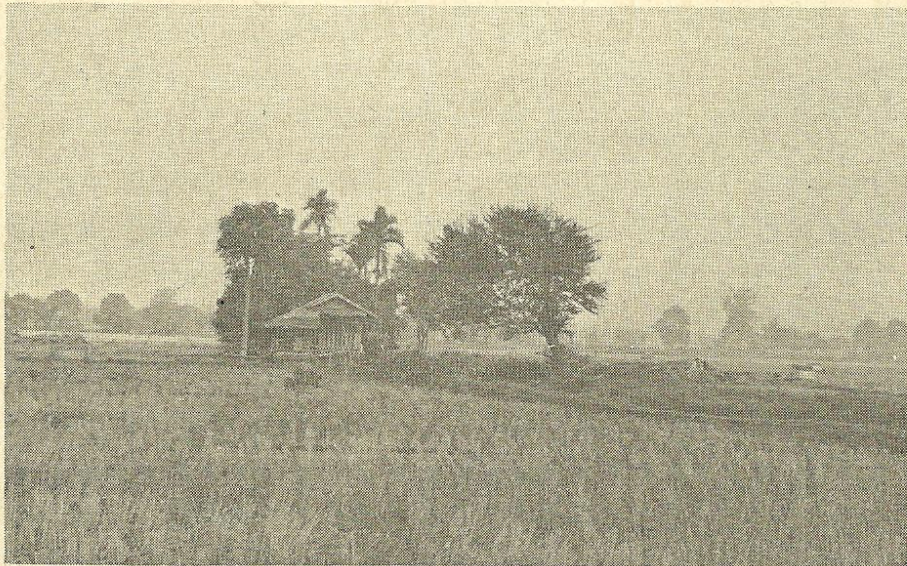
เดิมอีสานมีป่าไม้มาก มีตั้งแต่ดงดิบไปจนกระทั่งป่าโปร่ง และป่าละเมาะ มีเสือสิงห์ กระตังแรด ละมั่ง ละเือง อยู่ทั่วไป ดงมูลแถวจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ใหญ่มาก มีช้างป่าอยู่จนกระทั่งบัดนี้ แต่เวลานี้ป่าในภาคอีสานถูกทำลายไปกว่าร้อยละ 70 ใกล้หมู่บ้าน มีป่าโปร่ง ปนนาและไร่อยู่ทั่วไป ในหมู่บ้านเสียอีกที่มีต้นไม้มาก ส่วนในป่าเดิมกลายเป็นไร่เป็นนา หรือป่าหยาบ พอได้เก็บเห็ดกินกันหน้าฝน ไม้เต็ง ไม้รัง ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็งประจำภาคอีสานร้อยหรือแทบจะไม่เหลือ ประชาชนหันมาใช้เสาหินแทนเสาไม้มากขึ้น ไม้เนื้องามที่ยังมีอยู่ได้แก่ไม้พยุง ขึ้นตามหมู่บ้าน ประชาชนใช้เลื่อยครึ่ง ต้น

แก่ตัดทำเครื่องเรือนสวยงามนัก แต่ค่อนข้างจะหายาก เพราะแตกง่าย มีพ่อกำไม้ไปซื้อถึงที่ไม้ในที่ดินส.ค.1 เขาก็จะจัดทำน.ส. 3 ให้เสร็จแล้วก็ตัดได้ตามกฎหมาย ชื่อไม้ที่ต่างจากภาคอื่นได้แก่ไม้เปลือยหรือเปื่อย คือไม้ตะแบก ไม้กระโดน คือต้นจิก ต้นเต็ง ทางภาคอีสานเรียกว่าต้นจิก ต้นฮ้างคือต้นรัง ต้นพะยอมเรียกต้นกะยอม ซึ่งออกดอกหน้าแล้งเป็นพวงระย้าเต็มต้น ส่งกลิ่นหอมอบอวลไปทั่วป่า ไม้สะแบงขึ้นตามท้องนา ไม่ค่อยพบในภาคอื่น เป็นไม้ตะกูดไม้ยาง ชาวบ้านขุดต้นมันเอาอย่างทำกะบอง หรือได้ ต้นสลอดทางภาคอีสานเรียกว่าต้นเยา มะละกอเรียกมะหุ่ง หรือบักหุ่ง ใช้ดำสัสมินเป็นอาหารประจำวัน ส่วนต้นละหุ่งเรียกมะหุ่งเทศ หีบเอาน้ำมันอย่างเดียว สำหรับทาผม ปัจจุบันใช้เป็นสินค้า สับปะรดเรียกหมากนัด คล้ายทางใต้ ต้นสะเดาเรียกกะเดา ต้นสมอเรียกสัสมอ ทางภาคอีสานมีมาก มะค่าแต้ เรียกต้นแต้ ตะเคียนเรียกต้นแคน จบกเรียกต้นบก เมล็ดในกินได้ แต่ไม่มีต้นสัก เว้นแต่สักที่ปลูกรุ่นหลัง ๆ มะม่วงปามีมาก ไม้ทางภาคอีสานเนื้อแข็งเป็นส่วนใหญ่ เพราะน้ำน้อย ไม้บางชนิด เช่น ต้นพิกมาน และต้นเสี้ยว ไม่ปรากฏว่ามีในภาคอื่นเท่าใดนัก นอกจากป่าทั่วไปแล้ว ยังมีป่าประจำหมู่บ้าน เรียก

ว่าดอนปู่ตา คำว่าดอนทางภาคอีสานหมายถึงป่ายอม ถ้าป่าใหญ่เรียกดง ดอนปู่ตานี้มีไว้สำหรับผีประจำหมู่บ้านอยู่ เรียกว่าผีปู่ตาทั่ว ๆ ไปเรียกว่า โคก เช่นโคกบ้านยาง โคกบ้านดองดอน โคกผีป่าช้า เหล่านี้เป็นโคกใหญ่พอสมควรเก็บเห็ด เลี้ยงสัตว์ หาของป่าได้ ดอนปู่ตานั้นปกติจะมีศาลปู่ตาถึงหน้าเดือนหกชาวบ้านจะพากันไปเลี้ยงปู่ตา ๆ ปกติกินไก่ ปู่ตาบางแห่งกินแล่น ซึ่งก็แปลกดี พอถึงเวลาหน้าเดือน 6 จะเลี้ยงปู่ตาก็มักจะมีแล่นมาให้จับ หรือมีฉะนั้นก็มีคนเอามาขาย นอกจากของหลัก ๆ เช่นไก่

หรือแล่นแล้ว ก็จะมีของบริวาร เช่น ไข่ต้ม ข้าวเหนียว ปลาร้า และของกินอย่างอื่นตลอดจนเหล้ายาปลบั้งด้วย ต่างคนต่างนำของกินไปวางไว้บนแท่นหน้าศาล แล้วพากันบนบานศาลกล่าวให้ปู่ตาคุ่มครองป้องกันลูกหลานอย่าให้ได้มีความเจ็บความไข้ ให้บันดาลฝนฟ้าให้ลูกหลานได้ทำนา ทำไร่ ผู้นำหมู่บ้านในเรื่องเช่นสรวงนี้มีชื่อจำเพาะว่า เจ้าจำหรือ ตาเจ้าจำ เสร็จแล้วจะพากันฉีกไก่แบ่งปันกันจนทั่วทุกตัวคน เป็นสัญลักษณ์แห่งความสมานสามัคคี แล้วตาเจ้าจำจะตั้งกระดูกคางไก่ออกมาชูปให้ชาวบ้านดู ถ้าคางไก่

แอ่นโค้งลงก็แสดงว่าปีนั้นใบข้าวทอง (แอ่นลง) ฝนจะดี น้ำท่าบริบูรณ์ ในภาคอีสานจึงมีคำกล่าวเป็นปริศนาอยู่คำหนึ่งว่า “อียังก็อยู่ในคางไก่นี้แหละ” หมายความว่ารู้แล้วแต่ยังไม่บอก น่าเสียดายที่ดอนปู่ตาบางหมู่บ้านถูกทำลาย เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของชาวบ้านสมัยก่อน พากันไปนับถือพระกัมมัตฐาน ซึ่งทางนั้นเรียกว่าพระธรรม จนลืมปู่ตาคู่มิบุญคุณ เขาพากันนิมนต์พระธรรมที่ว่านี่ไปนั่งไล่ผีปู่ตาแล้วพากันตัดฟันต้นไม้จนเกลี้ยงดอน ป่านอกจากนั้นก็มีการวัด คือพระกัมมัตฐานประเภทท่านอาจารย์มั่นท่านมีวัดของท่าน อยู่ตามป่า ท่านรักษาป่าไว้ได้อย่างดีเยี่ยม อย่างวัดป่าบ้านตาดของอาจารย์มหาบัวอย่างนี้ ท่านล้อมรั้ว มีป้ายหมายเขตวัดไว้เป็นจำนวนนับร้อยไร่ มีสัตว์ป่านานาชนิด ไม้ป่าก็คงไว้ ไม้ผลมีปลูกใหม่ก็ต่างหาก วัดท่านเองนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากในภาคอีสาน เช่น วัดอุดมสมพรของพระอาจารย์ฝั้นที่สกลนคร วัดถ้ำกลองเพลของหลวงปู่ขาว วัดป่าของหลวงพ่อดาว (มรณภาพแล้ว) วัดป่าของหลวงพ่อดอน วัดเหล่านี้รวมทั้งของพระอาจารย์มหาบัวอยู่ที่อุดร วัดป่าของพระอาจารย์สิงห์ก็ดูเหมือนจะอยู่ที่อุดร วัดหินหมากเป้งของหลวงพ่อนิโรธรังษีที่หนองคาย วัดป่าสาละวันทีโคราช เข้าใจ



ลักษณะเด่นเป็นพิเศษของคนอีสาน คือ เข้มแข็ง อดทน ปึกป็น

ว่าทั่วภาคอีสานจะมีป่าวัดเช่นนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยแห่ง พระท่านปลุกต้นไม้ดีเหลือเกิน ไม่มีการทำลาย

ป่าที่สุดสวยได้แก่ป่าบนเทือกเขาภูพาน ถ้าท่านนั่งรถจากกาฬสินธุ์ไปสกลนครผ่านขุนเขาแห่งนี้ ท่านจะมองเห็นทิวทัศน์บนเขาเขียวขจี ลดหล่นไปตามหุบเขาและสันเขา สวยเหลือที่จะพรรณาสองข้างทางเต็มไปด้วยความชุ่มฉ่ำ เยือกเย็น วังเวง เสียงเรไรร้องแอ่น นกร้องกึก กึก ทั้งเสียงลิง ค่าง บ่าง ชะนี อยู่ทั่วไป ดุจเสียงสวรรค์ เมื่อขึ้นไปถึงจุดหนึ่งชื่อ ผาเสวย ท่านจะมองเห็น

ทิวทัศน์กว้างไกลและสวยงามที่สุด เท่าที่เคยเห็นมา ไม่มีที่ใดในประเทศไทยจะสวยงามอย่างนั้น พอจวนจะถึงตัวเมืองสกลนครจะมีน้ำตก ไม่ชัน น่าจะเรียกว่าธารน้ำกรากมากกว่าที่จะเรียกว่าน้ำตก น้ำใสสะอาด ท่านสามารถลงอาบเล่นได้สบาย และเมื่อมาถึงจุดหนึ่งท่านจะมองเห็นน้ำหนองหานขาวดาดขาวอยู่เหนือป่า เหมือนกับยกเอาทะเลสาบขึ้นไปไว้บนฟ้า ปะทะกับแมกไม้และหมู่เมฆ มันช่างสวยงามจับใจเหลือเกิน อยากจะนอนอยู่ที่นั่นสักเดือน ที่ประหลาดที่สุดก็คือ ณ จุดหนึ่งบนถนนสู่สกลนครนั้น รถ

สามารถถอยหลังขึ้นเนินได้อย่างอัศจรรย์ เล่ากันว่ามิสนามแม่เหล็กอยู่ในบริเวณนั้น นักทัศนจำจะจอดรถทดลอง จอดไว้ตรงนี้แล้วมันจะถอยหลังกลับไปห่างจากที่จอดประมาณ 2-3 เมตร พอได้หัวเราะกัน

การทำมาหากิน

ประชาชนเมื่อชีพทำนาเป็นหลัก เพราะอย่างน้อยก็มีข้าวในยุ้งไว้กินเป็นทุนไว้ก่อนอาศัยน้ำฝนทั้งสิ้น อ่างเก็บน้ำชลประทานช่วยได้น้อยมาก เนื่องจากมีแต่อ่างน้ำ ไม่มีรางส่งน้ำ ส่วนดีของอ่างเก็บน้ำก็มี คือ ทำให้ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ ขุดบ่อน้ำใต้อ่างมีน้ำออกดี ราษฎรใช้น้ำปลูกผัก และหยาปลา และเป็นที่สงวนพันธุ์ปลา กับได้อาศัยตกกล้าก่อนฤดู เพาะนั้น เพราะฉะนั้น ชาวอีสานจึงประสบความลำบากมาแต่โบราณสมัยปีใดฝนแล้งประชาชนจะอดอยาก สมัยก่อนการคมนาคมไม่ดี ข้าวสารโรงสีไม่มีเหมือนเวลานี้ ประชาชนหมู่บ้านที่อดอยากจะพากันเดินทางหาบตะกร้าไปเที่ยวขอข้าวกลองข้าวสารในท้องที่ไกล ๆ ไม่ต้องซื้อไม่ต้องหา ใช้ปากขอนี่ละ ในภาคอีสานนั้น โดยเฉพาะในชนบท ถ้ามีปากพูดได้แล้วไปไหนก็ไม่อดตาย คือ ขอกินได้ ความเอื้อเฟื้อของชาวอีสานนี้ล้นเหลือจริง ๆ ผู้ให้ก็ให้ด้วยความเมตตา ผู้ขอข้าวสารนั้น โดยมากมักจะนั่งลงขอ เพราะนอกจากจะแสดงกิริยานอบน้อมแล้ว ยังกันสุนัขกัดได้ด้วย ตามธรรมดา สุนัขมันจะไม่กัดเวลาคนนั่ง ส่วนพวกขอข้าวสารโดยมากเป็นอาคันตุกะ หรือไม่ก็ชาวบ้านที่ไปตามวัดตามควายที่หาย พวกนี้มักจะยื่นขอที่หัวกระได คำขอก็คล้าย ๆ กันคือ “พ่อแม่เอ๊ย ขอเข้าจักปั้นแต่” ถ้าเป็นตอนเช้าก็ข้าวาง ตอนสายเรียกข้าวสวย และตอนเย็นเรียกข้าวแฉง เวลานี้การขอทานมีน้อยมาก แทบไม่มีเลย จะมีอยู่บ้างก็เฉพาะแต่ในท้องถื่นห่างไกล เพราะปัจจุบันราย

ได้ของประชาชนดีขึ้น นอกจากทำนาแล้ว ยังทำไร่มัน ไร่ปอ มีอะไรก็พอขายได้ แม้แต่ เก็บผักหักฟืน ถ้าไม่มีเงินก็ยังยืมข้าวสารพอ ค่าที่ตลาดมารับประทานก่อนได้ เรียกว่าข้าว เล้าแก่ สมัยโบราณนั้น ถ้าไม่ไปขอยาน หรือไปหาข้าวคือเอาของที่มีอยู่ไปแลกข้าว มากินแล้ว ต้องเข้าป่าขุดหัวมัน หัวกลอย มากินต่างข้าว สมัยเมื่อ 30-40 ปีโน้น มีอยู่ เป็นอันมาก มันปามีมันนกกกับมันเทียน มัน เทียนนั้นหัวยาวเหมือนเทียน ไม่มีผิวดลาย และขนาดก็เท่าเทียนไขเล่มแข็ง ๆ เนื้อก็ เหมือนเทียนไขเลยทีเดียว ส่วนมันนกกนั้น หัวใหญ่กว่านิด เป็นมันประเภทเดียวกัน แต่ ต่างชนิดกัน มันนกกอย่างหนึ่งเป็นประเภท มันน้ำ ขึ้นอยู่ฝั่งแม่น้ำลำธาร อาศัยกอไผ่ สำหรับทอดยอดของมัน เรียกว่า มันแขง คำว่า แขง นั้นภาษาอีสานแปลว่าเป็นพวง มันพันธุ์นี้หัวมันเป็นพวง แยกออกจากต้น เดียวกันหลายกิ่ง กิ่งละหัวสองหัว รูปร่าง เหมือนมันฝรั่ง รสก็เหมือนกัน แต่ค่อนข้าง จะหายาก เพราะประชาชนนิยม ไม่ว่าจะ อดอยากหรือไม่ก็ขุดกินกันจนไม่มีเหลือ นอก จากมันแล้วยังมีหมากเหลี่ยม ลูกคล้ายสมอ หรือหนานิยบจีน เป็นลูกไม้ใหญ่ขึ้นอยู่ตาม ป่า ข้างในมีเนื้อขาว ๆ โตกว่าขี้เล็บเล็กน้อย เป็นรู ๆ ต้องใช้หนามแคะกินพอแก้หิว นอก จากนั้นก็ปลูกบกหรือจบก ซึ่งทางการกำลัง คิดจะหีบเอาน้ำมันอยู่เวลานี้ ลูกจบกนี้ผ่ากิน แก้หิวได้ ให้พลังงานสูง และเนื้อก็มากพอ สมควร แต่มีเป็น บางฤดูกาล

พอถึงหน้าฝน กบ เขียด และอึ่งอ่าง จะร้องระงม เวลาที่กบเขียดน้อยมาก เพราะ ยาฆ่าแมลงทำลายชีวิตลูกของมันเสียหมด หรืออย่างไรที่กำลังคิดหาสาเหตุกันอยู่ หมู่ บ้านที่อยู่ติดดงมักจะได้อึ่งอ่าง ซึ่งถือว่าเป็น อาหารโปรด เพราะปีหนึ่งจะมีเพียงครั้งเดียว ตอนเริ่มหน้าฝนเท่านั้น เวลานี้ อึ่งอ่างลดน้อย ลงไปมากเพราะคนมาก พอร้องงออดขึ้นก็

จับมากินจนไม่มีตัวไว้ทำพันธุ์ อึ่งอ่างอีสาน นั้นมีหลายอย่าง ไม่ใช่อึ่งอ่างร้องตามบ้าน อย่างที่ภาคกลางรู้จักกัน แต่มีอึ่งป่า อันได้ แก่อึ่งเพ้า ร้องครอก ๆ อึ่งยางร้องไว้วักวัก อึ่งแอตร้องแอตรด ๆ ปากแหลมก็มี ปากบุ่ม ก็มี ตัวมันน่ารักน่าเอ็นดู อึ่งอ่างเขาไม่ค่อย กินกันเพราะถือว่าเป็นอึ่งบ้าน นอกจากอึ่ง แล้วก็มีเห็ด ซึ่งขึ้นอยู่ตามป่า มีทั้งเห็ดหอม เห็ดขอนหรือเห็ดนางรมที่เพาะกันอยู่ใน กรุงเทพมหานครนี้ ภาคอีสานไม่ต้องเพาะ ขอนฝุ หน้อยมันก็ขึ้น สมัยก่อนประชาชนมักจะตัด ไม้ลงไว้กินเห็ดขอน เพราะเมื่อถึงหน้าฝน ขอนจะฝุแล้วจะมีเห็ดขอนงอกออกมาให้ เก็บกิน เห็ดโคนทางนั้นเรียกเห็ดปลวก เพราะ มันชอบขึ้นตามจอมปลวกหรือไถ่ที่สุดจะเจอ ผมเกิดมาก็เห็นเขาเรียกกันอย่างนั้นแล้ว ว่า ที่จริงเห็ดปลวกมีส่วนอยู่มาก มีทั้งเห็ดปลวก ใหญ่และเห็ดปลวกน้อย ขบวนการเห็ดแล้วไม่ มีที่ไหนจะมากเท่าภาคอีสาน มีเห็ดสารพัด เห็ดมันปูเหลือง ๆ เห็ดระโงกสีน ๆ เห็ดก่อ เหมือนกับเห็ดหอมแห้งที่ส่งมาจากเมืองจีน เห็ดโคเป็นเห็ดหอมอร่อยจริง ๆ ที่ไม่มีใน ภาคกลางเลยเท่าที่ผมสังเกต มีแม้กระทั่ง

เห็ดแทด เห็ดหน้างั่ว เห็ดตีนแฮด เห็ดทา เห็ดตะปูรูปร่างเหมือนชาละเปา เห็ดเผาะ เห็ดขี้ไก่ดักไก่เดือนและเห็ดอื่นที่ผมจำไม่ ได้อีกมากมาย เมื่อฝนลงไม่กี่อาทิตย์จะเห็น เห็ด อึ่งอ่าง และดอกกะเจียว วางขายใน ตลาดสดถึงหน้าเดือน 9 เดือน 10 น้ำมัก จะไหลป่า ภาคอีสานเรียกว่าน้ำมาก ปลา มัก จะเมาน้ำตายเกลื่อนท้องทุ่ง ประชาชนเก็บ เอาตัวสด ๆ มาทำปลาร้า ปลาที่ตายมักเป็น ปลาร่อน ปลาดุก เสร็จจากจำหน่ายก็ตกราว เดือน 11 ชาวบ้านจะเตรียมทำแปลงปลูก ผักบัว คือหอมหัว ผักเทียม หรือกระเทียม ตลอดจนผักชี กุหลาบปลี ค่ะน้า และผักอื่น ๆ ในช่วงเวลาหน้าเกี่ยวข้าวที่มีน้ำพอไถรด เพราะตกเดือน 3 เดือน 4 แล้วจะหาน้ำยาก ปลูกอะไรไม่ได้ พอตัดผักบัวผักเทียมลงหัว (เป็นหัว) ได้เก็บไว้กินหน้าแล้ง และเก็บ ไว้ทำพันธุ์ในปีหน้าฟ้าใหม่ นอกจากผักซึ่ง ปลูกเป็นฤดูแล้วก็มีผักสวนครัว ซึ่งโดยมาก เป็นผักบ้าน (กุยฉ่าย) และผักบัวเลย ซึ่งเป็นดินหอมที่ไม่ลงหัว ทรายใบที่ยังรดน้ำ มันอยู่ ทางภาคกลางเรียกว่าหอมแบ่ง คือ สามารถแบ่งออกปลูกได้หลาย ๆ แปลงทั้ง



เมื่ออีสานจะแล้ง แต่ชาวอีสานขยันขันแข็งไม่ย่อท้อ ช่วยกันทำงานคนละไม้คนละมือ ต่างช่วงกัน ทำมาหากิน พลิกผืนดินที่แห้งแล้งให้กลายเป็นความสมบูรณ์

ตาปี กินดินกินใบไม่มีหัวให้กิน

ที่น่าสงสารก็คือ ชาวบ้านงเงินขายข้าวเขียว เป็นหนี้ปุ๋ยพ่อค้า ถึงหน้าเก็บเกี่ยวพวกคุณทั้งหลายจากตลาดจะพากันขับรถออกไปตวงเอาข้าวอย่างสนุกสนาน ชาวนามองดูด้วยตาละห้อย คนพวกนี้เป็นเจ้าหัวใจของชาวนา เพราะชาวนาเดือดร้อนไปหาเป็นได้เงินทันที ที่ชาวนางเงินก็น่าเห็นใจคือคนเราไม่มีสิ่งไรก็มักจะอยากได้สิ่งนั้น ชาวนามีแต่ข้าว ไม่มีเงินก็อยากมีเงิน บางรายไปกู้ยืมเงินสหกรณ์เป็นหมื่น ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวนวดข้าวรวมกองพอสมควรแล้วก็ส่งความเข้าไปหาเจ้าแกล้งโรงสีให้นำรถออก

ไปขนข้าว ขายกันคาลานข้าวนั้นแหละ สะดวกเหลือหลาย ผมเคยถามเขาว่าทำไมไม่ขายให้ทางการซึ่งได้ราคาดีกว่า เขาร้องว่า “เฮาๆ มันบ่ทันกินดอก” เขาบอกว่าลำบาก ไหนจะต้องหาข้าวไปโกล่ๆ ไหนจะต้องคอยเข้าคิว และกว่าจะได้เงินกินน้า ได้เพิ่มขึ้นอีกก็ไม่กี่สตางค์ เขาบอกว่าเขาขายไม่กี่ถัง มันไม่คุ้มกัน นอกจากนั้นเจ้าแกล้งที่ตลาดนั้น จะเอาเงินไปก่อนเก็บเกี่ยวก็ยังได้ ต้องเอาใจกันไว้ เวลาฉุกเฉินอยากได้เงินใช้ขึ้นมาจะเอาที่ไหนอีกอย่างหนึ่งเจ้าแกล้งเขาพูดดี เข้าใจง่าย ยึดหยุ่น ผ่อนสั้นผ่อนยาวได้ดีกว่า ที่น่าสงสารอีกอย่างหนึ่งก็คือ ชาวบ้านยืมข้าวกันเอง ทั้งยืมไปกินและยืมไปขาย ยืม 10 ส่ง 15 ถึง บางรายยืม 10 ถึง ส่ง 20 ถึงก็มี ช่วงเวลาไม่กี่เดือน ถ้ายืมไปกินก็ไม่สู้กระไร แต่บางรายยืมไปขายเอาเงินไปซื้อสิ่งที่ต้องการ ซึ่งไม่ค่อยจำเป็นนักก็มี เอาไปซื้อหอยไต่ดินก็มี ฟังแล้วอื้ออึง ดิ้นขึ้นมาถามกันเชิงแซ่ว่าฝันเลขตัวไหน ฝันร้ายก็กลายเป็นเลขไปหมด ขอท่านผู้อ่านวารสารนี้ช่วยเตือนราษฎรด้วยเถิด ผมสงสารเขาจริง ๆ การพนันนั้นมันมีแต่ทางขาดทุน คนที่ได้กำไรก็คือเจ้ามือ มันร้ายยิ่งกว่าไฟไหม้

เสร็จหน้างานจะเป็นช่วงที่ประชาชน



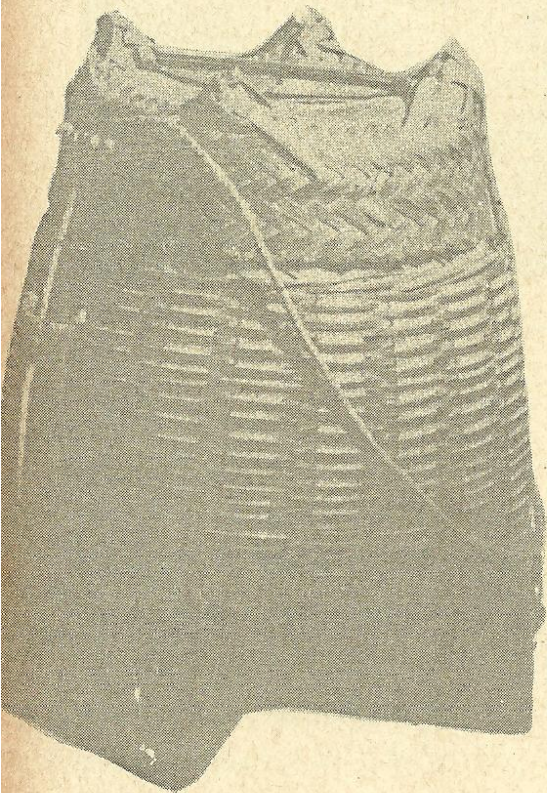
ประเพณีบั้งไฟ เป็นประเพณีของชาวอีสานที่ขึ้นหน้าขึ้นตาอย่างหนึ่ง

ว่างจากงานหนัก คนหนุ่มคนสาวจะพากันไปเที่ยวหารับจ้างทางภาคกลาง พอได้ค่าทางเก่ง ซื้อเสื้อผ้า นาฬิกาข้อมือ กลับบ้านไปอวดเพื่อนบ้าน ดึงดูดเพศตรงข้าม โดยมากมากรุงเทพฯ หรือทางภาคตะวันออก บางพวกเลยไปถึงใต้ ข้ามปีจึงกลับก็มี เรียกว่าไปไทย คือชาวอีสานถือตัวเองว่าเป็นลาว ตั้งแต่รัฐบาลสร้างงานในชนบทนี้ก็พอได้

ทำงานกันบ้าง แต่เป็นพวกพ่อบ้านแม่เรือน ส่วนคนหนุ่มคนสาวยังไปหางานทำทางเมืองล่างกันอยู่ตามเคย อีกอย่างหนึ่ง งานที่สร้างในชนบทนั้นได้กันไม่กี่บาท ส่วนใหญ่เขาอุทิศค่าแรงให้เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น ขุดสระน้ำ แล้วแทนที่จะรับเงินค่าแรงที่ได้ ก็อุทิศเงินนั้นเป็นค่ารั้วโรงเรียน อะไรอย่างนี้เป็นต้น เรื่องความเสียสละการบุญ

การกุศลแล้ว ชาวอีสานเป็นเลิศจริง ๆ ทำบุญอุทิศสร้างโบสถ์ได้เป็นพัน ทั้ง ๆ ที่รายได้ปีหนึ่งก็ไม่กี่บาท การลงแขกขอแรงก็ยังมิอยู่เหมือนเมื่อก่อน พวกเด็กหญิงสาว ๆ มักจะมาเป็นลูกจ้างทางกรุงเทพฯ เขาเคร่งในประเพณีอย่างน่าสรรเสริญ ไม่มีการขายตัว เขามีคำพังเพยอยู่บทหนึ่งว่า “แม่นสิทุกข์ยากให้หมิดสิ่งสินสรวพ ข้อยสิคองความสาวอยู่นาคอยยาย” คือ แม้จะยากจะจนยังไถ่เลี้ยงก็จะไม่ขายตัวจะถนอมเนื้อถนอมตัวไว้เพื่อพี่ (สามี) คนเดียว

สำหรับพวกที่ไม่ไปไทยก็จะถือโอกาสพักผ่อน เที่ยวเตร่ ชายก็จะจักสาน เก็บหนูน้เก็บมัน, ลอกปอ หญิงก็จะตำหูก (ทอดผ้า) เลี้ยงไหม มัดหมี่ เช่นฝ้าย (ปั่นฝ้าย) ทำตั้งแต่ตีบปุยฝ้ายออกจากยวงฝ้ายด้วยอ้ว ตัดด้วยกง ม้วนสำลี ด้วยไม้คล้ายตะเกียบ และเข็นด้วยใน สาว ๆ มักจะตีวงเข็นกันเวลากลางคืน รอบ ๆ กองไฟ เพื่อจะได้คุยกับหนุ่ม เรียกว่า ลงช่วง พวกหนุ่มก็จะพากันไปเที่ยวจีบสาว เรียกว่าไปเล่นสาว ทั้งหนุ่มในหมู่บ้านและหนุ่มจากหมู่บ้านอื่น ซึ่งมีแคนบ้าง



ซอบ้าง และพินบ้าง ถือเงินไปติดเป่าไปตามทำนองอีสาน ไพเราะเพราะพริ้ง ขนาดคนแก่หัวตกหมอนก็แล้วกัน หมายความว่าคนแก่นอนหลับอยู่ ได้ยินแว่วเสียงแคนของ

ความสามัคคีได้เป็นอย่างดี ลักษณะของกลอนอีสานนั้นมีหลายอย่าง มีสุนทรีรสอ่อนหวานและซาบซึ้งจับใจยิ่ง ขอแต่งเทียบกลอนทางภาคกลางให้ดูสักกลอนดังนี้

โฉมคติจักฝากฟ้าแลดิน
เกรงเทพไทรธรนินทร์
ฝากลมเลื่อน โคมบิน
ลมจักชายชักช้า

ดีฤา
ลอบกล้า
บนเล่า นามแม่
ชอกเนื้อ เรียมสรวน

จะได้กลอนอีสานดังนี้

คันสีฝากเจ้าไวพั่นแผ่นธรณี
คันสีฝากนางไวในเวหาเห็น
คันสีมอบเจ้าให้สหายฮักวาโย

ย่านดินพานางนุชแปดกิ่งหมองช้า
ย่านหมู่เทพเวณฟ้ามาเยี่ยมยอภาย
กี่ย่านลมโชยพัดบ่อนแพงของน้อง

พวกคนหนุ่มก็ยกศีรษะขึ้นฟังฟังนาน ๆ เข้าเลยลืมนึกว่าหมอนอยู่ตรงไหน พอเสียงแคนไกลออกไปจึงวางศีรษะลง แต่ไม่ตรงหมอนเลยเหวี่ยงไปโดนเอาพื้นกระดานเข้า ตกตอนก่อนตื่น จะได้ยินเสียงลำยาว ทางอีสานเรียกว่า อ่านหนังสือ โอ-โอ-โอ้ย...แว่ววังเวงมาตามสายลมจากท้องทุ่ง นั้นหมายความว่าหนุ่มต่างหมู่บ้านกลับบ้านจากเที่ยวสาว ตรงไหนผิดหนุ่มก็จะอ่านหนังสือด้วยเสียงดังเพื่อให้เสียงของตนกลบเสียงผีหลอก จะได้ไม่ได้ยินเสียงผีซึ่งอาจจะดังกึกไม่ไปไม้หนุ่มมักจะกลับคนเดียว เพราะแต่ละคนก็แยกไปคุยกับสาวอยู่คนละบ้าน ลงเรือนไม่พร้อมกันจะไปชวนเพื่อนหรือก็ไม่กล้า เพราะเพื่อนอาจจะยังไม่อยากกลับ ก็ได้

การจีบสาวนั้นอาจจีบกันด้วยคำกลอนทางอีสานเรียกว่า ผญา ไม่ได้พูดตรง ๆ เพราะอาย เช่นว่า “กกบ่เตียง ดิงตายตั้งแต่ง่า ง่าบ่เตียงสังมาเลี้ยงแต่ไบแท่น้อ” แปลว่า ดันยังเฉย เฉย แต่ทำไมถึงไหวบางที่ถึงก็ไม่ไหวแต่ไบมันระริกหมายความว่าแอบรักเขาข้างเดียว บางหมู่บ้านก็จะมีการประชันต้นผญากันเรียกว่า เสงผญา คำว่า เสง แปลว่า แข่ง ผู้เฒ่าผู้แก่จะมานั่งเป็นสักขีพยานให้กำลังใจและตัดสินด้วย เป็นเครื่องจรรโลง

ตกดีหนุ่มสาวจะพากันแยกย้ายกันไปนั่งคุยกันบนบ้านต่อเป็นคู่ ๆ จุดตะเกียงหรือไม้ก็ได้ ซึ่งทางโน้นเรียกกะบอง ใครจะสมัครใจอยู่ที่กองไฟต่อก็ได้แต่อยู่เพียงคู่เดียว คุยกันเบา ๆ พิมพ์ จนเกือบสว่างบางที่ไม่รู้จะคุยอะไรก็พากันนั่งอึ้งมองตากัน ทำให้พ่อแม่สงสัยต้องลุกออกมากูก็มี ปกติสาวจะไม่ถามว่าหนุ่มจะกลับเมื่อใด เพราะเท่ากับไล่หนุ่ม สาวจะรักษามารยาทนี้ไว้ได้อย่างดียิ่ง ถ้าไม่ชอบพออย่างใดก็เอาไว้ทีหลังหรือไม่ก็ขอตัวก่อนที่จะอนุญาตให้หนุ่มขึ้นมาคุยด้วยบนบ้าน ที่น่าสรรเสริญยิ่งก็คือ ไม่มีการล่วงเกินกัน เพราะถือว่าผิดประเพณีอย่างร้ายแรง ซึ่งทางอีสานถือกันมาก ถ้าใครขึ้นไปจับมือถือแขนผู้สาวเข้า เขาเกิดร้องขึ้นมา เจ้าหนุ่มเคราะห์ร้ายผู้นั้นก็จะถูกจับมานั่งกลางวงเฒ่าแก่พ่อแม่ทั้งหมู่บ้านอบรมต้องเสียทั้งค่าเหล้าและค่าทำขวัญ นับเป็นจำนวนพันบางรายเป็นหมื่น แล้วแต่ฐานะของผู้สาว แต่ถ้าไม่เอะอะก็โชคดีไป

ท่านผู้อ่านที่รัก ชีวิตอีสานยังมีอีกมากเป็นชีวิตชีวา กอปรด้วยประเพณีอันน่าสรรเสริญ มีความเมตตาอารีเป็นที่ยิ่ง รักสงบมีความสุขตามประสา แม้หากผมจะเกิดอีกก็ขอเกิดที่อีสาน.

ใจเขาใจเรา

ศจ.น.พ.ประสพ รัตนกร

ท่านผู้อ่านที่รัก วารสารไทย ฉบับนี้ ผมมีเรื่องจะมาเขียนเล่าให้ท่านผู้อ่านทราบสักเรื่องสองเรื่องด้วยกันครับคือเรื่อง “ผีเข้า” กับเรื่อง “ฝันไป” ทั้งสองเรื่องนี้ผมได้เคยนำไปพูดคุยกับผู้ฟังรายการ “ใจเขาใจเรา” ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในตอนเช้าวันอาทิตย์ เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์นี้มาแล้วครั้งหนึ่ง ผมเอามาฉายซ้ำอีกหวังว่าท่านผู้อ่านคงไม่ว่าอะไร

ท่านผู้อ่านที่รักทุกท่าน ตื่นเช้าขึ้นมาอย่าเพิ่งตกใจนะครับ อยู่ดี ๆ ว่าจะมีผีหลอกแต่เช้า จากเรื่อง “ผีเข้า” ที่จะเล่าให้ฟังนี้ความจริงนั้นระยะนี้หลายคนเหมือนถูกผีเข้า ทั้ง ๆ ที่ผีจริง ๆ ไม่มีหรอก ขนาดผมเคยนั่งชาแหละศพ เทื่อไปเทื่อมาจนคำมิด ยังไม่มีผีหลอกเลย แต่ที่ว่า “ผีเข้า” นั้น เพราะอยู่ดี ๆ ต่างสติเสียกันไปตาม ๆ กัน เช่นข่าวหมากัดหมู คนกินหมูแล้วเห่าเป็นหมาไป นั่นเป็นเรื่อง “ผีเข้า” ละมัง! ของเป็นไปได้ ยังอุตส่าห์ยึดยึดให้เป็นไปได้ เช่นเดียวกับเด็กนักเรียนที่ต่างจังหวัด เขาว่าผีเข้ากันยกใหญ่ ชักกันทั้งโรงเรียน จนหมอผีออกตรวจคักกันเป็นกองทัพไปปราบผี โห!

ก็ผีนั้นมันไม่มีจะไปปราบอะไรละ ปราบตัวเองเสียก่อนเถอะจะดีกว่าคือ ปราบความโง่ ช่างปัญญาอ่อนกันไปได้

สำหรับเรื่องผี ๆ นี้ มีข้อน่าคิดนะครับ คือ ผีเข้าผีออก ใจละ

เอาละครับ แล้วเรื่องผีเข้าผีออกนั้นเป็นยังไง คือว่า เอาอีกแล้วครับ หลายฝ่ายเหลือเกินช่วยกันเสนอมาน่าให้หันมาสนใจด้านวัฒนธรรมไทยกันบ้าง โดยเฉพาะเรื่องความสะอาดและวินัย ซึ่งทุกคนต่างจะอมโรคกันไปหมด เพราะบ้านเมืองสกปรกรกรุงรัง และถ้าไม่มีวินัยก็ไม่ต้องไปไหนหรอกครับ ทั้งเศษผงกันเกลื่อนกรุง แถมรถติดกันแฉะ ๆ อยู่แถวสี่แยกนั้นเอง แฉงคิวบ้าง ฝ่าจราจรบ้าง คอมพิวเตอร์ก็ช่วยไม่ได้ ถ้าคนไม่มีวินัย จะให้ฝึกนิสัยประหยัด ทำยังงัยถ้าไม่มีวินัย แม้แต่กิน ๆ กันจริง โตรุ่งก็มี 24 น. ก็มี กินกันทั้งวันทั้งคืน จะทำยังงัยถ้าไม่มีวินัยการกิน จนอดส่าห์บอกแล้วนะว่า “กินน้อย ดายยาก - กินมาก ดายเร็ว”

ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมนี้ ต้องมีความสม่ำเสมอจนอยู่ในสายเลือดถึงจะได้ ไม่ใช่ “ผีเข้าผีออก” ดูซิครับ ใครเขาเคยสร้างสวนเด็ก-สนามไฮ้ป้า (ตราเสือ) ให้ที่ลุ่มพินิตอนใหม่ ๆ ดีแสนดี มีสารพัดสำหรับเด็ก 2-3 เดือนเท่านั้นละครับ ไฮ้ป้า เป็น ไฮ้ป้า แล้ว หญ้าขึ้นเป็นพง ดีไม่มี เสือดำ จะมาอาศัยอยู่ด้วยหรือ นี่คือผีเข้าผีออก ทำ ๆ หยุด ๆ

ฉะนั้นการที่เสนอกันมาจากประชาชนว่าควรจะรณรงค์เรื่องความสะอาดกันบ้าง ทุกคนเห็นด้วยหมดเรียกว่า ร้องฮือทันที จึงอยู่ที่ว่าเจ้าหน้าที่ต้องทำจริง ต้องรักษาระเบียบกฎหมาย เทศบัญญัติรักษาความสะอาดก็มี กฎหมายสาธารณสุขก็มี อยู่ที่ว่าอย่าให้ “ผีเข้า” นาน ๆ ก็ตื่นขึ้นมาเฮโลกवादกันเสียที แล้วเจียบ นี่เป็นผีเข้าผีออกอยู่นี่ รวมทั้งอาสาสมัครทั้งหลาย เอาจริงกันเสียบ้าง ทำจริงและทำดี รักษาความดี ทำให้สม่ำเสมอ ดูเรื่องการระบายถ่ายท้องซิครับ ต้องถ่ายทุกวันนะจึงจะอยู่ดีมีสุข ถ้าถ่ายบ้าง ผูกบ้าง แบบขี้เหนียวละก็ อมโรคแยครับ เขากันว่า

“ความเอ้ยความสะอาด
เป็นที่ปรารถนายิ่งสิ่งทั้งหลาย
สะอาดเอื้อ อนามัยในร่างกาย
อีกวาจาใจหมายไม่หมองมัว
แม้จนถึงขั้นจิตสะอาดปราศกิเลส
แสนวิเศษสิ้นทุกข์เป็นสุขทั่ว”

ท่านผู้อ่านที่รัก ที่รำพันมาวันนี้ รำพันมาดักคอกไว้ก่อนว่า เมื่อทุกคนเชียร์กันขาดใจ เห็นดีว่าจะฉลอง 200 ปี อะไรทั้งที่ ควรที่จะรักษาของดีไว้ด้วย คือ วัฒนธรรมที่ดีมีวินัย และรักษาความสะอาด เราจะได้แจ่มใส ปลอดภัย ส่วนใครมีหน้าที่จึงทำให้สม่ำเสมอ อย่าทำบ้างหยุดบ้าง ลมพัดลมเพ ผีเข้าผีออกให้ชอกช้ำใจกันอยู่เลย เราจะต้อง

คนเรานะครับ สิ่งที่ยกถึงความเป็นคนก็คือ
ความมีวัฒนธรรมนี้เอง ดังปรากฏในบทพระราช
นิพนธ์ของรัชกาลที่ 5 เรื่องไกลบ้านที่ว่า “ความ
เป็นมนุษย์คือเป็นผู้มีศีลธรรม มีสติเหนียวรั้งและ
มีวินัย”

ช่วยกันทำให้สมกับคำกล่าวที่ว่า

“หน้าที่เรามีอย่างไร

ทำให้เหมาะสมกับ

อันคุณความดีที่ทำ

ย่อมนำตนให้ได้ดี”

แล้วทุกอย่างจะสดใส สมศักดิ์ศรีของความ
เป็นไทย ทำได้อย่างนี้ จะได้หาย “ผีเข้า”
เสียที และมีความสุขสบายโดยทั่วกัน

เอาละครับ ที่ว่ามาทั้งหมดนี้ก็เป็นเรื่องของ “ผีเข้า” หรือ “ผีเข้าผี
ออก”

เนื่องจากหน้ากระดาษยังพอมี
เหลืออยู่บ้าง ผมจึงจะเล่าให้ฟังอีก
สักเรื่องหนึ่งคือเรื่อง “ฝันไป”

ท่านผู้อ่านทั้งหลายจะเห็นด้วยกับผม
หรือเปล่า ไม่ทราบว่ามีคนบ้าง ดูหนึ่งบ้าง
ละครบ้าง ทางโทรทัศน์ เห็นมีแต่เรื่องฝัน ๆ
เยอะเยอะไปหมด ดูไปก็ฉลาดน้อยไปทุกที
ผมคิดว่า เราลองมาฝันเอาเองบ้างจะดีกว่า
ปกติผมไม่ฝันหรอกครับ เพราะเป็นประ
เภทเรื่อย ๆ เย็น ๆ ไม่มีอะไรร้อนรุ่ม ท้องไส้
ก็ปกติ ไม่ฝัน แต่เมื่อวันสองวันนี้ นั่งรถกลับ
บ้าน แถวถนนศรีอยุธยา ตามหลังรถรับส่ง
นักเรียน ขนาดแตกเนื้อแล้ว 7-8 คน แต่ละ
คนปากไม่ว่างทั้งนั้น เพราะถืออ้อยคนละแท่ง
กัดไปแทะไป เอาปากอ้อยขานอ้อยกัดไว้
พอเต็มก็กำโยนลงบนถนนนั่นแหละครับ
คนแล้วคนเล่า กลางวันแสด ๆ 4-5 โมงเย็น
รถราผ่านไปผ่านมา โยนขานอ้อยไปตลอด

ทาง

นึกอยู่ในใจ เอ! นี่เราเห็นจะฝันกลาง
แดดเสียแล้ว ในเรื่องระเบียบวินัย เรื่องความ
สะอาด ยิ่งฝันหนักขึ้นไปอีก เพราะเห็นครู
ที่นั่งมาด้วย ท่านนั่งเป็นทองเย็น-ไม่รู้ร้อน
เลย เจย เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ที่ว่าเรา
คงฝันไปนั้น อาจฝันจริง ๆ ก็ได้ เพราะที่
หวัง ๆ ว่า ที่แก่ ๆ แก่ไม่ไหว ปลดปล่อยให้ตาย
ไป แต่เด็ก ๆ น่าจะปลูกฝังนิสัยกันให้ดี
สำหรับผู้เยาว์วัย. แล้วจะทำอย่างไรดีสำหรับ
ความหวังที่ว่า ไหน ๆ จะฉลอง 200 ปีแล้ว
มาปลูกฝังความมีวินัย และรักษาความสะอาด
กันที เพราะสอนก็แล้ว พุดก็แล้ว ครั้นจะ
ถึงเขียนตึกไม่ใช่วินัย เพราะวินัยต้องเป็น
ไปอยู่ในสายเลือด

ดูซิครับ ตรงไหนปักป้าย ห้ามทิ้งขยะ
รอบป้ายนั้นแหละขยะกองเท่าจอมปลวก
ตรงไหนปักป้ายห้ามเดินลัดสนาม จะต้อง
เดินมันตรงนั้นแหละจนหญ้าตายเป็นแถบ
อย่างนี้เอง จึงมีคนสุดทนแอบเขียนไว้ที่
ข้างฝาในห้องน้ำว่า (ขอโทษนะท่านผู้อ่าน)
เขาว่า

“ขี้แล้วกระโดด คือกบ

ขี้แล้วกลบ คือแมว

ขี้แล้วแฉะ คือหมา

ขี้แล้วรักษา คือคน”

คนเรานะครับ สิ่งที่ยกถึงความ
เป็นคนคือ ความมีวัฒนธรรมนี้แหละ ไม่
จั่งจะเป็นอู้งานอู้งานดูซิ ลูกปล้ำแม่ พ่อปล้ำ
ลูก ซึ่งสิ่งนี้มีตัวอย่างในบทพระราชนิพนธ์
ของรัชกาลที่ 5 เรื่อง ไกลบ้าน ที่ว่า “ความ

เป็นมนุษย์คือ เป็นผู้ที่มีศีลธรรม มีสติเหนียว
รั้ง และมีวินัย”

ท่านทั้งหลาย ผมพูดเรื่องฝันยาวไป
หน่อยแล้ว ดูจะผิดลักษณะฝันตามตำรา
ของ ชิกมันด์ พรอยด์ เพราะฝันนั้นจะต้อง
สั้น และเป็นคนละที่ ผมอยากให้นึกอย่าง
นั้นเหมือนกัน เมื่อหันมองดูอีกทีหนึ่ง คน
ละที่ ที่รอบ ๆ สวนจิตรบรรดาถูกเสือ เนตร-
นารี และอาสาศามคร ต่างร่วมใจกันใน
“ชมรมพัฒนาชุมชน กทม.” เพื่อสร้างเสริม
วัฒนธรรมที่ดี มีวินัยดี และสะอาดดี ที่เป็น
สิ่งที่ควรสนับสนุน และแต่ละเขตน่าจะทำ
เป็นแบบอย่างขึ้น เห็นว่าทางสัมพันธวงศ์
เยาวราช กำลังจัดเขตความสะอาดร่มเย็น
ขึ้นเหมือนกัน นี่ยังนี้ เรียกว่า “ฝันดี”
ขออย่าให้มีฝันร้าย จากความมั่งง่ายทั้งของ
คนมีอบอน โยนทิ้งสิ่งของเกลื่อนเมือง แม้
ว่า ไม่มีใครเห็นก็น่าอาย ดังบทพระราช
นิพนธ์ของรัชกาลที่ 6 ความว่า

“อันบาปทำแม่ที่ ดัดดี

ใครมีอาจจับกุม แค้นใจ

และแม่ไม่รับทัณฑ์ โทษอย่างใดแด

ใจก็คงให้รัก แม่แท้ต่อสู้”

อีกอย่างคือ ความมั่งง่ายของผู้มีหน้า
ที่ ข้างไม่กวาดขับจับกุมเสีย บ้างเลย จะได้
มีวินัย อะไร ๆ จึงจะแจ่มใส ให้สมกับเริ่ม
200 ปี ของรัตนโกสินทร์ เราจะต้องรีบแก้
ไขกันคนละไม้คนละมือ และถือปฏิบัติให้
เป็นนิสัย รักษาวินัย และจิตจะแจ่มใสถ้า
บ้านเมืองสะอาด คนมีวินัย ผมจะได้เบา
แรง ไม่ต้องรักษาประสาทกันทั้งวันทั้งคืน
และถ้า “ฝันไป” ได้อย่างนี้ จะเป็นที่ยึด
ยึดอินดี อินโมทนาสาธุ โดยทั่วกัน

ช่วยกันหน่อยนะ อย่าทำสกปรก หรือ
จะว่า “ทำสะอาดวันละนิดจิตจะแจ่มใส”
นำพินะครับของดี ๆ ย่อมเป็นศรีแก่ชาติ
อย่างนี้ต้องช่วยกันเป็นหูเป็นตา ระวังรักษา
วัฒนธรรมที่ดี จะได้มีความสดชื่นทุกคืนวัน

พรรคการเมือง

พรรคการเมือง พรรคการเมือง

ดร.สมบุรณ์ สุขสำราญ

พรรคการเมืองคืออะไร?

พรรคการเมืองเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมีความคิดเห็นในลัทธิการเมือง เศรษฐกิจและสังคมและมีผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน และต้องการนำความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจนั้นไปเป็นหลักในการบริหารประเทศด้วย การส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง โดยมุ่งหวังที่จะได้เป็นรัฐบาล หรือถ้าไม่ได้เป็นรัฐบาลก็เพื่อได้มีส่วนร่วมในการควบคุมสอดส่องการบริหารงานของรัฐบาลโดยทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน

พรรคการเมือง สำคัญจริงหรือ?

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมือง

เมืองที่มีความสำคัญและขาดเสียไม่ได้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่ประชาชนจำนวนมากที่สุดเข้ามามีส่วนในการปกครอง และอาจจะมีอิทธิพลเหนือรัฐบาลโดยผ่านทางผู้แทนราษฎร ดังนั้นการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจะต้องเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันทางการเมืองอย่างเป็นธรรม เพื่อที่บุคคลที่เสนอตัวเข้ารับเลือกตั้งได้มีโอกาสเสนอความเห็น อุดมการณ์ หรือนโยบายทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจต่อประชาชน จะได้มีโอกาสใช้วิจารณญาณในการเลือกผู้ที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกับตน และผู้ที่พอจะไว้วางใจได้ว่าจะเป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน

พรรคการเมือง นอกจากจะทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและคัดเลือกผู้สมัครรับเลือก

ตั้งต่อประชาชนแล้ว ยังทำหน้าที่สร้างรวบรวมและประสานมติมหาชน แล้วถ่ายทอดมติมหาชนไปสู่รัฐบาลเพื่อที่รัฐบาลจะได้ถือเป็นหลักในการกำหนดนโยบายเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน โดยนัยนี้พรรคการเมืองเป็นเสมือนห่วงเชื่อมประชาชนกับกลไกการปกครอง การแข่งขันทางการเมืองในระบบพรรคจะเป็นกลไกที่ควบคุมให้การเมืองมีความรับผิดชอบในหน้าที่และต่อประชาชนมากขึ้น เพราะพรรคการเมืองย่อมจะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคุณสมบัติดีพอสมควร เท่ากับเป็นการจำกัดจำนวนนักฉวยโอกาสทางการเมืองให้น้อยลง นอกจากนี้ แต่ละพรรคย่อมจะมีวินัยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่สมควรของสมาชิกพรรคได้ เท่ากับเป็นการป้องกันนักฉวยโอกาสทางการเมืองในสถาบันนิติบัญญัติและบริหาร

“พรรคการเมือง” มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างมาก เมื่อ “ประชาธิปไตย” เจริญเติบโตมากขึ้น “พรรคการเมือง” จะเข้ามามีส่วนพัวพันกับชีวิตของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ได้อีกชั้นหนึ่ง ประโยชน์ของการมีพรรคการเมืองยังอาจพิจารณาได้จากบทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมืองได้อีกด้วย

บทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมืองไทย

พรรคการเมืองมีบทบาทและหน้าที่สำคัญ ๆ หลายประการ คือ

1. หน้าที่ในการเลือกสรรบุคคลเข้าไปปฏิบัติงานทางการเมือง ซึ่งเรียกกันว่านักการเมือง โดยผ่านการเลือกตั้ง หรืออาจแต่งตั้งสมาชิกของพรรคที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งหรือแข่งขันในการเลือกตั้งแล้วไม่ได้รับเลือกให้เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าไม่ขัดต่อข้อห้ามในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ พรรคการเมืองยังเป็นสถาบันที่ให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ประสบการณ์ทางการเมืองอีกด้วย

2. หน้าที่ในการรวมกลุ่มผลประโยชน์ของบุคคลในสังคมซึ่งมีอยู่กระจัดกระจายกันให้เข้ามารวมอยู่ภายในพรรคการเมืองเดียวกัน และทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ เหล่านั้น ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของประชาชน

3. หน้าที่ในการนำเสนอนโยบายที่ได้แถลง

ไว้ก่อน และในขณะการรณรงค์การหาเสียงเลือกตั้งไปปฏิบัติเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่พรรคการเมืองหนึ่ง ๆ ได้รับเสียงข้างมากในสภา คือ ผู้สมัครในนามของพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นจำนวนมากที่สุด พรรคการเมืองนั้นก็จะทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามนโยบายที่พรรคได้กำหนดไว้ ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ได้เป็นรัฐบาลก็มีหน้าที่คอยควบคุมดูแลการบริหารงานของรัฐบาล ให้เป็นไปในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณชนมากที่สุด หรือคอยป้องกันผลประโยชน์ของกลุ่มที่พรรคต้องการเป็นตัวแทนผลประโยชน์นั้น ไม่ให้ถูกกระทบกระเทือนโดยนโยบาย หรือการบริหารงานของรัฐบาล

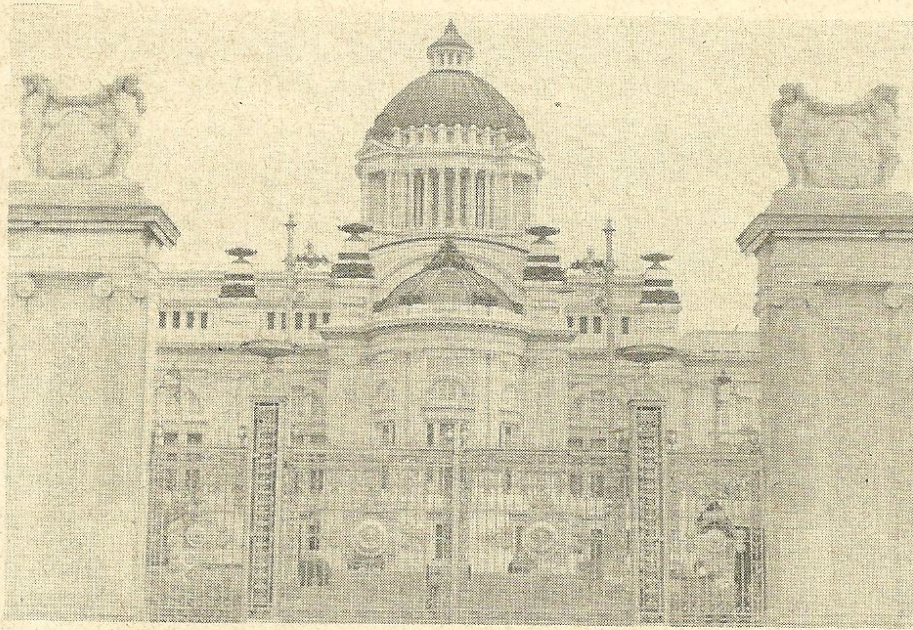
4. หน้าที่ในการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน พรรคการเมืองไม่ได้ให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน เฉพาะในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แม้หลังเลือกตั้งแล้วพรรคการเมืองก็ยังมีความสำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในปัญหาต่าง ๆ ของประเทศที่มีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมในการปกครอง ป้อนข่าวสารข้อมูลให้แก่ประชาชนในเมื่อมีปัญหาสำคัญ ๆ เกิดขึ้นด้วย

พรรคการเมืองไทย

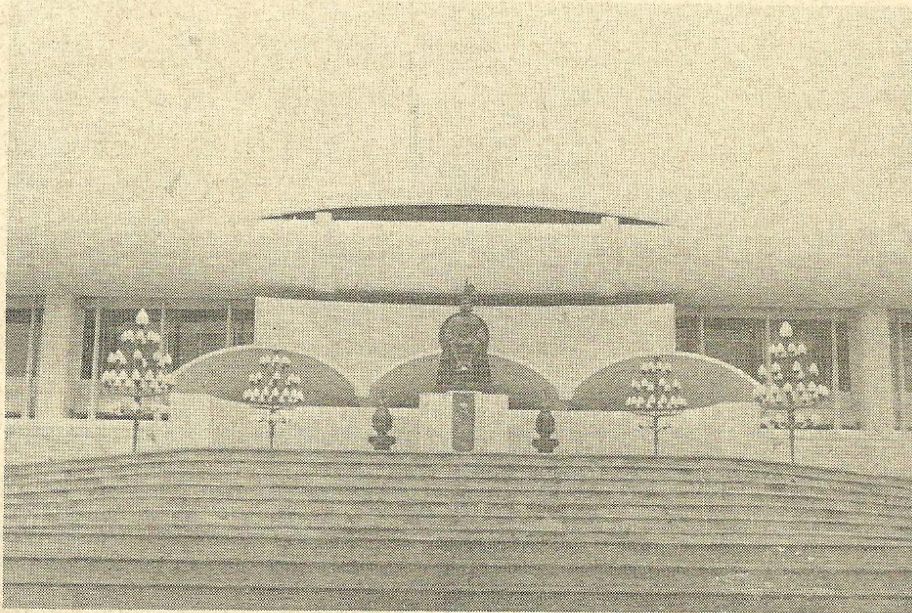
พรรคการเมืองเป็นกลไกที่สำคัญสำหรับระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนจะมีทัศนคติต่อการเมืองอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับศรัทธาและความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมืองด้วยว่า พรรคการเมืองสามารถช่วยแก้ปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้

พรรคการเมืองส่วนมากมักเกิดขึ้นมาจากการรวมตัวกันของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มของบุคคลที่มีอุดมการณ์ที่คล้ายคลึงกัน กลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายมักจะรวมตัวกันก่อนที่จะมีระบอบรัฐสภา และเมื่อมีการเลือกตั้งพรรคการเมืองก็เป็นวิวัฒนาการขั้นสูงของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผู้มีอุดมการณ์ร่วมกัน ซึ่งต้องการเข้าไปบริหารประเทศ

แต่ถ้าเราจะสังเกตวิวัฒนาการของพรรคการเมืองไทยแล้วจะเห็นว่า พรรคการเมืองไทยนั้นเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีรัฐสภาแล้วหลายปี คือ เพิ่งจะมีขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2489 ทั้ง ๆ ที่มีรัฐสภาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 แต่ก็ดำเนินงานอยู่เพียงไม่นานก็ต้องสลายตัวไป เนื่องจากมีรัฐประหารในปี พ.ศ. 2494 กระทั่งในปี พ.ศ. 2498 จึงได้มีพระราชบัญญัติพรรคการเมืองขึ้น และมีกลุ่มบุคคลจดทะเบียนพรรคถึง 34 พรรค อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2500 เป็นเหตุให้มีการรัฐประหารโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่งในปีเดียวกันนั่นเอง แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 จอมพลสฤษดิ์ทำการปฏิวัติยกเลิกรัฐธรรมนูญ และมีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 3 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2501 ยกเลิกพรรคการเมือง และมีการชุมนุมทางการเมืองหลังจากนั้นเป็นเวลาอีก 10 ปีเต็มจึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2511 และเป็น



พระที่นั่งอนันตสมาคม-รัฐสภาแห่งแรกของไทย



อาคารรัฐสภาหลังใหม่ ถนนอุทธรณ์ใน กทม.

ผลให้มีพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2511 แต่ต่อมาอีก 3 ปี คือ ในปี พ.ศ. 2514 ก็มีการปฏิวัติยกเลิกรัฐธรรมนูญและเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง 2511 เมื่อมีการต่อต้านระบบเผด็จการในเดือนตุลาคม 2516 และมีรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน 2517 แล้ว จึงได้มีพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2517 และต่อมาก็ถูกยกเลิกอีกเมื่อ พ.ศ. 2519 ขณะนี้ (2525) มีพระราช

บัญญัติพรรคการเมืองใช้บังคับอยู่

ประเภทของ พรรคการเมืองไทย

พรรคการเมืองไทยอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. พรรคการเมืองที่จัดตั้งโดยกลุ่ม

บุคคลผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศในขณะที่ยังไม่มีการเลือกตั้ง เมื่อจะมีการเลือกตั้งกลุ่มผู้มีอำนาจก็ตั้งพรรคโดยผู้นำของกลุ่มเป็นผู้นำ และเป็นกรรมการบริหารของพรรค โดยผู้นำพรรคสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่สมัครรับเลือกตั้ง แต่สมาชิกพรรคเข้ารับเลือกตั้ง เมื่อได้คะแนนเสียงข้างมากในสภาก็เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลต่อไป

2. พรรคการเมืองซึ่งจัดตั้งโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นปฏิปักษ์กับผู้นำของรัฐบาลอาจเป็นปฏิปักษ์ในทางส่วนตัว ในทางผลประโยชน์และในทางความคิดอุดมการณ์ทางการเมือง

3. พรรคการเมือง ซึ่งจัดตั้งเพื่อสนับสนุนรัฐบาล

เนื่องจากรัฐธรรมนูญไทยทุกฉบับ เว้นแต่ฉบับ พ.ศ. 2517 และฉบับปัจจุบัน ไม่ได้บังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมือง จึงมีผู้สมัครอิสระโดยไม่สังกัดพรรคเป็นจำนวนมาก และเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปอยู่ในสภาแล้ว ก็อาจรวมกลุ่มกันตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่ เรียกว่าพรรคอิสระเป็นต้น

พรรคการเมืองประเภทแรกนั้น แม้ว่าจะชนะการเลือกตั้งเกือบทุกครั้ง แต่มักจะเป็นพรรคที่ไม่มีความมั่นคง เนื่องจากผู้ที่เข้ามารวมกันยึดถือตัวบุคคลและหวังพึ่งอำนาจของรัฐบาลมากกว่าที่จะมีอุดมการณ์หรือนโยบายร่วมกัน เมื่อผู้นำนั้นไม่มีอำนาจอีกต่อไปพรรคก็ล้มสลายไป เช่น พรรคเสรีมนังคศิลา ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พรรคสหภูมิ ของจอมพลสฤษดิ์ และพรรคสหประชาไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นต้น

พรรคการเมืองของรัฐบาลมักไม่มีเสถียรภาพ เนื่องจากการรวมเอาบุคคลหลายความคิดเห็นและมีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาอยู่ด้วยกัน ผู้นำพรรคซึ่งเป็นผู้มีอำนาจของรัฐบาลมักจะขัดแย้งกัน และอาศัยลูกพรรค

ซึ่งมีผลประโยชน์ส่วนตัวร่วมกันโจมตีผู้นำคนอื่น ๆ ในรัฐบาลคณะเดียวกัน เมื่อมีความขัดแย้งกันในระดับผู้นำ ผู้นำแต่ละคนก็ต้องเอาใจผู้แทนโดยการให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นรายบุคคลไป ก่อให้เกิดการเรียกร้องผลประโยชน์และทำให้รัฐบาลไม่สามารถควบคุมลูกพรรคในสภาให้อยู่ในระเบียบวินัยได้ และเป็นเหตุให้มีการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง จนถึงกับนำไปสู่การรัฐประหารหลายครั้ง เช่น ความขัดแย้งในพรรคสหภูมิ ในสมัย พ.ศ. 2500-2501 ความขัดแย้งในพรรคสหประชาไทยระหว่าง พ.ศ. 2512-2514 และความขัดแย้งภายในสหพรรคก่อนมีการยุบสภาในเดือนมกราคม 2519 เป็นต้น

ความขัดแย้งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ การที่บุคคลระดับหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของรัฐบาลไม่ได้ลงสนามแข่งขันในการเลือกตั้งด้วย แต่เมื่อลูกพรรคได้รับเลือกตั้งเข้ามามากพรรคได้เป็นรัฐบาล บรรดาผู้นำพรรคซึ่งไม่ได้เป็นผู้แทนจะเป็นรัฐมนตรีเสียทั้งหมดหรือยอมให้ผู้แทนเข้ามาเป็นรัฐมนตรีร่วมด้วย แต่ก็ให้อัตราส่วนที่น้อยมาก เป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกพรรคที่เป็นผู้แทนไม่พอใจ

ปัญหา

ของพรรคการเมืองไทย

1. ขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากการปฏิวัติรัฐประหารบ่อย ๆ เป็นเหตุให้การเมืองขาดความต่อเนื่อง และทำให้ขาดนักการเมืองอาชีพที่แท้จริง เพราะความไม่มั่นคงของอาชีพผู้แทนเป็นเหตุให้บุคคลเลือกรับราชการหรือประกอบอาชีพอื่นมากกว่าที่จะยึดการเมืองเป็นงานหลัก

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2489 ซึ่งเป็นปีแรกที่มีพรรคการเมืองจนถึงปี พ.ศ. 2518 ระยะเวลาที่พรรคการเมืองต้องล้มเลิกไปและเกิดใหม่มีดังนี้

2489-2494 มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 5 ปี

2494-2499 ไม่มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 5 ปี

2500-2501 มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 1 ปี

2501-2511 ไม่มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 10 ปี

2512-2514 มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 2 ปี

2514-2516 ไม่มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 2 ปี

2516-2517 ไม่มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 1 ปี

2517-2519 มีพรรคการเมือง
รวมเวลา 1 ปี

2519-2524 ไม่มีพรรคการเมืองมีแต่
กลุ่มการเมือง

2525 มีพรรคการเมือง

2. มีความไม่มั่นคง แม้ว่าในเวลาที่ไม่มีการรัฐประหาร และพรรคการเมืองสามารถดำเนินงานได้ภายในรัฐสภา ความไม่มั่นคงนี้เป็นความไม่มั่นคงภายในพรรคการเมืองเอง เนื่องจากการยึดตัวบุคคลมากกว่านโยบาย และมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำพรรคทั้งฝ่ายรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน

สำหรับพรรคฝ่ายค้านนั้น พรรคประชาธิปไตยซึ่งเป็นพรรคที่เก่าแก่ที่สุด ก็มีการแตกแยกกันเองภายในพรรค เช่น ในปี พ.ศ. 2489 นายเลียง ไชยกาล แยกตัวออกมาพร้อมกับสมาชิกบางคนของพรรคประชาธิปไตย แล้วรวมกับสมาชิกที่แตกออกมาจากพรรคอื่น เป็นพรรคประชาชนในระหว่างปี พ.ศ. 2512-2514 มีสมาชิกพรรคประชาธิปไตยย้ายพรรคไปอยู่พรรคสหประชาไทยซึ่งเป็นพรรครัฐบาลในปี พ.ศ. 2513 ก่อนการเลือกตั้ง 2518 สมาชิกคนสำคัญระดับผู้นำพรรคประชาธิปไตย แยกตัวออกจากพรรคไปอยู่พรรคกิจสังคมและพรรคอธิปัตย์และเมื่อ

การเลือกตั้งครั้งหลังสุดก็แตกออกไปตั้งพรรคประชากรไทย

3. พรรคการเมืองยังไม่สามารถจัดตั้งองค์กรที่เข้มแข็ง และเข้าถึงประชาชนในระดับท้องถิ่น พรรคการเมืองเกือบทั้งหมดเป็นพรรคที่ยังไม่มีสาขาพรรคในจังหวัดต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะการขาดให้การศึกษากับประชาชนให้เข้าใจเรื่องพรรคการเมืองอย่างจริงจัง

4. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่มั่นคงของสถาบันทางการเมือง เมื่อมีการล้มเลิกเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญกันบ่อย ๆ สถาบันทางการเมือง เช่น รัฐสภาและพรรคการเมืองจึงขาดความต่อเนื่อง เมื่อขาดความต่อเนื่องจึงไม่สามารถพัฒนาองค์กร และตัวบุคคลในสถาบันได้ พรรคการเมืองในประเทศไทยจึงมีมากมายหลายพรรคและแต่ละพรรคก็ขาดความแข็งแกร่งทางด้านการจัดตั้งสมาชิกพรรคขาดระเบียบวินัย มีการย้ายพรรคบ่อย ๆ พรรคขาดสาขาพรรคในท้องที่ต่าง ๆ จนไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่แท้จริง หากเป็นกลุ่มคนที่มารวมกันเมื่อมีการเลือกตั้งเท่านั้น

สังท้าย

อย่างไรก็ดีแม้ว่าพรรคการเมืองไทยจะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมายจนไม่อาจจะพัฒนาได้อย่างที่คาดหวัง แต่โดยตัวมันเองพรรคการเมืองที่เป็นไปตามหลักการเป็นสถาบันที่มีคุณค่าและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย และช่วยให้การแข่งขันทางการเมืองเป็นไปอย่างมีกฎเกณฑ์มากขึ้น ดังนั้นหากประชาชนไม่พึงปรารถนาการปกครองเผด็จการ หรือผู้แทนที่ขาดความรับผิดชอบ จึงควรจะสนใจให้ความสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองระบบพรรคมากกว่าตัวบุคคลหรือคณะบุคคล.

ประเพณี ของ ไทย

ศอ. คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์

การจะเขียนเรื่องประเพณีของไทยนั้น ไม่ใช่จะเขียนสั้น ๆ ได้ ทั้งการที่จะหา เขียนให้ทั่วถึงทำได้ยากกว่า และดูเหมือน จะยังไม่เคยเห็นใครทำได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่า ประเพณีไทยนั้นยังแบ่งออกเป็นประเพณี หลวงและประเพณีพื้นเมือง ประเพณีหลวง ประกอบตามกำหนดและตามกฎหมายที่ วางไว้ตายตัว ส่วนประเพณีพื้นเมืองนั้นเป็น เรื่องใหญ่ แต่ละภาคก็มีประเพณีของตน แต่ละชุมชนก็ยังประกอบแยกย่อยลงไปอีก

ยังมีประเพณีส่วนบุคคลที่เรียกว่า “ประเพณีรวมญาติ” อีกพวกหนึ่ง ฉะนั้น ท่านจึงแบ่งประเพณีไทยไว้เป็น 3 หมวด คือ

1. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (ตั้งแต่เกิด จนตาย)
2. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล เช่น ตรุษ - สารท
3. ประเพณีเบ็ดเตล็ด

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

เป็นประเพณีรวมญาติ ตลอดชีวิตของคนเราที่เรียกว่าอายุนั้น ย่อมผ่านเหตุการณ์ที่ถือว่าสำคัญเป็นระยะ ๆ เริ่มต้นตั้งแต่เกิด ด้วยความห่วงใยของพ่อแม่พี่น้องในความปลอดภัยของเด็กที่เกิดใหม่ ครั้นเด็กอยู่รอดได้ถึงวันที่ 3 และวันที่ 7 ก็จะทำพิธีให้ตามประเพณี พออย่างเข้าวัยรุ่น ก็จะมีพิธีตัดจุกทั้งหญิงและชาย ครั้นถึงวัยจะมีเหย้าเรือนในสมัยก่อน ผู้ชายก็ต้องบวชก่อนแล้วจึงจะแต่งงาน ครั้นถึงกาลสิ้นอายุ ก็จะจบลงด้วยพิธีศพ

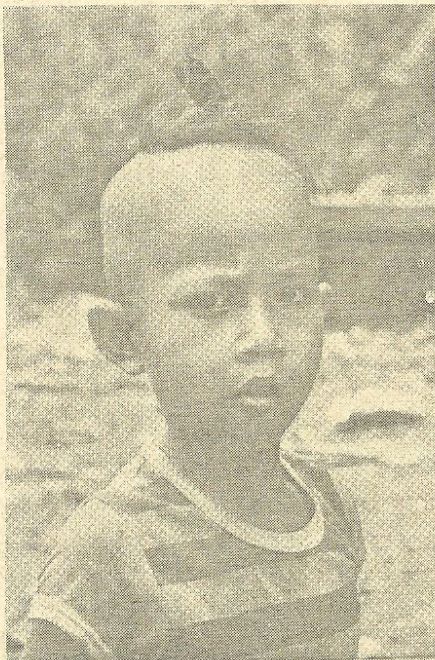
เมื่อทำสืบทอดกันนานเข้า จะเกิดเป็นประเพณียึดถือในคนกลุ่มเดียวกัน กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสังคม เรื่องของวัฒนธรรมและสังคมนั้นจะเปลี่ยนไปได้ตามกาลสมัย เช่น เมื่อการแพทย์และการบริหารการกสิกรรม ประเพณีทำขวัญ 3 วัน และ 7 วันก็ค่อย ๆ ห่างไป ไม่นิยมทำกัน

ประเพณีทำขวัญ 3 วันนั้นเชื่อกันมาแต่เดิมว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมานี้เป็นผู้บริสุทธิ์ปราศจากมลทิน แล้วคอยดักจับวิญญาณชั่วร้ายไม่ให้มีชีวิตก่อนส่งเข้าครุฑมารดา ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อกันว่าผีเป็นเจ้าของลูกมาก่อน ฉะนั้นเมื่อถึงวันเกิดจึงเอาเด็กใส่กระดังงาร่อนแล้วถามว่า “3 วันลูกผี 4 วันลูกคน ลูกของใครก็มาเอาไปน้อ” แล้วก็จัดให้มีหญิงแก่คนหนึ่งเอาเบี้ยหรือสตางค์ เข้ามาเป็นผู้รับชื่อว่า “ฉันทรับชื่อเป็นลูกฉันเอง” ผู้รับชื่อนี้จึงมีชื่อว่า “แม่ชื่อ” คือคนที่ได้รับชื่อเด็กนั้นมาจากผีแล้ว ภายหลังเข้าใจปะปนกันไปว่าแม่ชื่อนี้คือผีเอง

เมื่อเหตุแห่งพิธีมีดังกล่าว ถึงสมัยปัจจุบันพิธีทำขวัญ 3 วันนี้จึงไม่นิยมทำกัน และเนื่องจากว่าเป็นพิธีที่ประกอบกันได้ในบ้าน ท่าง่าย ๆ ไม่สิ้นเปลืองปัจจุบันนี้ในต่างจังหวัดยังคงมีทำกันอยู่บ้าง

ต่อมาก็มีทำขวัญเดือน ซึ่งจะต้องเชิญทั้งพราหมณ์และนิมนต์พระ และประชุมญาติเป็นการใหญ่ โขนผมไฟ ต่อจากนั้นเด็กจะเริ่มไ้จุก

เมื่อเด็กมีอายุจะเข้าเขตวัยหนุ่มและสาว คือชายอายุ 13 ปี และหญิง 11 ปี จึงจะบอกกล่าวแก่ญาติและเพื่อนฝูงอีกครั้งหนึ่ง คือ ทำพิธีโกนจุก น่าสังเกตเป็นอย่างยิ่งว่าโกนจุกนั้นเด็กชายจะอายุมากกว่าหญิง 2 ปี ไปตรงกับหลักพัฒนาการของเด็ก เพราะ



หลังจากทำขวัญเดือน โขนผมไฟแล้ว เด็กจะเริ่มไ้จุก

อายุนี้เด็กหญิงจะแก่กว่าเด็กชายโดยอัตโนมัติ 2 ปีเสมอ คนไทยสมัยโน้นสังเกตเห็นมานานก่อนที่จะกำหนดกฎหมายเกณฑ์และค้นคว้ากันเสียด้วยซ้ำ

พิธีโกนจุกจึงต้องมีการเลี้ยงพระถวายของ การแต่งตัวเด็กด้วยของมีค่าอย่างประกวดประชัน การรดน้ำเด็ก การสมโภชตามพิธีพราหมณ์ และการเลี้ยงดูแขก และข้อสำคัญจะต้องมีการให้เงินหรือของขวัญด้วย

ต่อมายังจะมีการบวชเณร เพื่อฝากฝังเด็กให้อยู่ใกล้พระ ส่วนมากจะบวชอยู่ระยะหนึ่ง และยังมีการบวชเณรเพื่อตอบแทน

พระคุณท่านผู้ล่วงลับ เรียกว่าบวชหน้าไฟ บางรายบวชวันสองวันก็สึก เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้วายชนม์

พิธีรวมญาติที่สำคัญที่สุดในชีวิตชายก็คือ “บวชพระ” เมื่อผู้ชายอายุครบ 21 ปีเต็ม นับเป็นวัยตามภาษากฎหมายว่า “บรรลุนิติภาวะ” ความจริงเป็นอายุที่คนไทยถือว่าพ้นเขตเด็กแล้วโดยสิ้นเชิงและเข้าวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเอง การบวชพระเท่ากับการเข้ามหาวิทยาลัยชั้นสูงสุดของโลก หากจะบวชพรรษาเดียวคือบวช 3 เดือนก็ได้ จะสมัครบวชต่อไปไม่สึกก็ได้

เณรถือศีล 10 ข้อ ส่วนพระภิกษุนั้นถือ 227 ข้อ และจะต้องมีเครื่องบริวารของพระบวชใหม่ 8 อย่างคือ มีด ด้าย เข็ม สบง รัตประคต จีวร สังฆาฏิ บาตร หม้อกรองน้ำ จำต้องมีครบถ้วนตามพุทธบัญญัติ

สมัยก่อนชายหนุ่มบวชแล้วก็เพื่อ “เบียด” คือแต่งงาน เป็นพิธีที่คนไทยถือมากกว่าจะต้องระมัดระวัง เพราะเป็นการตั้งหลักชีวิตและเป็นการดำรงวงศ์ตระกูล

ในพิธีแต่งงานแบบไทยนั้นมีหลักใหญ่อยู่ 2 ประการ ประการแรกคือ การแต่งงานเป็นการทำสัญญา ฉะนั้นเวลาประกอบพิธีจะต้องมีพยาน ประการที่ 2 ฝ่ายชายจะต้องพร้อมกล่าวคือจะต้องจบการศึกษาและควรจะต้องผ่านการบวชมาแล้วจึงจะสมบูรณ์ เมื่อชายหนุ่มตัดสินใจจะเลือกหญิงสาวมาเป็นคู่ชีวิตได้แล้ว จะต้องขอให้บิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ ไปเจรจาขอสู่ต่อบิดามารดาของฝ่ายหญิง เพื่อยินยอมให้แต่งงานกันได้ เมื่อทางฝ่ายหญิงตกลงแล้ว บางรายจะกำหนดสินสอดทองหมั้น ทางผู้ชายจะส่งแม่แก่ นำเงิน และสิ่งของที่ตกลงกันไว้ไปมอบให้ทางฝ่ายหญิงเป็นการประกาศหมั้น

พิธีแต่งงานจะเริ่มด้วยการนิมนต์พระมาสวดมนต์ ดักบาตรและฉันเช้า ตอนบ่าย

จัดสถานที่สำหรับรดน้ำ บ่าวสาวจะนั่งบนพรมหรือเสื่อก็ได้ แต่ปัจจุบันมักจะนั่งอยู่บนตั่ง เวลารดน้ำจะหมอบกราบ ข้างที่หมอบจะมีพานหรือถาดใส่เครื่องรดน้ำ ได้แก่สังข์ หม้อน้ำมนต์ที่มีใบสวาสต์ลอยอยู่มีผะอบน้อยใส่แป้งเจิม และพานใส่มงคลแฝด

แขกจะเข้าแถวเรียงหนึ่งรับสังข์บรรจุน้ำมนต์รดลงบนมือหรือศีรษะของบ่าวสาว ตอนเย็นค่ำอาจจะมีการเลี้ยงสนุกสนานระหว่างเพื่อนฝูงทั้ง 2 ฝ่าย การเลี้ยงจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายกล่าวอวยพร ต่อไปก็ถึงพิธีปูที่นอน เฒ่าแก่ผู้ปูที่นอนนั้น จะต้องเลือกเฟ้นเชิญคู่แต่งงานที่มีบุตรและชีวิตครอบครัวมีแต่ความสำเร็จ ตอนนั้นแขกจะกลับพร้อมด้วยของชำร่วย

จะเป็นเพราะว่าประเทศไทยนั้นอยู่ในสังคมเกษตรกรรม น้ำจึงมีความสำคัญในพิธี ชันหมากหมั้นหรือชันหมากแต่งงานสิ่งที่บรรจุน้ำนั้นจะแสดงว่าบ้านฝ่ายชายนั้นสมบูรณ์ไปด้วยผลผลิตทางเกษตรและนำพืชพันธุ์มาสู่บ้านเจ้าสาว เพื่อมารับใช้และเพาะปลูกให้ในกาลต่อไป

ในที่สุดก็ถึงเรื่องการตายคือพิธีศพ ซึ่งเป็นการรวมญาติครั้งสุดท้าย ประเพณีไทยแท้ ๆ นั้นไม่มีการเก็บศพนาน ต่างจังหวัดบางภาคตายเข้าเผาเย็น จะเก็บศพก็ไม่เกิน 2 - 3 คืน การตั้งศพสดนาน เก็บศพก่อนเผาเป็นการได้รับอิทธิพลจากจีน และการจัดดอกไม้ประดับหีบศพนั้นเอามาจากทางตะวันตก

ประเพณีประจำปีของไทย

บางที่เรียกว่าพิธีประจำปีเดือน มีกำหนดตายตัว และพิธีสภาพภูมิศาสตร์มาก ประเพณีประจำปีของไทยนั้นจะมีความมุ่งหมายแฝงประมาณ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. เพื่อศีลธรรมและศาสนา

2. เป็นการบำรุงช่าง และฝีมือในด้านต่าง ๆ

3. ให้กำลังใจในอาชีพ

4. รับสภาพภูมิศาสตร์

5. รวมคนสมานสามัคคี รื่นรมย์ สังสรรค์ พบปะและโอกาสการเลือกคู่ของหนุ่มสาว

ปีใหม่ของคนไทยนั้นนับตามจันทรคติ และตั้งต้นเอาในวันมหาสงกรานต์ คือวันที่ 13 เมษายนไม่ยกเว้น ถ้าเผื่อเป็นพิธีทางลานนา อาจจะแตกต่างกันบ้างในข้อปลีกย่อย แต่ก็จะเป็นกำหนดนี้ และมีนางสงกรานต์ถึง 7 องค์

ต้นเหตุที่จะเกิดมีนางสงกรานต์เนื่องมาจากท้าวทิลพรหมหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าท้าวมหาสงกรานต์ ไปทำและแพ้วพันลูกเศรษฐี ชื่อธรรมบาลกุมาร จึงต้องตัดเศียรตัวเองตามสัญญาพันนั้น

เศียรท้าวทิลพรหมนี้มีพิษมาก ถ้าตั้งไว้บนแผ่นดินไฟก็จะไหม้ทั่วโลกธาตุ ถ้าจะโยนขึ้นบนอากาศฝนก็จะแล้ง ถ้าจะทิ้งในมหาสมุทรน้ำก็จะแห้ง จึงสั่งให้นางทั้ง 7 ผู้เป็นธิดาเอาพานมารับเศียรไว้แล้วเชิญเข้าประดิษฐานในมณฑป ณ ถ้ำคันธุลีเขาไกรลาส เพราะเป็นที่เดียวจะไม่ลุกเป็นไฟ

นางทั้ง 7 นี้เป็นบาทบริจาริกาของพระอินทร์ จอมเทวราชมีชื่อต่าง ๆ กันคือ ทูษะ โคราต รากษส มัณฑา กิรีนี กิมิทา และมโหทร ใช้ออกไม้ เครื่องประดับ อาวุธ พานและอาหารต่าง ๆ กัน ผลัดเปลี่ยนเวียนกันเป็นนางสงกรานต์องค์ละปี แต่ละปียังมีนาคให้น้ำ นาคน้อยตัวน้ำจะมาก นาคมากตัวน้ำจะน้อย ถ้าให้ 7 ตัวจะมีปัญหาทางขาดน้ำมาก

โบราณถือว่าปีหนึ่งก็คือ พระอาทิตย์เดินรอบโลกครบ 1 รอบ ฉะนั้นวันสุกดิบ (วันที่ 12 เมษายน) จึงเป็นวันจ่ายและเตรียมของไว้ทำบุญในวันรุ่งขึ้น ฝ่ายหญิงสาวจะ

เตรียมถุงใหม่หม่ใหม่ หากเป็นเครื่องนุ่งห่มเก่าก็ต้องย้อมอัดให้เรียบและจีบด้วยเครื่องจีบ ก่อนจะใช้จะร่ำและอบให้หอม ขนาดที่ว่านั่งที่ไหนหอมติดกระดานที่นั่นทีเดียว ทั้งหมดนี้ว่าด้วยอดีต สมัยที่คนไทยไม่ชอบใช้เงินโดยไม่จำเป็น

กิจกรรมฉลองปีใหม่ไทยก็ต้องขึ้นต้นด้วยเรื่องทำบุญตักบาตร ก่อพระเจดีย์ทราย หรือขนทรายเข้าวัด ปลอยนก ปลอยปลา ปลอยเต่า ฯลฯ

สร้างพระพุทธรูปสำคัญของชุมชนแต่ละแห่ง แล้วก็รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ที่อายุ 50 ปีขึ้นไป การที่สมัยหลังมาคิดเป็น 60 ปีนั้นน่าจะเป็นความคิดที่ได้มาจากแฮซิดของจีนเพราะอายุเฉลี่ยของคนไทยแต่ก่อนจนถึงปัจจุบันเห็นจะไม่เกิน 60 ปี ของที่นำไปกราบขอพรก็มีเครื่องใช้จำเป็นของผู้สูงอายุ น้ำอบไทย ปัจจุบันเห็นมีโอเดอรโคโลญที่แปลว่า “น้ำจากเมืองโคโลญ” ผ้าเช็ดตัวถึงขนมไทยที่ทำเองซึ่งบางที่ก็กลายเป็นเค้กไป เด็กขนมเพิ่มการเสียดุลการค้า

ท่านผู้ใหญ่โบราณนั้นท่านไม่รับฝ่ายเดียว ท่านจะให้ด้วย บางท่านก็แจกเงิน บางท่านก็แจกหนังสือแล้วก็เลี้ยงข้าวแช่ ซึ่งมีการวิธีการปรุงไม่ได้พิศดารอะไร แต่ปัจจุบันก็หาคนทำถูกต้องได้น้อยคน ทำง่ายแต่ประณีตอย่างยิ่ง แม้แต่น้ำแช่ข้าว

หนุ่มสาวก็จะมีรีนเริงสงกรานต์ สาดน้ำกันเอง บ้างก็ประแป้งแถมให้ ซึ่งยังคงทำกันอยู่จนทุกวันนี้ แล้วก็มีการละเล่นพื้นเมือง เช่นร้องเพลงพืชมธุราธ เพลงพวงมาลัยตามลานวัด เล่นให้ได้เหงื่อก็มีช่วงชัย ชักเย่อมอญซ่อนผ้า แต่ละภาคก็แตกต่างกันไปตามประเพณีนิยม น่าสังเกตว่าการว่าเพลงของชาวบ้านไทยนั้น ผู้ชายจะเป็นฝ่ายว่าวอนผู้หญิงเล่นตัวและว่าให้เจ็บ ๆ

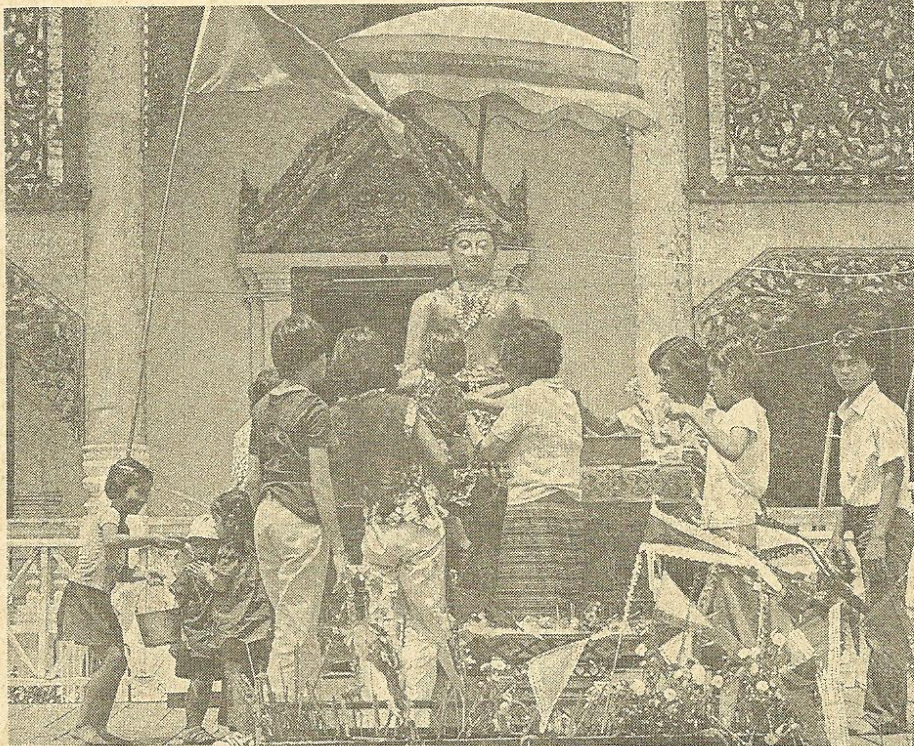
ถึงเดือน 6 และเดือน 7 พันธุดูร้อนย่างเข้าฤดูฝน งานในนาซุกขึ้น ไหนจะไถ

คราด วาน ดำกล้า เวลาว่างมีน้อย จะมีก็เพียงพิธีรวมญาติ เช่น งานโกนจุก แต่งงาน และบวชนาค เดือน 6 แต่งงานกันมาก เพราะคนไทยไม่นิยมแต่งงานเดือนคี่ ยกเว้นเดือนเก้าที่ออกเสียงใกล้เคียงกับ “ก้าว” จะรอไปถึงเดือน 8 ก็เป็นเทศกาลเข้าพรรษาไม่นิยมแต่งงานกันอีก

งานหลวงที่มีความสำคัญแก่ราษฎร

การเกษตรและจะได้ไม่ประมาทเรื่องการวางแผนหาแหล่งน้ำมาเพาะปลูก

งานเดือน 6 ที่สำคัญอีกงานหนึ่งก็คืองานวิสาขบูชาตรงกับวันเพ็ญกลางเดือน 6 ถือกันว่าเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน เป็นอภิลักขิตกาลสำคัญยิ่งทางพุทธศาสนา จนสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรมหมื่นบำเพ็ญบุญ ท้าวการกุศล เวียน-



ศรัทธาเลื่อมใสชาวพุทธ บริสุทธิบริบูรณ์พูนศรี

ทางกำลังใจอย่างยิ่งก็คือ พิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และพระราชพิธีพืชมงคลอันเป็นพระราชพิธีที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงประกอบเพื่อ

1. ให้ความสำคัญแก่อาชีพกสิกรรมที่มีการทำนาเป็นหลัก แม้พระมหากษัตริย์ก็ทรงเป็นกสิกร
2. ให้ขวัญแก่ประชาชน และให้พันธุ์ที่เป็นสิริมงคลยิ่ง
3. ประกาศสภาพภูมิศาสตร์ให้ประชาชนทราบว่ามีฝนมาแล้ว และควรจะเริ่มทำนา
4. ดุสภาพของน้ำที่จะเอื้ออำนวยใน

เทียน เทศนัลตลอดรุ่ง และยังคงมีวัดบางวัดในชนบทจำลองที่ถวายพระเพลิง เพิ่มศรัทธาและความศรัทธาขึ้นให้เห็นจริงเห็นจัง

เดือน 7 มีงานทำบุญสลากภัต คือการถวายอาหารพระตามสลาก นับเข้าในสังฆทาน มีการแจกฎีกา กำหนดวันและสถานที่ว่าจะไปวัดใด บางแห่งก็มีแห่อาหารบางแห่งต่างคนต่างเอาไป ให้ลูกสาวหาบคอนหรือยกแบกตามพ่อแม่ ชายหนุ่มจะดูสาวอยู่ข้างทาง การปรุงอาหารนั้นจะทำการสุดฝีมือ แล้วเขียนสลากทำจำนวนพระ ทายกจะเลือกถวายตามชอบใจไม่ได้ ทางภาคพายัพเรียกว่า “ตานก๋วยสลาก”

แล้วก็เข้าพรรษา มีการถวายประทีปจ่านาพระวรวงษาต่างแห่ เทียนจ่านาพระวรวงษาของตนไปทางบกบ้าง เรือบ้าง มีพิณพาทย์ ช้อง กลอง ประโคม เอิกเกริกไปทั้งคนแห่คนดู ปัจจุบันดูเหมือนว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะคงยังทำกันแข่งขันมาก ชีءิ่งที่นำมาหล่อเทียนนั้นจะต้องหามาเองและหล่อเอง

และแล้วเทศกาลสารทก็มาถึง คือวันสิ้นเดือน 10 ชาวบ้านจะนำเอาโภชนาหารพร้อมทั้งกระยาสารท และกล้วยไข่ไปตักบาตรธารณะกันที่วัด กระยาสารทคือ ข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่วงา และมะพร้าวทวนกับน้ำตาลเข้มข้นจนเกาะกัน ทำกันทุกบ้านไม่วั้น เครื่องปรุงถึงหน้าทุกอย่าง แต่ทางกรุงเทพฯ จะใช้ซื้อหา

การทำบุญเทศกาลสารทนี้ ก็เพื่อระลึกถึงผู้ตายซึ่งมีอยู่แทบทุกศาสนา ของจีนก็มีสารทขนมโก๋ ทางอีสานก็มีบุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก ทางบักซ์ใต้ก็มีบุญข้าวบิณฑ์

ทอดกฐินนั้นมาถึงหลังออกพรรษา ปัจจุบันทอดกันทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศนอกประเทศ มีการตระเตรียมผ้ากฐินและเครื่องไทยธรรมของถวายพระ การแห่เครื่องกฐินจะมีดนตรีมีหมี่ฆ้อง เพื่อให้ชาวบ้านไทยร่วมอนุโมทนากับองค์กฐิน มีการเลี้ยงพระเพล และผู้ร่วมงานกฐินส่วนมากเพื่อความสะดวกจะเลี้ยงด้วยข้าวกระตังหรือข้าวห่อ สนุกสนานเปลี่ยนบรรยากาศและประหยัด บางรายเงินมากถึงเลี้ยงโต๊ะจีนกันเลยทีเดียว เป็นเรื่องของวัดพุทธในพิธีศาสนา

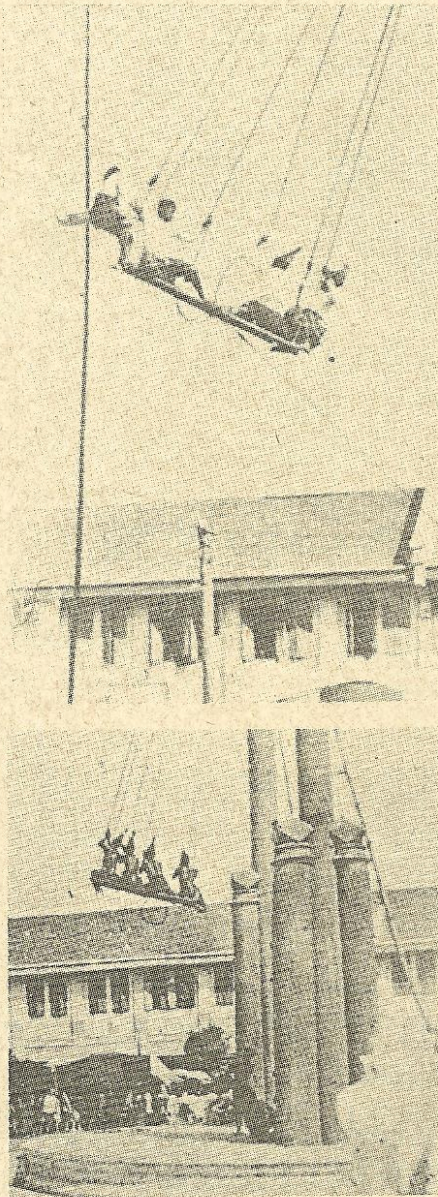
กฐินที่สนุกที่สุด ต้องประสานงานช่วยกันเหนียวมากที่สุดคือจุลกฐิน เริ่มด้วยเก็บฝ้ายมากรอบเป็นเส้นด้าย ทอเป็นผืนผ้า ตัดเย็บย้อมไตรจีวรให้เสร็จใน 24 ชั่วโมง ปัจจุบันนาน ๆ จะได้เห็น ก็ยังดีที่ไม่สูญเสียทีเดียว อาณิสสงฆ์สูงสุดในเรื่องของกฐิน

ทอดกฐิน

เพ็ญเดือน 11 และเพ็ญเดือน 12 นั้น น้ำก็หลากพระจันทร์ก็สวย วันเพ็ญในเดือน ตุลาคมและพฤศจิกายนจึงเป็นเทศกาลลอยกระทง ประชาชนจะจัดทำกระทงด้วยใบตองกล้วยให้แน่นหนาจนน้ำซึมเข้ามิได้ ปักรูปเทียนและใส่เงินปลีกละเล็ก ๆ น้อย ๆ พร้อมด้วยหมากพลูคำหนึ่ง บ้างก็ทำให้ประณีตกว่านั้น ตัวกระทงเอากาบพลับพลึงทำแทนเป็นบัวหางงมไขแทนกระทงใบตอง บางทีก็ทำเป็นตุ๊กตารูปเรือกลไฟหรือเรือประทุนจะเสียรูปและเทียนลงบนกาบมะพร้าวพอลอยได้ก็ใช้ได้ ขณะนี้ตัวกระทงนั้นได้กลายรูปไปตามวัสดุที่ประกอบเช่นใช้โฟมและขนาดก็ใหญ่ขึ้น จนนางนพมาศคือหญิงสาวหน้าตาดีลงไปนั่งให้ลอยไปตามน้ำได้

การลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนน้ำหลากเช่นนี้มีอยู่ทั่วประเทศทุกภาค ทางภาคพายัพพอถึงเดือนยี่เป็ง ซึ่งตรงกับกลางเดือน 12 นอกจากลอยกระทงแล้ว ยังมีการตามประทีปที่ทำด้วยดินเผาโตกว่าถ้วยตะไลปากผาย หยอดขี้ผึ้งปนน้ำมันมะพร้าวลงไป แล้ววางด้วยขี้ผึ้งเป็นดินเป็นไส้นำไปจุดตามวัดและที่อยู่อาศัย ดับไฟดวงใหญ่เสียจะงดงามวอมแวมเห็นแล้วสบายใจอย่างยิ่ง ทางอีสานก็มีการลอยหยวกกล้วยทั้งต้นประดับประดาส่วนการลอยแพของทางใต้ นั้น ทำในรูปเสียดบาลมากกว่าจะเป็นพิธีลอยกระทง

เมื่อน้ำมากจนเจิ่ง จึงมีประเพณีอีกอย่างหนึ่งในทุกภาคของประเทศไทย คือ ประเพณีแข่งเรือ เป็นประเพณีรวมคนเพื่อแสดงน้ำใจนักกีฬาหนุ่มสาวก็จะได้มีกิจกรรมที่น่าสนใจการแข่งขันเรือมีฝีพายตั้งแต่ 8 คนขึ้นไปจนถึง 40 หรือ 50 คน ซ้อมกันนานส่วนมากจะใช้ศาลาวัดเป็นที่รวมชุมนุม คนในชุมชนนั้นจะช่วยกันอุปการะ ผู้หญิงเป็นฝ่ายเลี้ยงดู เป็นเรื่องตื่นเต้นทำให้ชนบทมีชีวิตชีวาและบรรยากาศเต็มไปด้วยมิตรภาพ



พอถึงเดือนยี่ มีพิธีโล้ชิงช้า

ถึงเวลานัด เรือจากที่ต่าง ๆ จะไปชุมนุมกัน ฝีพายที่มาจากถิ่นไกลก็จะพักแรมใครเป็นเจ้าของบ้านก็จะช่วยกันเลี้ยงแขก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รักกันข้ามบางข้ามคูกน้ำ

เดือนอ้ายเป็นเดือนเทศน์มหาชาติ ประชาชนจะทำการเทศน์แปลก ๆ เชื่อกันว่า ถ้าได้ฟังมหาเวสสันดรชาดกครบ 13 กัณฑ์ในวันเดียวจะได้กุศลแรงมาก ระหว่างพิธีเทศน์มหาชาตินั้นเป็นหน้ากึ่ง ที่ไหนมีน้ำจืดจะจับกึ่งนางกึ่งก้ามกรามได้ที่นั้น ฉะนั้นของเลี้ยงในพิธีเทศน์จึงไม่หนีขนมเบื้อง เชื่อกันมาจนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระ-

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า หญิงสาวคนใดจะละเลงขนมเบื้องได้ จีบขนมจีบได้ลูกกลมปลายแหลมจีบละเอียด ปอกมะพร้าวเร็วได้ครบลาย สุดท้ายจีบพลูยาวได้ก็ตรอบตลอดจีบจึงจะสมควรได้รับสมญานามว่า “แม่ร้อยซัง” หรือ “แม่ 8,000 บาท”

เดือนยี่มีพิธีโล้ชิงช้า เพื่อรับเสด็จพระอิศวรเป็นเจ้าขณะทรงเยี่ยมโลก พิธีจะจัดที่โบสถ์พราหมณ์ เดิมนั้นเล็กเสียแล้ว

ส่วนเดือน 3 นั้นมีพิธีมาฆบูชา คือวันที่พระอรหันต์ 1,250 องค์มาเฝ้าพระพุทธเจ้าพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย นับเป็นการชุมนุมเฝ้าครั้งใหญ่ที่สุดของโลกครั้งหนึ่ง พระพุทธองค์จึงประทานพุทธโอวาทอันเป็นหลักของพระพุทธศาสนา ในวันนั้นไปวัดเพื่อสวดมนต์ฟังเทศน์ มีการประกวดโคมดอกไม้

เดือนสุดท้ายของปีคือเดือน 4 ตรงกับเดือนมีนาคม เป็นเดือนเสาะเคราะห์ทั้งบ้านและเมือง ไล่สิ่งชั่วร้ายเพื่อเตรียมรับปีใหม่ จะมีการสวดมนต์เลี้ยงพระโกนแกระจุก เปียเด็กเพื่อพ้นจากการเป็นทารก นับว่าเป็นวันเด็กของคนโบราณนั่นเอง

นอกจากนี้เรายังมีพิธีเบ็ดเตล็ดอีกมากมายเกินจะพรรณนา เช่นพิธีทำขวัญข้าวขึ้นบ้านใหม่ ทำขวัญเสาเรือน พิธีแห่นางแมวเพื่อขอฝน ตามธรรมชาติของชาติที่มีวัฒนธรรมเป็นของตัวเองมาเป็นเวลานาน และพิธีต่างๆ ยังมีเอกลักษณ์ตามถิ่นของตนเอง

หน้าที่ของเราชาวไทยก็คือ ต้องช่วยกันพิจารณาว่าพิธีอะไรควรจะรักษาไว้และพิธีใดควรจะเลิกทำเพราะขาดเหตุผลและล้าสมัย หลักใหญ่ที่สุดที่จะปฏิบัติได้ทันทีก็คือว่า พิธีที่ให้ความสำคัญเฉพาะตัวบุคคลนั้นต้องลดหรือทำกันเองในหมู่ญาติมิตรได้แก่พิธีรวมญาติทั้งหมด ส่วนพิธีให้ขวัญรวมกลุ่มก่อให้เกิดความสามัคคี ดีต่อส่วนรวมนั้นคงจะต้องช่วยกันรักษาไว้สืบไป

ชนะความจน

ท่าน”

“แต่ที่มากราบพระด้วยมือสืบนีวก็ แทนดอกไม้รูปเทียนดีอยู่แล้ว อย่าเข้าใจว่า คนที่เข้าหาพระต้องเอาอะไรไปถวายเสมอไป ว่าแต่เธอที่ป็นจน ๆ เมื่อกี้นี้ละ มีเรื่องอะไรทุกข์ร้อนบ้างหรือเปล่า ถ้าพอจะช่วย แนะนำอะไรได้บ้างก็ยินดี”

“ผมเห็นพระก็ทำให้นึกอยากทำบุญ แต่ผมจนมาก ผมพยายามรับจ้างเขาทำนา เลี้ยงพ่อแม่ ซึ่งแก่มากแล้ว ผมจึงทำได้เพียง มากราบท่านเท่านั้น”

“อย่าเข้าใจผิดคิดว่า การทำบุญต้องใช้ ข้าวของเงินทองเสมอไป เธอเพียงมากราบ พระก็ได้ชื่อว่าทำบุญแล้ว เรียกว่า อปายนัมม บุญสำเร็จด้วยการอ่อนน้อม เพียงจิตใจน้อม นึกไปในทางดี ก็เป็นบุญ เพราะบุญแปลว่า ชำระหรือล้าง หมายถึงชำระจิตใจให้ผ่องใส เธอจึงมีโอกาสจะทำบุญได้ตลอดเวลา ไม่ต้องรอให้ร่ำรวยเสียก่อน”

“ท่านพูดอย่างนี้ ก็หมายความว่าคน ยากจนทั้งหลายมีโอกาสทำบุญได้ไม่แพ้ คนมั่งมีใช่ไหมครับ”

“ใช่แล้ว พระพุทธเจ้าท่านแสดง ตัวอย่างการทำบุญไว้ถึง 10 อย่าง และใน 10 อย่างนั้น ก็มีทาน การ ให้ปันสิ่งของอยู่ข้อเดียวเท่านั้น ที่ ต้องอาศัยวัตถุสิ่งของ ส่วนอีก 9 อย่าง รักษาศีลก็ได้บุญ ช่วยเหลือ ผู้อื่นในการทำมาหากิน หรือแม้แต่ เห็นเขาทำความดีแล้วพลอยยินดี

ด้วยก็เป็นบุญ ในที่สุดทำความคิด เห็นให้ถูกต้องก็ได้บุญ เพราะชำระ จิตใจให้สะอาดทั้งสิ้น”

“ผมดีใจมากที่ได้มานมัสการท่าน ทำให้ผมเข้าใจขึ้นอีกมากกว่าผมยังมีโอกาสทำ บุญได้หลายทางทีเดียว”

“เธอเล่าให้ฟังเมื่อไหร่จะไปรับจ้างเขา ทำนา แล้วนำมาเลี้ยงดูพ่อแม่ใช้หรือไม่”

“ใช่ครับ”

“นั่นแหละ เธอก็ได้บุญมาก เพราะได้แสดงความสำนึกบุญคุณ และตอบแทนพระคุณของพ่อแม่ ขอให้ทำความดีอย่างนี้ตลอดไปเถิด เธอจะไม่ตกต่ำเลย มีแต่จะเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป”

เด็กหนุ่มตาลุกวาวด้วยความปลื้มปิติ ในเมื่อทราบว่าการทำงานด้วยความ เหน็ดเหนื่อย นำรายได้มาเลี้ยงมารดาบิดา ก็เป็นบุญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา

“ถ้าเป็นอย่างนี้ ผมก็ไม่กลัว ความจนต่อไปแล้ว เพราะความจน ไม่ได้ขัดขวางการได้บุญ หรือการ ทำคุณงามความดีต่าง ๆ อย่างไม่เคย ท่านจะกรุณาเทศน์สอนคนจน ๆ อย่างผม ให้รู้กันทั่ว ๆ ไปได้ไหมครับว่าคนจนมีโอกาส ทำบุญได้มาก ไม่แพ้คนมั่งมีแต่ประการใด”

“ข้อนั้นไม่ต้องเป็นห่วง เพราะ พระย่อมมีหน้าที่สั่งสอนแนะนำ ประชาชนอยู่แล้ว เมื่อกันเธอพูดว่า

เมื่อเห็นพระรูปองค์ปักกลดในที่โล่ง แวดวงด้วยกอไผ่ เด็กหนุ่มหน้าตาดีคนหนึ่งก็เข้าไปกราบนมัสการด้วยความเคารพ

พระรูปองค์หักท่ายด้วยอาการอันดีงาม แสดงเมตตาจิตอย่างเห็นได้ชัด

“ท่านครับ ผมจนเหลือเกิน แม้แต่ดอกไม้รูปเทียนก็ไม่มีปัญหาหาถวาย

เธอไม่กลัวความจนต่อไปแล้ว เพราะความจนมิได้ขัดขวางการได้บุญ หรือการทำคุณงามความดีต่าง ๆ นั้นนับว่าน่าฟังมากจึงอยากจะพูดกับเธอถึงเรื่องนี้สักเล็กน้อย เพื่อเธอจะได้ทราบว่าพระพุทธศาสนามีข้อเสนอแต่เพียงว่า คนจนย่อมมีโอกาสทำความดีได้ไม่น้อยกว่าคนมั่งมีเท่านั้น แต่ยังสอนให้คนจนรู้จักเอาชนะความจนด้วย”

“ทำอย่างไรหรือครับ จึงจะเอาชนะความจนได้”

“ก่อนที่จะพูดถึงเรื่องเอาชนะขอให้ฟังถึงเรื่องความจนว่า พระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างไรเป็นเบื้องต้น เธอจะได้ทราบว่าพระพุทธเจ้านั้นทรงเข้าใจเรื่องของคนจน และหาทางโปรดคนจนอยู่เสมอ”

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความจนเป็นทุกข์ในโลกแล้วทรงแสดงถึงการที่คนจนต้องทุกข์นี้ ต้องเสียดอกเบี้ยต้องถูกทวงดอกเบี้ย ต้องถูกฟ้อง ต้องถูกตามตัวหรือจองจำ การที่ต้องทุกข์นี้ ต้องเสียดอกเบี้ย ต้องถูกทวง ต้องถูกฟ้อง ต้องถูกตามตัว หรือถูกจองจำ แม้เพียงข้อใดข้อหนึ่ง ก็เป็นทุกข์ทั้งสิ้น”

“ที่กล่าวมานี้เป็นความจนทางโลก ต่อจากนั้นพระพุทธเจ้าได้ตรัสต่อไปถึงความจนทางธรรม คือ ความจนคุณความดี ซึ่งมีลักษณะคล้ายการเสียดอกเบี้ย การ

ถูกทวงดอกเบี้ยเหมือนกัน”

“เธอยังเป็นหนุ่ม เธออาจจะเป็นคนจนในทางโลกอย่างที่มาปรับทุกข์ให้ฟัง แต่การที่เธอรักดีใคร่จะทำความดีนี้ แสดงว่าเธอมิได้จนคุณธรรมเลย”

“คราวนี้ พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้เอาชนะความจนอย่างไร เบื้องแรกทรงสั่งสอนให้ปิดประตูความเสื่อมทรัพย์ที่เรียกว่า อบายมุข มีความเป็นนักเลงสุรา นักเลงการพนัน และความเกียจคร้านเป็นต้น แล้วทรงสอนให้มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ รู้จักเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้ รู้จักคบเพื่อนที่ดีและรู้จักใช้จ่ายแต่พอเหมาะสม”

“เธอจะเห็นได้ว่า ความจนมิใช่มีมาแต่กำเนิดเพียงอย่างเดียวคือเมื่อมารดาบิดายากจนบุตรธิดาที่

เกิดมาก็ยากจนด้วย แต่บางครั้งคนที่ทำมาหาได้พอกินพอใช้แล้วนี้แหละกลับยากจนยิ่งกว่าคนที่มีรายได้น้อยกว่าตนเสียอีก ทั้งนี้เพราะตัวเองช่วยสร้างความยากจนให้แก่ตน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ใช้จ่ายเกินรายได้ ไม่รู้จักประมาณ ไม่รู้จักจำเป็นหรือไม่จำเป็น ไม่รู้จักคำว่าเก็บออม รู้แต่เพียงอย่างเดียวว่าเท่าที่ได้อยู่นั้นน้อยไป แม้จะได้มากเท่าไรก็ไม่พอใช้อยู่เสมอ แต่เขาก็ไม่เคยนึกโทษตนเองว่าทำให้ตนยากจน นึกแต่เพียงว่ารายได้ไม่พอรายจ่ายเท่านั้น”

“คราวนี้จะลองถามเธอดูว่า ความจนนั้นเราสร้างให้แก่ตัวเราเองก็ได้ ใช่หรือไม่?”

“ใช่ครับ ตามตัวอย่างที่ท่านกล่าวมานี้แสดงว่า คนมิใช่น้อยสร้างความจนให้เกิดขึ้นเพราะฝีมือของ

“ความจนมิใช่มีมาแต่กำเนิดเพียงอย่างเดียวคือเมื่อมารดาบิดายากจน บุตรธิดาที่เกิดมาก็ยากจนด้วย แต่บางครั้งคนที่ทำมาหาได้พอกินพอใช้แล้วนี้แหละกลับยากจนยิ่งกว่าคนที่มีรายได้น้อยกว่าตนเสียอีก เพราะตัวเองช่วยสร้างความยากจนให้แก่ตน แต่เขาก็ไม่เคยนึกโทษตนเองว่าทำให้ตนยากจน นึกแต่เพียงว่ารายได้ไม่พอจ่ายเท่านั้น”

ตนเอง”

“ข้อธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ เช่นความขยัน การเก็บออม การรู้จักใช้จ่ายพอเหมาะสม เป็นการเอาชนะความจนให้หรือไม่”

“ใช่ครับ ผมไม่เคยนึกเลยว่า พระพุทธเจ้าจะทรงสั่งสอนแม้ในเรื่องเช่นนี้ ผมจึงดีใจมากที่ได้มาพบท่านและผมขอยืนยันว่า ผมจะเอาชนะความจนให้ได้ โดยเร็วที่สุด”

รุ่งขึ้น พระครูองค์เดินทางต่อไป เด็กหนุ่มคนนั้นก็ทำงานต่อไปตามที่เคยทำมาแล้ว

15 ปีต่อมา พระครูองค์ชรารูปหนึ่ง มาปักกลดที่ท้ายหมู่บ้านแห่งนั้นอีก กอไผ่หลายกอที่เคยขึ้นแหวดวงช่องว่างตรงนั้นหายไป มีแต่มะม่วงและขนุนขึ้นงดงามใบดก อยู่แทนที่

ชายคนหนึ่งอายุประมาณ 35 ปีเศษ เข้ามาทักถามอย่างนอบน้อม เมื่อฟังพินิจดูพระครูองค์อย่างถี่ถ้วนแล้ว ชายผู้นั้นก็ตรงเข้าไปกอดเท้า กราบอีกครั้งหนึ่งตรงเท่านั้นแล้วก็ร้องไห้ พระครูองค์ไม่เข้าใจในเหตุการณ์นั้น จึงถามขึ้นว่า มีเรื่องอะไรหรือ จึงมาร้องไห้เช่นนี้

ชายคนนั้นกล่าวตอบทั้งที่น้ำตานองหน้าว่า “เป็นเวลาหลายปีมาแล้วที่ผมตามหาท่าน ท่านช่วยสั่งสอนชุบชีวิตของผม ซึ่งเป็นคนจนเป็นลูกจ้างเขา ให้กลับมั่งมีทรัพย์สินที่ดินไร่นามากมาย มีบ้านใหญ่โตเป็นของตัวเอง ผมเหมือนเกิดใหม่ตั้งแต่ได้ฟังคำสอนของท่าน ผมเที่ยวตามหาท่านทุกหนทุกแห่ง ที่นี้กว่าท่านควรจะพักอยู่ แต่ก็ไม่ได้ข่าวคราวอะไรเลย ท่านมีพระคุณต่อผมไม่ผิดอะไรกับพ่อแม่มั้งเกิดเกล้า ผมจึงดีใจจนร้องไห้ที่ได้มา กราบเท้าท่านผู้มีพระคุณในวันนี้”

“ดีใจด้วยที่เธอตั้งเนื้อตั้งตัวได้เพราะ

คำสอนทางพระพุทธศาสนา เธอจึงควรระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าให้มาก ๆ แทนที่จะมานึกถึงฉัน”

“ผมระลึกหมดแหละครับ คุณพระพุทธเจ้าผมก็ระลึก คุณของท่านผมก็ระลึก ผมเหมือนตายแล้วเกิดใหม่จริง ๆ”

“ลองเล่าให้ฟังทีไรว่า ทำอย่างไรจึงมั่งมีขึ้นมาได้”

“ตั้งแต่ผมได้ฟังคำสั่งสอนที่ให้อยู่หมั่นเพียร ให้เก็บออม และรู้จักใช้จ่ายพอเหมาะสมแล้ว ผมก็หาเวลาว่างทำงานเพิ่มขึ้น เมื่อได้เงินมาก็ตั้งใจว่า จะเก็บที่ส่วนจะใช้ก็ส่วน ส่วนที่เก็บผมหัดนึกว่าเป็นส่วนที่ผมไม่เคยได้ จะได้ไม่คิดเอาออกมาใช้จ่าย ผมพยายามใช้อย่างประหยัดแต่ก็ไม่ถึงกับอดอยาก ผมเอาแรงและความเพียรเข้าสู่พยายามผูกมิตรกับคนทั้งหลายและหลีกเลี่ยงเพื่อนที่จะชวนไปในทางเสียหาย พอจะช่วยใครได้ก็ช่วย ไม่กี่ปีเลยก็เก็บเงินได้มากพอที่จะซื้อที่มาเป็นของตัวเอง ลงทุนทำไร่ทำนาของตนเอง นอกจากนั้นผมยังแนะนำเพื่อนฝูงให้ทำตามอย่างที่ท่านสอน ซึ่งก็มีผู้พอใจทำตามหลายคน หมู่บ้านนี้ไม่มีการพนัน ไม่มีการดื่มเหล้าเถื่อน มีความสงบดีมาก ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีฐานะดี เพราะท่านสอนผมให้อะชนะความจน ผมและเพื่อน ๆ ก็สามารถเอาชนะได้จริง ๆ ผมขอให้โปรดพวกผมด้วย ขอนิมนต์พักอยู่ที่นี้เป็นประจำ ผมจะสร้างที่พักถวาย ตำบลนี้ยังไม่มีวัด พวกเราจะได้สร้างวัดและมีพระที่เรานำถือเหมือนพ่อแม่อยู่เป็นที่อบอุ่น” พูดพลางกราบขออภัยไปพลางเพื่อให้ “หลวงพ่” อยู่เป็นหลักชัยของคนตำบลนั้นให้ได้

สักครูเดียวเท่านั้น ไม่รู้ว่าใครต่อใครมาห้อมล้อมกราบนมัสการ “หลวงพ่” แน่นเนื่องไปหมด

พระครูองค์คงแสดงอาการสำรวมตามปกติ และสั่งสอนในทางธรรม แต่มิได้รับ

ปากว่าจะพักอยู่ประจำตามที่ชายผู้นั้นขอร้อง ตอนหนึ่งท่านกล่าวว่า

“อย่าให้รับปากเลยว่าจะมาอยู่ที่นี่เป็นประจำ จะรับแต่เพียงว่าถ้าไม่ตายก็จะมาเยี่ยมเยียนสั่งสอนเป็นครั้งคราว ที่คิดว่าจะสร้างวัดก็ดีแล้ว ต่อไปคนตำบลนี้จะได้บวชที่วัดของตนเอง แต่งานสร้างวัดเป็นงานใหญ่ ต้องใช้เวลานาน ต้องใช้เงินมาก ถ้ามีศรัทธาก็ค่อย ๆ ช่วยกันสร้างไป ข้อสำคัญขอให้คิดถึงความมุ่งหมายว่าจะสร้างเพื่ออะไร ถ้าสร้างเพื่อเป็นที่ประพฤติดีประพฤติชอบ เป็นสถานแห่งความสงบกายสงบใจ เป็นที่อบรมคนทั้งหลายให้ดีขึ้น อย่างนี้แล้วก็จะสร้างอย่างถูกต้อง ไม่ใช่มุ่งหวังแข่งขันกันหรือเพียงสร้างเอาชื่อเสียง...แต่ในขณะที่ยังไม่ได้สร้างนี้ ขอแนะนำวิธีสร้างวัดแบบง่าย ๆ ไม่ต้องลงทุนเป็นเงินเป็นทอง ก็คือ ขอให้ทุกคนสร้างวัดขึ้นในจิตใจของตนเอง คนละวัด เพื่อให้จิตใจมีความสงบเยือกเย็น เพื่อมีเครื่องควบคุมไม่ให้คิดหรือทำในทางที่ชั่ว นึกอยากจะไปวัดก็ถึงวัดแล้ว เพราะอยู่ไม่ห่างไกลจากตัวเอง...อย่าลืมนะ ถ้ายังสร้างวัดจริง ๆ ไม่ทัน หรือไม่สำเร็จ ก็ขอให้สร้างวัดขึ้นในจิตใจ ซึ่งสร้างได้ทันที มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มาประจำอยู่ตลอดเวลา...”

พระครูองค์ ปักกลดอยู่ที่หมู่บ้านนั้นเพียง 2 คืน แล้วท่านก็ลาจากไปท่ามกลางน้ำตาของคนที่นี่เคารพรัก ท่านไม่มีอะไรเป็นสมบัติมากมายเหมือนชาวโลก แต่ท่านเป็นเจ้าของสมบัติซึ่งประมาณราคามิได้สมบัติคือคุณธรรม ท่านไม่เคยจนเลย

ความผิดต่อส่วนตัว

สภิตย์ เล็งโธง

เมื่อไม่นานมานี้ผมไปเยี่ยมบ้านอีก ผู้อ่านบางท่านคงทราบแล้วว่าบ้านเกิดของผม นั้นเป็นชนบทที่ห่างไกลความวุ่นวาย ลง รถยนต์แล้ว ถ้าไม่เดินก็ต้องขี่รถสองแถว ประจำหมู่บ้านหรือไม่ก็ต้องซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ลัดเลาะไปตามถนนพัฒนาที่เต็มไปด้วยหลุมเล็กหลุมน้อย เนินหิน พื้นทราย พุ่มไม้ โคลนตม อีกถึง 30 กิโลเมตรเศษ บังเอิญวันนั้นป้ายแล้ว รถสองแถวหมด ผม ต้องเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์อย่างไม่ มีทางเลือก ขณะนั้นเป็นเวลาบ่าย 4 โมง แสงแดดแฉ่งปลายฤดูฝนอ่อนลงมากแล้ว ประกอบกับสายลมที่กระแทกผิวกายขณะที่ รถแล่นทำให้รู้สึกเย็นพอสมควร เมฆน้อย ลอยอยู่เพียงสองสามปุย ลมอ่อนโชยพัดใบ ข้าวซึ่งกำลังจะออกรวงเขียวจีโอนไหวไปทั่วท้องทุ่งซึ่งมีต้นไม้ใหญ่ ๆ ขึ้นประปราย และสุดลูกตา ที่เคยเป็นป่าก็กลายเป็นสวน เป็นไร่ เสียส่วนใหญ่ผมแปลกใจที่ไม่ค่อย เห็นมีนกเหมือนเมื่อก่อน จึงถามหลานชาย ที่ขับรถจักรยานยนต์ไปส่งได้ความว่า คนยังไม่กินก็มาก โดนยาเบื่อก็ไม่ค่อย ผมฟังแล้ว ไม่แน่ใจจึงถามหลานชายว่า

“ยาอะไร นกอะไรกัน หมิ”

“ยาปุระดานครับ น้า มันแรงชะมัดเลย ถูกน้ำปลาตาย แม้กระทั่งปลาหลด หน้ตาตก ถ้าเจ้าพวกนกกระจาบมันไปกินข้าวปลุก ที่คนเขาหว่าน เขาเลยเอายาผสมข้าวปลุก หว่านไว้ นกพวกนี้ไปกินข้าวตายกันเป็นพัน ๆ

เลขห้า” เจ้าหมิตอบพร้อมกับบ้วนปากไปที่ต้นตาลแล้วพูดต่อไปว่า

“น้ำเห็นไหม โนนไฉ รังของมันห้อย ต้องแต่งอยู่ทั่วไป เวลาที่ตัวมันเข้าไปอยู่ในท้องคนหมดแล้ว”

ผมฟังแล้วสะดุ้ง จึงถามหลานชายว่า

“อะไรกันหมิ เขากินมันด้วยหรือ”

“ใช่ น้า เขาก่อไฟกองใหญ่ขึ้นแล้วเอา มันไปเทเข้าในกองไฟ แล้วล้างน้ำถอนขน ตัดหัวผ่าอกเอาไส้พุ่งออกแล้วเขาย่างกินกัน”

เขาหาว่าไม่ว่า ยาฆ่าแมลงนั้นมันเป็นพิษที่สะสมอยู่ในร่างกายคน มาก ๆ เข้าจะแสดงอาการทำให้คนตายได้ โดยไม่รู้ต้นเหตุ ว่าตายเพราะยาฆ่าแมลง เพราะนานจนลืม มันเสียแล้ว ผมส่งสารธาราฐกรจนนอนไม่ ค่อยหลับตลอดทั้งคืน รุ่งเช้าผมไปเก็บเห็ดป่าตั้งแต่ยังไม่สว่างกับหลานสาวตัวเล็ก ๆ เพื่อจะดอง ปาดงพงเพียงมีอยู่หรือเปล่า ผม ดีใจที่พบว่าปายังรักอยู่พอสมควร แม้ไม้ใหญ่ ๆ จะถูกตัดและบางแห่งกลายเป็นสวน ไปแล้วก็ตาม ได้ความว่า ป่าที่เหลืออยู่นั้น เป็นของครูใหญ่หวงแหนไว้ จึงไม่มีใครกล้า ตัด ก็เลยทำให้คิดไปว่าเออ ถ้าทุกคนแบ่ง กันครอบครองป่าแล้วคงจะมีป่าเหลืออยู่มาก กว่านี้ ราษฎรเขามีความรักต้นไม้พอสมควร ที่เขาตัดก็เพราะความจำเป็น อากาศบริสุทธิ์ ในยามรุ่งอรุณอันสงบเงียบ ทำให้ผมมีความสุขสดชื่นอย่างบอกไม่ถูก เป็นสันติสุข ที่ไม่อาจจะหาคำมาพรรณนาให้เหมาะสม เสียงกู่ร้องของพวกเก็บเห็ดด้วยกันเป็นครั้ง

คราว มันช่างเหมือนเสียงดนตรีจากสวรรค์เอาเสียจริง

พอผมกลับมาที่บ้านยังไม่ทันกินอุ่น กำนันประดิษฐ์ก็มาหา ดูหน้าตาตื่น ๆ

“พี่กำนันมีอะไรหรือ ดูหน้าตาตื่น ๆ” ผมทักพร้อมกับยกมือไหว้

“จะว่ามีก็ได้ แต่พี่ไม่ได้ตั้งใจมาถาม ปัญหาดอก ได้ข่าวน้องมากี่เลยมาถามทุกข์ สุข” กำนันตอบผมด้วยอาการยิ้มแย้ม พร้อมกับตักช็อกโกแลตมาวางใหญ่ตั้ง ตับ ๆ อยู่ในมือ ขวา ก่อนทอดตัวลงนั่งที่ตั่งปึกไม้เตี้ยเก่า ๆ ได้ตั้นมะขามหวาน

“ก่อนจะลืมน้องขอฝากพี่กำนันไว้สัก เรื่องหนึ่ง คือน้องได้ทราบว่าคุณน้ากันจัง เลย แล้วเราจะเอาอะไรมาจับหนอนจับแมลง เราพยายามก็ไม่ไหว คนได้รับพิษด้วยเดียว จะตายเอา” ผมปรารภ

“จริงน้อง เมื่อก่อนยาที่ทางการแจก มันก็ไม่แรงเท่าไรหรอก เวลานี้ได้ยาใหม่มา มันแรงจริง ๆ บลา มันก็ตาย น้องจะไปวัดน้ำ ตามท้องนาดื่มไม่ได้เหมือนเมื่อก่อนแล้วนะ” กำนันตอบผมพร้อมกับแก้มถุงพลาสติกใส่ ยาเส้นออกมาวางให้ผมสูบ แล้วพูดต่อไปว่า

“พี่จะได้อบรมลูกหลานไม่ให้ฆ่ากัน เวลาที่มันฆ่ากันจริง ฆ่ากันก็มี ฆ่าทั้งก็มี วันหนึ่ง จานโฮม (คนที่บวชและได้รับการ รดน้ำมนต์ตามพิธีโบราณภาคอีสานเรียกว่า จาน ย่อมาจากคำ อาจารย์) เอายาผสมข้าว ปลุกหว่าน นกกระจาบไปกินตายกันเกลื่อน

เก็บได้เต็มกระบุง พี่สงสารมันจริง ๆ เดี่ยวนี้ถึงกำกับจับกินหมด ถึงกำมันก็ช่วยกินแมลงเหมือนกัน”

ระหว่างคุยกันถึงสาระทุกข์สุขดิบอยู่นั้น มีญาติมิตรทยอยมาร่วมวงอีกหลายคน รวมทั้งตาลดเจ้าปัญหาไม่ใส่เสื้อนั่งยืมตุย ๆ อยู่ห่าง ๆ พอได้โอกาสก็ถามผมทันที

“เออ น้อง การเลือกซ่อมคราวนี้จะให้เลือกใครดี”

“แล้วลุงลตคิดว่าเลือกใคร” ผมย้อนถาม

“ไม่รู้ ใครให้เงินอย่างน้อยก็ต้องทิ้งให้เขา” ตาลดตอบผมพลางหันไปมองกำนัน พร้อมกับทำหน้าตาเป็น ๆ

“ถ้าอย่างนั้นเราขาดพี่ขาดน้องกันดีกว่านะลุงลตนะ อ้ายคนที่ใช้เงินหาเสียงนั้นก็ได้อะชื่อว่าทำผิดกฎหมายเลือกตั้งอยู่แล้วนะ เขาเป็นคนเลวในสายตาของผม เพราะเขาจะไปเป็นผู้แทนทำหน้าที่ออกกฎหมายในสภาให้คนปฏิบัติตาม แล้วเขามาทำผิดกฎหมายเสียเอง ผมเห็นว่าไม่ควรเลือกคนเลว ๆ อย่างนี้ ถ้าลุงลตไปลงคะแนนให้เขาผมก็ว่าลุงลตเลวอีกคนหนึ่ง” ผมตอบพร้อมกับจ้องหน้าตาลดซึ่งกำลังเอนกายมือเท้าคางตั้งใจฟังผมพูด ขณะนั้นผมรู้สึกว่ามีมือหนา ๆ มาจับที่เข่าซ้าย หันไปดูเป็นกำนัน

“เรื่องเลือกตั้งเอาไว้ก่อนนะน้องนะ พี่ขอหารือข้อกฎหมายสักนิด คือเมื่อวานนี้เขามาแจ้งความกับพี่ว่า นาง(หนู)สีมันถูกผู้ชายข่มขืนกลางป่าระหว่างเดินทางกลับจากหมู่บ้านวังจาน ตามข้อกฎหมายผลมันจะเป็นไปอย่างไร”

“ที่ว่าข่มขืนนั้นเขาทำยังไง นางสีมันเสียตัวหรือเปล่า” ผมซัก

“มันบอกว่าไม่เสีย นะน้องนะ กอดเฉย ๆ เพราะมันไม่ยอม” กำนันตอบผมพร้อมกับหันหน้าไปรอบ ๆ วง

“ถ้ากอดเฉย ๆ เขาเรียกว่าทำอนาจารนะครับพี่กำนัน ไม่เรียกว่าข่มขืน” ผมตอบ

พร้อมกับหัวเราะเบา ๆ กำนันทำหน้าตาขง ๆ แล้วถามผมว่า

“แล้วมันต่างกันยังไงน้อง ตามความรู้สึกของพี่ พี่เห็นว่ามันเป็นอันเดียวกัน คือทำโดยขืนใจเขา”

“ความเข้าใจของพี่ก็ไม่ผิดนัก เพราะการข่มขืนก็เป็นอนาจารอย่างหนึ่ง ข่มขืนนั้นเราหมายถึงกระทำชำเราโดยเขาไม่ยินยอม อนาจารนั้นเป็นการกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศ แค่ว่าพี่เอื้อมมือไปจับน้องผู้หญิงก็ผิดแล้ว” ผมตอบยังไม่ทันจะจบดี ตาลเสนก็พูดสวนขึ้นว่า

“โอ๊ย ถ้าอย่างนั้นตาสอนทำผิดบ่อยที่สุด เลย เพราะแกเป็นหมอดำแย”

ผมต้องอ้าปากค้างเพราะญาติมิตรพากันหัวเราะด้วยความครื้นเครง กำนันพะยักหน้าให้ผมพูดต่อ

“นั่นเขายอมให้จับ ไม่เป็นไร อีกอย่างหนึ่ง หมอดำแยคงไม่ได้เจตนาจะทำอนาจารดอก แกจะช่วยเขาลอดลูกเท่านี้เองทางอาญานี้ต้องอาศัยเจตนาเป็นสำคัญ” ผมพูดยังไม่ทันจะจบดี ลุงลตก็ชิงพูดขึ้นพร้อมกับหัวเราะผมว่า

“คิดหึงลูกตาสร้อย ขั้บรตกว่าคนตายเห็นแต่ติดคุกไปแล้ว พี่ว่ามันคงไม่ตั้งใจจะให้รตกว่าดอกเพราะตัวมันเองก็ต้องเจ็บด้วย ทำไมมันจึงติดคุกด้วยล่ะ เจ้านาย”

“นั่นเขาเรียกว่ากระทำโดยประมาท การกระทำโดยประมาทบางอย่างซึ่งเป็นภัยต่อสังคม กฎหมายเอาผิดเหมือนกัน เช่นประมาททำให้คนตาย หรือบาดเจ็บสาหัสอย่างทำปิ่นหล่นถูกคนตาย หรือขั้บรตประมาทรตกว่าทำให้คนตายอย่างกรณีคิดหึง นี่แหละ แม้แต่ขั้บรตแล้วยังผิดกฎหมายจรรยาเลย เพราะถ้าขืนไม่เอาโทษคนพวกนี้ก็จะได้ใจ ทำผิดกันใหญ่ นั่นเป็นข้อยกเว้น”

กำนันมวนยาเส้นมวนใหญ่ ๆ ส่งให้ผมพร้อมกับพูดว่า

“ลองเรียกบรรยาภาคเก่า ๆ สักมวน

ซิน้อง” ผมรับบุหรี่ยามาถือแล้วพูดว่า

“ผมสูบบุหรี่ไม่เป็นเสียแล้วพี่กำนัน เพราะผมเห็นว่าบุหรี่ยังเป็นสิ่งไม่จำเป็นต่อร่างกาย และมันทำให้เกิดโรคมะเร็งด้วย ผมเลยหยุดสูบ หยุดมาได้เกือบยี่สิบปีแล้ว ผมตั้งใจว่าจะไม่ให้ศีลขาด” ขณะนั้นตาลดพูดขัดคอผมขึ้นอีกว่า

“อะไรน้อง สูบยาศีลขาดด้วยหรือ”

“ผิดศีลลุด มัซชะ ไรละ ลุงลตรู้ไหมว่าเวลานี้ พระหลายวัดเลิกสูบบุหรี่แล้ว ญาติโยมไม่ควรถวายบุหรี่ยะภิกษุสามเณรเดี๋ยวจะเป็นบาป แทนที่จะได้บุญ”

“ที่จะจัดการอบรมญาติพี่น้องตามพี่น้องประสงค์ ยังไงก็เล่าเรื่องกฎหมายที่พี่ถามให้จับก่อนเถอะเดี๋ยวพวกเราจะได้ไปปั่นฝายกัน เมื่อตะกี้น้องว่า ถ้าหญิงยินยอมก็ไม่ผิด ความยินยอมนี้เป็นข้อยกเว้นความผิดทุกอย่างหรือน้อง” กำนันจับเข่าถามผม

“ความยินยอมมักจะทำให้ไม่เป็นความผิด แต่ก็ต้องดู เพราะกฎหมายกำหนดไว้ไม่เหมือนกัน บางอย่าง ผู้เสียหายยอมยังผิด เกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกายนี้ยอมได้ เพราะมันเป็นสิทธิของแต่ละบุคคล เช่นหญิงยอมให้ชายจับต้องเนื้อตัวไม่เป็นผิดฐานทำอนาจารยอมให้ชายร่วมประเวณีไม่เป็นผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงสมัครใจเห็นตามผู้ชายทำให้ชายไม่มีความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจาร แต่ถ้าเด็กอายุไม่เกิน 13 ปีแล้วกฎหมายถือว่ายังไม่รู้สึกผิดชอบดีพอที่จะให้ความยินยอมได้ ถึงเด็กยอมก็ไม่ทำให้ผู้กระทำผิด เช่นเด็กหญิงแดงอายุ 12 ปี 11 เดือน ยอมให้นายขาวร่วมหลับนอน อย่างนี้นายขาวก็ยังมีผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรามีโทษหนักจำคุกถึง 12 ปี ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ข่มขืนใจเด็กเลย อนาจารก็เหมือนกัน ถึงเด็กยอมให้จับเนื้อต้องตัว ถ้าเด็กอายุไม่เกิน 13 ปีก็ผิดติดคุกหั่วโดเหมือนกัน”

“คิดนานเท่าไรน้อง” ตาลดถาม

“ไม่เกินเจ็ดปี ระวังให้ดีก็แล้วกัน

“เรื่องทำร้ายนี้กฎหมายเอาผิดเสมอ แม้ผู้เสียหายจะยอมให้ทำร้าย เคยมีคดีขึ้นศาลมาแล้ว คือพวกลองของนี่แหละ พออมว่นแล้วก็ให้เพื่อนพันด้วยดาบ ปรากฏว่าแขนขาดทำให้เพื่อนติดคุกโดยใช้เหตุ”

นอกจากนั้น พรากผู้เยาว์ไปจากบิดามารดา หรือผู้ดูแลเพื่อพาเด็กไปทำมิดิมีราย ถ้าเด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี ถึงเด็กเต็มใจไปด้วยก็ผิดติดคุกถึงเจ็ดปี” ผมตอบ

“แล้วฆ่าข่มขืนละน้อง โทษเท่าไร”
ก้านนถาม

“ตายลูกเดียว” ผมตอบพร้อมกับยัดมวนยาเส้นที่ก้านนให้ใส่ไว้ในกระเป๋าสีเสื้อ เสียงป้าเสนากระซิบกับพวกข้างหลังเบา ๆ ว่า
“ไม่ยอมสูบ”

“ยอมให้ทำร้ายร่างกายมีความผิดไหมน้อง” ก้านนถามผมด้วยความสงสัย

“เรื่องทำร้ายนี้กฎหมายเอาผิดเสมอ แม้ผู้เสียหายจะยอมให้ทำร้าย เคยมีคดีขึ้นศาลมาแล้วคือ พวกลองของนี่แหละ พออมว่นแล้วก็ให้เพื่อนพันด้วยดาบ ปรากฏว่าแขนขาดทำให้เพื่อนติดคุกโดยใช้เหตุ บางรายถึงตายก็มี เคยมีเรื่องลองของนี่เหมือนกัน แขนวพระเครื่องแล้วโยนปิ่นให้เพื่อนยิง เพื่อนค่อย ๆ เหนี่ยวไก เสร็จแล้วปิ่นลั่นเข้าทรวงอกตรงแขวนพระพอดิ ตายคาที่เลย อย่างนี้ก็ติดคุกฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาด้วย” พอดิ ลุงลตสอดขึ้นว่า

“แล้วหมอฆ่าตัดละ น้อง ทำไม่ไม่ติดตรงละ”

“หมอได้รับยกเว้นโดยธรรมเนียมซึ่งปฏิบัติกันมา กฎหมายไม่ได้บัญญัติดอก แต่เขาก็ไม่เอาโทษหมอเป็นกรณีพิเศษ ถ้าเอาโทษหมอก็ไม่ต้องช่วยคนไข้กัน แล้วโรงพยา

บาลก็จะอยู่ไม่ได้” ผมอธิบาย

“เกี่ยวกับทรัพย์ละน้อง ยอมได้ไหม”
ก้านนซักผม

“ได้ มันเป็นของของเรา เราจะต้องให้มันแก่ใครก็ได้ ถ้าเรายอมให้เขาเอาไป เขาก็ไม่มีความผิด” ผมตอบรวม ๆ

ทันใดนั้นทิดสมก็พูดสวนขึ้นว่า “เอ เห็นครูใบศรีว่าลักทรัพย์ยอมความกันไม่ได้ นี่น้อง เขาเรียนรามคำแหงนะ”

“ครูใบศรีก็พูดถูก พี่ทิด ยอมให้เอาไป อย่างที่ผมว่าเป็นการยอมก่อนกระทำผิด ให้เขาแล้ว เขาจะเอาไปไหนก็เป็นเรื่องของเขา ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ต่างกับยอมความ คำว่า ยอมความ นั้นหมายถึงมีความผิดเกิดขึ้นหรือเป็นความกันแล้ว แล้วยอมอมขอมกัน กฎหมายไม่อนุญาตให้ยอมสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์คงเกรงว่าจะลักกันใหญ่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์มีตั้งหลายอย่างนี้ครับ บางอย่างก็ยอมความกันได้ บางอย่างก็ยอมกันไม่ได้” ผมพูดพร้อมกับมองไปรอบวงซึ่งทุกคนฟังผมอย่างเงิบกริบ เห็นก้านนอึดบู่เหงื่อไปเต็มปอด แล้วค่อย ๆ ปล่อยควั่นออกมาพร้อมกับพูดขึ้นว่า

“ยอมความกันได้ก็มีอยู่บ้างใช้หรือเปล่าน้อง พี่เองก็เคยอบรมที่อำเภอมาบ้าง”

“ใช่ พี่ก้านนพูดถูกแล้ว ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์มีตั้งหลายอย่าง” ผมพูดเสริม

“ช่วยอธิบายได้ไหมน้อง” ก้านนขอร้อง
“มีดังนี้ พี่ก้านน” ผมอธิบายต่อ

“1. เอาทรัพย์ของคนอื่นไปเป็นของตนโดยเขาไม่อนุญาต เป็นลักทรัพย์ ซึ่งใคร ๆ ก็รู้

2. ลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาไปต่อหน้าต่อตาเรียกว่า วัจราวทรัพย์ โทษมากกว่าลักทรัพย์ธรรมดา

3. ลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเดี๋ยวนั้น เรียกว่า ขิงทรัพย์ โทษสูงขึ้นไปอีก

4. ถ้าชิงทรัพย์โดยผู้ร้ายตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เรียกว่า ปล้นทรัพย์ มีโทษสูงที่สุด บางคดีโทษถึงตาย

5. ถ้ารับของที่เขาลัก เขากลับมานั้นไว้โดยรู้ว่าเป็นของร้ายมีความผิดฐาน รับของโจร

6. ถ้าข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมว่าจะให้ประโยชน์อะไรต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินเงินทองโดยขู่ว่าจะทำร้ายผู้เป็นเจ้าของทรัพย์นั้นหรือพ่อแม่พี่น้องลูกเมียเขา จนเขายอมให้ทรัพย์หรือยอมทำตาม ที่ขู่เป็นความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ แม้เขาจะยังไม่ได้ส่งทรัพย์ให้ตามที่เขายอมก็ผิดแล้ว ถ้าเขาไม่ยอมก็เป็นผิดฐานพยายามกรรโชกไป

7. ถ้าขู่ว่าจะเปิดเผยความลับ เพื่อให้เขายอมให้ทรัพย์ จนเขายอมให้ตามที่ขู่ เรียกว่า รัศเอาทรัพย์

ความผิด 7 ประการที่กล่าวมานี้กฎหมายไม่ให้ยอมความกัน เมื่อความผิดเกิดขึ้นแล้ว เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีอำนาจดำเนินคดีเอาผิดแก่ผู้กระทำผิด แม้ว่าผู้เสียหายจะไม่เอาเรื่องก็ตาม เพราะความผิดเหล่านี้เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมส่วนรวม

8. ถ้าหลอกหลวงเอาทรัพย์เขา หรือเพื่อให้เขาถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ เช่น เอกกอนหินสีดำ ๆ จากข้างถนนไปหลอกเขาว่าเป็นหินศักดิ์สิทธิ์ ราคาแพง จนผู้ถูกหลอกหลงเชื่อตกลงซื้อไว้ในราคา 20,000 บาท หรือขอแลกกับสัญญาฉบับหนึ่ง จนผู้ถูกหลอกหลงเชื่อยอมแลกด้วย แล้วฉีกสัญญา

กั้ทั้งเสียด้วย เช่นนี้เป็นความผิด **ฐานฉ้อโกง** คนที่สั่งอาหารหรือเครื่องดื่มมากินมาดื่ม โดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีเงินจ่าย อย่างนี้ก็ผิดเหมือนกัน และพวกที่เอาประกันแล้วเผารถยนต์เอาเงินก็ผิด

9. คนที่เอาทรัพย์สินที่ตนจำนำไว้กับผู้อื่นไปเสีย หรือทำให้เสียหาย หรือทำลายทรัพย์สิน หรือทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนำ เรียกว่า **โกงเจ้าหนี้** บางคนรู้ว่าเจ้าหนี้จะฟ้องคดีก็จัดแจงย้ายถ่ายเททรัพย์สิน โอนเป็นชื่อคนโน้นบ้างคนโน้นบ้างกรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการโกงเจ้าหนี้เหมือนกัน

ความผิดฐานฉ้อโกง และโกงเจ้าหนี้ตามข้อ 8 และ 9 นี้ยอมความกันได้ เว้นแต่ว่าการโกงประชาชน เช่น หลอกเอาเงินผู้ที่ต้องการไปทำงานต่างประเทศหลาย ๆ คน อย่างนี้ยอมความไม่ได้

ผมชักหมดแรงแล้วที่กำนัน รับประทานแกงเห็ดกับน้องไหม” ผมพูดพร้อมกับถอนหายใจ ขณะนั้นเป็นเวลา 8 นาฬิกาเศษ ๆ แกงเห็ดระโงก เห็ดโคก เห็ดเกลือ เห็ดมันปู ซึ่งผมไปเก็บมากับหลานสาวเมื่อสัปดาห์นี้หลานสะใภ้ได้แกงรวมกัน ใส่สารพัดมาตั้งไว้ ส่งกลิ่นหอมฉุยเข้าจมูกทำให้น้ำลายสอ

“ต่อเรื่องทรัพย์สินให้จบก่อนนะน้องญาติพี่น้องกำลังสนใจฟัง” กำนันขอรับรองผมจำต้องอธิบายต่อ

“10. ถ้าครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นแล้วเบียดบังเอาเป็นของตนเองโดยมิชอบเป็น **ผิดฐานยักยอก** ความผิดฐานนี้ยอมความกันได้

11. ถ้าทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมิได้เอาไปเป็นของตัวเอง เช่น เกลียดเจ้าของกระบือเลยยิงกระบือเขาตาย หรือถอนต้นไม้ที่เขาปลูกไว้ทิ้ง อย่างนี้เป็นความผิด **ฐานทำให้เสียทรัพย์สิน** ซึ่งยอมความกันได้เหมือนกัน เว้นแต่ว่า ถ้าทรัพย์สินที่ทำให้เสียหายนั้นเป็นทรัพย์สิน

ที่มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น เผาสะพานหรือเป็นวัตถุที่เป็นที่เคารพทางศาสนา เช่น ตัดเศียรพระพุทธรูป อย่างนี้ยอมความไม่ได้”

ทันใดนั้นก็เด็กหนุ่มวัยยี่สิบเศษคนหนึ่งพูดสวนขึ้นว่า

“ใช่แล้วปู่ มั่นคึดของหลานเอง เวลานี้ป้าเขาหาว่าหลานขโมยถอนต้นถั่วลิสงในไร่ของเขา กำนันส่งเรื่องให้อำเภอ กำนันน่าจะหาทางไกลเกลี้ยปรองดอง แต่ดันส่งไปอำเภอ เรื่องมันใส่ความกันชัด ๆ เหตุเกิดเวลากลางคืน ป้าเขาไม่พอใจหลานเรื่องแย่งเขตที่ดินสวน” เด็กหนุ่มคนนั้นพูดพร้อมกับมองดูหน้ากำนันในลักษณะขุ่นเคืองเต็มทน ผมชักสะดุ้งที่ถูกเรียกว่าปู่ ทันใดนั้นก็กำนันก็พูดขึ้นว่า

“ก็โจทก์เขาไม่ยอมด้วย จะให้กำนันทำยอมให้อย่างไร หล้าน้อยเอ๊ย” กำนันได้ตอบด้วยเสียงหัวเราะ

“เรียกให้ถูกชื่อที่กำนัน เจ้าของต้นถั่ว นั้นเขาเรียกว่า ผู้เสียหาย ไม่ใช่โจทก์ โจทก์คือผู้ที่ฟ้องคดีต่อศาล ตรงข้ามกับจำเลยคือผู้ถูกฟ้อง” ผมพูดขึ้นพร้อมกับเสียงหลายคนอุทานว่า อ้อ แล้วผมพูดต่อไปว่า

“จริงอย่างที่ที่กำนันพูดนั้นแหละ หล้าน้อยเอ๊ย ผู้เสียหายเขาไม่ยอมด้วย ผู้ต้องหาจะยอมข้างเดียวไม่ได้ ใครจะไปบังคับผู้เสียหายให้เขายอมก็ไม่ได้ด้วย” ทันใดนั้นก็เด็กหนุ่มคนนั้นก็ยืนขึ้นถลกผ้าขาวม้า แล้วพูดออกมาด้วยอารมณ์ว่า

“ต้องไกลเกลี่ยชู้ปู่ ก็รู้อยู่แล้วนี่ว่าเรื่องมันไม่จริง ป้าเขาใส่ความหลาน ปลอมให้ราษฎรใส่ความกันอย่างนี้ก็เดือดร้อนกันไปหมดซิ ฮี” หลังจากพูดจบก็เดินจากวงไปเสียงกำนันร้องตะโกนตามไปว่า

“อย่าลืมไปบ้านฝ่ายเนื้อ”

หลังจากทุกคนสงบสติอารมณ์แล้วผมอธิบายต่อไปว่า

“12. ถ้าบุกรุกเข้าไปในที่ดินบ้านเรือน

ของผู้อื่น อันเป็นการรบกวนการครอบครองทรัพย์สินของเขาโดยปกติสุข หรือเข้าไปยึดถือไปแย่งการครอบครองก็ตามแต่ มีความผิดฐาน **บุกรุก** ความผิดฐานนี้ยอมความกันได้เหมือนกัน แต่ถ้าบุกรุกโดยมีอาวุธอะไรสักอย่างหนึ่ง เช่น มีมีดติดตัวเข้าไปด้วย หรือไม่มีอาวุธแต่ได้ร่วมกันบุกรุกตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือบุกรุกเพียงคนเดียวแต่ผู้บุกรุกได้ขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือบุกรุกในเวลากลางคืน เหล่านี้ยอมความไม่ได้

13. คนที่ออกเช็คไม่มีเงิน หรือที่เขาเรียกว่าเช็คสปริงนั้นก็มีผิดเหมือนกัน เป็นกฎหมายต่างหาก และยอมความกันได้ด้วย

หมดแค่นี้แหละครับที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน” จากนั้นญาติพี่น้องก็ทยอยกันกลับ

ตกตอนสาย เสียงเกราะดังขึ้นที่บ้านกำนัน โป่ง โป่ง โป่ง เป็นสัญญาณว่า กำนันเรียกราษฎรไปบ้านฝ่ายที่ลำน้ำเล็ก ๆ สายหนึ่ง ซึ่งไหลผ่านหมู่บ้านของผมลงสู่แม่น้ำมูลในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ต้นน้ำเกิดจากหนองบ่อ ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ห่างจากหมู่บ้านผมเพียง 20 กิโลเมตรเศษหรือ 30 กิโลเมตรอย่างมาก ชื่อลำน้ำเสีย หมู่บ้านของผมชื่อบ้านเปลือยพังแล้วอาจจะแปลกหูอยู่สักหน่อย แต่ไม่ใช่ว่าคนอีสานพูดจาหยาบโลนก็หาไม่ได้ อันที่จริงคำว่า “เสีย” นั้นเป็นชื่อไม้เถา ๆ ชนิดหนึ่ง ชอบขึ้นตามลุ่มน้ำ เป็นพุ่มสล้างใบคล้ายโสน ลำเลียงเล็กแข็ง มีรสฝาดเหมาะแก่การทำไส้ติ้วควาย ส่วนคำว่า “เปลือย” นั้น ก็คือต้นตะแบกเราเอง ผมตั้งใจไปบ้านฝ่ายกับชาวบ้านด้วย ขณะที่ผมกำลังตัดสินใจอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงกำนันพูดมาแต่ไกล

“เชิญน้องไปกินข้าวป่าด้วยกันนะวันนี้จะได้พบญาติพี่น้องมากหน้าหลายตาหน่อยมาทั้งที”

ผมแลไปเห็นกำนันประจักษ์กำลังเดิน

ตรงมาที่หน้าบ้านพี่ผม สวมหมวกใบตาล เก่า ๆ สะพายกระติบข้าวเหนียวขนาดเขื่อง นัยว่านำข้าวไปเผื่อผมด้วย ใส่ชุดทำงานเก่า ๆ ซึ่งเต็มไปด้วยริ้วรอย มือถือถุงพลาสติกใส่ ยาเส้น กับม้วนใบตองแห้ง และไฟแช็ก น้ำมันก๊าด

“วันนี้พี่ตั้งใจพาน้องไปหย่อนใจเท่า นั้นเอง ไม่ได้พาไปแบกดินแบกทรายดอก” กำนันอธิบายจุดประสงค์ขณะที่ยืนรอผม อยู่ที่หัวกระได

ระหว่างทางกำนันได้ชี้ให้ผมดูสระน้ำ ล้อมโบสถ์ซึ่งสร้างจนเสร็จแล้ว ล้อมเฉพาะ ด้านข้างและด้านหลังรวม 3 ด้าน กว้างเกือบ เส้น ยาวราว 5 เส้นโดยรอบ เป็นสระใหญ่ ลึกน้ำใสสะอาดเหมือนตาแมว

“นี่เป็นแรงของชาวบ้านร่วมกันขุดนะ น้องนะ ใช้เงิน ก.ส.ช. แต่ชาวบ้านไม่รับเงิน เขาอุทิศค่าแรงทั้งหมดให้โรงเรียน ชาวบ้าน พากันไปซื้อเสาซีเมนต์และลวดหนามมาทำ รั้วโรงเรียนที่น้องเห็นเมื่อเช้านี้แหละ เฉพาะ เสาดีกว่าสิร้อยต้น ถึงเอาเงินก็ไม่มีประโยชน์ เท่าไรดอกน้อง คนละสามสิร้อยบาท”

ผมกลืนน้ำตาด้วยความปิติในความดี ของชาวบ้าน กำนันพาผมเดินดูต้นไม้ภายในวัดก่อนพาผมลัดเลาะไปตามคันนาสู่ที่ บ้นฝาย ป่าช้ากำลังตั้งท้องจะออกทรง มัน ช่างงามเหลือเกิน เขียวขจีเต็มท้องทุ่งอัน กว้างใหญ่แลสุดสายตา มันงามกว่าสมัยที่ ผมเป็นเด็กมาก เพราะสมัยนี้ชาวนาใช้ปุ๋ยกัน ระหว่างทางผมถามกำนันเรื่องเงินผันว่ามี การรั่วไหลบ้างหรือไม่ กำนันตอบผมว่า

“ก็มีบ้างแหละน้อง แต่น้อย เพราะ ราษฎรเขาก็ไม่โกงนะ เขาจับตาอยู่ทุกระยะ ใครเอาก็เรียกว่าหน้าหนาเต็มทีละ เอา 10 บาทเขาก็รู้”

ถึงที่บ้นฝายมีชาวบ้านรออยู่แล้วสอง สามคน ฝายที่บ้นเกือบเสร็จแล้ว เกิดจาก แรงชาวบ้านเปลือยและบ้านวังจาน แบบลง แยก ไม่มีการใช้เงิน ฟากฝายที่ขาดด้านหนึ่ง

เป็นกอไผ่ที่อาศัยรากของมันเกาะดินทรายมิ ให้พัง ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นต้นพืชมานซึ่งอุดม ไปด้วยหนาม ทอดกิ่งไปในลำน้ำเสียวบ้าง บนบกบ้าง พอได้อาศัยร่มเงา น้ำในลำเสียว ไสงามสะอาด สีนํ้าขาวขาวจาง ๆ เป็นระลอกเมื่อผิวน้ำต้องลมโชยเบา ๆ ภายใต้แสง แดดซึ่งแจ่มจ้า อันเป็นชีวิตของชาวชนบท มาช้านานตาปี

ระหว่างที่คอยชาวบ้านคนอื่น ๆ อยู่ นั้น กำนันขอให้ผมอธิบายเรื่องนางสีต่อ

“เมื่อเช้าผมบอกพี่แล้วว่า อนาคต กับข่มขืนนั้นไม่เหมือนกัน ข่มขืนมันต้องถึง ขนาดร่วมเพศกัน แล้วมันถึงขนาดนั้นหรือ เปล่า” ผมถามกำนัน

“ก็พี่บอกแล้วมิใช่หรือว่าไม่ เพราะ มันต่อสู้ของมันสุดฤทธิ์” กำนันตอบผมพร้อม หัวเราะหะ ๆ

“โอ หญิงกับชายตัวต่อตัว ตามหลัก แล้ว ถ้าหญิงไม่ยอมเสียอย่าง ไม่มีทางสำเร็จ ดอก ถ้าเสร็จก็หมายความว่ายอม แต่ไม่ใช่ ว่าจะไม่ผิดนะ ถ้ายอมเพราะอยู่ในภาวะที่ ไม่สามารถขัดขืนได้ก็ยังผิดอยู่ดี เช่นผู้ชายมี ปืนอยู่ที่เอว ดินไปก็อาจสูญชีวิต ก็เลยยอม อย่างนี้ผิดอยู่นะ” ผมอธิบาย

กำนันอุทานออกมาเบา ๆ ว่า “เข้าใจ แล้ว ๆ” แล้วถามผมว่า

“แล้วความผิดพวกนี้เห็นน้องว่ายอม ความกันได้ ไช้ไหมน้อง”

“ปกติยอมความกันได้ เว้นแต่ถ้า ถ้า ผู้เสียหายอายุไม่เกิน 13 ปีก็ดี หรืออายุเกิน 13 ปี แต่ทำผิดต่อหน้าธารกำนันคนหมู่่มาก ก็ดี ผู้กระทำความผิดมีอาวุธปืนหรือลูก ระเบิดในการกระทำผิดก็ดี หรือร่วมกัน ทำชำเราหลายคนทีภาษาชาวบ้านว่าลงแขก หรือโทรมหญิงก็ดี หรือแม้ทำผิดคนเดียว แต่ผู้เสียหายได้รับอันตรายร้ายแรงเจ็บทำงาน ตามปกติไม่ได้เกินกว่า 20 วันก็ดี อย่างนี้ ยอมความไม่ได้ ความผิดเกี่ยวกับเนื้อตัวมี ตั้งเยอะแยะนี่ครับ พี่กำนัน” ผมตอบ

“มีอะไรบ้างน้อง ขอได้โปรดเถอะ” กำนันถามด้วยความอยากรู้

“ที่ร้ายก็คือหลอกผู้หญิงไปขายชอง พวกนี้ยอมความไม่ได้เลย พรากเด็กอายุไม่ ถึง 18 ปีไปเพื่อการอนาจารก็ยอมความกัน ไม่ได้ นอกจากนั้นก็มีความผิดต่อเสรีภาพ เช่น กักขังหน่วงเหนี่ยวคนเขา อย่างนี้ไม่ เท่าไร พอจะยอมความกันได้ แต่ถ้าทำให้ผู้ เสียหายได้รับอันตรายถึงบาดเจ็บล้มตาย หรือกักขังเพื่อเรียกค่าไถ่ซึ่งพวกเราก็ไถ่ยิน อยู่เสมอ ยอมกันไม่ได้เด็ดขาด หรือพราก เด็กไปเสียจากบิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็กจะ พาไปเพื่อการอนาจารหรือไม่ก็ตามแต่ เช่น เอาไปขาย เป็นต้น อย่างนี้ไม่มีทางยอม” ผมพูดจบ เห็นกำนันถอนหายใจ แล้วถาม ผมต่อไปว่า

“พี่ขอถามเป็นปัญหาสุดท้ายนะน้อง นะ เรื่องยอมความกันได้อย่างร้ายของนางสี มันนี้จะให้พี่ทำอย่างไร”

“พี่อาจจะพูดไกลเกลี้ย ชี้แจงให้เขา ฟัง ถ้าเขายอมเสียเงินเสียทองเป็นค่าสินไหม ทดแทนแก่กันมากนักยกเอาโคกระบือวัวให้ เขาลงชื่อกันเป็นหลักเป็นฐาน เพราะการ ยอมเป็นสัญญาอย่างหนึ่ง ซึ่งกฎหมายบังคับ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับ ผิด อย่าให้เขาอ้างกันภายหลังว่าไม่ได้ยอม อย่างนั้นไม่ยอมอย่างนี้ ถ้าคุกรณฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดยังไม่บรรลุนิติภาวะก็ให้พ่อแม่เขา เซ็นรับรู้ด้วย ถ้าพ่อแม่เขาไม่จดทะเบียนกัน ก็ให้แม่เขาเซ็นคนเดียวก็พอ ถ้าเซ็นไม่เป็น ก็แปะไปแทน ไปไหนก็ได้ แม้เขาฟ้องกัน แล้วก็ยังยอมได้นะพี่กำนัน ถึงแม้ว่าคดีจะ อยู่ในชั้นอุทธรณ์ฎีกายังก็ยอมกันได้ พี่กำนัน ทำบันทึกให้เขาลงชื่อกันอย่างที่ผมบอก แล้ว ศาลจะหมดอำนาจพิจารณาต่อไปเลยทีเดียว แต่กรณีหลังนี้ให้คุกรณฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ ทำคำแถลงยื่นไว้ให้ศาลทราบด้วยคำแถลง ใช้แบบฟอร์มที่ศาล แบนสัญญายอมติดไป ด้วย เพื่อศาลจะได้รู้และจำหน่ายคดี ถ้าคดี

อยู่ชั้นโรงพัก ก็ให้ผู้เสียหายไปถอนคำร้อง
ทุกข้อเสีย เพื่อตำรวจเขาจะได้ไม่ต้องสอบสวนต่อไป”

พอผมพูดจบกำหนดก็กล่าวคำขอใจ
ผมว่า “ขอบใจล้าย หลาย นะน้องนะ” จากนั้น
พวกเรา ก็พากันไปหาหมัดไปใส่ทำนบ
ซึ่งสร้างจนจะเสร็จอยู่แล้ว ด้วยแครงไม้ไผ่
คล้ายเสลี่ยง เรียกตามภาษาอีสานว่า แอ้ง
ซึ่งเป็นคำที่ผมเพิ่งได้ยิน เราชนกันอยู่จนบ่าย
จึงพากันหยุดพักทำอาหารกลางวันรับประทาน
มีส้มตำมะละกอและหมกปลาเล็กปลาน้อย
ที่ได้จากไซของทิดหลี่ แล้วตักต่างคน
ต่างยกกล่อ่งข้าวของตนมาเปิดกิน เรารับประทาน
กันอย่างเอร็ดอร่อย เสร็จแล้วเรา
นั่งคุยกันต่อ ผมขอให้จานทองสาเล่าเรื่อง
ผาแดงนางไอ่ เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ
แล้วผู้เล่าก็เริ่มเรื่อง

จานทองสาได้ลุกขึ้นแล้วเริ่มเรื่องว่า
“หนองหานลุ่มเป็นเวรนางไอ่” แล้วทำปาก
ขมขื่นขมิบเหมือนจ่อมตลก

“มีกระเทยชายคนหนึ่ง ลูกเต้าเหล้า
ใครไม่ปรากฏ เป็นคนยากไร้เข็ญใจ ได้ไป
เป็นคนใช้อยู่ในบ้านเศรษฐีคนหนึ่ง ซึ่งมี
เงินมากจนไม่รู้ตัวตัวเองมีเงินเท่าไรเด็กหนุ่ม
ผู้นี้มีความขยันทำการงานอย่างที่จะหาใคร
เทียบได้ยาก เศรษฐีและภริยาเห็นว่าการงาน
ดีจึงยกลูกสาวให้เป็นเมีย ช่างโชคดีอะไร
อย่างนั้น แต่หนุ่มผู้นั้นหาสนใจดีในภริยา
ไม่ ไม่เคยเอาใจใส่พูดจาด้วยภริยาเลย ทำ
แต่งงานเมียยังไม่ทำงานของเมียว่าจั้นเถอะ”
พอพูดถึงตรงนี้คนฮากันตึง “แต่ภริยาก็แสน
จะดี ปรนนิบัติสามีอย่างไม่มีข้อตำหนิแม้
แต่น้อยนิด ถ้าเป็นเวลานี้ก็คงฟ้องหย่ากันไป
แล้วละนะ ที่นี้อยู่มาวันหนึ่ง ภริยาเศรษฐี
ได้จัดแจงแต่งให้ลูกสาวและลูกเขยไปขายม่าย
(แม่ผัว) ระหว่างทางเจอต้นมะเดื่อ เจ้าผัวก็
ขึ้นกิน โดยไม่ทิ้งลงมาให้เมียกินเลยแม้แต่น้อย
ลูกเดียว กินอิ่มแล้วก็ลงจากต้นไม้เดินทาง

ต่อไปโดยไม่คอยภริยา นางยังไม่ได้กิน ตอน
นั้นมีความหิวโหยมาก จึงตะเกียกตะกายขึ้น
เก็บกินเองเท่าที่เรี่ยวแรงจะอำนวย แต่พอ
นางลงมาจากต้นมะเดื่อก็ไม่เห็นสามีเสียแล้ว
นางเที่ยวหาจนพลิกแผ่นดินก็ไม่พบ มาถึง
แม่น้ำแห่งหนึ่งซึ่งเธอไม่สามารถจะข้ามไป
ได้ และก็พอดีหมดแรงจะสิ้นใจ เธอร้องไห้
ด้วยความน้อยใจ ก่อนจะตายเธอได้สาปแช่ง
สามีไว้ว่า ขอให้สามีของเธอตายยืนดั่งดอก
อ้อย ตายห้อยดั่งดอกเลา ซาติต่อมา สามี
ของนางได้ไปเกิดเป็นลูกพญานาคในพื้น
บาดาลชื่อพังคิ ส่วนนางได้เกิดมาเป็นลูก
พญาขอม มีนครอยู่บริเวณหนองหาน เวลา
นี้”

มีผู้ฟังถามขึ้นว่า “หานไหน หานอุดร
หรือหานสกลนคร”

จานทองสาตอบว่า “หานอุดรที่อำเภอ
กุมภวาปีนี่แหละ” แล้วเล่าต่อไป

“นางไอนั้นรูปสวยเหลือหลาย จนเป็น
ที่เลื่องลือไปทั่วฟ้าดินตลอดถึงเมืองบาดาล
ครั้งหนึ่งพญาขอมได้จัดให้มีบุญเดือนหก
แข่งบั้งไฟหมื่น บั้งไฟแสน และสัญญาว่า
ถ้าบั้งไฟแสนผู้ใดขึ้นสูงที่สุด จะยกลูกสาว
ให้เป็นรางวัล ในบรรดาเจ้าของบั้งไฟนั้น
ผาแดงเป็นหนุ่มที่รูปร่างที่สุด ซึ่งนางไอก็
ไหลหลง แต่บั้งไฟของตาแก่ไม่เป็นใจเอา
เสียเลย มันชู ๆ ขึ้นไปไม่กี่วาก็ตกตุ้มลงมา
เล่นเอาผาแดงใจเหี่ยวเหลือเท่าเมล็ดงา แต่
ก็นั่นแหละนะ คนมันจะรักกันเสียอย่าง อย่า
ว่าแต่บั้งไฟเลย ต่อให้ภูผาแดงอีกร้อยลูกมา
กันมันก็ไม่อยู่ บั้งไฟที่ขึ้นที่ 1 ได้แก่บั้งไฟ
ของบ้านเชียงเหียน ซึ่งขึ้นมากดที่บ้านสร้างท้อ
(สร้างภาษาอีสานหมายถึงบ่อน้ำบาดาล) ผิง
ลงไปดินกลายเป็นบ่อน้ำ เลยเรียกหมู่บ้าน
นั้นว่าบ้านสร้างท้อจนเท่าทุกวันนี้ ทางฝ่าย
พังคิสามีเก่าของนางนั้น กรรมก็ตามสนอง
ให้เป็นฝ่ายรักและหมายปองนางไอบ้างละ
ได้แปลงกายเป็นกระรอกด่อน (เผือก) มา

ขึ้นต้นจั่วที่หน้าเรือนนางไอ่ เพื่อจะได้ดูโฉม
นางว่าจั้นเถอะ **หางปากกินหมากจั่ว ตา
สิ่ง (แอบมอง) เบิงสาว** ด้วยบุปเพสันนิวาส
ที่เคยรักกันมาแต่ปางก่อน นางไอ่เห็นกระ
รอกแล้วเกิดความรักเหลือที่สุด อยากได้ใจ
จะขาด แต่เจ้ากระรอกก็เล่นตัวตามเคย ได้
แต่ลงมาเกาะไหล่เซยปรางไม่ยอมให้จับตัว
นางไอ่ทนไม่ไหวจึงได้ให้พรานมายิง พังคิจึง
ได้ตายห้อยต้องแต่งอยู่บนง่า (กิ่ง) จีวสมคำ
สาปแช่งของนาง ก่อนพังคิจะสิ้นใจได้
อธิษฐานว่า ขอให้เนื้อของตนได้ 800 เล่ม
เกี่ยวขึ้นซึ่งก็เป็นจริงดังที่อธิษฐานทำให้ชาว
เมืองได้รับประทานโดยทั่วกันรวมทั้งนางไอ่
เว้นแต่ผาแดงไม่ยอมกิน และแม่หม้ายกลุ่ม
หนึ่งไม่ได้รับแจก เพราะเป็นคนนอกบัญชี
ผาแดงได้เตือนสตินางไ่อ่ว่า

“ผู้ดี (สวย) จึ่งเจ้าสังมากินกะฮอกด่อน
เจ้าบ้าน (กลัว) เมืองบ้านหล่มหลวงฤา”

พอผาแดงพูดขาดคำ แผ่นดินก็ถล่ม
โดยพวคนาคแสดงฤทธิ์ ใช้หางตวัดใต้พื้น
ดินเป็นโพรง ผาแดงจึงพานางไอ่ขึ้นมาหนีภัย
แต่พวคนาคก็ตามตวัดถล่มเป็นทางตามทาง
มา บางพวกก็แปลงเป็นขอนไม้ขึ้นมาขวาง
ทางมาไม่ให้วิ่ง นางไอ่ได้โยนทิ้งขว้างที่นาง
ถือติดมือไปด้วย แต่พวคนาคก็ไม่ยอมอยู่
นั่นเอง ยังตามตวัดถล่มแผ่นดินจนมาของผา
แดงล้มลูกลูกหลาน นางจึงถอดแหวน
ธำมรงค์โยนทิ้งอีกนาคก็ยังไม่ยอมอยู่นั่นเอง
จนในที่สุดนาคได้พากันตวัดหางรัดเอานางไอ่
ลงไปสู่พื้นบาดาลใต้แผ่นดินจึงหยุดถล่ม
ห้วยฉ่อง หนองแหวนก็ยังมิอยู่นะเวลานี้
ที่อำเภอกุมภวาปีนั่นแหละ ส่วนพวกแม่
หม้ายที่ไม่ได้กินเนื้อกระรอกนั้นปลอดภัย
แผ่นดินตรงบริเวณบ้านเขาไม่ถล่ม กลายเป็น
โนนแม่หม้ายอยู่ในกลางหนองหานเดี๋ยว
นี้”

พอพูดจบผู้ฟังก็ปรบมือกันกราว
ใหญ่ 

“มะนาว”

เพื่อ ชีวิตที่ดีขึ้น

ชาคริต จุลกะเสวี

อย่ามัวรอเอา “มะกรูด” ไปแลก “มะนาว” ของวงกลองยาวเขาอยู่เลย หันมาช่วยกันปลูกทั้งมะกรูดและมะนาวไว้กินเองกันบ้าง สักบ้านละต้นสองต้นก็ยั้งดี จะช่วยให้ประหยัดสนองนโยบายของรัฐบาล มีทางใช้ประโยชน์และให้ความสบายใจได้ดีกว่าเป็นไหน ๆ

เสียงกระหึ่มเรีงร่าจากกลองยาววงใหญ่ ที่ตั้งขบวนอยู่หน้าวัดรอต้อนรับขบวนผ้าป่าสามัคคีจากกรุงเทพฯ กำลังวาดลวดลายร้ายรำกลองยาวกันอย่างสุดฝีมือ มีท่วงทำนองสนุกสนานเร้าใจนัก ทำให้ผู้คนที่ได้ยืนทอดเสียมิดีที่ จะต้องออกจากบ้าน ไปสมทบขบวนร่วมงานบุญงานกุศลนี้ โดยพร้อมเพรียงกัน

ยิ่งในชนบทของเมืองไทยเราด้วยแล้ว การแสดงน้ำใจอันประเสริฐเช่นว่านี้ ยังคงมีให้ได้พบเห็น เน้นในคุณธรรมของความเป็นคนไทย ได้อย่างชัดเจนแจ่มใส น่าชื่นใจจริง ๆ

มวง มวง มวงแห่งมวง มวงแห่งมวง แห่งมวง
เอ้า มาละโหยย มาละวา

มาแต่ของเขา ของเราไม่มา
ตะลาอ้า...

ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว

ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย

คำร้องในท่วงทำนองของเพลงกลองยาว ซึ่งถ่ายทอดสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยก่อนโน้น ยังคงเป็นเพลงอมตะ เป็นที่ชื่นชอบของ

พวกเราชาวไทยในยุคนี้ได้ดีอยู่อย่างยังมีเปลี่ยนแปลง

มีผู้สงสัยกันอยู่ว่า ทำไมคำร้องของเพลงกลองยาวที่ว่านี้ จึงเอามะกรูดมาแลกกับมะนาวเท่านั้น ทำไมไม่เอาไปแลกกับมะอื่น ๆ บ้าง เช่น มะอึก หรือมะ هنگ มะ هنگอะไร ก็มิให้เลือกใช้ได้ถมเถไปนี่นา

ได้ฟังท่านผู้ใหญ่ช่วยเฉลยไว้ให้น่าฟังว่า คนไทยเราได้คุ้นเคยกับทั้งมะกรูดและมะนาวมานานเนิ่นแล้ว นานเกินกว่า 200 ปี ของกรุงรัตนโกสินทร์เสียอีกด้วยซ้ำไป คือมีการใช้ประโยชน์ของทั้ง 2 มะนี้จนคุ้นเคยกลายเป็นพืชผลที่ต้องมีไว้ประจำบ้าน สืบต่อมาจนปัจจุบันนี้ก็ยังมิใช้กันมากอยู่เช่นเดิม

ใครที่ยังสงสัย ก็ลองย่องเข้าไปดูในครัวบ้านคนไทยเราดูซิ บ้านไหนที่ในครัวไม่มีมะกรูดหรือมะนาว หรือทั้ง 2 มะนี้อยู่ด้วย ก็เห็นจะเขยเต๋มที อย่างน้อยที่สุดก็ต้องมีมะนาวอยู่ด้วยอย่างหนึ่งเสมอ เพราะเป็นส่วนประกอบของอาหารที่คนไทยเราจะขาดเสียมิได้ แม้ในปัจจุบันนี้

ทั้งมะกรูดและมะนาว เป็นต้นไม้ผลยืนต้นขนาดเล็กที่อยู่ในตระกูลส้ม มะกรูดนั้นนิยมใช้ใบแก่กับผิวของผลมะกรูด มาใช้ประกอบอาหาร ส่วนเนื้อในซึ่งมีลักษณะ

เหมือนส้ม นั้น สมัยก่อนก็ใช้คั้นน้ำมะกรูดเอามาผสมน้ำ ใช้สระผมได้อย่างวิเศษมาก รุนใหญ่ท่านไม่จำเป็นต้องอาศัยแชมพูต่าง ๆ ให้เปลืองเงินอย่างสาา ๆ ในสมัยนี้เลย

สำหรับมะนาว เป็นต้นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจอยู่ไม่น้อย เพราะต้องใช้น้ำมะนาวประกอบอาหารกันอยู่แทบทุกครัวเรือน ปริมาณการใช้มะนาวนี้ มีผู้คำนวณไว้อย่างหยาบ ๆ ว่า คนไทยเราใช้มะนาวกันทั่วประเทศประมาณวันละ 1 ล้านผล

น้ำมะนาวมีคุณค่าทางอาหารสูง ใช้อยู่เขียวละ คือมีสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ร่างกายคนเรามาก เช่น มีวิตามินบี 1 วิตามินบี 2 และวิตามินซี นอกจากนี้ยังมีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ อยู่ด้วยอีกหลายชนิด

มะนาว เป็นต้นไม้ผลที่ขึ้นง่ายในดินแทบทุกชนิด ไม่ว่าดินเหนียว ดินร่วนทราย หรือดินลูกรัง มะนาวก็ยังขึ้นและเติบโตได้ดี มีต้องห้ามอยู่ก็ตรงที่ลุ่มซึ่งมีน้ำขังแฉะระบายน้ำไม่ได้ ที่อย่างนี้ปลูกมะนาวไม่เหมาะ แต่ถ้าเป็นดินโปร่งร่วนซุยสมบูรณ์ดี มีการระบายน้ำได้สะดวก ๆ ละก็ต้นมะนาวจะเติบโตได้สมบูรณ์ดีเป็นพิเศษเขียวละ หรือถ้าจะปลูกในที่ดินเหนียวสักหน่อย ก็จะต้องช่วยยกกร่อง มีทางระบายน้ำให้ดี ๆ หน่อย มะนาวก็จะเติบโตให้ผลได้ดีเช่นกัน ในดินที่มี pH หรือความเป็นกรดเป็นด่างของดินได้ในราว 5.6-6 เป็นดินที่เหมาะสมแก่การปลูกมะนาวได้ดีมาก

ปกติมะนาวไม่ต้องการให้น้ำขังแช่ส่วนโคนต้นได้เป็นอันขาด แต่มันก็ขาดน้ำไม่ค่อยได้ ถ้าขาดน้ำเสียเลยมันก็จะเหี่ยวเฉา เจริญเติบโตได้ช้าลง ให้ผลไม่ดก คุณภาพก็จะเสื่อมลง เพราะถึงดินจะดีเพียงใด แต่ถ้าหากขาดน้ำเสียแล้ว อาหารแร่ธาตุในดินก็ไม่มีทางเข้าไปให้เป็นประโยชน์ในต้นมะนาวได้ ดังนั้น ถ้าให้น้ำได้พอสมควรละก็ จะช่วยให้มะนาวเติบโตได้สมบูรณ์ดีขึ้น

มาก ยิ่งในฤดูแล้งมะนาวจะยิ่งต้องการน้ำมากกว่าปกติ

สำหรับการปลูกตามบ้านละต้นสองต้นคงไม่มีปัญหาเรื่องการรดน้ำ แต่ถ้าปลูกเป็นสวนใหญ่ ๆ ชักจะลำบาก อย่างไรก็ตามในระยะแล้งจัด ๆ ก็ควรหาน้ำมาช่วยรดให้บ้าง สักเดือนละ 2-3 ครั้งก็ยังดี

มะนาวดีมีพันธุ์อะไรบ้าง

มะนาวเท่าที่ได้พบเห็นในเมืองไทยเราขณะนี้ มีอยู่หลายพันธุ์ แต่ที่นิยมปลูกกันอยู่ก็เห็นจะได้แก่มะนาวพันธุ์ต่อไปนี้ คือ

1. มะนาวไข่ มีลักษณะผลกลม หัวท้ายยาวรีเล็กน้อย คล้ายไข่เปิดผลขนาดกลาง แต่ที่โตกว่าพวกมะนาวผลกลมโดยทั่วไป มีเปลือกบาง เหมาะสำหรับทำมะนาวดองได้ดีมาก

2. มะนาวหนัง ลักษณะผลใหญ่ ทรงผลค่อนข้างกลม มีเปลือกหนา แต่มีน้ำมากกว่ามะนาวไข่ น้ำมีกลิ่นหอม ใช้ทำน้ำมะนาวดื่มได้ดีมาก

3. มะนาวทวาย ขณะนี้นิยมปลูกกันมากที่สุด เพราะเป็นมะนาวที่ออกลูกดก และออกให้ได้ตลอดทั้งปี จึงมีผู้ปลูกกันมากทั้งในแง่เพื่อการใช้ประโยชน์ และเพื่อการใช้ตกแต่งเป็นไม้ประดับบ้านก็ได้ดีมาก

3.1 พันธุ์แม่ไก่ไข่ดก มะนาวทวายพันธุ์นี้ มีลักษณะผลกลม ผลมีขนาดกลาง แต่มีความดกดีมาก ให้ผลได้เกือบตลอดทั้งปี ปลูกในกระถางก็ให้ผลเก็บใช้ประโยชน์ได้ ทรงพุ่มใบก็สวยดีใช้ตั้งประดับในบริเวณบ้านได้ดีมาก

3.2 พันธุ์แป้นรำไฟ เป็นมะนาวทวายที่มีลักษณะทรงผลแป้นผลมีขนาดใหญ่กว่าพันธุ์แม่ไก่ไข่ดก เปลือกก็ไม่หนามาก

3.3 พันธุ์แป้นทวาย ทรงผลแป้นผลมีขนาดกลาง มีลักษณะดีที่เปลือกบาง

ให้ผลดกตลอดทั้งปี ใช้ประโยชน์ได้ดีมาก

4. มะนาวพันธุ์ตาสี เป็นมะนาวพันธุ์ที่นำมาจากหมู่เกาะตาสี มีผลโตมาก เปลือกหนา เมื่อแก่จัดก็ยังคงมีผลเป็นสีเขียวเข้ม มีน้ำมากดี เพราะไว้ในผลของมะนาวพันธุ์นี้ไม่มีเมล็ดอยู่เลย เป็นลักษณะที่แปลกดีเหมือนกัน การขยายพันธุ์จึงต้องใช้วิธีตอนหรือติดตาต่อกิ่งเท่านั้นเอง

5. มะนาวหวาน มีลักษณะผลกลม เปลือกมี สีเขียวคล้ำ แต่เนื้อภายในมีสีค่อนข้างแดงเรื่อ ๆ คล้ายส้มเขียวหวาน รสหวานซิด มีกลิ่นฉุนนิดหน่อย จึงไม่ค่อยจะนิยมปลูกกัน

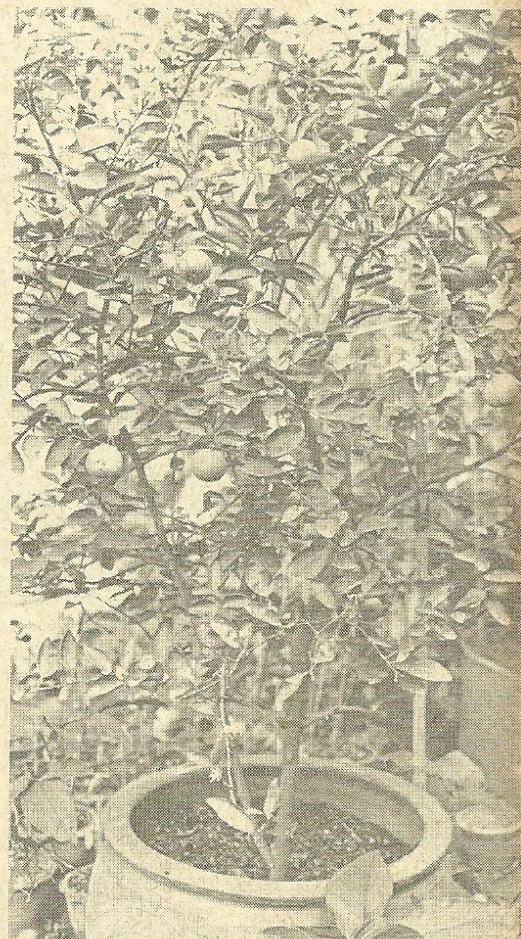
6. มะนาวปีนัง ลักษณะผลกลม ยาว ผลโตกว่ามะนาวหนัง กันแหลมคล้ายไข่เต่า เปลือกหนา มีกลิ่นหอม ปลูกเป็นไม้ประดับได้ดี

7. มะนาวโมพี ลักษณะลูกกลมโต แต่ส่วนก้นจะกลมแป้น มีเปลือกหนา พันธุ์นี้มีรสเปรี้ยว แต่ลำต้นใหญ่แข็งแรงเหมาะสำหรับใช้ทำเป็นต้นดอ เอาพันธุ์อื่น ๆ ที่เราชอบใจมาทาบต่อกิ่ง ขยายพันธุ์เอาไปปลูกได้ดีมาก

8. มะนาวพม่า มีผลกลมโตเกือบเท่าส้มเขียวหวาน เมื่อแก่ที่ส่วนก้นผลมะนาวชนิดนี้จะย้วยแหลมเห็นได้ชัด เปลือกหนา แข็ง ใบค่อนข้างจะรี ๆ ริมขอบใบมีจักเล็กน้อย มีรสเปรี้ยวแต่ไม่ค่อยมีกลิ่น จึงไม่ค่อยนิยมปลูกกันนัก

นอกจากนี้ยังมีมะนาวพันธุ์อื่น ๆ อีก ซึ่งเรียกชื่อกันไปต่าง ๆ นานา บางรายหลังหนักถึงขนาดเอาชื่อตัวเองไปตั้งเป็นชื่อพันธุ์มะนาวด้วยแล้วก็มี

แต่ที่นิยมกันมากในขณะนี้ก็เห็นเป็นมะนาวพวกที่เป็นพันธุ์ทวาย ออกลูกให้ได้เกือบตลอดทั้งปี อย่างมะม่วงทวายนั้น ก็มีผู้นิยมหามาปลูกประดับบ้าน และเอาไว้ใช้ประโยชน์ได้ดีเหมือนกัน

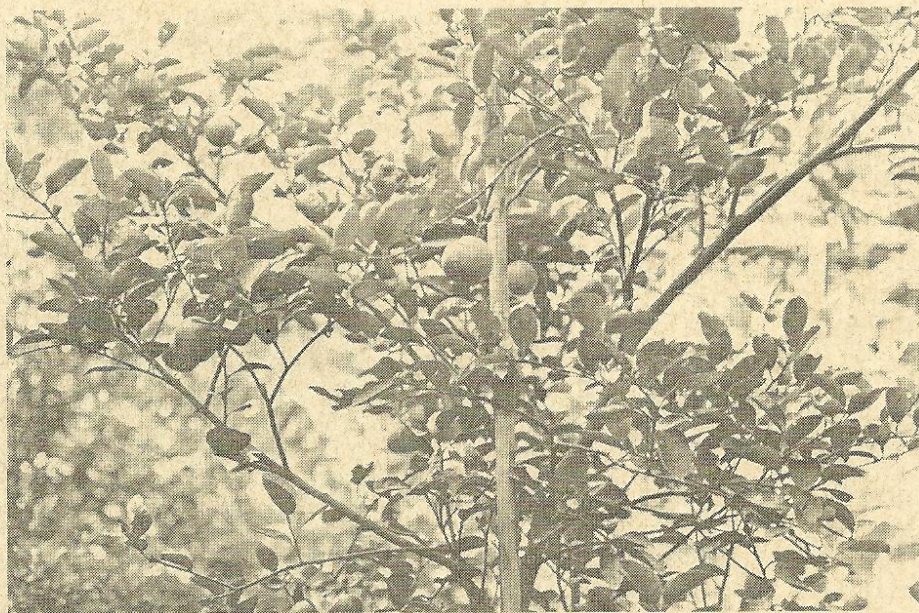


มะนาวพันธุ์ “แป้นทวาย” ปลูกแบบไม้ประดับบ้านได้มีผลให้กินได้ตลอดปี

การขยายพันธุ์มะนาว

การขยายพันธุ์มะนาวมีได้มากมายหลายวิธี แต่ที่ทำได้ง่ายและสะดวกที่สุดคือโดยวิธีการตอนกิ่ง ถึงแม้จะตอนกิ่งมะนาวในฤดูแล้ง ซึ่งอากาศร้อนมากก็ตอนได้สบายมาก ขั้วกิ่งที่กำลังมีขนาดกลางอ่อนกลางแก่ ขั้วรอบกิ่ง 2 รอย แล้วลอกเปลือกออก ขูดเยื่อเจริญเติบโตตรงรอยแผลที่เราลอกเปลือกออกนี้ ขูดจากบนลงล่างโดยรอบ จนหมดเยื่อสีเขียวอ่อน ๆ นั้นเสียก่อน

หากมีฮอร์โมนเร่งรากจะให้ออกรากเร็วขึ้นด้วย ก็เอามาผสมน้ำตามอัตราส่วนที่เขากำหนดสำหรับฮอร์โมนนั้น ๆ ให้ถูกต้อง เอาทาบรอบขั้ววันเฉพาะที่รอยด้านบนแล้วจึงใช้ดินและกาบมะพร้าวหรือพลาสติก



มะนาวพันธุ์ “แป้นราไฟ” ผลใหญ่เปลือกไม่หนามาก

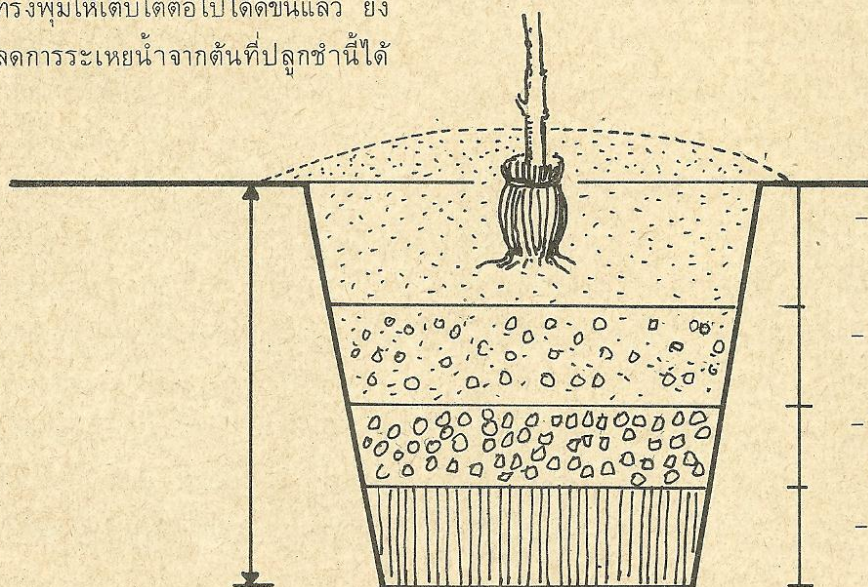
หุ้ม ผูกเชือกรัดไว้ให้อยู่ตัวปกติแล้วจึงให้น้ำช่วยในราว 20-30 วัน ถึงตอนนั้น ก็มีรากงอกเต็มที ให้เราตัดไปชำได้แล้ว ถ้าใช้ฮอร์โมนเร่งรากช่วยก็จะยิ่งร่นเวลาได้เร็วขึ้นอีกมาก

การชำและการปลูกมะนาว

กิ่งที่ได้จากการตอนหรือนำมาจากที่อื่น ควรจะนำลงตัดแต่งต้นใหม่ คือตัดกิ่งออกเสียบ้างให้เหลือเพียงลำต้นเดียว กิ่งที่แตกยาวเกินไปก็ตัดออกเสียด้วย เหลือใกล้ๆ ลำต้นก็พอแล้ว การตัดนั้นนอกจากเป็นการแต่งทรงพุ่มให้เติบโตต่อไปได้ดีขึ้นแล้ว ยังช่วยลดการระเหยน้ำจากต้นที่ปลูกชำนี้ได้

เป็นอย่างดี ช่วยให้ต้นตั้งตัวแตกรากใหม่ได้เร็วขึ้น เมื่อแข็งแรงแล้วจึงย้ายออกไปลงหลุมปลูกจริงได้ต่อไป

ดินที่จะใช้ปลูกชำขั้นต้นนี้ นิยมใช้ดิน 2 ส่วน ผสมเศษฟางหรือหญ้าหุๆ แล้วอีก 1 ส่วน ถ้าจะใส่ปุ๋ยคอกลงบ้างก็ต้องเป็นปุ๋ยเก่าๆ หมดความร้อนแล้วจึงจะใช้ได้ ดินผสมสำหรับปลูกชำอย่างว่านี้ อาจใส่ในภาชนะโอ่งอ่างกระถางแตกอะไรก็ได้แต่จะสะดวก หากจะทำเป็นรางหลุมปลูกชำก็ควรขุดให้มีขนาดกว้างสัก 30 ซม. ลึก 30 ซม.



- ใส่ดินผิวบนปากหลุมลงได้ เมื่อปลูกกิ่งตอน 25 ซม. แล้วใช้ดินที่เหลือบนปากหลุมกลบพูนโคนได้เลย
- ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์ผสมกับดินดี ๆ ที่พอจะหาได้ 20 ซม.
- ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์อย่างเดียว หรือผสมปุ๋ยสูตร 20-10-10 ลงด้วยเล็กน้อย 15 ซม.
- ใส่เศษใบไม้ใบหญ้าที่หุเปื้อยแล้วอัดลงให้แน่น 20 ซม.

ความยาวตามแต่จะต้องการปลูกชำที่ต้น ต้องให้น้ำต้นที่ปลูกชำนี้จนแข็งแรงดีแล้ว จึงค่อยย้ายลงหลุมปลูกถาวรต่อไปได้

การปลูกมะนาว ใช้สูตรการปลูกต้นส้มเขียวหวานได้ คือถ้าดินเลวปลูกถี่ ดินดีปลูกห่างเอาเป็นวาระะยะห่างระหว่างต้น 5-6 เมตร และระหว่างแถวก็ 5-6 เมตร เลือกใช้ได้ตามแต่จะเหมาะสม ในไร่หนึ่งจะปลูกได้ประมาณ 40 ต้น

ถ้าหากไม่มีที่ว่างจะปลูกเป็นไร่เป็นสวน ก็ควรปลูกไว้กินไว้ใช้เองสักบ้านละ 2-3 ต้น ในสวนผักหลังบ้านข้างบ้านได้บ้างก็จะดีมาก หรือหากว่าไม่มีที่ว่างอยู่เลย จะปลูกมะนาวลงในกระถางดินเผาขนาดเชิงๆ หน่อย ก็ใช้ได้ดี ใช้เป็นไม้ประดับบ้านได้สวยงามดีเสียด้วย เวลาจะเก็บผลมะนาวเอามาใช้ ก็ไม่ต้องไปซื้อหาที่ไหน เพียงแต่เดินไปเด็ดเอาจากต้นใกล้ๆ แต่เอื้อมก็เอามาใช้ประโยชน์ได้แล้ว เก่งไม่หยอกจะบอกให้

การเตรียมดินหลุมปลูกต้นมะนาว ควรขุดให้มีขนาดกว้าง ยาว และลึก ประมาณ 80 เซนติเมตร หรือขนาดกระถางดินเผาขนาดเชิงๆ นั้นแหละ หาเศษใบไม้ใบหญ้าหรือเศษฟางที่เก่าๆ หุเปื้อยแล้ว เอาใส่ลงรองก้นหลุมหรือก้นกระถางดินเผาที่จะใช้ปลูกนั้น เหยียบให้อัดแน่นได้สัก 20 ซม. ก็จะดีมาก จะช่วยซับน้ำที่รดลงไปเก็บไว้ให้

ความชุ่มชื้นแก่รากมะนาวนั้นได้ดีมาก ชั้น
ถัดขึ้นมาให้หาปุ๋ยขี้วัว ขี้ควายเก่า ๆ ใส่ลงไป
อีก 15 เซนติเมตร อาจใส่ปุ๋ย N-P-K สูตร
20-10-10 สัก 2 ช้อนสักระยะผสมลงด้วยก็
ได้

ต่อจากนั้นใช้ปุ๋ยคอกหรือขี้วัว ขี้ควาย
เก่า ๆ ผสมกับดินที่ ๆ ที่พอจะหาได้ในแถบ
นั้นผสมกันในอัตราปุ๋ยนี้ 1 ส่วน กับดิน 2
ส่วน เกล้าเข้ากันให้ดี ถ้าได้ใส่ปุ๋ยสูตร 20-10-
10 หรือ 20-14-14 เกล้าลงไปด้วยสักครึ่ง
ช้อนสักระยะ เกล้าให้เข้ากันดี แล้วใส่ลงไป
ให้ลึกประมาณ 20 เซนติเมตร

อีก 25 เซนติเมตร ที่เหลือปากหลุม
นั้น ให้นำดินผิวบนที่ขุดไว้นั้นแหละใส่ลงไป
จะเต็มและพูนโคนต้นได้พอดี ที่ต้องทำ
อย่างนี้ก็เพราะว่า เราไม่ต้องการให้รากของ
มะนาวที่ปลูกใหม่ ๆ นั้น แตะต้องกับปุ๋ย
โดยตรงในทันที ด้วยอาจจะมียันตรายเกิด
แก่รากเหล่านั้นได้ จึงควรระวังไว้ด้วย

แล้วจึงเอากิ่งตอนของมะนาว ซึ่งได้
ตัดไปชำไว้จนตั้งตัวมีรากฝอยเจริญดีแล้ว เอา
ลงปลูกตรงกลางหลุม ที่เตรียมไว้นี้ได้ การ
วางรากต้องใช้วิธีเดียวกับการปลูกต้นส้ม คือ
ต้องช่วยคลี่จัดวางรากฝอยให้แผ่กระจายไป
รอบ ๆ ในลักษณะที่ตีไม้หักพับ แล้วจึงค่อย ๆ
โรยดินกลบลงไปตามต้องการ

ควรกลบดินให้พูนโคนต้นขึ้นมานิด
หน่อย เพื่อป้องกันน้ำขังแช่ปากหลุมถ้าหาก
เป็นในฤดูฝน แล้วก็ต้องปักไม้เสายกยึดต้น
มะนาวที่ปลูกให้ตรงไว้ด้วย กันถูกลมโยก
รากจะคลอนทำให้เติบโตไม่สมบูรณ์จึงต้อง
จัดเรื่องนี้ให้เรียบร้อย

ตามธรรมชาตินั้นต้นมะนาวขึ้นได้ง่าย
มาก ถึงจะปลูกส่งเดชลงไปดินในดิน อย่างไร
เสียมันก็พอจะขึ้นได้ แต่การทำตามวิธีที่
แนะนำมานี้ จะช่วยให้ไม่ต้องวุ่นวายกับเรื่อง
โรคภัย ซึ่งมักจะมียกกับโคนต้นและรากได้
ดินนั้นได้ดีขึ้นมาก เพราะเมื่อเราวางรากดี

ไม่มีรอยหักเสียหาย เชื้อโรคก็จะเข้าสู่รากสู่
ลำต้นนั้นได้ยากขึ้น และการที่เตรียมดินชั้น
ล่างกันหลุมไว้ให้อย่างดีแล้วนั้น ก็จะช่วย
ให้มะนาวเติบโตเร็ว แข็งแรงและสมบูรณ์
โรคภัยไข้เจ็บก็จะรบกวนมันได้ยากเข้า

ก็เหมือนกับสุขภาพร่างกายของคนเรา
นั้นแหละ ถ้าคนเราอยากให้มีชีวิตที่ดีขึ้น
ก็ต้องระวังรักษาให้มีสุขภาพที่ดีเข้าไปก่อน
เป็นการปลอดภัยและประหยัดได้ดีขึ้นแน่ ๆ

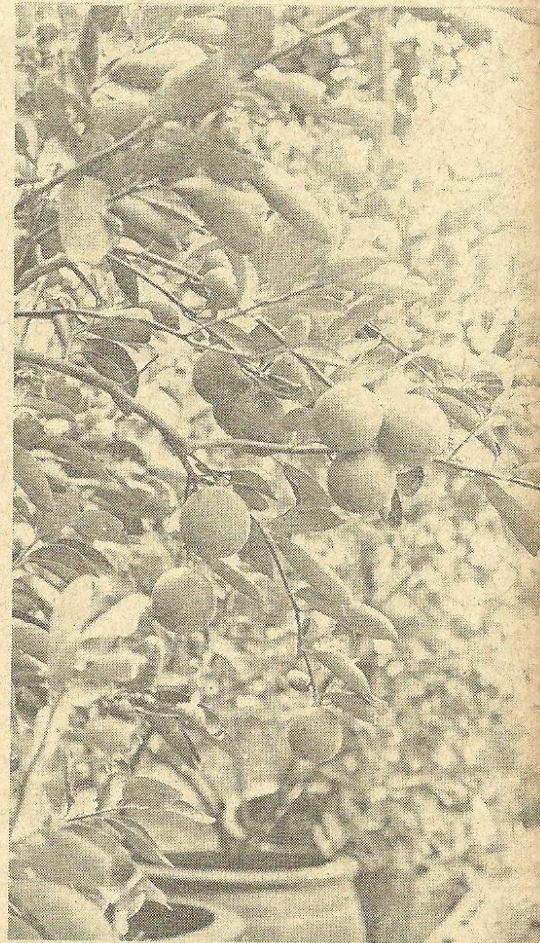
ไม่ว่าจะปลูกต้นมะนาวในหลุม หรือ
จะปลูกในกระถางดินเผาขนาดใหญ่ ๆ หน่อย
ก็ใช้วิธีดังกล่าวแล้วนี้ปลูกได้ทั้งนั้น ที่สำคัญ
อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า จะต้องปักหลักผูกยึด
ลำต้นมะนาวที่ปลูกใหม่นั้นอย่าให้ต้นโยก
คลอนได้เมื่อถูกลมแรง ๆ

การบำรุงรักษาระยะแรก

และถ้าปลูกในที่รับแสงแดดจัดมาก
เฉพาะในฤดูร้อน ก็ควรช่วยหาทางมะพร้าว
หรือกิ่งไม้ที่มีใบมาก ๆ เอามาบังร่มเงาช่วย
ในระยะแรกปลูกใหม่ ๆ ให้บ้าง พอรากจับ
ดินปลูกได้ดีแล้ว ก็เอาสิ่งที่บังร่มเงาให้มัน
ออกได้ แต่ถ้าเป็นการปลูกในฤดูฝนซึ่งมีฝน
ตกให้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องบังร่มให้ก็ได้

เนื่องจากสมัยนี้วิชาการเกษตรก้าวหน้า
เรารู้ว่ามีทั้งแมลงและเชื้อราหลายชนิดที่อยู่ใน
ดิน และมักจะเกิดขึ้นแก่รากและต้นมะนาว
ได้ง่าย ๆ ดังนั้นจึงมักจะมีการแนะนำเพิ่ม
เติมให้แก่ผู้ปลูกมะนาวไว้ด้วยว่า ควรหายา
ฆ่าแมลงในดิน และยาที่ฆ่าเชื้อราหรือแบค
ทีเรียที่อยู่ในดินจัดการให้ด้วยเมื่อได้ปลูก
ต้นมะนาวลงดินปลูกนั้นเรียบร้อยแล้ว ยา
ฆ่าแมลงกับยาฆ่าเชื้อราที่ว่านี้ ที่ขายกัน
ทั่วไปในท้องตลาดขณะนี้ก็มีหลายสิบชนิด
เลือกใช้ได้ตามใจชอบ ขออย่าให้สิ้นเปลือง
มากจนเกินไปเป็นใช้ได้

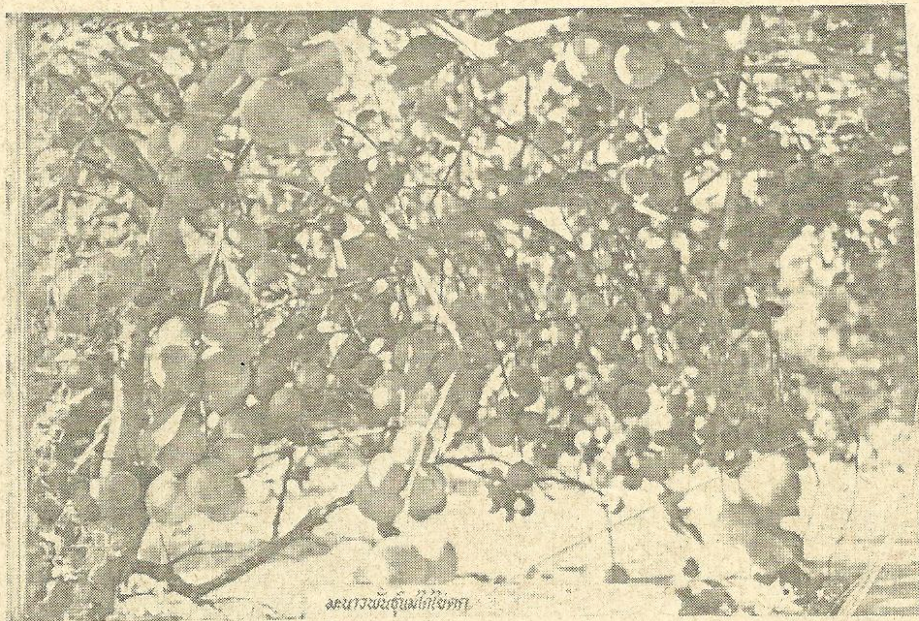
การให้น้ำต้นมะนาวที่ปลูกใหม่ ๆ นี้
ควรให้น้ำทุกวันโดยสม่ำเสมอวันละครึ่ง



มะนาวพันธุ์ “ตาสี” มีชื่อเสียงโด่งดังมาจาก
หมู่เกาะตาสี ของฮาวาย เปลือกหนา แต่ผลโต
ให้น้ำมากดี

แต่ถ้ามีฝนตกเราก็ดูได้ อย่าปล่อยให้แห้งจัด
จนใบเหี่ยวได้ เพราะการเติบโตจะช้าและ
เติบโตได้ช้าลง เราจะได้เก็บผลมะนาวนั้น
ช้าไปอีกด้วย จึงต้องช่วยให้ดินน้อยในระยะ
แรกปลูกนี้ แต่พอต้นตั้งตัวได้แข็งแรงดีแล้ว
จึงค่อยผ่อนการรดน้ำให้น้อยลงได้ตามความ
เหมาะสม

ถ้าเป็นการปลูกมะนาวในไร่ในสวน
ก็ควรจะต้องคิดถึงต้นไม้ที่ปลูกบังร่มเงาให้
มะนาวนั้นได้บ้าง เพื่อเก็บค่าต้นทุนประโยชน์
ในระหว่างที่มะนาวยังไม่ให้ดอกให้ผลด้วยก็
จะดี อย่างเช่นปลูกกล้วยเอาไว้บังร่มให้
มะนาวนั้น ผลจะไม่ที่เดือนก็โตบังร่มเงาให้
อย่างดี พอ เติบโตเต็มที่กล้วยนั้นก็จะมีปลี
มีผล ให้เจ้าของตัดไปกินไปขายหาทุนคืน
ได้ส่วนหนึ่งแล้ว ในราว 2 ปีต้นมะนาวก็จะ



มะนาวพันธุ์ทวาย “แม่ไก่ไข่ดก” ผลขนาดกลางมีผลดกปลูกไว้ประดับสวนหลังบ้านได้ดีมาก

สูงพอสมควร จึงทำการตัดต้นไม้บั้งมออกได้แล้ว ถ้าขึ้นพลอยบังไว้ต่อไป ต้นมะนาวของเราจะมีทรงต้นสูงชูลูกเกินไปไม่เหมาะ

การตัดแต่งกิ่ง ควรทำอย่างไร

ต้นมะนาวที่เราปลูก ควรตัดแต่งกิ่งที่ไม่ต้องการออกทิ้ง หรือตอนออกไปใช้ประโยชน์เสียบ้าง ระยะจากโคนต้นขึ้นมาประมาณ 1 เมตร ไม่ควรให้มีกิ่งแขนงเกิดขึ้นอยู่เลย ควรเป็นทรงต้นโดดเดียวขึ้นมา ส่วนบนต่อจากนี้จึงให้เป็นทรงพุ่มได้ กิ่งกระโดงที่อาจพบว่ามีเกิดจากโคนหรือกลางลำต้นพุ่งตรงขึ้นมา นั้น เป็นกิ่งที่ไม่มีประโยชน์ ควรตัดเอาออกเสียเถอะ

ที่แนะนำให้ตัดแต่งทรงพุ่มส่วนบน และตัดส่วนโคนลำต้นให้เหลือโดด ๆ ไม่มีกิ่งแขนงเลยนี้เป็นวิธีใหม่ที่จะช่วยให้แสงแดดส่องเข้าถึงโคนต้นได้ทั่วถึงดีขึ้น โรคและแมลงที่มักเกิดขึ้นมาจากส่วนโคนต้น ก็จะได้ไม่เกิด หรือเกิดได้ยากขึ้น มะนาวของท่านก็จะให้ดอกผลได้สมบูรณ์ดกดีขึ้นอย่างไรละ

สมัยใหม่นี้เขานิยมตัดแต่งทรงพุ่มมะนาว บังคับไว้มิให้สูงเกินไป จะได้สะดวกในการเก็บผลถ้าเป็นมะนาวต้นโดดแล้ว การตัดแต่งกิ่งมะนาวอย่างงี้ อยู่น้อยควรตัดแต่งให้ปีละครั้ง ในช่วงระยะหลังการเก็บผลแล้ว เป็นเหมาะที่สุด และการตัดกิ่งที่เป็นโรค กิ่งที่ขึ้นเบียดกันแน่นจนเกินไป เหล่านี้ควรตัดออก จะให้ผลได้ดกขึ้นด้วย

สำหรับการปลูกมะนาวเป็นแปลงในสวนใหญ่ ก็จะต้องพบกับปัญหาวัชพืชหรือหญ้าต่าง ๆ ขึ้นกรุกร้าง จึงต้องทำการถากถางให้ด้วยในช่วงหลังและก่อนฤดูฝน หรือถ้าจะใช้วิธีหาพืชตระกูลถั่วอย่างเช่น ถั่วลายถั่วคุดชู และถั่วฝักยาว มาปลูกคลุมดินไว้ด้วย ก็จะช่วยลดปัญหาวัชพืชลงได้ดีมากหรือถ้ามีเงินทุนมากพอ จะเลือกวิธีใช้ยาฆ่าหญ้าฉีดปราบโดยตรงก็ดีเหมือนกัน เดียวนี้ยาปราบหญ้าให้เลือกใช้ได้มากมายหลายชนิด

แต่มีข้อที่ต้องระวังอยู่ว่า ในการฉีดพ่นยาฆ่าหญ้าต้องกดหัวฉีดให้ต่ำ ๆ ไว้ อย่าฉีดในขณะที่ลมแรง ด้วยจะต้องระวังอย่าให้ละอองยาปลิวไปถูกใบมะนาวได้ จะปลอดภัยดีกว่า

เมื่อต้นมะนาวโตแล้วนี้ การจะเข้า

ไปจุดไปพรุนดินในบริเวณใกล้ ๆ ต้นมะนาว ก็ขอให้ระวังไว้สักนิดหนึ่งว่า ไม่ควรขุดพรุนดินในบริเวณเขตทรงพุ่มของมะนาวนั้นลึกเกินครึ่งหน้าจอบ เพราะจะถูกรากมะนาวขาดได้ ด้วยรากพวกนี้อยู่ตื้นมาก ไม่ควรให้กระเทือนโดยไม่จำเป็น

จะใส่ปุ๋ยอะไรดี

การให้ปุ๋ยช่วยเร่งการเติบโต ในระยะที่ต้นมะนาวมีอายุ 1-2 ปีแล้ว ยังใช้ปุ๋ย N-P-K สูตร 15-15-15 แบบต้นไม้ผลทั่ว ๆ ไปได้ ใส่ในอัตรา 1 กำมือต่อต้น หรือจะใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักลงให้ด้วยก็ได้ โดยการขุดรางโคนเป็นร่องรอบขอบทรงพุ่มใบมะนาวนั้น ขุดลึกเพียงครึ่งหน้าจอบก็พอ โรยปุ๋ยนั้นลงให้รอบรอยที่ขุดรางโคนไว้ นั้น แล้วกลบดินไว้อย่างเดิม จากนั้นจึงให้น้ำช่วยละลายปุ๋ยต่อไปได้ตามปกติ

หรือถ้าจะให้ปุ๋ยแก่มะนาวที่มีอายุปีที่ 3 ขึ้นไป มีผลให้เก็บกินเก็บขายได้แล้วนั้น ก็อาจใช้ปุ๋ยสูตร 6-6-6-3 คือมีทั้ง N-P-K และ แมกนีเซียม Mg. หรือแมกนีเซียมเข้ามาด้วย ปุ๋ยสูตรนี้ใช้ 2 กำมือต่อต้น ใส่ในช่วงหลังการพรุนดินกำจัดวัชพืชในฤดูแล้งนี้จะเหมาะดีมาก

ต้นมะนาวที่โตและออกผลให้เต็มที่แล้วนี้ ควรใส่ปุ๋ยสูตรหลังนี้ให้ปีละ 2 ครั้ง คือในระยะก่อนจะผลิดอก 1-2 เดือนครั้งหนึ่ง แล้วก็หลังจากเก็บผลหมดแล้ว พร้อม ๆ กับการตัดแต่งกิ่งให้นั้นก็ใส่อีกครั้งหนึ่งได้ จำนวนปุ๋ยที่ใส่ก็เพิ่มให้ได้ตามส่วนความเจริญเติบโตของต้นมะนาวนั้น ๆ

อาจทำการเร่งการออกดอกออกผลโดยใช้ปุ๋ยทางใบฉีดให้ด้วยก็ได้ ขณะนี้ก็มีให้เลือกใช้ได้มากมายหลายชนิด ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า อย่าให้เปลืองเงินมากนัก แล้วก็จะต้องผสมน้ำให้ถูกต้องตามอัตราส่วนที่เขากำหนดไว้ อย่าให้เข้มข้นเกินไปจะเกิดผลเสียได้

มะนาวซึ่งปลูกในที่ให้น้ำได้สะดวก ปกติในปีที่ 2 ก็เริ่มให้ดอกออกผลได้แล้ว แต่ยังไม่ควรให้ติดผลเต็มที่ในปีแรก ๆ นี้ ถ้าปลูกในที่ดอนหรือแล้งจัดหน่อย ก็อาจจะเริ่มให้ผลได้ในปีที่ 3 ตั้งแต่ปีที่ 3 นี้แล้วปล่อยให้ติดผลเต็มที่ได้แล้ว ต้นหนึ่ง ๆ จะให้ผลได้ 150-200 ผลขึ้นไป ถ้าต้นสมบูรณ์เต็มที่เมื่อมีอายุ 6-7 ปีขึ้นไปแล้ว อาจให้ผลได้ 800-1,000 ผลต่อต้น ได้สบายมาก ถ้าผู้ปลูกรู้จักบำรุงรักษาให้ดี

ในช่วงที่มะนาวจะมีราคาสูงที่สุด ก็คือระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนเมษายน หรือต้นเดือนพฤษภาคมของทุกปี ราคาที่ปรากฏสูงสุดถึงผลละ 2 บาทก็เคยมีมาแล้ว ขนาดปานกลางอย่างในปีนี้ก็ขึ้นมาถึงผลละ บาทแล้ว ซึ่งในช่วงฤดูฝนที่มีมะนาวออกมาก ๆ นั้น ราคาร้อยละ 5 บาท 10 บาท ก็เคยมีเป็นข่าวชวนให้เศร้าใจกันอยู่เสมอแทบทุกปี

วิธีทำให้มะนาวออกผลได้ในฤดูแล้ง

ความพยายามที่จะปลูกมะนาว แล้วบำรุงรักษาและบังคับให้มันออกดอกออกผลแก่ส่งขายตลาดได้ในหน้าแล้ง ซึ่งจะได้ราคาดีนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก และพี่น้องชาวสวนมะนาวในแหล่งที่เหมาะสมทั้งหลายควรจะรู้ไว้ แล้วพยายามจัดทำกันดูบ้าง เปลี่ยนผลมะนาวมาซื้อทองเก็บไว้ก็ยังไหว มะนาวปลูกได้ถึงไร่ละ 40 ต้น ถ้าบำรุงให้ดี ๆ ให้ผลได้เต็มที่ถึงต้นละ 1,000 ผล หากทำให้ออกในฤดูแล้ง ขายได้ราคาดี ไม่คิดแพงหรอก เอาแค่ผลละบาทเดียวเท่านั้น ต้นหนึ่งจะได้สูงที่สุดถึง 1,000 บาท แล้ว 40 ต้น ลองคูณเข้าไปดูซิ จะได้ถึง 40,000 บาทเชียวละ

ชาวสวนมะนาวจะรู้ดีกว่าใคร ๆ ว่ามะนาวที่ปลูก ๆ กันอยู่นั้นมีอยู่หลายพันธุ์

แต่ที่นารู้เป็นพิเศษไว้อีกอย่างหนึ่งก็คือว่าพวกมะนาวลูกเล็กและผิวบาง ๆ นั้น เมื่อออกเป็นดอกแล้วจะต้องใช้เวลาอีกประมาณ 4 เดือน ผลมะนาวผิวบางนั้นจึงจะแก่ให้ใช้การได้ แต่ถ้าเป็นมะนาวลูกโตผิวก็มักจะหนาพวกนี้จะต้องใช้เวลาถึง 5-6 เดือน ผลจึงจะแก่ให้เก็บขายได้

ปกติแล้วมะนาวที่มีผลตกในช่วงหน้าฝนนั้น ความจริงแล้วเป็นมะนาวที่ออกดอกมาตั้งแต่ในช่วงหน้าแล้ง และมะนาวที่ยังพอมีให้ผลเก็บขายกันได้ในช่วงหน้าแล้งนี้แหละ มันจะต้องออกดอกมาตั้งแต่ช่วงปลายหน้าฝนที่แล้ว คือถ้าท่านจะให้ได้มะนาวไว้ขายกันได้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม และเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่มะนาวแพงมากกว่าปกติ นั้น ก็จะต้องทำให้มะนาวของท่านออกดอกให้จงได้ในเดือนสิงหาคมถึงกันยายน คือประมาณ 5-6 เดือนก่อนที่จะถึงเดือนมีนาคม

แต่การทำให้มะนาวออกดอกกลางหน้าฝนนั้นแสนจะยาก เพราะในธรรมชาติเมื่อมีฝนตกลงมามาก พวกธาตุไนโตรเจนทั้งจากที่ได้ตามธรรมชาติเอง ในอากาศบ้างในดินบ้าง รวมทั้งจากปุ๋ยเคมี N-P-K ที่เจ้าของสวนใส่ไว้ให้ในดินนั้นด้วย ไนโตรเจนมันจะละลายได้ดีกว่าธาตุอื่น จึงทำให้ต้นมะนาวของท่านแตกใบอ่อนได้เป็นการใหญ่ เมื่อแตกใบมากมันจะมีดอกน้อย หรือแทบจะไม่มีเอาเลย

วิธีใช้บังคับต้นมะนาวให้ออกดอกกลางหน้าฝนนั้น มีทำกันอยู่หลายวิธี เจ้าของสวนบางรายนิยมใช้วิธีที่ออกจะรุนแรงอยู่สักหน่อย คือถ้าเป็นที่ดินร่วน ๆ ระบายน้ำได้สะดวก ในราวเดือนกรกฎาคม เขาก็ใช้วิธีรดน้ำเข้ามาให้ท่วมมะนาวต้นนั้นสัก 2-3 วัน แล้วจึงระบายน้ำออกให้แห้งสนิท วิธีนี้จะทำให้ต้นมะนาวบางส่วนไหม้ไปเลย แต่ส่วนมากแล้วมักจะออกดอกให้ตามที่ต้องการ

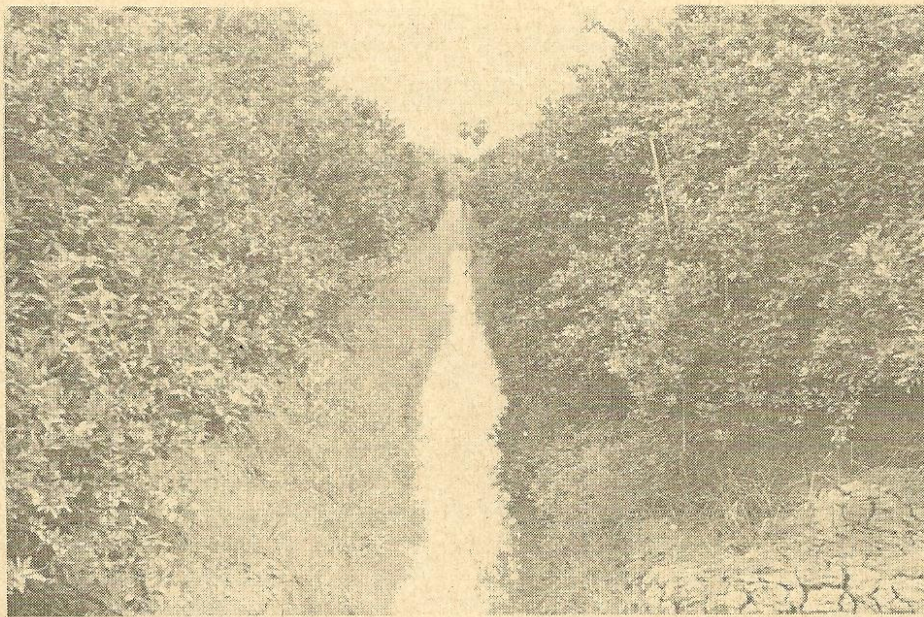
การ ด้วยคิดว่า มันจะต้องตายแล้ว ไหน ๆ ก่อนจะตายไป ก็ขอออกดอกออกลูกสืบวงศ์ตระกูลมะนาวเอาไว้ก่อน เราจะได้ดอกมะนาวในราวเดือนสิงหาคม-กันยายน และจะมีผลมะนาวไว้ใช้ในฤดูแล้งได้แน่ ๆ

แต่วิธีนี้ หากต้นมะนาวของท่านยังไม่แข็งแรงสมบูรณ์ดี หรือเป็นที่ดินเหนียว ระบายน้ำได้ยากละก็ อย่าผลอไปทำวิธีทารุณนี้เข้าละ เพราะอาจจะทำให้ต้นมะนาวตายได้ง่าย ๆ ต้องพิจารณาดูให้ดีเสียก่อนที่จะทำ

วิธีหนึ่งซึ่งไม่ต้องทำทารุณกับต้นมะนาวอย่างวิธีแรก นั่นก็คือวิธีการปลิดดอกและผลมะนาวเล็ก ๆ ซึ่งมีเกิดขึ้นตามปกติในช่วงต้นหน้าฝน ถ้ามีดอกเกิดขึ้นก็ให้ปลิดออกทิ้งเสียให้หมด อาจจะใช้พวกฮอร์โมน N.A.A. ในอัตราที่สูงกว่าธรรมดาสัก 5-10 เท่า อย่างเช่นปกติที่ใช้กัน 1 ซี.ซี. ต่อน้ำ 1 ลิตร เราก็เพิ่มเป็นใช้ฮอร์โมนนี้สัก 10 ซี.ซี. ผสมกับน้ำ 1 ลิตร ฉีดพ่นดอกมะนาวขณะดอกบาน ก็จะช่วยให้ดอกมะนาวนั้นร่วงหมดได้โดยไปไม่ร่วงเลย สารฮอร์โมนที่กล่าวถึงนี้ ปัจจุบันในตลาดมีชื่อต่าง ๆ ทางการค้า มีให้เลือกใช้ได้มากมายหลายชนิด ความเข้มข้นก็ต่าง ๆ กันไป ต้องใช้อัตราสูงกว่าธรรมดาเล็กน้อย ระวังอย่าให้เข้มข้นมากเกินไปกะเอาว่าพอให้ดอกร่วงก็พอ อย่าให้เข้มข้นจนถึงกับทำให้ใบร่วงทั้งต้นเข้าละ

เราต้องการทำให้มะนาวต้นนั้นมันอันดอกออกไม่ได้อยู่อย่างนั้น จนถึงเดือนกันยายน จึงค่อยโยมให้น้ำและปุ๋ยเร่งดอกให้เต็มที่ มะนาวต้นนั้นก็จะออกดอกติดผล ให้เก็บผลขายได้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน ซึ่งมะนาวกำลังแพงมากนั้นได้พอดี วิธีนี้ก็จะทำเงินทำทองเข้าสวนของท่านได้เพิ่มขึ้นหลายเท่าเชียวละ

แต่ถ้าเป็นที่ดินซึ่งมีธาตุไนโตรเจนสูงมากสักหน่อยนั้นก็คงจะต้องหาทางแก้ไข โดย



ร่องปลูกมะนาวหากมีการบังคับน้ำได้สมบูรณ์ในระบบร่องสวนอย่างนี้จะช่วยทำการฝึนให้ออกผลก่อนกำหนดได้สะดวกขึ้น

ใช้ปุ๋ยทางใบสูตร N-P-K ที่มีธาตุฟอสฟอรัส หรือ P ตัวกลางนั้น สูงกว่า N ตัวต้นนั้นบ้าง เช่น ปุ๋ยสูตร 12-27-23 เป็นต้น แล้วต่อไปก็ให้ปุ๋ยทางใบชนิดที่มี K ตัวท้ายสูงกว่าทั้ง N และ P ตัวต้นและตัวกลางนั้นบ้าง สลับกันไปสัก 1-2 ครั้ง ก็จะช่วยให้กิ่งก้านของมะนาวต้นนั้น สะสมอาหารไว้ได้พอเหมาะ สำหรับการแตกดอกออกผลได้ดีขึ้น

เมื่อมะนาวติดลูกแล้วใช้ฮอร์โมนที่มีขายในตลาดอย่างเช่น พวก อโทนิคฮอร์โมน ให้ใช้ 3-5 ซี.ซี. ผสมน้ำ 1 ปีบ หรือใช้ฮอร์โมนโกรพลัส ผสมกับปุ๋ยเกร็ดสูตร 19-19-19 หรือสูตรอื่น ๆ ที่คล้ายกันนี้ ผสมน้ำฉีดให้ทุก 10-15 วันด้วย ก็จะช่วยให้ผลมะนาวมีหัวเหนียวไม่ร่วงง่าย และมีผลขนาดใหญ่ขึ้นด้วย ช่วยให้เจ้าของรับทรัพย์ได้กระเป๋าทุงไปละ ถ้าทำได้สำเร็จในช่วงหน้าร้อนอย่างนี้ขายได้สบายมาก ไม่ต้องให้แพงถึง 2 บาทหรือกว่า เพียงผลละบาทก็รวยได้มไปแล้วละ

จะป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูของมะนาวอย่างไรดี

แมลงที่พบว่าเป็นศัตรูซึ่งออกจะร้ายแรงสักหน่อยก็คือ

1. หนอนซอนใบ มีผีเสื้อกลางคืนชนิดหนึ่ง วางไข่ไว้ที่ใบอ่อนของมะนาว ตัวหนอนที่เกิดขึ้นนั้นจะซอนเข้าไปกัดกินเนื้อใบ มองเห็นเป็นทางขาวๆ ในใบ ทำให้ใบหงิกงอเสียหาย ควรใช้ยาฉีดป้องกันไว้ในระยะที่มะนาวแตกใบอ่อนจะได้ผลดีกว่าวิธีอื่น

2. หนอนกินใบ หนอนของผีเสื้อกลางคืนชนิดหนึ่ง ซึ่งวางไข่บนใบอ่อนของมะนาว พอออกจากไข่มาเป็นตัวหนอน มันก็จะกัดกินใบอ่อนของมะนาวนั้นโดยตรง หนอนพวกนี้ไม่ค่อยจะร้ายแรงนัก จับทำลายได้ง่าย ฉีดยาทำลายก็ทำได้ง่าย

3. เพลี้ยอ่อน มักพบดูดน้ำเลี้ยงจากใบอ่อนโดยตรง ทำให้ใบหงิกงอไม่สมบูรณ์ และน้ำหวานที่เพลี้ยขับถ่ายออกมา นั้น ยังเป็นบ่อเกิดของราดำ จึงต้องคอยกำจัดเสียแต่เมื่อเริ่มเกิดขึ้นใหม่ๆ จะดีกว่า

4. เพลี้ยหอย พบมีเกาะอยู่ตามผลตามกิ่งและใบมะนาว ถ้ามีมากจะทำให้กิ่งตายได้ ควรกำจัดอย่าให้แพร่ขึ้นได้ หากเป็น

มากก็ควรตัดกิ่งนั้นออกเผาไฟทำลายเสียได้แล้ว อย่ามัวเสียตายกิ่งอยู่เลย

5. ไรแดง มักพบว่ามีเกิดมากที่ใบอ่อนและยอดมะนาวในฤดูแล้ง เอามือลูบดูใต้ใบจะเห็นว่ามีสีแดงติดมือ ไรแดงจะดูดน้ำเลี้ยงจากใบและยอดอ่อน ๆ ทำให้ใบหงิก ไม่เจริญเติบโต ต้องรีบหายกำจัดไรต่าง ๆ เช่น ยาไดโคฟอล ซี.ที. 30-45 ซี.ซี. ต่อน้ำ 1 ปีบ ฉีดพ่นเสียก่อน หรือจะใช้ยาไมโทกร 30 ซี.ซี. ผสมกับยาแดทโทกร 20 ซี.ซี. ผสมกับน้ำ 1 ปีบ ฉีดพ่นให้ก็ได้

ส่วนพวกเพลี้ยหอยและหนอนต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนั้น อาจใช้ยาอะโกรดิน หรือยาอะโซไคเร็น 3-4 ช้อนแกงผสมน้ำ 1 ปีบ หรือยาฟอสตอล อี. 50 ในอัตราส่วน 1-2 ช้อนแกงต่อน้ำ 1 ปีบ หรือยาอื่นประเภทเดียวกันนี้ ฉีดพ่นป้องกันและกำจัดก็ได้ผลดีเหมือนกัน

โรคของมะนาว

ที่พบมากที่สุดเห็นจะได้แก่โรคแคงเกอร์ โรคราดำ โรคใบแก้ว และโรคยางไหล เป็นโรคที่ผู้ปลูกมะนาวควรระวังจักและหาวิธีป้องกันไว้ล่วงหน้าด้วยก็จะดี

1. โรคแคงเกอร์ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย เช่นเดียวกับที่เกิดกับต้นส้มอื่น ๆ เป็นโรคนี้ได้ทั้งที่ต้น ใบ และที่ผลมะนาวโดยตรง แผลที่เกิดจากโรคแคงเกอร์จะมีผิวขรุขระสีน้ำตาล รอบแผลมักเป็นวงสีเหลือง ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ หรือยาคอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85% ใช้สัก 3-5 ช้อนแกง ผสมน้ำ 1 ปีบ ฉีดพ่นให้ทุก 7-10 วันต่อครั้ง หรือโดยใช้ยา 2 อย่างนี้สลับกันไป จนกว่าจะหาย หรืออาจจะใช้ยาแอนติไกร ในอัตรา 6-12 กรัมต่อน้ำ 1 ปีบ ฉีดพ่นให้ก็ได้ แต่วิธีที่ดีที่สุดควรตัดส่วนที่เป็นโรคออกเผาเสียเลย ถ้าเป็นที่โคนต้นเมื่อเฉือนรอยแผลออกเผาทิ้งแล้ว ควรใช้น้ำมันดินทา หากไม่มีจะใช้

ปูนแดงที่กินกับหมากทาก็ได้ หรือน้ำยาบอร์-โดมิซเจอร์เข้มข้น ทารอยแผลป้องกันโรคอื่นแทรกซ้อนไว้ด้วยก็จะดี

2. โรคคราดำ โรคนี้ชาวบ้านมักเรียกกันว่า โรคขี้เรือนมะนาว อาจเกิดได้จากเชื้อราหลายชนิด ไม่ทำให้เสียหายอะไรนักหนา แต่ทำให้สกปรกไม่น่าดู ต้นเหตุที่เกิดโรคนี้นั้น เกิดจากมีพวกเพลี้ยอ่อน เพลี้ยหอย หรือแมลงหวี่ขาว ถ่ายของเหลวออกมาที่ใบหรือกิ่งมะนาว จึงทำให้รากเกิดขึ้นบนของเหลวเหล่านั้นได้ ถ้าเราฉีดพ่นยาป้องกันและทำลายเพลี้ยนั้นเสียได้ ก็จะไม่มีการดำเกิดขึ้น

แต่ถ้าต้องการจะปราบปรามดำที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป ก็จะต้องใช้ยาฆ่าเชื้อรา เช่น พวกราไรแฟม คอปปี หรือไฟเทน-85 หรือยาไดเทน เอ็ม.-45 ก็ใช้ได้ดี แต่เปลืองเงิน วิธีปราบปรามอย่าให้มีเพลี้ยเกิดขึ้นนั้นไม่ได้

3. โรคใบแก้ว ที่จะสังเกตเห็นได้ง่าย ๆ ก็คือ อาการลักษณะใบด่างสีเหลืองหรือขาวใส มีเกิดขึ้นระหว่างเส้นใบมะนาว ถ้าเป็นมากใบจะเรียวเล็ก ในที่สุดทั้งใบและยอดนั้นก็แห้งตายไปได้ มะนาวที่เป็นโรคใบแก้ว จะมีผลเล็กและไม่ค่อยมีน้ำ ต้นจะโทรมลงได้รวดเร็ว จนถึงตายไปได้ในที่สุด

โรคนี้นักวิชาการโรคพืชท่านว่า สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งอยู่ที่การขาดอาหารธาตุสังกะสี หรืออาหารธาตุสำคัญอื่น ๆ ด้วย อาจใช้ยา ไดเทน เอ็ม.-45 ฉีดป้องกันโรคได้ และยังจะได้อาหารธาตุสังกะสีกับแมงกานีส ซึ่งมีอยู่ในยานั้น ไปช่วยแก้ไขอาการโรคใบแก้วได้ด้วย

เมื่อมีกิ่งที่เป็นโรคใบแก้วเกิดขึ้นมากแล้ว ควรใช้วิธีตัดแต่งกิ่งนั้นออกเผาทำลายเสียพร้อมทั้งช่วยเร่งปุ๋ยทั้งทางรากและทางใบ ให้มีธาตุสังกะสี กับแมงกานีสเพิ่มขึ้นด้วยอีกนิดหน่อย ก็จะช่วยแก้ไขโรคใบแก้ว

ได้ดีขึ้น คือใบใหม่ที่ผลิออกมาจะมีสีเขียวเป็นปกติได้ดีขึ้นแต่ใบเก่าที่เป็นโรคอยู่แล้วนั้นจะคงเป็นอย่างเดิม จนกว่าจะแก่ร่วงหล่นไปเอง

4. โรคยางไหล โรคนี้ภาษาโรคพืชเขาเรียกว่า กัมโมซิส มักเกิดเป็นที่ส่วนของลำต้นและกิ่งใหญ่ ๆ เริ่มแรกเปลือกจะมีสีดำเป็นรอยแผลชำและปริออก มียางไหลออกมาตามรอยแผลในที่สุดเปลือกจะเริ่มเน่า และอาจทำให้ต้นต้องตายไปได้ถ้าเป็นรอบต้นแล้ว

วิธีป้องกันโรคยางไหลแบบประหยัดที่สุด ก็คือพยายามอย่าให้ที่โคนต้นและกิ่งใหญ่มีรอยแผลได้เป็นอันตราย ถ้าเกิดโรคขึ้นแล้ว ควรรีบใช้ยาไดเทน เอ็ม.-45 ประมาณ 20-30 กรัม ผสมน้ำ 1 ปี๊บ ฉีดพ่นให้ทั่ว ๆ 7-10 วัน หรือใช้ยาผงกำมะถันหรือซิงค์-ซัลเฟต 6 ช้อนชั่งกะสีผสมปูนขาว 2 ช้อนชั่งกะสี แล้วผสมน้ำ 1 ปี๊บฉีดพ่นให้ หรือใช้ยากำมะถันผงผสมกับปูนขาว 1 ต่อ 1 ผสมน้ำลงด้วยให้เข้มข้น แล้วเอาไปทารอบโคนต้นป้องกันไว้ก่อนได้ผลดีเหมือนกัน วิธีนี้ช่วยให้สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในช่วงต้นฝนและหลังฝนจะช่วยให้ปลอดภัยดีขึ้นมาก

การเก็บกนอมมะนาวสดไว้กินนานๆ

จะเห็นได้ว่า พี่น้องเกษตรกรผู้ปลูกมะนาวทั้งหลาย ต้องต่อสู้กับโรคและแมลงมากมายหลายอย่าง กว่าจะได้ผลมะนาวมากินมาใช้และมาขายให้คนอื่นได้กินกันด้วยนั้น ต้องเผชิญกับความยากลำบากไม่น้อย จึงไม่เป็นการยุติธรรมเลย ที่จะปล่อยให้สภาพที่ผลิตมาแล้วถูกกดราคาขายในราคาต่ำจนเกินไปนั้นอยู่อีกต่อไป

เรื่องนี้เราจะมาไปขอความยุติธรรมจากเทวดาหน้าไหน ก็คงจะเสียเวลาเปล่า ๆ สู้หันมาร่วมมือร่วมใจกัน ตั้งกลุ่มผู้ผลิต

มะนาวขึ้นให้เข้มแข็ง ควบคุมจำนวนการผลิตแต่พอดี หากขายไม่ได้ราคาที่ยุติธรรมพอสมควร ก็ร่วมกันอย่าขายเด็ดขาดดูลักพัก ตลาดก็อาจจะดีขึ้นได้บ้าง นอกจากนั้นควรหาทางส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากมะนาวให้มากขึ้น การเก็บกนอมผลสดไว้ให้ใช้ได้นาน ๆ และการทำน้ำมะนาวชนิดที่เก็บไว้ใช้ได้นาน ๆ หรือการทำเครื่องดื่มน้ำอะไรต่ออะไรเหล่านี้ก็จะช่วยให้ภาวะการค้าขายมะนาวอ่อนคลายดีขึ้นในอนาคต

วิธีการกนอมรักษามะนาวไว้กินได้นาน ๆ ก็เป็นอีกทางหนึ่งที่ท่านผู้อ่านทั้งหลาย ทั้งคุณพ่อบ้าน แม่บ้านนั้นแหละ ควรจะได้ช่วยกันลงมือทำเก็บไว้กินด้วยตนเองบ้างก็จะได้ประโยชน์และประหยัดดีไม่น้อย

เพราะมะนาวมีความสำคัญไม่ใช่เล่นขาดเปรียบเสียอย่าง บางครั้งอาหารก็ไม่อร่อยปกติในฤดูร้อนมะนาวเก็บไว้สัก 4-5 วัน ก็จะไม่เน่าแล้ว เพราะมีเชื้อราขึ้นทำลายที่ผิวมะนาว แต่ถ้าเป็นฤดูหนาวก็จะเก็บไว้ได้นานหน่อย

การจะเก็บมะนาวไว้ให้นาน มีทำได้หลายสูตร ส่วนใหญ่ต้องเอาจุ่มในยาฆ่าเชื้อราหรือพ่นยานั้นเคลือบผลเสียก่อน ยาฆ่าเชื้อราที่มีมากมายหลายชนิด อาจเลือกหาซื้อเอาตามร้านขายต้นไม้และยาปราบศัตรูพืชที่ไหนก็ได้ แต่ต้องระวังใช้ยาตามความเข้มข้นที่กำหนดไว้ สำหรับยาแต่ละชนิดนั้นให้พอเหมาะพอดี อย่าใช้เข้มข้นเกินไป แล้วควรเก็บไว้ในที่เย็น ๆ ด้วย

ถ้าชาวสวนมะนาวจะทำเอง น่าจะลองใช้วิธีทำการใหญ่อย่างนี้ดูบ้างก็จะดี คือเมื่อถึงวันที่จะเก็บมะนาวรุ่นล่า ๆ แล้วนั้น ให้หยาฆ่าเชื้อราได้ตัวอย่างเช่น ยาเบนโนมิล เป็นต้น ใช้ยานี้ 6.5 กรัม ผสมน้ำ 1 ปี๊บ ฉีดพ่นผลมะนาวบนต้นที่เราจะเก็บนั้นให้ทั่ว พอยาจับผลมะนาวแห้งแล้วก็เอาตะไกรตัดเหนือหัวผลมะนาวเล็กน้อย เก็บ

เรียงผึ่งลมไว้อย่าเพิ่งให้เข้า

หรือถ้าเราซื้อผลมะนาวมาจากสวนแล้วจะใช้วิธีเอาผลมะนาวจุ่มลงในน้ำยาเบนโนมิลนี้ ก็ได้เช่นเดียวกัน จุ่มแล้วต้องผึ่งลมไว้ให้แห้งเสียก่อน

ขั้นต่อไปใช้สารพวกซีฟิงบาง ๆ เอามะนาวลงจุ่มเคลือบผิวให้ทั่วผล ป้องกันมิให้น้ำในผลมะนาวระเหยออกไปได้ง่าย ๆ แล้วจึงนำไปเก็บรักษาไว้ในห้องที่มีอุณหภูมิประมาณ 10 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสัมพัทธ์ราว ๆ 85% หรือขนาดที่อยู่เหนือตอนหน้าหนาว นั้นแหละกำลังดี ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าผลมะนาวที่จะทำวิธีนี้ จะต้องผิวเขียวสด ไม่มีรอยขีด จีงจะเก็บได้นาน

หรือจะใช้วิธีเก็บผลมะนาวเหล่านั้นบรรจุลงในถุงพลาสติกที่มีรูระบายอากาศเจาะไว้ 3-4 รู นำเข้าเก็บในตู้เย็นที่มีอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์เช่นเดียวกับวิธีแรก ทั้ง 2 วิธีนี้จะเก็บถนอมมะนาวไว้ให้คงความสดและมีรสดีอยู่ได้นาน 3-4 เดือนได้สบายมาก มีให้ทยอยนำออกขายตลาดหรือใช้ในช่วงมะนาวแพงได้ดีเหลือเกิน

ส่วนวิธีที่คุณ ๆ พ่อบ้าน-แม่บ้านทั้งหลาย จะทำได้เองอย่างง่าย ๆ ก็มีอยู่อีกหลายวิธี อย่างเช่นการหมกทราย การเก็บในตู้เย็น ตลอดจนการเก็บแบบถนอมอาหาร คือการดองเค็ม ดองหวาน และการทำน้ำมะนาวเก็บไว้กินนาน ๆ ได้ด้วย

การเก็บโดยวิธีหมกทราย
แบบง่ายที่สุด อาจทำได้โดยใช้ลังใส่ทรายที่ล้างสะอาด ตากแดดจัด ๆ ฆ่าเชื้อโรคไว้ดี แล้วนั้น เอามาใส่ในลังไม้เล็ก ๆ ตามขนาดที่เราต้องการจะใช้ กะให้วางได้ลึก 3-4 ชั้น จะเหมาะดี วิธีทำก็ให้เอาทรายรองพื้นกันลังไม้นี้สัก 10 เซนติเมตร แล้วเอาผลมะนาว

ที่ทำความสะอาดและผึ่งลมแห้งเย็นสนิทดีแล้ว วางเรียงลงไปให้เต็มชั้น เอาทรายโรยคันประมาณ 5 ซม. แล้วจึงวางผลมะนาวเรียงไปอีกชั้น เอาทรายโรยคันอีกทำสลับกันเช่นนี้ประมาณ 3-4 ชั้น แล้วจึงเอาทรายกลบชั้นบนหนาประมาณ 10 ซม. นำเก็บไว้ในที่ร่มเย็น จะเก็บมะนาวไว้นานเป็นเดือนก็ยังใช้การได้ดี

อีกวิธีหนึ่ง ใช้มะนาวที่ผิวสดและไม่มีรอยขีด ล้างให้สะอาดแล้วแช่ในน้ำยาฆ่าเชื้อราสัก 5 นาที เอาขึ้นผึ่งบนตะแกรง วางในร่มให้แห้งดีเสียก่อน แล้วจึงนำลงหมกในชั้นทรายอย่างวิธีแรก เก็บในที่ร่มเย็น ๆ จะอยู่ได้นานกว่าวิธีแรก

และยิ่งถ้าได้เอามะนาวใส่กล่องไม้หรือพลาสติกเบา ๆ นำเก็บในตู้เย็น อุณหภูมิขนาด 2-10 องศาเซลเซียส จะเก็บไว้นานถึง 100 วันก็ยังไหว

จะเห็นได้ว่า ถ้าเรารู้จักทำการเก็บถนอมมะนาวอย่างง่าย ๆ เช่นนี้ ก็จะช่วยให้มีมะนาวใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี ดีไหมละท่านผู้อ่านทั้งหลาย

การทำมะนาวดอง

ทีนี้ถ้าเรายังมีมะนาวสดเหลืออยู่มาก อยากจะทำมะนาวดองเก็บไว้ใช้ตุ๋นเปิดตุ๋น ไก่กินเองบ้าง โดยไม่ต้องไปซื้อของแพง ๆ เขามากิน จะทำอย่างไรดีล่ะ?

ลองดูจากวิธีง่าย ๆ ซึ่งใคร ๆ ก็พอจะทำได้ไม่ยาก เจ้าของสวนมะนาวก็ควรจะลองทำไว้ขายบ้างก็จะทำเงินได้ไม่เลวเลย

ก. การทำมะนาวดองเค็ม

เป็นวิธีเก่าซึ่งทำง่ายดี ใช้มะนาวที่ผิวเริ่มเหลือง 30 ผล เกลือป่นหยาบ ๆ ก็ได้ประมาณ 2 1/2 ช้อนแกง

วิธีทำให้ใช้มีดบางคม ๆ ขูดผิวมะนาวออกบ้าง ที่ต้องขูดออกก็เพราะที่ผิวมะนาวมีน้ำมัน ซึ่งมีกลิ่นฉุนและทำให้เกิดรสขม

เมื่อดอง จึงต้องขูดเอาผิวออกให้มาก ๆ หน่อยก็จะดี เสร็จแล้วเอาใส่ภาชนะขึ้นหนึ่ง ใช้ไฟอ่อน ๆ หนึ่งประมาณ 15 นาที ก็จะสุกใช้การได้ เอาออกมาตากแดดจัด ๆ สัก 4-5 แดด จนมะนาวแห้ง แล้วจึงนำไปเรียงใส่ลงในขวดปากกว้าง ๆ

ผสมเกลือกับน้ำให้เค็มจัดสักหน่อย คือกะให้น้ำเกลือที่ผสมนั้นพอท่วมมะนาวได้ เอาน้ำเกลือนี้ต้มให้เดือด แล้วยกลงตั้งไว้ให้เย็นสนิท ต่อจากนั้นจึงค่อยเทลงใส่ขวดมะนาวที่จัดไว้แล้วนั้นได้ทำการปิดฝาขวดนั้นให้สนิท นำออกตากทุกวัน ถ้าแดดจัด ๆ ประมาณ 15 วันก็ใช้รับประทานได้แล้ว

ข. การทำมะนาวดองเค็มหวาน

มีอยู่หลายวิธี เช่น

ใช้มะนาวผิวเหลือง 30 ผล น้ำตาลทรายขาว 2 ถ้วยตวง น้ำปลา 6 ถ้วยตวง และเกลืออีกส่วนหนึ่ง แล้วก็ต้องมีขวดปากกว้างสำหรับใส่มะนาวดอง

วิธีทำก็คือ จะต้องคลึงเกลือเปลือกมะนาวกับเกลืออื่น ๆ เพื่อให้ลดกลิ่นฉุนของผิวมะนาวล้างน้ำแล้วนวดเกลืออีก ทำซ้ำอย่างนี้หลาย ๆ ครั้ง จนกว่าจะหมดกลิ่นฉุนของผิวมะนาว แล้วจึงเอาน้ำเดือดลงลวก 3 ครั้ง ต่อจากนั้นจึงเอาไปตากแดดจัด ๆ ไว้น้ำ 2 วัน

แล้วเอาขึ้นหนึ่งด้วยไฟอ่อน ๆ ประมาณ 15 นาที ระวังอย่าให้ผลมะนาวแตก ต่อจากนั้นให้เอาผลมะนาวเรียงลงให้เต็มขวดปากกว้างที่ใช้ในการนี้

ต้มน้ำตาลกับเกลือที่เตรียมไว้ คนให้เข้ากันบนไฟอ่อน ๆ พอเดือดก็เออลงได้ ทิ้งให้เย็นสักครู่แล้วจึงกรอง เอาส่วนผสมที่ได้จากการกรองนี้เทใส่ลงบนมะนาวในขวดนั้นให้เต็ม ถ้ามะนาวลอยให้ใช้ไม้ไผ่ขัดกันให้จมไว้ตลอดเวลา ปิดฝาขวดเก็บไว้ประมาณ 1 เดือน หรือจนมะนาวดูน้ำตาลที่ใสให้มันจนฉ่ำดีแล้ว ก็นำมาใช้ประกอบอาหารรับประทาน

ทานได้ วิธีนี้หากเก็บรักษาดี ๆ จะเก็บไว้กินได้นานเป็นปี

ค. การทำมะนาวดองหวาน

ถ้าจะทำสำหรับใช้รับประทานเป็นของหวาน ชนิดผลไม้เชื่อมอีกแบบหนึ่ง ให้เตรียมการได้ดังนี้

ใช้มะนาวผิวเหลืองพอดี ๆ 25 ผล เกลือเม็ด $\frac{1}{2}$ กิโลกรัม น้ำตาลทรายขาว 1 กิโลกรัม และน้ำ 10 ถ้วยตวง

วิธีทำก็ให้เอามะนาวที่ล้างสะอาดแล้ว ล้างคลึงกับเกลือป่นหายบ ๆ แล้วล้างน้ำ ทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนกว่าจะหมดกลิ่นฉุนของผิวมะนาว แล้วเอาลงแช่น้ำสะอาดไว้ 2 คืน โดยจะต้องเปลี่ยนน้ำใหม่ทุกวัน เพื่อลดความฝาดหรือรสขมของผิวมะนาว ครบ 48 ชั่วโมงแล้ว เอาผลมะนาวออกตากแดดอีก 2 วัน

หรือจะใช้วิธีเอามัดคม ๆ ขูดผิวออกแบบวิธี ก. นั้นก็ได้ แต่จะต้องเอาลงล้างน้ำให้สะอาด แล้วผึ่งเอาไว้ในที่ร่ม ๆ แล้วจึงดำเนินการขั้นต่อไป

ขั้นต่อไปให้เอามะนาวขึ้นหนึ่งให้สุกด้วยไฟอ่อน ๆ แล้วนำไปตากแดดอีก 1 วัน ต่อจากนั้นเชื่อมน้ำเชื่อมตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ พอข้นได้ที่ให้เอามะนาวที่ตากไว้แห้งดี แล้วนั้นใส่ลงไป ใช้ไฟอ่อน ๆ เชื่อมต่อไปให้น้ำเชื่อมซึมเข้าเนื้อมะนาว จนมีลักษณะน้ำอิมตัวเต็มที่ จึงยกลงให้เย็น

เอามาบรรจุลงในขวดแก้ว ที่ลวกน้ำร้อนและแห้งสนิทแล้วทั้งขวดและฝาปิดผนึกไว้ให้ดีจะเก็บไว้กินได้ 1-2 เดือน หรือนานกว่านั้นถ้าเก็บขวดนี้ไว้ในตู้เย็นด้วยตลอดเวลา ในอุณหภูมิที่เหมาะสม

ง. การทำมะนาวดองแบบประยุกต์

วิธีง่ายและประหยัดเวลาดี คือการดองมะนาวแบบใหม่ โดยไม่ต้องทำการคลึงหรือถูเปลือกเอาผิวมะนาวออกเสียก่อนเลย เขา

ทำกันอย่างนี้ คือ ให้เอาผลมะนาวที่จะใช้ดองเอามาล้างน้ำให้สะอาด ผึ่งลมไว้ให้สะเด็ดน้ำ แล้วเอาลงเรียงในขวดปากกว้างหรือในไหที่จะใช้ดองเลย

เอาเกลือ 1 ส่วนและน้ำเย็น 3 ส่วน ผสมกัน ใส่ขามกละมังหรือหม้อเคลือบตั้งไฟให้เกลือละลายจนเดือดดีแล้วก็ยกลงเอาน้ำเกลือนี้เทลงในขวดปากกว้างหรือไหที่เรียงผลมะนาวไว้แล้วนั้น ดองไว้ราว 10 วัน ให้เอาน้ำเกลือที่นั่นเททิ้งออกให้หมด

ขั้นต่อไปให้เอาผลมะนาวที่ดองนั้นออกมาตากให้รับแสงแดดจัด ๆ หน่อย พอผิวมะนาวแห้งดีก็เอามาเรียงใส่ขวดปากกว้างหรือไหเดิมที่ล้างสะอาดแล้วนั้น ทำน้ำเกลือสูตรเดิมอีก คือ เกลือ 1 ส่วน กับน้ำ 3 ส่วน ต้มให้เดือด แล้วเทใส่ลงไปอีกครั้งขณะที่ร้อน ๆ นั้นแหละดี ปิดผนึกฝาขวดหรือไหนั้นไว้เก็บไว้กินได้เป็นปีเสียเลย

หากต้องการดองแบบเค็มหวาน ก็จะต้องเติมน้ำตาลทรายลงด้วยตามต้องการ ในการดองครั้งหลังนี้

การดองสองครั้งวิธีที่ว่ามานี้ ทำให้ได้มะนาวที่เปลือกไม่ขมและมีรสชาติดีขึ้น ทั้งยังประหยัดเวลาและแรงงาน ไม่ต้องไปเสียเวลาขัดถูผิวมะนาวเสียก่อน จึงเหมาะมากสำหรับการทำในช่วงที่มีมะนาวมาก ๆ และกำลังราคาตก เก็บไว้กินได้นาน ๆ มีประโยชน์เหมาะสำหรับในยุคซึ่งจะต้องประหยัดกันยิ่ง ๆ ขึ้นอย่างนี้ดีมาก

น้ำมะนาวคั้น

น้ำมะนาวคั้นมีประโยชน์ต่อร่างกาย มีทั้งวิตามิน บี 1 บี 2 และอุดมด้วยวิตามินซี เราสามารถเก็บถนอมน้ำมะนาวได้หลายวิธี แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการนำน้ำมะนาวคั้นหวานชนิดใสที่ภาษาฝรั่งเรียกว่า น้ำมะนาวคอร์ดล กับน้ำมะนาวเข้มข้นมีเนื้อมะนาวปน

วิธีทำน้ำมะนาวชนิดหวานใส

ใช้มะนาวแก่แต่ไม่สุก ทำความสะอาดแล้วผ่าครึ่ง คั้นเอาแต่น้ำหรือใช้เครื่องคั้น จากนั้นทำให้ใสด้วยการปล่อยให้ตกตะกอนโดยใช้สารกันบูดคือโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ 350 ส่วนในล้านส่วน แล้วใช้เครื่องกรองประกอบสารช่วยกรอง และใช้เอ็นไซม์ประกอบเครื่องกรอง เมื่อได้น้ำมะนาวแล้วจึงเติมน้ำตาล เติมน้ำ แล้วจึงกรองผ่านผ้าหนา ๆ หรือกระดาษกรองเพื่อให้ น้ำมะนาวใสจริง ๆ ปรับปรุงรสชาติจนให้เหมาะสมทำให้ร้อนที่อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 1-2 นาที บรรจุขวดปิดฝา ปล่อยให้ขวดเย็น ก็เป็นเสร็จพิธีใช้ได้แล้ว

วิธีทำน้ำมะนาวเข้มข้น ชนิดมีเนื้อมะนาวปน

วิธีนี้ไม่ยุ่งยากเหมือนวิธีแรก กล่าวคือใช้มะนาวสุกพอดี นำมาคั้นทำน้ำเชื่อมโดยใช้น้ำตาลกับกรดมะนาวละลายในน้ำ แล้วจึงต้ม กรองแล้วจึงเอาน้ำเชื่อมที่ได้นี้ผสมกับน้ำมะนาว เติมน้ำตาลกันบูด คือโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ 350 ส่วนในล้านส่วน ทำให้ร้อนที่ 90 องศาเซลเซียส บรรจุขวด ปิดฝา ปล่อยให้ขวดเย็น เมื่อจะเป็นเครื่องดื่มก็ใส่น้ำแข็ง ใช้ต้อนรับแขกที่มายเยี่ยมบ้านของท่านได้อย่างดี

มีของติดอยู่กับไว้กับสวน ต้องรู้จักนำมาใช้ให้คุ้มค่า จึงจะช่วยประหยัดและมีชีวิตดีขึ้นได้ไม่เลวเลย

ในยุคประหยัดนี้ ใครมีมะกรูดอย่ามั่วรอเอาไปแลกกับมะนาวของวงกลอยยวนนั้นอยู่เลย หันมาช่วยกันลงมือปลูกทั้งมะกรูดและมะนาวขึ้นไว้เองบ้างจะดีกว่า ปลูกไว้ไม่มากเพียงบ้านละต้นสองต้นก็ยังดี จะได้มีไว้กินไว้ใช้ได้อย่างประหยัด สนองนโยบายของรัฐบาลท่านได้ดี ให้ความสบายใจและปลอดภัยได้ดีกว่าไปซื้อเขามากินเป็นไหน ๆ

คุยกับ“วารสารไทย”

คอลัมน์คุยกับวารสารไทย ฉบับนี้คงจะดูแปลกตาไปบ้าง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเราต้องการให้คอลัมน์นี้เป็นการคุยกันจริง ๆ อย่างเป็นกันเองระหว่างผู้อ่านกับคณะผู้จัดทำ จึงได้ขอให้อาจารย์สถิตย์ เล็งไธสง นักเขียนประจำและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายได้มาพูดคุยกับท่านผู้อ่านเป็นประเดิมก่อน ส่วนจะพูดคนเดียว เขียนคนเดียว ก็คงไม่ได้รสชาติอะไร จึงได้นำข้อคิดเห็นที่ท่านผู้อ่านได้เสนอแนะมา นำมารวมตอบเข้าไว้ด้วยกัน นอกจากนี้บรรณาธิการก็ยังได้คัดเลือกตอบจดหมายบางฉบับเหมือนเช่นเคย ขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านเป็นจำนวนมากที่กรุณาเสนอความเห็นมา ท่านจะมีเรื่องอื่น ๆ เขียนมาถามหรือเสนอแนะมาบ้างก็จะดีไม่น้อย ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเฉพาะการจัดทำวารสารไทย ทั้งนี้ เพื่อให้คอลัมน์นี้ได้เป็นสื่อกลางถ่ายทอดความคิดเห็นระหว่างกัน ได้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่าน ทั้งที่ได้เขียนมาและไม่ได้เขียนมา

ผมคิดว่าได้มีโอกาสคุยกับท่านที่ส่งความเห็นมายังพวกผม พอเปิดดูจดหมายของท่านก็รู้สึกหัวใจพองที่ได้รับคำชมว่าเนื้อหาสาระของวารสารไทยดี ไม่ทราบว่าคุณเอาปากเป็นก้านดหรือเปล่า ผมขอขอบคุณแทนคณะผู้จัดทำทุกคน เราก็คพยายามจะครับที่จะนำเอาสิ่งที่ท่านเสนอมาเผยแพร่ แต่อาจไม่สนใจผู้อ่านทุกท่าน เพราะเหตุผลหลายประการ โดยเฉพาะก็คือหน้ากระดาษจำกัด เนื่องด้วยงบประมาณนั้นแหละครับ และจำนวนพิมพ์ก็น้อย แม้กระทั่งว่าจะแจกให้ครบทุกตำบลก็ยังเป็นไปได้ เพราะฉะนั้น ท่านที่โชคดีที่ได้อ่านแล้ว ก็ขอได้โปรดส่งต่อไปให้ผู้อื่นได้อ่านด้วย จักเป็นบุญอย่างยิ่ง อนึ่ง บางเรื่องเราลงไปในเล่มก่อนแล้ว เช่น เรื่องสมุนไพรมานาเป็นอาทิเราได้ลงในเล่ม 4 ไปแล้ว เราก็คงนึกว่าไม่มีใครสนใจ เราจึงไม่ได้ลงในเล่มต่อมา หากท่านผู้อ่านประสงค์จะทราบเรื่องสมุนไพรมานาเกี่ยวแก่โรคใดโดยเฉพาะก็ขอได้เขียนถามไปนะครับ ฝ่ายจัดทำขอขอบคุณท่านบรรณารักษ์ ฝ่ายวารสาร ของมหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม ที่แนะนำมาให้มีคอลัมน์สมุนไพรมานา ขอรับไว้พิจารณา รวมทั้งเรื่องการแต่งกายด้วย

พูดถึงสมุนไพรมานาทำให้ผมนึกถึงเมื่อคราวเป็นหนุ่มมาก ๆ สมัยนั้นอะไร ๆ ก็สมุนไพรมานานั่น ใครเป็นไข้จับสั่นก็ต้องกินน้ำต้มเถาวัลย์ใบควินิน ซึ่งมันขมเอาจริง ๆ พอรู้สึกคันคันก็จัดแจงวิ่งขึ้นต้นมะเกลือ เอาลูกมันมาตำ ๆ ใส่ น้ำเข้าใส่ไปสักสี่ห้าอึก แล้วกรองเอาแต่น้ำมาหลับหลับตากลิ้น ๆ เข้าไป แหม มันเป็นยาถ่ายพยาธิที่วิเศษสุดเลยเชียวละ ส่วนวิตามินสมุนไพรมานา ก็ได้แก่ผักต่าง ๆ โดยเฉพาะผักกะถินแล้วก็กุยช่าย ไม่ต้องกลัวว่าจะมียาฆ่าแมลงไปทำให้เกิดโรคมะเร็ง สำหรับเครื่องแต่งกายนั้นนะครับ ชุดไทยเรานี้แหละ แสบจะเหมาะกับดินฟ้าอากาศของเมืองไทยเรา แล้วเราจะนำมาเสนอในโอกาสต่อไป ถ้าบังเอิญลืมไปก็โปรดทวงมาใหม่ก็แล้วกันนะครับ ขอขอบคุณคุณสุดาพร เขียวธงไทย จากนนทบุรี

ที่ชมมา ต่อไปเราอาจออกได้อีกว่านี้ เดือนละเล่มคงไม่ไหวแน่ครับระยะนี้ เพราะแต่ละคนที่มาทำหนังสือนี้ก็ล้วนแต่มีงานล้นมือประจำโต๊ะอยู่แล้ว บางทีต้องลุกขึ้นตอนตีหนึ่งมาเขียนเรื่องให้ท่านอ่าน ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์นั้นก็คงจะดีขึ้นยากครับ เพราะเราประสงค์จะได้จำนวนมาด้วย เพื่อจะได้แจกพี่น้องประชาชนได้มากขึ้น แม้จะไม่ใกล้คำว่า ทั่วถึง ก็ตาม ขอขอบคุณคุณคุณเรศ นโรปกรณ์ แห่งหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ กรุงเทพฯ ที่จะเผยแพร่สิ่งที่พอจะเป็นประโยชน์จากวารสารไทย อย่าลืมเรื่องความสะอาดและเรื่องระเบียบวินัยนะครับ คนมันง่ายกันจริง ๆ ครับ อยากจะทิ้งอะไรที่ไหนก็ทิ้ง อยากจะเดินดัดสนามก็ก้าวมันเข้าไป หลุมที่ปลูกไว้สวย ๆ งาม ๆ เช่น ข้างวัดพระแก้วอย่างนี้ เขี่ยกันตายเรียบ ดู ๆ เหมือนอะไรก็ไม่รู้ไปดูมาเลเซี่ย เกาหลี่ สิงคโปร์ หรือญี่ปุ่นซึ่ครับ เขาก็คนเอเชียด้วยกัน ทำไมเขาสะอาดได้ น.ท. เฉลิมพล คงสมพงษ์ แห่งสถานีวิทยุทหารอากาศ ดาคลี ท่านก็ใคร่จะให้สิ่งพิสดาร ๆ เราจะอนุวัตรตามความประสงค์ของท่านครับ ส่วนประเพณีนั้นเรามีอยู่แทบทุกเล่ม ท่านขอให้ลองเรื่องเหรียญกษาปณ์และธนบัตรไทย ซึ่งเราก็จะจัดมาลงตามโอกาส หากหาไปก็อย่าลืมเดือนนะครับ คุณสุวิทย์ วิชัยดิษฐ์ เสนอแนะมาจากโรงเรียนบ้านนางคำ อำเภอดอนสัก สุราษฎร์ธานี ว่า น่าจะลงเอกลักษณ์ของจังหวัดต่าง ๆ เช่น โบราณสถานและโบราณวัตถุ ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น คุณวรวิทย์ วิชชุวงศ์ แห่งหนังสือพิมพ์ผดุงถิ่น ชลบุรี ก็มีความเห็นอย่างเดียวกัน ซึ่งเราเห็นด้วยอย่างยิ่งครับ ผมขอให้ท่านเขียนเรื่องมาให้เราบ้าง ได้ไหมครับ คงจะดีกว่าผู้จัดทำมานั่งเขียนอย่างเดา ๆ สำหรับประเพณีทางภาคอีสานนั้น เราได้นำลงให้ท่านอ่านในเล่มนี้แล้ว เขียนโดยคุณภูธร ซึ่งบังเอิญพระพรหมท่านส่งไปเกิดในภาคอีสาน จึงพอได้รู้เรื่องทางโน้นบ้าง

คุณอ่ำ ปานทอง ขอมมาจากอำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ว่า ให้ลงการเมืองและสถิติประชากร ความจริงการเมืองเราลงอยู่

คุยกับ“วารสารไทย”

เรียนนะครับ ส่วนสถิติก็ได้ลงไปบ้างแล้ว และจะได้พิจารณาคัดเลือกสถิติที่น่าสนใจมาลงให้ตามความประสงค์ของท่าน ขอขอบคุณคุณเจียม คำแดง พัฒนาการอำเภอวังสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่นำเอกสารในวารสารไทย ออกเผยแพร่กับประชาชน อย่างลื้มเรื่องวินัยและเรื่องความสะอาดนะครับ อ้อ เรื่องนิมิตไทยด้วย

อย่าให้ราษฎรนิยมของนอกเลยนะครับ ปี ๆ เราเสียเงินซื้อของนอก ขาดดุลชำระเงินเป็นจำนวนหมื่น ๆ ล้านบาท เราจะต้องขายข้าวสกกักพื้นดินครับ จึงจะได้เงินจำนวนนั้น น่าเศร้าจริง ๆ ในเล่มนี้เราก็ได้อ่านทัศนะที่น่าสนใจของท่านเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ในบทความเกี่ยวกับ “นิมิตไทยกับความมั่นคงของชาติ” ถึงเวลาแล้วครับที่เรากคนไทยจะต้องช่วยกันซื้อสินค้าไทย เราทุกคนควรภูมิใจในความเป็นไทยและที่ท่านขอวารสารมาเพิ่มเติม นั้น วารสารเล่มต้น ๆ เราไม่อาจส่งให้ท่านได้ต้องขออภัยด้วยนะครับ เพราะไม่มีค้างอยู่ในสต็อกเลย เราจะพยายามนำเรื่องเบาสบายมาลงบ้าง ตามที่คุณเครือวัลย์ อิวังค์ แห่งโรงเรียนชุมชนบ้านแม่จาน อำเภอเวียงป่าเป้า เชียงราย เสนอมา เขียนเรื่องเมืองเหนือส่งไปให้เราบ้างครับ ความผิดพลาดในเรื่องภาษาไทยนั้นอาจมีได้ดังที่อาจารย์ นันทา ขุนภักดี แห่งคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม ดิฉันมา ทั้งนี้ก็เพราะผู้เขียนก็ไว้ใจกองบรรณาธิการ ก็เลยเขียนส่ง ๆ ไป นึกว่าท่านจะแก้ไขเอง แต่ทางฝ่ายกองบรรณาธิการก็ไว้ใจผู้เขียน นึกว่าเขียนถูกต้องดีแล้ว ก็เลยมีผิดพลาดอยู่บ้าง ต่อไปคงจะดีขึ้นครับ วารสารไทยขอขอบคุณคุณจิตติ วัฒนา แห่งที่ทำการพัฒนาชุมชน อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ที่ได้นำสาระในวารสารไทยออกเผยแพร่แก่ราษฎรถึง 13 ตำบล 72 หมู่บ้าน เป็นตัวอย่างที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง ท่านผู้ใดที่เก็บเจียบบอกได้มีอันร้อนใจนำวารสารไทยออกแจกให้ผู้อื่นได้อ่านอย่างทั่วถึงด้วยเถิดครับ เรามีจำนวนน้อยจริง ๆ คุณเอื้อนศักดิ์ศรีมีชัย สารวัตรกำนันตำบลหนองบุนนาค อำเภอโซ่พิสัย นครราชสีมา บ่นมาว่า ของแพง ขอให้รัฐบาลหาทางช่วยเหลือคนยากจน วารสารไทยก็ได้แต่วิงวอนให้พี่น้องประชาชนช่วยตัวเองให้มาก ขยัน ปลูกผักสวนครัว อย่าซื้อของไม่จำเป็น โดยเฉพาะของนอกอย่างจักรเย็บยนต์ เวลานี้ผมเห็นว่าชาวชนบทแข่งกันซื้อกันมาก บางคนนะครับ ผมเห็นปากคาบบูรี มือถือมือถือถล่มขวดโต ๆ ทั้ง ๆ ที่ฐานะก็ค่อนข้างจะยากจนนะครับ เห็นแล้วอ้อนใจ ถ้าเราประหยัดก็จะช่วยได้มาก เวลานี้ะครับ เรายังต้องซื้อน้ำมันจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าเราจะขุดได้เองบ้างแล้วก็ตาม เติมน้ำมันบ้าง จักรเย็บยนต์บ้างก็จะช่วยประหยัดเงินตราได้มาก ของก็จะไม่แพงมาก เช่น ได้ปลาตะเพียนหนึ่ง แทนที่จะนั่งรถสองแถวนำไปขายก็ขี่จักรยานไปขาย ไม่ต้องขายแพงมันก็มีกำไรใช้ไหมครับ สำหรับภาพขบวนพยุหยาตรา นั้น ก็คงจะได้นำมาลงให้ดูตามที่คุณกัญญรัตน์

เวชศาสตร์ แห่งคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม เสนอแนะมา ส่วนข้อเสนอแนะของคุณวิจิตร ภักดีรัตน์ แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยฯ ที่ให้วารสารไทยปรับปรุงเนื้อหาให้ดีขึ้นนั้น คณะผู้จัดทำก็ขอน้อมรับด้วยความขอบคุณ ความจริงวารสารไทยเพิ่งถือกำเนิดมาได้ไม่ถึงสองปี ผู้เขียนก็ยังไม่เป็นหลักเป็นแหล่ง แต่ละคนก็ล้วนแต่ผู้ปฏิบัติงานประจำล้นมือ ตัดใจเจียดเวลาให้ท่านผู้อ่านทั้งสิ้น ความบกพร่องไม่ว่าจะด้วยบรรณารักษ์หรือคุณภาพตัวพิมพ์ ก็เนื่องมาจากเวลาไม่อำนวย ซึ่งผู้จัดทำต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้ และขอให้ทุกท่านโชคดีโดยทั่วกัน ที่สุดนี้ขอขอบคุณ คุณกวีลรัตน์ แห่งโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ กำแพงเพชร ที่เสนอแนะให้เพิ่มวิชาการ และเรื่องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ขอเรียนว่าหนังสือวารสารไทยของเรามุ่งสู่ชนบทซึ่งผู้อ่านเป็นชาวบ้านนะครับ ถ้าหนักนักก็จะไม่มีใครอ่าน สำหรับชีวิตประจำวันนั้น ผมขอเสนอให้ทำทุกอย่างด้วยความประหยัด ทุมากร ใช้น้อย ขนรถผลไม้ไปทำงานอย่าให้รถส่วนตัวกันให้มากนัก จะได้ถือสิ่งของช่วยผู้อื่น หรือลูกให้เด็กเล็ก ผู้หญิงและคนแก่บ้าง เพราะเวลานี้มรรยาทไทย ๆ อย่างที่ว่านร่อยหรอลงจนแทบจะไม่มีเหลืออยู่แล้ว คุณอนงค์พร สมานชาติ แห่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม ขอให้ลงประวัติเกี่ยวกับโบราณสถาน ผมคิดว่าคุณอนงค์พรเองคงรู้ดี ขอได้โปรดเขียนมาให้เราบ้างครับ จักขอบคุณยิ่ง

สถิติ เล็งโรตง

นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ

ที่ว่าการอำเภอดอนเจดีย์

จ. สุพรรณบุรี

ได้รับวารสารฉบับที่ 6 แล้ว ข้อคิดเห็นในการจัดทำวารสารไทย

1. ขอให้เพิ่มความที่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขเศรษฐกิจปากท้องของประชาชน
2. ให้เพิ่มการยกย่องคนดีเด่นที่น่าจะได้อ่านเน้นคนธรรมดา ชาวบ้านที่เสียสละอุทิศเวลาให้กับส่วนรวม เพื่อเป็นแบบอย่างที่จะจูงใจให้คนเสียสละ (พวกพ่อค้าไม่ควรเอามา)
3. บทความเกี่ยวกับด้านการกีฬาที่ควรส่งเสริม เพราะเป็นเอกลักษณ์ของไทยเช่น ศิลปมวยไทย การละเล่นพื้นเมืองภาคต่าง ๆ
4. ผลจากการค้นคว้าที่คนไทยมีความสามารถทำได้ น่าจะนำมาเผยแพร่รวมทั้งงานด้านเกษตรกรรมด้วย

เป็นข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์และตรงกับแนวความคิดของกองบรรณาธิการอยู่แล้วครับ สำหรับข้อ 2 นั้น ข้อความในวงเล็บผมต้องขออภัย เพราะพ่อค้าที่ดีมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็มีอยู่ไม่น้อย ถ้าไม่สนับสนุนคนเช่นนี้ด้วย ก็เท่ากับเราปล่อยให้

คุยกับ“วารสารไทย”

พ่อค้าเลวๆมอณาคนสังคม เพราะเราไม่สนับสนุนพ่อค้าดี

บรรณาธิการ

นายธนัน ศรีสุภาสวัสดิ์

ครูโรงเรียนวัดป่าตาล

ต.บวกล้าง อ.สันกำแพง

จ.เชียงใหม่

เรียน บรรณาธิการวารสารไทย

กระผมเห็นว่าวารสารไทยนี้มีประโยชน์มากสำหรับคนไทยทุก ๆ คน จึงมีข้อคิดเห็นดังนี้คือ

1. คำว่าวารสารไทยหน้าปกนั้น สมควรจะมีแต่เพียงภาษาไทยเท่านั้น กระผมสังเกตเห็นหนังสือของสำนักข่าวสารญี่ปุ่น สำนักข่าวสารอเมริกัน ก็จะมีแต่คำไทยที่หน้าปกเท่านั้น สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ไม่ควรจะมองข้าม

2. วารสารไทยควรจะจัดให้มีสมาชิกประเภทประจำ และควรจะเสียค่าบำรุงพอสมควร มิใช่จะให้เปล่าทุกกรณี อาจจะยกเว้นห้องสมุดประจำโรงเรียนหรือห้องสมุดประชาชน

3. กระผมอยากจะให้วารสารไทยได้ชี้แจงระบบการเลือกตั้งส.ส. ว่าควรเลือกบุคคลที่มีคุณภาพ มีศีลธรรมประจำใจ ไม่ว่าจะไปอยู่พรรคใด ก็คงจะมีคุณภาพ และคุณประโยชน์ต่อสังคม เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. กระผมอยากจะให้วารสารไทยได้ลงประวัติบุคคลที่ทำงานดีเพื่อประเทศชาติ พร้อมทั้งรูปผลงานประกอบเป็นตัวอย่างให้รุ่นน้อง รุ่นลูก รุ่นหลาน เอาแบบอย่างได้

5. กระผมอยากจะให้วารสารไทยได้ชี้แจงโทษของอบายมุขให้มาก ๆ และผู้ที่ไม่มีสิ่งเหล่านี้จะอยู่ร่มเย็นเป็นสุขเพราะมีศีลธรรมประจำใจ ไม่มุ่งทางวัตถุมากเกินไป ทุกวันนี้คนไทยค่อย ๆ ตายไป ๆ เพราะอบายมุขและวัตถุระบบเงินผ่อน จะล้มกับคำกล่าวที่ว่า “ถ้าคนไทยเป็นหนี้ประเทศจะแย่ลง”

1. การที่ปกวารสารไทยมีชื่อภาษาอังกฤษ กำกับไว้ฉันมีใช้ เป็นสิ่งเล็กน้อยที่คณะผู้จัดทำมองข้าม แต่ได้พิจารณากันโดยละเอียดรอบคอบแล้วเห็นว่าเหมาะสม เพราะวารสารไทยนี้ได้เผยแพร่ไปยังต่างประเทศด้วย อย่างน้อยผู้อ่านที่อ่านภาษาไทยไม่ออกแต่อ่านภาษาอังกฤษได้ ก็ทราบว่ประเทศไทยมีวารสารนี้เผยแพร่ แต่ถ้าไม่มีเลย เช่น หนังสือของสำนักข่าวสารญี่ปุ่น คนที่อ่านภาษาญี่ปุ่นไม่ออกก็ไม่ทราบ อาจเข้าใจว่าเป็นหนังสือจีนก็ได้ ส่วนหนังสือของสำนักข่าวสารอเมริกันที่มีแต่คำไทยที่หน้าปก เพราะเขาส่งให้ผู้อ่านที่เป็นคนไทยเท่านั้น ขอแถมว่าวารสารไทยนี้เราได้รับการติดต่อจากห้องสมุดของสภาองค์กรของอเมริกาขอรับประจำด้วย ซึ่งเราได้จัดส่งไปให้แล้ว

2. เรื่องรับสมาชิกประจำนั้นเป็นความคิดที่ดีครับ แต่ยังขาด

ข้อเรื่องกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบในเรื่องนี้ ถ้าปล่อยตัวเมื่อไรเราอาจทำตามข้อเสนอของคุณก็ได้

3. ข้อคิดเห็น 3-4-5 ของคุณมีประโยชน์มาก ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วยครับ เราจะหาบทความทำนองนี้มาลงต่อไป

บรรณาธิการ

นายสุเทพ วุฒิสักดิ์

พัฒนาการอำเภอหนองฉาง

ที่ว่าการอำเภอหนองฉาง

อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี

1. ควรจะให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถได้ร่วมในการจัดทำวารสารไทยนี้ด้วย โดยเปิดรับบทความ ข้อเสนอ ให้บรรณาธิการพิจารณาจัดพิมพ์

2. รูปเล่มดีมากขึ้น

3. ควรจัดคณะวิทยากรไปบรรยายตามต่างจังหวัด โดยติดต่อประสานงานกับพัฒนาชุมชนอำเภอ/จังหวัด

กองบรรณาธิการวารสารไทยยินดีรับบทความ และข้อเขียนของบุคคลภายนอกอยู่แล้ว แต่ขอให้เป็นบทความที่เขียนในเชิงสร้างสรรค์มีใช้ทำประโยชน์ ถ้าเป็นข้อเสนอแนะหรือเป็นเรื่องราวที่เป็นประโยชน์แก่ ประชาชนทั่วไป ก็จะสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้จัดทำมากที่สุด

สำหรับข้อเสนอที่ 3 นั้น เห็นจะเกินกำลังความสามารถของคณะผู้จัดทำวารสาร แม้ว่าจะเป็นข้อเสนอที่มีประโยชน์มากก็ตาม อย่างไรก็ดี เรื่องนี้มีผู้จัดทำแล้วในรูปของวิทยาลัยชาวบ้าน เริ่มที่จังหวัดสกลนคร มีอาจารย์ระ รักความสุขแห่งวิทยาลัยครูสกลนครเป็นผู้ริเริ่ม และดำเนินการเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้ ผมจึงใคร่ขอถือโอกาสนี้เชิญชวนอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนข้าราชการกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมกระบวนการ “วิทยาลัยชาวบ้าน” ก็จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมาก ขอรายละเอียดได้โดยตรงจากอาจารย์ระระ

บรรณาธิการ

เรียน ท่านผู้อ่านวารสารไทย

วารสารไทยเล่มที่ 6 หน้า 65 โปรดเกล้าว่า “วิธีสารบัญญัติ” เป็น “วิธีบัญญัติ” และหน้า 66 โปรดเกล้าว่า “ฉบับนี้” เป็น “บรรพ 5” จึงขออภัยในข้อผิดพลาดมา ณ ที่นี้ด้วย

(คำผิดหน้า 65 อยู่ในแถวใหญ่ที่ 2 บรรทัดที่ 4 จากข้างล่าง ส่วนคำผิดหน้า 66 อยู่ในแถวใหญ่ที่ 2 บรรทัดที่ 9 จากข้างล่าง)

บรรณาธิการ

“วารสารไทย” เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เชิงสารคดี
ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนไทย เพื่อสนับสนุนการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ที่ปรึกษา นายกระมล ทองธรรมชาติ
ร.ท.สุวิทย์ ยอดมณี
นายชาคริต จุลกะเสรี
นายวิจิตร อวาทกุล

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
นายเย็นใจ เลหาวิช

บรรณาธิการผู้ช่วย
นายก้าพล แก้วทงนงค์

คณะผู้จัดทำ

นายเย็นใจ เลหาวิช	นายวิจิตร อวาทกุล
นายชาคริต จุลกะเสรี	นายสถิตย์ เล็งไธสง
นายวิชัย สุวรรณรัตน์	นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์
นายสมบูรณ์ สุขสำราญ	นายบุญญรักษ์ นิงสานนท์
นายปราโมทย์ ทิศนาสุวรรณ	นายทอม เชื้อวิวัฒน์
นายสภา ปาลเสถียร	น.ส.อนงค์ ณ บางช้าง
นายชลินทร์ มิตินทสุต	นางศิริวัลย์ เหมะจันทร์
นางปรารถนา สุทิน	นางจิตรดา หัซชะวิช
นายก้าพล แก้วทงนงค์	นางดวงกมล จันทร์สม

ฝ่ายศิลป์ ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ
นายไตร อิศราก้าพต นายศิริชัย สมศิริธรรม

ฝ่ายจัดการ

นางดวงกมล จันทร์สม
น.ส.สุรีพร พุทธสุวรรณ
น.ส.ปัทมา พรณโรจน์

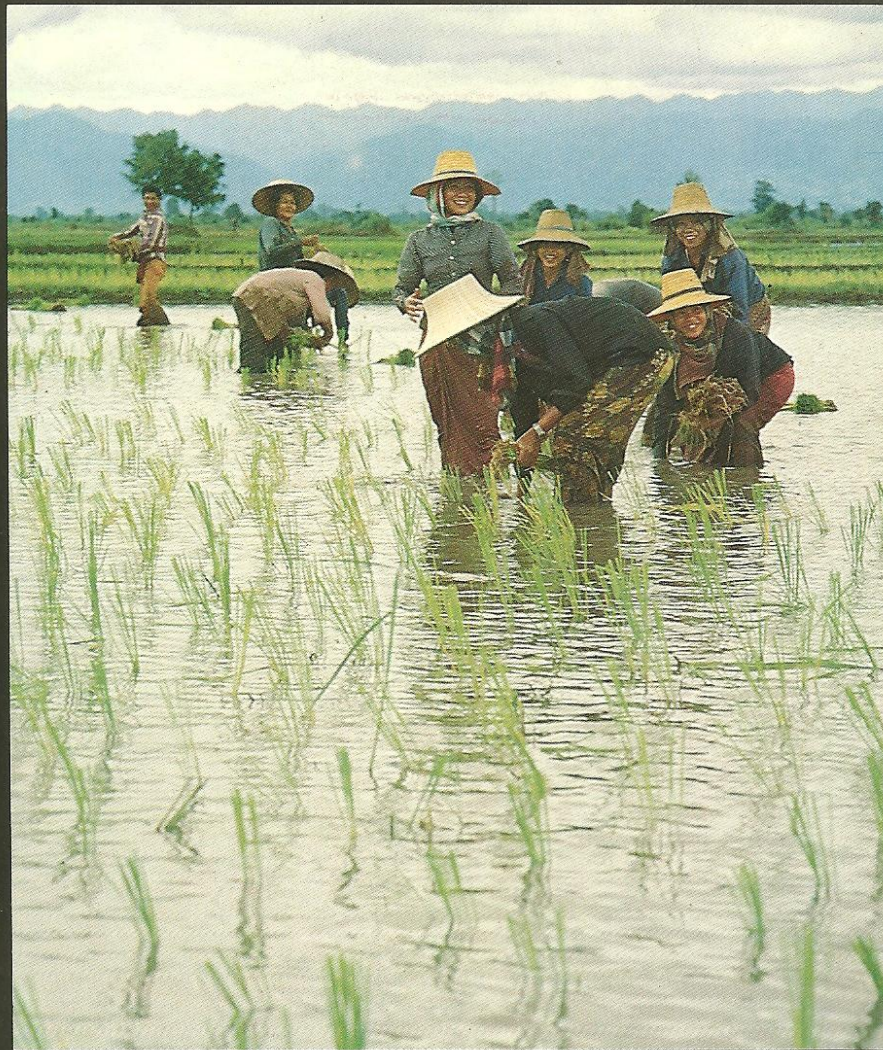
เจ้าของ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักงานวารสารไทย

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ตึกบัญชาการชั้น 2
ทำเนียบรัฐบาล 10300
โทร. 2816706, 2829546

วารสารไทย เป็นเอกสารเผยแพร่เป็นอนิพนธ์งานการแก่ประชาชนทั่วไป
ทรงสนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละ
ท่าน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องตรงกับความเห็นของบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ





ระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนไทย